

Bind 7 af 15
Udvalgte værker af Lenin
Marts 1917 – september 1917

Indholdsfortegnelse

Til den danske udgave	7
Breve Fra det fjerne	15
Om proletariatets opgaver i den nuværende revolution (April-teserne)	27
Breve om taktik	33
Forord	33
1. brev	34
Om dobbeltmagten	47
Proletariatets opgaver i vor revolution	51
Den stedfundne revolutions klassekarakter	51
Den nye regerings udenrigspolitik	52
Den egenartede dobbeltmagt og dens klasse-mæssige betydning	53
Den særegne taktik, der følger af det foregående	56
Den revolutionære forsvarsvilje og dens klasse-mæssige betydning	58
Hvordan kan man gøre ende på krigen	60
Den nye statstype, der vokser frem under vor revolution	61
Agrarprogrammet og det nationale spørgsmål ..	64
Nationalisering af banker og kapitalisternes syndikater	66
Stillingen i Socialistisk Internationale	67
Zimmerwald-Internationals sammenbrud. – Der må grundlægges en tredje Internationale ..	73
Hvad bør vort parti hedde, når navnet skal være videnskabeligt nøjagtigt og bidrage til at afklare proletariatets politiske bevidsthed?	76
Læren af krisen	81
RSDAP(b)'s 7. alrussiske konference (Aprilkonferencen)	85

1 Tale ved konferencens åbning	85
2 Tale om den øjeblikkelige situation	86
3 Afsluttende replik til talen om den øjeblikkelige situation	101
9 Tale til forsvar for resolutionen om krigen	103
11 Resolution om krigen	115
12 Resolution om forholdet til den provisoriske regering	118
14 Resolution om revision af partiprogrammet	119
15 Indlæg om agrarspørgsmålet	120
17 Resolution om agrarspørgsmålet	125
19 Resolution om arbejder- og soldater- repræsentanternes sovjetter	128
20 Indlæg om det nationale spørgsmål	129
21 Resolution om det nationale spørgsmål	133
25 Resolution om den øjeblikkelige situation	135
Indledning til resolutionerne fra RSDAP(b)'s 7. alrussiske konference (Aprilkonferencen)	139
Den 1. alrussiske kongres af bonderepræsentanter.	142
Den 1. alrussiske sovjetkongres af arbejder- og soldaterrepræsentanter	144
Den 18. juni	156
Hvad spekulerede kadetterne i da de forlod regeringen?	159
Hvor er magten, og hvor er kontrarevolutionen? ...	161
Tre kriser	166
Skal bolsjevikernes ledere møde for retten?	171
Den politiske situation	173
Brev til redaktionen af Novaja Sjisn	176
Brev til redaktionen af Proletarskoje Delo	178
Om paroler	180
Revolutionens lære	188
Til RSDAP's centralkomité	202
Om kompromis'er	205
Udkast til resolution om den nuværende politiske situation	211
Noter	217
Navneregister	235

Til den danske udgave

Dette bind 7 indeholder artikler og taler, affattet i tiden fra den borgerlig-demokratiske martsrevolution 1917 til september samme år. Martsrevolutionen kaldes som følge af den daværende russiske tidsregning ofte februarrevolutionen.

Stoffet bringes i kronologisk orden. Det omfatter herved en fjerdedel af Lenins trykte skriftlige produktion fra denne periode.

Den første artikel er *Breve Fra Det Fjerne, Nr. 1*. Lenin havde inden sin afrejse fra Svejts i april 1917 skrevet fem sådanne »breve«, beregnet på offentliggørelse i kommunisternes (bolsjevikkerne) blad Pravda i Petrograd. Kun nr. 1 nåede at blive trykt i Pravda, så overhalede begivenhederne disse »breve«. De findes i russiske udgaver og i oversættelser til tysk og engelsk.

Lenin rejste fra Svejts den 9. april (27. marts) og ankom til Petrograd (nu Leningrad) ved midnatstid den 16. (3.) april. På Finlandsbanegården og undervejs til centralkomiteens lokaler i det tidligere Ksjesinskaja palæ blev han budt velkommen af tusinder af arbejdere, soldater og matroser. I palæet begyndte straks diskussioner med medlemmer af centralkomiteen, partiets Petrogradkomité og andre partikammerater fra Petrograd og fra fæstningen Kronstadt om Lenins syn på, hvad bolsjevikkerne i Rusland nu skulle sætte sig som mål, og hvordan de skulle forholde sig til krigen, til de atter opståede sovjetter og til den borgerlige regering.

Bolsjevikkerne parti var det revolutionære, internationalistiske *Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti*. De opportunistiske mensjevikker blev betragtet som udelukket af partiet.

Diskussionen i Ksjesinskaja palæet varede til hen på

morgenen. Senere på dagen, den 17. (4.) april, forelagde Lenin sine »teser« på et møde for bolsjevikiske delegerede til en konference af sovjetmedlemmer fra flere byer, og umiddelbart derefter for et fællesmøde af bolsjevikiske og mensjevikiske delegerede til denne konference.

Nogle dage senere, den 20. (7.) april, blev teserne trykt i Pravda. I dette bind bærer de overskriften *Om Proletariatets Opgaver I Den Nuværende Revolution. April-teserne*. Lenin betegnede dem som »mine personlige teser«. Han havde endnu ikke flertal for dem i centralkomiteen.

I April-tesernes punkt 1 påpeges, at krigen fra den borgerlige regerings side stadig var en imperialistisk røverkrig. At en borgerlig regering i kraft af martsrevolutionen havde afløst tsar-regimet, havde ikke ændret noget som helst ved krigens karakter. Bolsjevikkerne kunne følgelig ikke gå ind for en sådan krig, men måtte forklare masserne, at »det er *umuligt* at gøre ende på krigen med en virkelig demokratisk fred og at undgå en voldsfred, *med mindre* man styrter kapitalen« (s. 28).

Punkt 2 i teserne understregede, at opgaven nu var at gå over »fra revolutionens første fase, som...lagde magten i bourgeoisiets hænder, *til dens anden fase*, som må lægge magten i hænderne på proletariatet og de fattigste lag af bønderne« (s. 28) – altså at stile efter en socialistisk revolution.

I punkt 3 blev det fastslået, at bolsjevikkerne ikke måtte støtte den borgerlige, provisoriske regering. I punkt 4 hed det: »Det må gøres klart for masserne, at arbejderrepræsentanternes sovjetter er den *eneste mulige* form for en revolutionær regering, og at det derfor, så længe *denne* regering« (sovjetterne) »ligger under for bourgeoisiets indflydelse, blot er vor opgave tålmodigt, systematisk og vedholdende at *klargøre* fejlene i deres taktik, på en måde, der særlig er afstemt efter massernes praktiske behov« (s. 29).

Navnlig punkterne 2, 3 og 4 vakte modsigelse hos en del af centralkomiteens medlemmer, bl.a. Stalin og Kamenev, som i Pravda havde anbefalet at støtte den provisoriske regering, dog sådan, at der skulle lægges pres på den i socialistisk retning, hvad Lenin betegnede som fejlagtigt. Det var også nyt, at Lenin betragtede sovjetterne som den eneste mulige form for en revolutionær regering

og hævdede, at en parlamentarisk republik i Rusland under de foreliggende omstændigheder ville være et tilbageskridt.

De øvrige punkter i April-teserne handlede om jordprogrammet, nationaliseringer, kontrol med produktion og fordeling, partiprogrammet, partinavnet og oprettelse af en ny Internationale.

April-teserne og Lenins taler og artikler i de følgende uger indeholdt parolen *Al Magt Til Sovjetterne!* Parolens begrundelse var, at sovjetterne kunne overtage regeringsmagten uden væbnet opstand mod den borgerlige regering, forudsat at de småborgerlige partier (mensjevikkerne og de socialrevolutionære først og fremmest) turde erklære Petrograd-sovjetten for Ruslands regering. Den ville have arbejdernes, soldaternes og bøndernes tilslutning.

Dette synspunkt gik Lenin nøjere ind på i artiklen *Om Dobbeltmagten*, dvs. på den ene side den borgerlige regering, på den anden side sovjetterne.

På det tidspunkt lå de småborgerlige partier under for den borgerlige regerings indflydelse. Regeringen kunne derfor ikke simpelt hen »styrtes«:

»For at blive en magt må de bevidste arbejdere vinde flertallet over på deres side: så længe der ikke findes noget voldsherredømme over masserne, findes der ingen anden vej til magten. Vi er ikke blanquister, ikke tilhængere af magterobring ved et mindretal. Vi er marxister, tilhængere af den proletariske klassekamp mod den småborgerlige rus, den chauvinistiske forsvarsvilje, fraserne, afhængigheden af bourgeoisiet,« (s. 49) skrev Lenin i denne artikel.

I en følgende artikel, *Breve Om Taktik*, vendt især mod Kamenevs opposition mod April-teserne, pointerede Lenin følgende principielle synspunkt:

»Nu er det nødvendigt at tilegne sig den ubestridelige sandhed, at en marxist skal orientere sig efter det levende liv, efter præcise fakta fra *virkeligheden*, og ikke blive ved med at klynge sig til en teori fra i går, der ligesom al teori i bedste fald kun konstaterer det grundlæggende, det generelle, og kun *tilnærmelsesvis* omfatter livets kompleksitet...Ifølge den gamle opfattelse kan og skal proletariatets og bøndernes herredømme, deres diktatur, følge *efter* bourgeoisiets herdømme. Men i det levende liv

er det allerede gået anderledes til: der er opstået noget overmåde originalt, nyt, aldrig før set, *sammenfletningen af begge dele*. Side om side, sammen, på samme tid eksisterer både bourgeoisiets herredømme...og proletariats og bøndernes revolutionær-demokratiske diktatur, som frivilligt afleverer magten til bourgeoisiet, frivilligt gør sig til bourgeoisiets bagtrop. For man må ikke glemme, at i Petrograd ligger magten faktisk hos arbejderne og soldaterne; den nye regering anvender *ikke* og kan ikke anvende magtmidler mod dem, for der *findes ikke* hverken politi eller en særlig fra folket adskilt hær eller et almægtigt, over folket stående embedsmandskorps. Det er et faktum. Det er netop det faktum, som karakteriserer en stat af Pariserkommunens type. Dette faktum passer ikke ind i de gamle tankegange. Man må forstå at tilpasse tankegangene til livet, ikke gentage gamle, nu meningsløse ord om 'proletariats og bøndernes diktatur' generelt« (s. 36-37).

Dette syn på forholdet mellem teori og politik karakteriserer Lenin fra først til sidst, men måske mest slående i April-teserne og de følgende artikler. Med dem gav Lenin det revolutionære arbejde i sommeren 1917 et helt nyt sigte. De var retningsgivende for bolsjevikernes parti og blev efterhånden også en ledestjerne for arbejderne, soldaterne og bønderne. De hører til den marxistiske teoris skelsættende skrifter.

I løbet af tre uger vandt Lenins synspunkter flertal i partiet og centralkomiteen. Rapporter fra det øvrige land viste, at sovjetterne dér var mere revolutionært indstillede end i Petrograd.

Det blev konstateret på partiets konference i april 1917. Referatet af konferencen fylder i den russiske udgave (Samlede Værker, 5. udg., bd. 31) 115 sider, opdelt i 26 afsnit. I det foreliggende bind er medtaget 13 afsnit: nemlig nr. 1 Tale ved konferencens åbning 24. april (7. maj), nr. 2 Tale om den øjeblikkelige situation 24. april (7. maj), nr. 3 Afsluttende replik til talen om den øjeblikkelige situation 24. april (7. maj), nr. 9 Tale til forsvar for resolutionen om krigen 27. april (10. maj), nr. 11 Resolution om krigen, nr. 12 Resolution om forholdet til den provisoriske regering, nr. 14 Resolution om revision af partiprogrammet, nr. 15 Indlæg om agrarspørgsmålet 28. april (11. maj), nr. 17 Resolution om agrarspørgsmålet, nr. 19 Re-

solution om arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter, nr. 20 Indlæg om det nationale spørgsmål 29. april (12. maj), nr. 21 Resolution om det nationale spørgsmål, nr. 25 Resolution om den øjeblikkelige situation.

Imidlertid ændrede dobbeltmagten snart karakter. De småborgerlige partier i Petrograd-sovjetten indtog en mere og mere passiv og eftergivende holdning til den borgerlige regering, som derfor kunne gå til offensiv mod alle revolutionære kræfter. Lenin blev bagvasket og kaldt tysk spion. Han måtte »gå under jorden« i Finland for ikke at falde som offer for reaktionære bander eller regeringens »domstole«.

Den bratte ændring i vilkårene for politisk arbejde afspejler sig i Lenins artikler, fra og med artiklen *Hvor Er Magten, Og Hvor Er Kontrarevolutionen?*

Endnu under store arbejder- og soldaterdemonstrationer den 16. og 17. juli havde bolsjevikkerne fremført parolen *Al Magt Til Sovjetterne!* Men da den borgerlige regering på ny kunne sætte politi, officersgrupper og embedsmandskorps ind mod revolutionære personer og blade, mens flertallet i de eksisterende sovjetter ikke rørte en finger for at imødegå repressalierne, blev parolen meningsløs. Nu blev det opgaven at organisere en væbnet opstand mod den borgerlige regering, uanset dens sammensætning.

Men atter ændrede situationen sig. I en efterskrift til artiklen *Revolutionens Lære*, skrevet i juli, men først trykt den 12. og 13. september, henviser Lenin til virkningen af general Kornilovs oprør i slutningen af august (begyndelsen af september). Oprøret blev en fia'sko. Forbindelsen mellem Kornilov og Kerenskij-regeringen var imidlertid så åbenbar, at regeringen mistede al troværdighed blandt arbejderne og soldaterne. Derimod fik bolsjevikkerne nu stigende tilslutning og vandt flertal i sovjetterne. Under de omstændigheder blev parolen *Al Magt Til Sovjetterne!* på ny aktuel i nogle dage. En fredelig udvikling af revolutionen forekom atter en mulighed. Men de småborgerlige partier i Petrograd-sovjetten var uforbederlige. Kursen måtte igen sættes efter væbnet opstand – for at skaffe sovjetterne, de valgte folkeorganer, magten. Det er emnet for artiklerne i bind 8.

I det ovenfor citerede stykke fra artiklen *Breve Om Taktik* henviste Lenin til Pariserkommunen, den pari-

siske arbejder- og håndværkerbefolknings statsmagt i marts-maj 1871. Pariserkommunens lære behandles indgående i Lenins skrift *Staten Og Revolutionen*, som han gjorde færdigt under det nødtvungne ophold i Finland i august 1917, og som findes i denne udgaves bd. 9.

Udvalgte Værker marts 1917-september 1917

Skrevet i Svejts 7. (20.) marts 1917.
Trykt første gang i Pravda nr. 14-15,
21.-22. marts (3.-U. april) 1917.

Brev fra det fjerne (1)

Første Brev

Den første revolutions første fase

Den første revolution, fremkaldt af den imperialistiske verdenskrig, er brudt ud. Denne første revolution bliver sikkert ikke den sidste.

Den første fase af denne første revolution, den *russiske* revolution af 1. marts 1917, er afsluttet, så vidt man kan dømme efter de sparsomme meldinger i Svejts.

Denne første fase bliver sikkert ikke vor revolutions sidste.

Hvordan kunne det »mirakel« ske, at et monarki, der havde hævdet sig gennem århundreder, og som trods alt havde holdt stand i de tre år 1905-1907 med uhyre voldsomme folke- og klassekampe, faldt sammen på små otte dage – det tidsrum, hr. Miljukov nævner i sit pralende telegram til alle Ruslands repræsentanter i udlandet?

I naturen og historien sker der ingen mirakler, men enhver brat vending i historien, derunder enhver revolution, er så indholdsrig og udfolder så overraskende, ejendommelige kombinationer af kampformer og kæmpende kræfter, at mangt og meget for en småborgerlig hjerne må tage sig ud som et mirakel.

For at tsarmonarkiet kunne falde sammen på nogle få dage var det nødvendigt, at en hel række forudsætninger af verdenshistorisk betydning forenedes. Lad os pege på de vigtigste.

Uden de tre års vældige klassekampe og det russiske proletariats revolutionære energi i årene 1905-1907 ville den næste revolution umuligt have kunnet foregå så hurtigt, at dens *begyndelsesfase* afsluttedes på nogle få dage. Den første revolution (1905) havde pløjet bunden dybt,

revet århundredgamle fordomme op med rode, vakt millioner af arbejdere og mange millioner bønder til politisk liv og politisk kamp, den havde lagt *alle* det russiske samfunds klasser (og alle vigtige partier) blot for hverandre – for hele verden – og vist deres virkelige natur, det virkelige forhold mellem deres interesser, deres kræfter, deres aktionsmetoder, deres nærmeste og fjernere mål. Den første revolution og den følgende kontrarevolutionære epoke (1907-1914) havde afsløret tsarmonarkiets væsen, klædt det af til skindet, afdækket hele dets ormstukkethed og usselhed, hele kynismen og fordærvetheden hos den tsaristiske bande med den uhyrlige Rasputin i spidsen, afdækket Romanovernes bestialitet – disse pogromhelte, som havde vædet Ruslands jord med jødernes, arbejdernes og de revolutionæres blod; disse *godsejere*, de »første blandt ligemænd«, der ejede *millioner* af desjati-ner jord, var rede til alle bestialiteter, til alle forbrydelser, til at ruinere og kvæle et hvilket som helst antal medborgere for at bevare deres egen og *deres klasser* »hellige ejendom«.

Uden revolutionen 1905-1907, uden kontrarevolutionen 1907-1914, havde en så nøjagtig »selvbedømmelse« af alle klasser inden for det russiske folk og de øvrige folk i Rusland ikke været mulig, de ville ikke have kunnet fastslå deres forhold til hverandre og til tsarismen, således som det kom til udtryk i februar-martsrevolutionens otte dage i 1917. Denne ottedagesrevolution blev – om man må udtrykke sig så billedligt – »spillet«, som om en halv snes prøver og generalprøver havde fundet sted; »aktørerne« kendte hinanden, deres roller, deres pladser, deres scene på kryds og tværs til de mindste enkeltheder, til de politiske retningers og aktionsmetoders mindste afskygninger.

Men for at den første, store revolution i 1905, som af d'herrer Gutjkov og Miljukov og deres halehæng blev stemplet som et »stort oprør«, efter 12 år kunne føre til den »strålende«, den »hæderkronede« revolution i 1917, som folk af Gutjkovs og Miljukovs slags betegner som »hæderkronet«, fordi den (*indtil videre*) har givet dem magten, dertil krævedes der yderligere en stor, kraftfuld og formående »regissør«, som var i stand til på den ene side at fremskynde verdenshistoriens gang i vældig målestok og på den anden side at fremkalde verdensomfat-

tende, økonomiske, politiske, nationale og internationale kriser af uhørt heftighed. Foruden den verdenshistoriske udviklings usædvanlige acceleration krævedes der særlig bratte vendinger i denne udvikling, således at Romanovmonarkiets blodige og tilsølede kærre ved en af disse vendinger kunne vælte med *ét slag*.

En sådan formående »regissør«, en sådan mægtig accelerator, blev den imperialistiske verdenskrig.

Allerede nu er det hævet over enhver tvivl, at det er en verdenskrig, for de Forenede Stater og Kina er allerede nu halvvejs inddraget i den og vil i morgen blive det helt.

Allerede nu er det hævet over enhver tvivl, at krigen er imperialistisk fra *begge* sider. Kun kapitalisterne og deres halehæng, socialpatrioterne og socialchauvinisterne – eller i stedet for almene nedsættende benævnelser sagt med bekendte navne fra Ruslands politiske liv, kun folk som Gutjokov og Lvov, Miljukov og Sjingarjov på den ene side og kun folk som Gvosdjev, Potresov, Tjkhenskeli, Krenskij og Tjkheidse på den anden side – vil bestride eller tilsløre denne kendsgerning. Krigen bliver *både* af det tyske og af det engelsk-franske bourgeoisie ført for at røve fremmede lande, for at kvæle små nationer, for at tilrive sig det finansielle verdensherredømme, for at opdele og nyopdele kolonierne, for at redde det synkende kapitalistiske regime ved at vildføre og splitte de forskellige landes arbejdere.

Den imperialistiske krig måtte med objektiv nødvendighed fremskynde og i uhørt grad tilspidse proletarietets klassekamp mod bourgeoisiet, måtte slå om i borgerkrig mellem de fjendtlige klasser.

Dette *omslag er begyndt* med februar-martsrevolutionen 1917, hvor vi i den første fase var vidne til et fælles slag, bibragt tsarismen af to kræfter: dels af hele det borgerlige og godsejerprægede Rusland med hele dets ubevidste halehæng og alle dets bevidste anførere, de engelsk-franske gesandter og kapitalister – dels af *arbejderrepræsentanternes sovjet*, der er begyndt at tage soldater- og bonderepræsentanter til sig. (2)

Disse tre politiske lejre, de tre politiske hovedkræfter: 1. det tsaristiske monarki, i spidsen for de feudale godsejere, det gamle bureaukrati og militærcheferne, 2. oktobristernes og kadetternes bourgeoisie- og godsejerrusland, som småborgerskabet traskede efter (i første ræk-

ke repræsenteret ved Kerenskij og Tjkhheidse), 3. arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet, der søger sig forbundsfæller i hele proletariatet og i hele den fattigste befolkningsmasse – disse tre politiske *hovedkræfter* trådte allerede i den »første fase«s otte dage fuldstændig klart frem selv for en iagttager, der var så langt borte fra begivenhedernes skueplads som disse linjers forfatter, der måtte nøjes med de udenlandske avisers sparsomme telegrammer.

Men før jeg går nøjere ind på dette, må jeg vende tilbage til den del af mit brev, som beskæftiger sig med en faktor af allerførste rang – den imperialistiske verdenskrig.

Krigen har *med jernkæder* sammenlænket de krigsførende magter, de krigsførende kapitalistgrupper, det kapitalistiske systems »herrer«, de kapitalistiske slaveholdere. En eneste *blodig klump*, sådan aftegner det samfundsmæssige og politiske liv sig i den historiske situation, vi oplever.

Socialisterne, som fra krigens begyndelse gik over på bourgeoisiets side, alle disse folk som David og Scheidemann i Tyskland, som Plekhanov, Potresov, Gvosdjev og co. i Rusland har længe og af fuld hals råbt op mod de revolutionæres »illusioner«, mod Baselmanifestets (3) illusioner, mod den »latterlige drøm« om at forvandle den imperialistiske krig til borgerkrig. De har i alle tonearter besunget den styrke, livskraft og tilpasningsevne, kapitalismen tilsyneladende lægger for dagen – *de*, som har hjulpet kapitalisterne med at »tilpasse«, at tæmme, at vildføre og at splitte arbejderklassen i de forskellige lande.

Men »den ler bedst, som ler sidst«. Bourgeoisiet var ikke i stand til ret længe at forhale den revolutionære krise, der opstod af krigen. Den modnes med uimodståelig kraft i alle lande, lige fra Tyskland, hvor der, som en iagttager, der for nylig har været i Tyskland, udtrykker det, i øjeblikket hersker »genialt organiseret sult«, til England og Frankrig, hvor *sulten ligeledes* nærmer sig, men hvor organisationen er betydelig mindre »genial«.

Det er naturligt, at den revolutionære krise *tidligere end andetsteds* brød ud i det tsaristiske Rusland, hvor desorganisationen var mest uhyrlig, og hvor proletaria-tet var mest revolutionært (ikke i kraft af særlige egenskaber, men i kraft af de levende traditioner fra 1905).

Denne krise blev fremskyndet ved en række meget svære nederlag, som Rusland og dets forbundsfæller havde lidt. Nederlagene rystede hele det gamle regeringsmaskineri og hele den gamle orden, de satte *alle* befolkningsklasser op mod den, gjorde hæren forbitret, tilintetgjorde for en stor del dens gamle kommandostab af forbenet-adelig og i højeste grad bureaukratisk-korrupt karakter, og erstattede den med yngre, friskere elementer, fortrinsvis fra bourgeoisie, de frie erhverv og småborgerskabet. Personer, der direkte leflede for bourgeoisie, eller simpelt hen karakterløse folk, som råbte og skreg mod »nederlagsstemningen«, er nu stillet over for en ubestridelig historisk forbindelse mellem det mest tilbagestående og mest barbariske monarkis nederlag og den revolutionære brands *begyndelse*.

Men medens de militære nederlag i begyndelsen af krigen spillede rollen som negativ faktor, der fremskyndede eksplosionen, så var *forbindelsen* mellem den engelsk-franske finanskapital, engelsk-franske imperialisme og Ruslands oktobristisk-kadetiske kapital en faktor, som fremskyndede krisens udvikling ved direkte *at organisere en sammensværgelse* mod Nikolaj Romanov.

Denne overordentlig vigtige side af sagen fortier den engelsk-franske presse af let forståelige grunde, mens den tyske presse skadefro understreger den. Vi marxister må nøgternt se sandheden i øjnene og ikke lade os bringe ud af fatning, hverken af løgnehistorier, som sættes i omløb af den ene krigsførende imperialistgruppes diplomater og ministre, eller af den spot og skadefryd, som deres finansielle og militære konkurrenter i den anden krigsførende gruppe muntre sig med. Hele begivenhedsforløbet under februar-marts-revolutionen viser tydeligt, at den engelske og den franske ambassade med samt deres agenter og »forbindelser«, som i lang tid havde gjort sig de mest fortvivlede anstrengelser for at hindre en »separat«-aftale og en separاتفred mellem Nikolaj den Anden (vi vil håbe på og gøre alt for, at han bliver den sidste) og Wilhelm den Anden, direkte iværksatte en sammensværgelse sammen med oktobriste og kadetter samt dele af generalstaben og hærens officerskorps og Petrogradgarnisonen, alene for at *afsætte* Nikolaj Romanov.

Lad os ikke gøre os nogen illusioner. Lad os ikke gent-

ge samme fejl som dem, der – ligesom visse mensjevikker (4) og folk fra organisationskomiteen, (5) som vakler mellem Gvosdjev-Potresovholdningen og internationalismen og alt for ofte forfalder til småborgerlig pacifisme – skamroses »aftalen« mellem arbejderpartiet og kadetterne, (6) førstnævntes »støtte« til sidstnævnte osv. Af hensyn til deres gamle, udenadlærte (og aldeles ikke marxistiske) doktrin kaster disse mennesker slør over den sammensværgelse mellem engelsk-franske imperialister og folk som Gutjkov og Miljukov, hvis mål er at styrte »overhøvdningen« Nikolaj Romanov og erstatte ham med mere energiske, friskere, mere duelige *høvdinge*.

Når revolutionen kunne sejre så hurtigt og – udadtil, ved et første overfladisk blik – så radikalt, var det kun, fordi *helt forskellige* strømninger, *helt uensartede* klasseinteresser, *helt modsatte* politiske og sociale bestræbelser, i kraft af en overordentlig original historisk situation *smeltede sammen*, og smeltede mærkværdig »harmonisk« sammen. Nemlig: de engelsk-franske imperialisters sammensværgelse, som tilskyndede Miljukov, Gutjkov og co. til at gribe magten – *for at den imperialistiske krig kan fortsætte*, for at den kan blive ført endnu mere forbitret og hårdnakket, for at *nye millioner* af Ruslands arbejdere og bønder kan blive *slagtet*, for at folk som Gutjkov kan få Konstantinopel, de franske kapitalister – Syrien, de engelske kapitalister – Mesopotamien osv. Dette på den ene side. På den anden side en dybtgående bevægelse af revolutionær karakter blandt proletariatet og folkemasserne (blandt hele den fattigste befolkning i by og på land) for *brød*, for *fred*, for *virkelig frihed*.

Det ville ganske enkelt være dumt at tale om nogen »støtte« fra Ruslands revolutionære proletariat til den kadetisk-oktobristiske imperialisme, som er rimpet sammen med engelsk mønt og er lige så afskyelig som den tsaristiske imperialisme. De revolutionære arbejdere har kæmpet for at knuse det skændige tsaristiske *monarki*, de har allerede knust det i betydelig grad og vil knuse det til grunden uden at lade sig henrive eller forvirre af, at Buchanan, Gutjkov, Miljukov og co., der kun vil *erstatte* én tsar med *en anden*, og også helst en Romanov(!), *kommer dem til hjælp* i visse, korte, historiske stunder, som alene er historiske i kraft af den øjeblikkelige udvikling.

Sådan og kun sådan forholder det sig. Sådan og kun sådan må en politiker dømmes, som ikke frygter sandheden, som nøgternt afvejer de sociale kræfters styrkeforhold i revolutionen, som vurderer enhver »situation« ikke alene ud fra dens givne, øjeblikkelige originalitet, men også ud fra dens dybereliggende drivfjedre, det dybereliggende styrkeforhold mellem proletariatet og bourgeoisiets interesser såvel i Rusland som i hele verden.

Petrograds arbejdere har ligesom arbejderne i hele Rusland opofrende kæmpet imod tsarmonarkiet, for frihed, for jord til bønderne, *for fred*, imod det imperialistiske massebord. Den engelsk-franske imperialistiske kapital har for at kunne fortsætte og forstærke dette massebord spundet paladsintriger, anstiftet sammensværgelser i fællig med garderofficere, opmuntret folk som Gutjkov og Miljukov og givet dem mod og sammenstillet *en fuldt færdig ny regering*, som da også straks efter den proletariske kamps første slag mod tsarismen *har grebet magten*.

Denne nye regering, hvori oktoberisterne (7) og »fredsfornyerne«, (8) gårsdagens håndlangere for bøddelen Stolypin, Lvov og Gutjkov, besætter *virkelig vigtige* poster, kampposter, nøgleposter med indflydelse på hæren og embedsmandsstanden – denne regering, hvori Miljukov og andre kadetter mere sidder til pynt, som blikfang, for at levere nydelige professorale taler, mens »trudovikken« (9) Kerenskij er tildelt rollen som balalajkaspiller for at narre arbejderne og bønderne – denne regering består ikke af en tilfældig flok personer.

De er repræsentanter for en ny klasse, som er steget op til politisk magt i Rusland, repræsentanter for de kapitalistiske godsejeres og bourgeoisiets klasse, som længe har *regeret* vort land økonomisk, og som både i revolutionsårene 1905-1907, i kontrarevolutionsårene 1907-1914 og endelig – i særlig hurtigt tempo – under krigsårene 1914-1917 overordentlig hurtigt har organiseret sig politisk, idet den har tiltaget sig både de lokale selvstyreorganer og folkeundervisningen, repræsentationer af forskellige art, rigsdumaen, (10) krigsindustrikomiteerne (11) osv. Denne nye klasse var allerede i 1917 »næsten helt« ved magten; derfor behøvedes der også kun ganske få stød, før tsarismen splintredes og gjorde banen fri for bourgeoisiet. Den imperialistiske krig, som krævede en

uhyre kraftanspændelse, fremskyndede det tilbagestående Ruslands udvikling så stærkt, at vi har *indhentet* Italien og England og næsten også Frankrig »med ét spring« (i virkeligheden kun *tilsyneladende* med et spring) og fået en »parlamentarisk«, »national« »koalitionsregering« (»national« fordi den er egnet til at fortsætte den imperialistiske krig og føre folket bag lyset).

Ved siden af denne regering – der set ud fra den *nuværende* krig egentlig kun er agent for milliard»firmaerne« England og Frankrig – er der opstået en ny, uofficiel, lidt udviklet, endnu ret svag *arbejderregering*, som er udtryk for proletariatet og hele den fattigste by- og landbefolknings interesser. Det er *arbejderrepræsentanternes sovjet* i Petrograd, som søger kontakt med soldaterne og bønderne og ligeledes med landarbejderne, ja med dem naturligvis i særlig grad, i første række, og mere ihærdigt end med bønderne.

Dette er den *virkelige* politiske situation, som vi fremfor alt må have klarlagt med den størst mulige objektive nøjagtighed, for at opbygge vor marxistiske taktik på den eneste solide basis – *kendsgjerningernes* basis.

Tsarmonarkiet er styrtet, men endnu ikke tilintetgjort.

Kadetternes og oktobristernes borgerlige regering, som ønsker at føre den imperialistiske krig »til den bitre ende«, er i virkeligheden agent for finansfirmaet »England-Frankrig«, men *tvunget til at love* folket et maksimum af frihed og almisser, så vidt de er forenelige med, at denne regering beholder magten over folket og muligheden for at fortsætte det imperialistiske masse mord.

Arbejderrepræsentanternes sovjet er kimen til en arbejderregering, et organ for alle de *fattigste* befolkningmassers interesser, dvs. for de ni tiendedele af befolkningen, som forlanger *fred, brød og frihed*.

Disse tre kræfters kamp bestemmer den situation, som nu er indtrådt, og som danner *overgangen* fra revolutionens første til dens anden fase.

Mellem den første og den anden kraft er modsigelsen *ikke* dybtliggende, men midlertidig og *kun* fremkaldt af det historiske øjeblik, af den bratte vending i den imperialistiske krigs forløb. *Hele* den nye regering er tilhængere af monarki, for Kerenskijs *verbale* republikanisme er overhovedet ikke til at tage alvorligt, er uværdig og *objektivt set* politisk kandestøberi. Den nye regering nåede

end ikke at gøre det af med tsar-monarkiet, før det *begyndte at arrangere studehandler* med dynastiet af Romanovgodsejere. Bourgeoisiet af oktobrist- og kadettypen har *brug* for monarkiet som leder af bureaukratiet og hæren, til beskyttelse af kapitalens privilegier mod den arbejdende befolkning.

Den, der siger, at arbejderne skal *støtte* den nye regering for at styrke kampen mod tsaristisk reaktion (og det siger tilsyneladende folk som Potresov, Gvosdjev og Tjkhenkeli og sandelig også *Tjkheidse*, alle *undvigelsesmanøvrer* til trods), forråder arbejderne, forråder proletariatet, forråder fredens og frihedens sag. For i praksis er *netop* denne nye regering allerede nu bundet på hænder og fødder af imperialistisk kapital, af imperialistisk røver- og krigspolitik, den har allerede nu indledt studehandler (uden at spørge sig for hos folket!) med Romanovdynastiet, *den arbejder allerede nu på at genrejse tsar-monarkiet*, den har allerede nu tilbudt Mikhail Romanov stillingen som ny lille-tsar, den sikrer sig allerede nu at forstærke hans trone, at udskifte det gamle, legitime monarki (der støtter sig til den gamle lov) med et nyt, bonapartistisk, »folkevalgt« monarki (der støtter sig til en karikatur af en afstemning).

Nej, hvis der skal føres virkelig kamp mod tsarismen, hvis friheden virkelig skal sikres, ikke med ord alene, ikke med Miljukovs og Kerenskijs dyre løfter, er det *ikke* arbejderne, der skal støtte den nye regering, men denne regering, der skal »støtte« arbejderne! Thi den eneste *garanti* for friheden og for tsarismens definitive tilintetgørelse er *proletariatets bevæbning* og en styrkelse, en udvidelse, en udvikling af arbejdersovjettens rolle, betydning og magt.

Alt andet er fraser og løgn, selvbedrag hos politiske kandestøbere i den liberale og radikale lejr, en svindelstreg.

Hjælp med til at bevæbne arbejderne eller lad i det mindste være med at hindre dem deri – og friheden i Rusland vil ikke kunne besejres, monarkiet ikke kunne genoprettes og republikken været sikret.

I modsat fald vil personer som Gutjkov og Miljukov genindføre monarkiet og *intet*, absolut og overhovedet intet gøre for at opfylde løfterne om »friheder«. I *alle* borgerlige revolutioner har alle bourgeoisiets politiske stræ-

bere »fodret« folket med løfter og holdt arbejderne for nar.

Vor revolution er borgerlig, *derfor* må arbejderne støtte bourgeoisiet – siger Potresov, Gvosdjev, Tjkheidse og deres lige, som Plekhanov sagde det i går.

Vor revolution er borgerlig – siger vi marxister – *derfor* må arbejderne åbne folkets øjne for de borgerlige politiske stræberes bedrageri, lære det ikke at tro på ord, men kun stole på *dets egne* kræfter, på *dets egen* organisation, på *dets egen* enighed, på *dets egen* bevæbning.

Oktobristernes og kadetternes, d'herrer Gutjkovs og Miljukovs regering *kan ikke* give folket hverken *fred*, *brød* eller *frihed*, selv om den oprigtigt ønskede det (kun spædbørn kunne tro på oprigtighed fra Gutjkovs og Lvovs side).

Ikke fred, fordi den er en krigens regering, en regering for det imperialistiske massemands fortsættelse, en *røverregering* som vil udplyndre Armenien, Galicien og Tyrkiet, tilrive sig Konstantinopel, generobre Polen, Kurland, Litauen osv. Denne regering er lænket på hænder og fødder af den engelsk-franske imperialistiske kapital. Den russiske kapital er kun en filial af et »verdensfirma«, som skalter og valter med *hundreder af milliarder* rubler og fører navnet »England & Frankrig«.

Ikke brød, fordi den er en borgerlig regering. I *bedste* fald vil den efter Tysklands eksempel bringe folket en »genialt organiseret sult«. Men folket ønsker ikke at lide sult. Folket vil erfare og sikkert meget snart erfare, at der findes og kan fremskaffes brød, men kun ved hjælp af indgreb, *der ikke gør holdt for kapitalens og jordbesiddelsens hellighed*.

Ikke frihed, for den er en regering af godsejere og kapitalister, som *frygter* folket og allerede har indledt studehandel med Romanovdynastiet.

De taktiske opgaver med hensyn til vor nærmeste holdning til denne regering skal vi omtale i en anden artikel. Vi vil dér vise, hvori ejendommeligheden ved den nuværende situation – *overgangen* fra revolutionens første til dens anden fase – består, og hvorfor den »dagsaktuelle parole«, der i *dette* øjeblik gælder, må være: *Arbejdere, i borgerkrigen mod tsarismen har I udført vidundere af proletarisk heltemod, af folkemod, I må udføre vidundere i organiseringen af proletariatet og af hele folket for at forberede jeres sejr i revolutionens anden fase.*

Når vi her indskrænker os til en analyse af klassekampen og af styrkeforholdet mellem klasserne i revolutionens nuværende fase, må vi også stille spørgsmålet: hvilke *forbundsfæller* har proletariatet i den *nuværende* revolution?

Det har *to* forbundsfæller: for det første den brede, milliontallige masse af halvproletariske og til dels småbondeelementer, som i Rusland udgør det overvældende flertal af befolkningen. Denne masse *må* have fred, brød, frihed og jord. Denne masse vil uvægerligt til en vis grad komme under indflydelse af bourgeoisiet og særlig af småborgerskabet, som den ifølge sine livsbetingelser står nærmest, samtidig med at den vakler mellem bourgeoisie og proletariat. Krigens hårde lære, som bliver *desto hårdere*, jo mere energisk d'herrer Gutjkov, Lvov, Miljukov og co. fører krigen, vil *uwægerligt* skubbe denne masse over til proletariatet og tvinge den til at følge det. Vi må nu, idet vi udnytter det nye regimes relative frihed og arbejderrepræsentanternes sovjetter, først og fremmest anstrenge os for at *oplyse* og *organisere* denne masse. Der må dannes sovjetter af bonderepræsentanter, sovjetter af landarbejdere – det er en af de mest bydende opgaver. Her vil vore anstrengelser ikke alene gå ud på at få landarbejderne til at danne deres egne, særskilte sovjetter, men også på at få de ubemidlede og ludfattige bønder til at organisere sig *adskilt* fra de velstående bønder. Om de særlige opgaver og særlige former for det nu så tvingende nødvendige organisationsarbejde i et følgende brev.

For det andet har det russiske proletariat en forbundsfælle i proletariatet i alle krigsførende lande og overhovedet i alle lande. I øjeblikket er det internationale proletariat i stor udstrækning holdt nede af krigen, og de, der i Europa taler i dets navn, er alt for hyppigt socialchauvinister, der ligesom Plekhanov, Gvosdjev og Potresov i Rusland er løbet over til bourgeoisiet. Men proletariatets frigørelse fra deres indflydelse er skredet frem for hver måned, den imperialistiske krig har varet, og den russiske revolution vil *uwægerlig* fremskynde denne proces i vældig målestok.

Sammen med disse to forbundsfæller kan og vil Ruslands proletariat under udnyttelse af det nuværende overgangsstadiums *særlige karakter* kæmpe sig frem, først til

den demokratiske republik, til bøndernes fuldstændige sejr over godsejerne og det gutjkov-miljukovske halvmonarki, og så til *socialismen*, som alene vil give de krigsmartrede folk *fred, brød og frihed*.

N. Lenin

Om proletarietets opgaver i den nuværende revolution

(April-teserne)

Da jeg først kom til Petrograd den 3. april om natten, måtte det foredrag, jeg holdt på mødet den 4. april om det revolutionære proletariats opgaver, udelukkende stå for egen regning, og jeg måtte tage det forbehold, at jeg var utilstrækkeligt forberedt.

Det eneste, jeg kunne gøre for at lette arbejdet for mig selv og for ærlige opponenter, var at udarbejde *skriftlige* teser. Dem læste jeg op og gav kammerat Tsereteli teksten til dem. Jeg læste dem meget langsomt, og *to gange*: først på bolsjevikkernes møde, dernæst på bolsjevikkernes og mensjevikkernes fællesmøde.

Her følger disse mine personlige teser, kun forsynet med yderst korte, forklarende kommentarer, som blev fremlagt langt mere udførligt i foredraget:

Teser

1. Om vor stilling til krigen – som ubetinget er en imperialistisk røverkrig fra Ruslands side også under den nye regering Lvov og co. i kraft af denne regerings kapitalistiske karakter – gælder det, at selv den ringeste indrømmelse til den »revolutionære forsvarsvilje« er utilstedelig.

En revolutionær krig, som virkelig retfærdiggør revolutionær forsvarsvilje, kan få tilslutning fra det bevidste proletariat, men kun under forudsætning af: a) at magten overgår til proletariatet og de fattigste lag af bønderne, der slutter sig til dette; b) at man i handling og ikke blot i ord afstår fra alle anneksioner; c) at man i handling fuldstændig bryder med alle kapitalens interesser.

Eftersom brede lag af den revolutionære forsvarsviljes menige talsmænd utvivlsomt mener det ærligt, fordi de simpelt hen betragter krigen som uomgængelig, men ikke ønsker erobringer, og eftersom de er bedraget af bourgeoisiet, må man særlig grundigt, vedholdende og tålmodigt forklare dem deres fejltagelse, forklare den uløselige sammenhæng, der er mellem kapitalen og den imperialistiske krig, og påvise, at det er *umuligt* at gøre ende på krigen med en virkelig demokratisk fred og at undgå en voldsfred, *med mindre* man styrter kapitalen.

Organisering af den bredest mulige propaganda for denne opfattelse blandt fronttropperne.

Forbrødring.

2. Det specielle ved den nuværende situation i Rusland ligger i *overgangen* fra revolutionens første fase, som på grund af proletariatets utilstrækkeligt udviklede bevidste orientering og mangelfulde organisation lagde magten i bourgeoisiets hænder, *til dens anden* fase, som må lægge magten i hænderne på proletariatet og de fattigste lag af bønderne.

Denne overgang karakteriseres på den ene side ved, at den foregår så legalt som overhovedet muligt (Rusland er *nu* det frieste af alle krigsførende lande i verden), på den anden side ved, at der ikke øves vold mod masserne, og endelig ved, at disse uden videre stoler på kapitalisternes regering, en regering af fredens og socialismens værste fjender.

Det specielle kræver af os, at vi forstår at tilpasse os de *særlige* betingelser, der er for partimæssigt arbejde blandt de vældige proletariske masser, som lige er vågnet til politisk liv.

3. Ingen som helst støtte til den provisoriske regering. Det må klarlægges, at alle dens løfter er fuldstændig falske, specielt dens løfte om at afstå fra anneksioner. I stedet for at rejse det utilladelige, illusionsvækkende »krav« om, at *denne* regering, kapitalisternes regering, skulle *høre op med* at være en imperialistisk regering, må regeringen afsløres.

4. Man må indrømme den kendsgerning, at i de fleste af arbejderrepræsentanternes sovjetter er vort parti i min-

dretal, og foreløbigt et svagt mindretal, over for en *blok af alle* småborgerlige, opportunistiske elementer, som ligger under for bourgeoisiets påvirkning og overfører denne påvirkning til proletariatet, en blok, der spænder fra folkesocialisterne og de socialrevolutionære til mensjevikkerne organisationskomité (Tjkhaidse, Tsereteli m. fl.), Steklov osv., osv.

Det må gøres klart for masserne, at arbejderrepræsentanternes sovjetter er den *eneste mulige* form for en revolutionær regering, og at det derfor, så længe *denne* regering ligger under for bourgeoisiets indflydelse, blot er vor opgave tålmodigt, systematisk og vedholdende at *klargøre* fejlene i deres taktik, på en måde, der er særlig afstemt efter massernes praktiske behov.

Så længe vi er i mindretal, er det vort arbejde at kritisere og klarlægge fejlene, samtidig med at vi propaganderer for nødvendigheden af, at hele statsmagten overgår til arbejderrepræsentanternes sovjetter, således at masserne ad erfaringens vej frigør sig fra deres fejltagelser.

5. Ikke en parlamentarisk republik – en tilbagevenden hertil fra arbejderrepræsentanternes sovjetter ville være et skridt tilbage – men en republik af arbejder-, landarbejder- og bonderepræsentanternes sovjetter over hele landet, fra nederst til øverst.

Afskaffelse af politiet, hæren og embedsmandsvældet.*)

Ingen embedsmands løn må overstige en dygtig arbejders gennemsnitsløn, alle embedsmænd skal vælges og til enhver tid kunne afsættes.

6. I agrarprogrammet skal hovedvægten lægges over på landarbejderrepræsentanternes sovjetter.

Konfiskation af al godsejerjord.

Nationalisering af *al* jord i landet. Rådighedsretten til jorden overdrages de lokale sovjetter af landarbejder- og bonderepræsentanter. Udskillelse af sovjetter af repræsentanter for de fattigste bønder. På hvert stort gods skabes mønsterlandbrug (fra ca. 100 til 300 desjatiner, efter lokale og andre forhold, og efter de lokale organers bestemmelse), under kontrol af landarbejderrepræsentanterne og for offentlig regning.

*) Dvs. i stedet for den stående hær almindelig bevæbning af folket.

7. Øjeblikkelig sammensmeltning af alle landets banker til én landsdækkende bank og indførelse af kontrol med den fra arbejderrepræsentanternes sovjetter.

8. Ikke »indførelse« af socialismen som vor *umiddelbare* opgave, men kun øjeblikkelig overgang til *kontrol* fra arbejder-repræsentanternes sovjetters side med samfundets produktion og varefordeling.

9. Partiopgaver:

- a) Øjeblikkelig indkaldelse af en partikongres;
- b) Ændring af partiets program, fremfor alt:
 - 1) om imperialismen og den imperialistiske krig,
 - 2) om holdningen til staten og *vort* krav om en »kommune-stat«, *)
 - 3) rettelse af det forældede minimumsprogram;
- c) Ændring af partiets navn.**)

10. Genskabelse af Internationalen.

Initiativ til skabelse af en revolutionær Internationale, en Internationale mod *socialchauvinisterne* og mod »centrum«.***)

For at læseren forstår, hvorfor jeg særlig måtte understrege de ærlige opponenteres »tilfælde« som en sjælden undtagelse, beder jeg om, at man sammenligner ovenstående teser med følgende replik fra hr. Goldenberg: Lenin har »plantet borgerkrigens fane midt i det revolutionære demokrati« (citeret i hr. Plekhanovs Jedinstvo, nr. 52) .

Kan det ikke kaldes en perle?

Jeg skriver, læser og tygger igennem: »Eftersom *brede* lag af den revolutionære forsvarsviljes *menige* tals-

*) Dvs. en stat efter Pariserkommunens forbillede.

**) I stedet for »Socialdemokrati«, hvis officielle ledere i *hele* verden har forrådt socialismen ved at gå over til bourgeoisiet (»fædrelandsforsvarerne« og de vankelmødige »kautskianere«), må vi kalde os *Kommunistisk, Parti*.

***) »Centrum« er i det internationale socialdemokrati betegnelsen for den strømning, der svinger mellem chauvinisterne (= »fædrelandsforsvarerne«) og internationalisterne, nemlig Kautsky og co. i Tyskland, Longuet og co. i Frankrig, Tjkheidse og co. i Rusland, Turati og co. i Italien, MacDonald og co. i England, osv.

mænd utvivlsomt mener det ærligt...og eftersom de er bedraget af bourgeoisiet, må man *særlig* grundigt, vedholdende og *tålmodigt* forklare dem deres fejltagelse...«

Men d'herrer fra bourgeoisiet, der kalder sig socialdemokrater og *hverken* hører til de *brede* lag eller til de *menige* talsmænd for forsvarsviljen, gengiver, udlægger ganske bevidst mine anskuelser således: »plantet (!) borgerkrigens fane (!)« (om borgerkrig var der ikke ét ord hverken i teserne eller i foredraget) »midt i (!!) det revolutionære demokrati...«

Hvad er det for noget? Hvorved adskiller dette sig fra pogromagitation? Fra Russkaja Volja? (3)

Jeg skriver, læser og tygger igennem: »Arbejderrepræsentanternes sovjetter er den *eneste mulige* form for en revolutionær regering, og det er derfor blot vor opgave *tålmodigt*, systematisk og vedholdende at *klargøre* fejlene i deres taktik, på en måde, der særlig er afstemt efter massernes praktiske behov...«

Men en vis slags opponenter fremstiller mine anskuelser som opfordring til »borgerkrig midt i det revolutionære demokrati«!

Jeg har angrebet den provisoriske regering for, at den *ikke* har fastsat hverken en snarlig frist eller nogen frist overhovedet for indkaldelsen af den konstituerende forsamling, men kun givet tomme løfter. Jeg har påvist, at *uden* arbejder- og soldatrepræsentanternes sovjetter er indkaldelse af den konstituerende forsamling ikke sikret og et heldigt resultat af den er ikke muligt.

Man tillægger mig den anskuelse, at jeg skulle være imod ufortøvet indkaldelse af den konstituerende forsamling!!!

Jeg kunne kalde dette »sindsforvirret« tale, hvis ikke årtiers politiske kamp havde lært mig at betragte ærlighed hos opponenter som en sjælden undtagelse.

Hr. Plekhanov har i sin avis kaldt min tale for »sindsforvirret«. Udmærket, hr. Plekhanov! Men hvor er De kluntet, ubehændig og uvittig i Deres polemik. Hvis jeg to timer i træk talte sindsforvirret, hvordan kunne så hundreder af tilhørere holde denne »sindsforvirring« ud? Endvidere. Hvorfor ofrer Deres blad en hel spalte på at gengive »sindsforvirret« tale? Nej, der er overhovedet hverken hoved eller hale på det, De siger.

Det er naturligvis langt lettere at råbe, skælde ud og hyle op end at forsøge at fremstille, forklare og bringe i erindring, *hvorledes* Marx og Engels i 1871, 1872, 1875 så på erfaringerne fra Pariserkommunen (4) og på, *hvilken* stat proletariatet har brug for?

Den forhenværende marxist hr. Plekhanov har tilsyneladende ikke lyst til at erindre marxismen.

Jeg har citeret Rosa Luxemburgs ord den 4. august 1914, da hun kaldte det *tyske* socialdemokrati for et »stinkende lig«. Men d'herrer Plekhanov, Goldenberg og co. »bliver fornærmede«... på hvis vegne? – På de *tyske* chauvinisters vegne, fordi man har kaldt dem chauvinister!

De ved hverken ind eller ud, de stakkels russiske socialchauvinister, socialister i ord, chauvinister i gerning.

Breve om taktik

Forord

Den 4. april 1917 havde jeg lejlighed til at indlede om det i overskriften anførte emne i Petrograd på et møde for bolsjevikker. Det var delegerede til den alrussiske konference af arbejder- og soldaterepræsentanternes sovjetter, og da de stod for at skulle rejse hjem, kunne de ikke lade mig udsætte oplægget. Efter mødet foreslog kammerat G. Sinovjev mig på hele forsamlingens vegne at gentage foredraget straks derefter på et fællesmøde for både bolsjevikiske og mensjevikiske delegerede, der havde udtrykt ønske om at drøfte spørgsmålet om en samling af Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti. (1)

Hvor vanskeligt det end var for mig at holde foredraget igen så hurtigt, følte jeg dog ingen ret til at afslå, da det var *både mine meningsfæller* og mensjevikkerne, der forlangte det, og de på grund af afrejse virkelig ikke kunne give mig udsættelse.

Som en del af foredraget oplæste jeg mine teser, der er bragt i Pravda nr. 26 af 7. april 1917 *).

Både tesoerne og foredraget har fremkaldt divergerende opfattelser blandt bolsjevikkerne selv og på Pravdas redaktion. Efter en række møder er vi nået til den samstemmige konklusion, at det vil være ulige mere nyttigt at få gennemdiskuteret disse divergenser *åbent* og dermed give materiale til den alrussiske konference, som vort parti (Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti, forenet under centralkomiteen) indleder den 20. april 1917 i Petrograd.

*) Jeg genoptrykker disse teser sammen med de korte supplerende bemærkninger fra samme nummer af Pravda som tillæg til dette brev. (Se dette bind, s. 27-32) – Red.)

Det er i henhold til denne beslutning om at gennemføre en diskussion, at jeg trykker nedenstående *breve*, hvori jeg ikke gør krav på at have foretaget et *udtømmende* studium af spørgsmålet, men blot ønsker at fremdrage de hovedargumenter, som er særligt vigtige for de *praktiske* opgaver, arbejderklassens bevægelse skal tage op.

1. brev

Vurdering af den aktuelle situation

Marxismen forlanger af os, at vi foretager den mest præcise og objektivt efterprøvelige analyse af klassernes indbyrdes forhold og af det enkelte historiske øjeblikkes konkrete særtræk. Vi bolsjevikker har altid bestræbt os for at efterleve dette krav, der er så ubetinget obligatorisk for al videnskabelig underbyggelse af politik.

»Vor lære er ikke et dogme, men en vejledning til handling«, (2) sagde Marx og Engels altid; med rette spottede de over udenadslæren og simpel efterplapring af »formler«, som i bedste fald kun kunne udstikke de *generelle* opgaver, der nødvendigvis må modificeres efter den *konkrete* økonomiske og politiske situation i hver enkelt, særlig *fase* af den historiske proces.

Men hvilke præcist fastslåede og objektive *kendsgerninger* skal det revolutionære proletariats parti da lade sig lede af nu for at bestemme sine arbejdsopgaver og aktionsformer?

I det første af mine Breve Fra Det Fjerne (Den Første Revolutions Første Fase), bragt i Pravda nr. 14 og 15 af 21. og 22. marts 1917 og i mine teser bestemmer jeg »det specielle ved den nuværende situation i Rusland« som *overgangen* fra revolutionens første fase til dens anden fase. Og derfor formulerede jeg den dagsaktuelle hovedparole i *denne* situation således: »Arbejdere, i borgerkrigen mod tsarismen har I udført vidundere i organiseringen af proletariatet og af hele folket for at forberede jeres sejr i revolutionens anden fase«. (Pravda nr. 15) (3)

Hvori består da revolutionens første fase?

I statsmagtens overgang til bourgeoisie.

Før februar-marts revolutionen 1917 lå statsmagten hos én enkelt gammel klasse, nemlig feudalherrernes, adelens, godsejernes klasse med Nikolaj Romanov i spidsen.

Efter denne revolution overgik magten til en *anden*, en ny klasse, nemlig bourgeoisiet.

Statsmagtens skifte fra *én klasse* til en *anden* er det første, hovedsagelige og grundlæggende kendetegn på en *revolution* i den såvel strengt videnskabelige som praktisk politiske betydning af dette begreb.

For så vidt er den borgerlige eller borgerlig-demokratiske revolution i Rusland *afsluttet*.

Her hører vi larmende indvendinger fra folk, der ynder at kalde sig »gamle bolsjevikker«: Har vi da ikke altid sagt, lyder det, at kun proletariatets og de arbejdende bønders revolutionær-demokratiske diktatur afslutter den borgerlig-demokratiske revolution? Er agrarrevolutionen, som også er borgerlig-demokratisk, måske slut? Er det måske ikke et faktum, at den tværtimod *endnu ikke* er begyndt?

Hertil vil jeg svare i bolsjevikernes paroler og ideer *som helhed* er fuldt ud blevet bekræftet af historien, men *konkret* har sagerne udviklet sig *anderledes*, end man (uanset hvem) kunne forvente, på en mere original, egenartet, broget måde.

At ignorere eller overse denne kendsgerning ville være det samme som at efterligne de »gamle bolsjevikker«, som flere gange har spillet en bedrøvelig rolle i vort partis historie ved bevidstløst at gentage en *udenadlært* formel i stedet for at *undersøge* den nye, levende virkeligheds specielle træk.

»Proletariatets og bøndernes revolutionær-demokratiske diktatur« er *allerede* blevet virkelighed*) i den russiske revolution, thi denne »formel« forudser kun det indbyrdes forhold mellem klasserne og ikke den *konkrete politiske institution*, som *realiserer* dette indbyrdes forhold, dette samvirke. »Arbejder- og soldatrepræsentanternes sovjet« – her har I livets virkeliggørelse af »proletariatets og de arbejdende bønders revolutionær-demokratiske diktatur«.

Denne formel er allerede forældet. Livet har flyttet den fra formlernes til virkelighedens rige, iklædt den kød og blod, konkretiseret den og *derved* modificeret den.

En ny og anderledes opgave står nu på dagsordenen: at få de proletariske elementer (de internationalistiske,

*) I en vis form og til en vis grad.

»kommunistiske« anti-forsvarsvenner, som støtter en overgang til Kommunen)(4) spaltet ud fra de *småborgerlige* eller *småbesidderelementerne* (Tjkheidse, Tsereteli, Steklov, de socialrevolutionære og lignende revolutionære forsvarsvenner, som er modstandere af at arbejde hen mod Kommunen og tilhængere af at »støtte« bourgeoisiet og den borgerlige regering).

Den, der *nu* kun taler om »proletariatets og bøndernes revolutionær-demokratiske diktatur«, har ikke holdt trit med livet og er af samme grund i praksis *gået over til småborgerskabet* mod den proletariske klassekamp, og vedkommende bør henlægges i arkivet for »bolsjevikiske« kuriosa fra før revolutionen (det kunne kaldes arkivet for »gamle bolsjevikker«).

Proletariatets og bøndernes revolutionær-demokratiske diktatur er allerede blevet virkelighed, men særdeles originalt og med en række yderst vigtige modifikationer. Dem skal jeg komme ind på i et af de næste breve. (5) Nu er det nødvendigt at tilegne sig den ubestridelige sandhed, at en marxist skal orientere sig efter det levende liv, efter præcise fakta fra *virkeligheden*, og ikke blive ved med at klynge sig til en teori fra i går, der ligesom al teori i bedste fald kun konstaterer det grundlæggende, det generelle, og kun *tilnærmelsesvis* omfatter livets kompleksitet.

»Grå, kære ven, er al teori, men grønt er livets gyldne træ.« 6)

Den, der stiller spørgsmålet om, hvordan den borgerlige revolution »afsluttes«, *på den gamle måde*, ofrer den levende marxisme for det døde bogstav.

Ifølge den gamle opfattelse kan og skal proletariatets og bøndernes herredømme, deres diktatur, følge *efter* bourgeoisiets herredømme.

Men i det levende liv er det *allerede* gået *anderledes* til: der er opstået noget overmåde originalt, nyt, aldrig før set, *sammenfletningen af begge dele*. Side om side, sammen, på samme tid eksisterer *både* bourgeoisiets herredømme (regeringen Lvov og Gutjkov) og proletariatets og bøndernes revolutionær-demokratiske diktatur, som *frivilligt* afleverer magten til bourgeoisiet, frivilligt gør sig til bourgeoisiets bagtrop.

For man må ikke glemme, at i Petrograd ligger magten faktisk hos arbejderne og soldaterne; den nye rege

ring anvender *ikke* og kan ikke anvende magtmidler mod dem, for der *findes ikke* hverken politi eller en særlig fra folket adskilt hær eller et almægtigt, over folket stående embedsmandskorps. Det er et faktum. Det er netop det faktum, som karakteriserer en stat af Pariserkommunens type. Dette faktum passer ikke ind i de gamle tankegange. Man må forstå at tilpasse tankegangene til livet, ikke gentage gamle, nu meningsløse ord om »proletariatets og bøndernes diktatur« *generelt*.

Lad os gribe spørgsmålet an fra en anden vinkel for at belyse det bedre.

En marxist må ikke forlade det præcise grundlag for en klasseanalyse. Bourgeoisiet er ved magten. Men er bondemasse måske ikke *også* et bourgeoisie af et andet lag, af en anden art, af en anden karakter? Følger deraf, at *dette* lag *ikke kan* komme til magten og således »fuldføre« den borgerlig-demokratiske revolution? Hvorfor skulle det være umuligt?

Gamle bolsjevikker ræsonnerer ofte på den måde.

Hertil svarer jeg, at det fuldt ud er muligt. Men når en marxist analyserer den aktuelle situation, skal han *ikke* tage udgangspunkt i det mulige, men i det virkelige.

Og virkeligheden viser os jo det faktum, at frit valgte soldater- og bonderepræsentanter frit indgår i den anden, parallelle regering, frit supplerer, udvikler og færdiggør den. Og lige så frit *afgiver* de magten til bourgeoisiet – en foreteelse der ikke på mindste måde »krænker« marxismens teori, for vi har altid vidst og gang på gang anført, at bourgeoisiet *ikke* kun holder sig oppe med vold, men også i kraft af massernes mangel på bevidst orientering, deres vanetænkning, forkuede tilstand og mangel på organisation.

Og i betragtning af denne virkelighed her og nu er det ganske enkelt latterligt at vende ryggen til kendsgerningerne og snakke om »muligheder«.

Det er muligt, at bønderne tager al jord og al magt. Jeg overser aldeles ikke denne mulighed og indskrænker ikke min horisont til dagen i dag alene, men opstiller direkte og præcist et agrarprogram under hensyntagen til det *nye* fænomen, dvs. den dybere udspaltning af daglejere og fattigbønder på den ene side og besiddende bønder på den anden.

Men der er også en anden mulighed, nemlig at bønder-

ne lytter til råd fra de socialrevolutionæres småborgerlige parti, som har underkastet sig bourgeoisiets indflydelse, er gået over til forsvarsviljen og nu anbefaler at afvente den Konstituerende Forsamling, selv om der stadig ikke engang er fastsat nogen dato for dens indkaldelse.*)

Det er muligt, at bønderne vil opretholde og forlænge deres studehandel med bourgeoisiet, en studehandel, de nu har indgået ikke kun formelt, men også reelt gennem arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter.

Meget er muligt. Det ville være den alvorligste fejl at overse agrarbevægelsen og agrarprogrammet. Men lige så forkert ville det være at overse *virkeligheden*, som viser os det *faktum*, at der findes en *overenskomst* eller – for at bruge et mere præcist, et mindre juridisk, et mere økonomisk bestemt, klassemæssigt udtryk – *et klasse-samarbejde* mellem bourgeoisiet og bønderne.

Når dette faktum ikke længere er en kendsgerning, når bønderne afgrænser sig fra bourgeoisiet og tager jorden og magten imod bourgeoisiet, da vil der være tale om en ny fase i den borgerlig-demokratiske revolution, og den skal vi komme ind på for sig.

En marxist, som, fordi en sådan fremtidig fase er mulig, glemmer sine pligter *nu*, hvor bønderne *kommer overens* med bourgeoisiet, ville gøre sig selv til småborger. For han ville i praksis prædike for proletariatet, at det måtte vise småborgerskabet *tillid* (>dette småborgerskab, disse bønder, skal afgrænse sig fra bourgeoisiet allerede under den borgerlig-demokratiske revolution«). Han ville – på grund af den »mulige«, behagelige og skønne fremtid, hvor bønderne *ikke* er bagtrop hos bourgeoisiet, og hvor de socialrevolutionære og folk som Tjkheidse, Tsereteli og Steklov *ikke* er vedhæng til en borgerlig regering – på grund af denne »mulige«, behagelige fremtid ville han overse den *ubehagelige nutid*, hvor bønderne fortsat er bagtrop hos bourgeoisiet, og hvor socialrevolutionære og

*) For at undgå overfortolkning af mine ord springer jeg lidt forud og siger med det samme, at jeg ubetinget går ind for, at daglejernes og bøndernes *sovjetter straks* tager *al* jord, men *selv* iagttager den strengeste orden og disciplin, ikke tillader den mindste skade på maskiner, bygninger og kvægbestand og under ingen omstændigheder bringer uorden i driften og kornavlén, men *øger* denne, for soldaterne behøver *dobbelt så meget* brød, og folket må ikke lide sult.

socialdemokrater stadig ikke har forladt rollen som vedhæng til den borgerlige regering, som »hans majestæt« Lvovs opposition. (7)

Denne hypotetiske person ville minde om en pæn Louis Blanc eller en net kautskyaner, men bestemt ikke om en revolutionær marxist.

Men risikerer vi ikke at forfalde til subjektivisme, til ønsket om at »springe over« en ufuldført revolution af borgerlig-demokratisk karakter – en revolution, som endnu ikke har udtømt bondebevægelsen – og gå lige til en socialistisk revolution?

Hvis jeg sagde »Ingen tsar, men en *arbejderregering!*« (8) udsatte jeg mig for en sådan risiko. Men det var *ikke* det, jeg sagde; jeg sagde noget andet. Jeg sagde, at der *ikke kunne* være nogen anden regering i Rusland (bortset fra en borgerlig) *end* arbejder-, daglejer-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter. Jeg sagde, at magten i Rusland, nu *kun* kunne overgå fra Gutjov og Lvov til disse sovjetter, som netop domineres af bønder, domineres af soldater, domineres af småborgerskabet for nu at bruge et videnskabeligt, marxistisk udtryk og ikke en trivial, spidsborgerlig eller journalistisk karakteristik, men en klassekarakteristik.

I mine teser har jeg absolut garderet mig mod al overspringen af en endnu ikke udtømt bondebevægelse, eller overhovedet småborgerlig bevægelse, mod enhver »leg« med en »magt-erobring« gennem en arbejderregering, mod enhver form for blanquistisk eventyrpolitik, eftersom jeg direkte henviser til Pariserkommunens erfaringer. Og disse erfaringer véd vi, og Marx belyste det indgående i 1871 og Engels i 1891, (9) udelukkede fuldstændigt blanquisme og sikrede fuldstændigt *flertallets* direkte, umiddelbare og ubetingede herredømme og massernes aktivitet, men kun i den udstrækning, flertallet selv optræder *bevidst*.

I tesoerne sammenfattede jeg aldeles utvetydigt opgaven sådan, at *kampen gjaldt indflydelse inden for arbejder-, daglejer-, bonde- og soldaterrepræsentanternes sovjetter*. For at undgå enhver skygge af tvivl desangående, understregede jeg *to gange* i tesoerne nødvendigheden af at udføre et tålmodigt og vedholdende »forklarings«-arbejde, »afstemt« efter *massernes praktiske* behov.

Uvidende folk eller renegater fra marxismen som hr.

Plekhanov o.a. kan råbe op om anarkisme, blanquisme o.lign. Den, der vil tænke og tage ved lære, forstår også ubetinget, at blanquisme er mindretallets erobring af magten, mens arbejderrepræsentanternes m.fl. sovjetter *vitterligt* er folke-*flertallets* direkte og umiddelbare organ. Et arbejde, som alene er viet kampen om indflydelse inden for disse sovjetter, *kan* ganske simpelt *ikke* ryge ned i blanquismens sump. Ej heller kan det ryge ned i anarkismens sump, thi anarkismen bestrider *statens og statsmagtens nødvendighed* i den epoke, hvor *overgang* fra bourgeoisiets til proletarietets herredømme finder sted. Med en tydelighed, som udelukker enhver mulighed for misforståelser, *fastholder* jeg derimod statens nødvendighed for denne epoke, men – i henhold til Marx og Pariserkommunens erfaringer – ikke en ordinær, borgerlig-parlamentarisk stat, men en stat *uden* stående hær, *uden* et politi, der sættes op mod folket, *uden* et embedsmandsapparat, der stilles over folket.

Når hr. Plekhanov i sit blad *Jedinstvo* (10) råber højt om anarkisme, beviser det blot endnu en gang hans brud med marxismen. Min opfordring i *Pravda* (nr. 26) til at berette, hvad Marx og Engels lærte os om staten i 1871, 1872 og 1875, (11) må hr. Plekhanov nu og i fremtiden besvare med tavshed, hvad angår sagens kerne, og ellers med grove ord ligesom det forbitrede bourgeois.

Marxismens lære om staten har den forhenværende marxist hr. Plekhanov *overhovedet* ikke fattet. For resten har denne mangel på forståelse også givet sig udslag i hans tyske pjece om anarkisme. (12)

Lad os nu se på, hvordan kammerat J. Kamenev i et indlæg i *Pravda* nr. 27 formulerer sine »divergenser« med mine teser og de synspunkter, jeg har lagt frem. Det vil bringe os nærmere til en klarlæggelse af dem.

»Hvad angår kammerat Lenins generelle *skema*, skriver kammerat Kamenev – er det for os at se uantageligt, da det tager udgangspunkt i, at den borgerlig-demokratiske revolution betragtes som *afsluttet*, og tilsigter, at denne revolution øjeblikkeligt skal vokse over i den socialistiske...«

Her findes to store fejl.

Fejl nummer ét. Spørgsmålet om den borgerlig-demokratiske revolutions »afsluttethed« er *stillet* forkert. Pro-

blemstillingen er fremsat på en så abstrakt, simpel og om man så må sige ensfarvet måde, at den ikke stemmer med den objektive virkelighed. Den, der rejser spørgsmålet således, den, der *nu* spørger, om »den borgerligdemokratiske revolution er afsluttet« og *ikke* siger mere, fratager sig selv muligheden for at forstå den overordentlig sammensatte og mindst »tofarvede« virkelighed. Det er i teorien. I praksis overgiver vedkommende sig hjælpeløst til en *småborgerlig revolutionisme*.

For virkeligheden viser os *både*, at magten er overgået til bourgeoisiet (den »afsluttede« borgerlig-demokratiske revolution af sædvanlig type), og at der ud over den nuværende regering også findes en parallel regering, der står som »proletariatets og bøndernes revolutionær-demokratiske diktatur«. Denne sidstnævnte »også-regering« har *selv* afstået magten til bourgeoisiet, *selv* bundet sig til den borgerlige regering.

Bliver denne virkelighed dækket med kammerat Kamenevs gammelbolsjevikiske formel: »den borgerlig-demokratiske revolution er ikke afsluttet«?

Nej, formlen er forældet. Den duer ikke til noget. Den er død. Forsøg på at genoplive den vil være forgæves.

Dertil kommer et praktisk spørgsmål. Ingen ved, om der i Rusland nu kan komme et *særskilt* »proletariatets og bøndernes revolutionær-demokratiske diktatur«, som er *frigjort* fra den borgerlige regering. Marxistisk taktik må ikke baseres på det uvisse.

Men *hvis* det stadig er muligt, gives der én og kun én vej: at de proletariske og kommunistiske elementer i bevægelsen øjeblikkeligt, resolut og uafvendeligt skiller sig fra de småborgerlige elementer.

Hvorfor?

Fordi hele småborgerskabet ikke tilfældigvis, men nødvendigvis nu er gået over til chauvinismen (= forsvarsviljen), til »støtte« af bourgeoisiet, til afhængighed af bourgeoisiet, til *angst* for at skulle klare sig uden bourgeoisiet osv., osv.

Hvordan kan man »skubbe« småborgerskabet frem til magten, hvis det samme småborgerskab allerede nu kan, men *ikke vil* tage den?

Kun ved at udskille det proletariske, kommunistiske parti, ved at fremme den proletariske klassekamp, som er *fri* for disse småborgeres frygtsomhed. Kun ved at

samle proletarerne, som ikke i ord, men i praksis har gjort sig fri af småborgerskabets indflydelse, vil man kunne gøre jorden så »varm« under småborgerskabets fødder, at det under bestemte forhold vil blive *nødt* til at tage magten; det kan endda ikke udelukkes, at Gutjov og Miljukov – igen under visse omstændigheder – vil gå ind for at give den hele og fulde magt til Tjkheidse, Tseteli, de socialrevolutionære og Steklov, som jo dog trods alt er »forsvarsvenner«!

Den, der nu og straks, øjeblikkeligt og uigenkaldeligt, skiller sovjetternes proletariske elementer (dvs. det proletariske, kommunistiske parti) ud fra de småborgerlige, giver det rette udtryk for bevægelsens interesser i begge mulige tilfælde: *både* i det tilfælde, at Rusland oplever et særskilt, selvstændigt »proletariatets og bøndernes diktatur«, som ikke er underlagt bourgeoisiet, og i det tilfælde, at småborgerskabet ikke kan gøre sig fri af bourgeoisiet og for evigt (dvs. indtil socialismen) vil vakle mellem det og os.

Den, der i sit arbejde kun ledes af den simple formel »den borgerlig-demokratiske revolution er ikke afsluttet«, påtager sig nærmest at stille noget i retning af garantier for, at småborgerskabet nok kan gøre sig uafhængig af bourgeoisiet. Og når det tidspunkt kommer, overgiver vedkommende sig hjælpeløst til småborgerskabets nåde.

For resten er det ingen skade til at erindre sig, hvad jeg specielt betonedede om »formlen« proletariatets og bøndernes diktatur i *To Slags Taktik* (juli 1905), s. 85-86 i *Gennem Tolv År* (13):

»Proletariatets og bøndernes diktatur har, som alt på Jorden, en fortid og en fremtid. Dets fortid er selvherkerdømmet, feudalismen, monarkiet, privilegierne... Dets fremtid er kampen mod privatejendommen, lønarbejdernes kamp mod arbejdsgiveren, kampen for socialismen.«

Kammerat Kamenevs fejl er, at han også i 1917 kun ser på proletariatets og bøndernes revolutionær-demokratiske diktaturs *fortid*. I *praksis* er dets *fremtid* allerede begyndt, for lønarbejderens og arbejdsgiverens interesser og politik er i *praksis* allerede gået hver sin vej, bl.a. i et så uhyre vigtigt spørgsmål som »forsvarsviljen«, dvs. holdningen til den imperialistiske krig.

Dette leder mig frem til fejl nummer to i kammerat Kamenevs her anførte ræsonnement. Han bebrejder mig, at mit skema »tilsigter«, at »denne revolution (den borgerlig-demokratiske) øjeblikkeligt vokser over i den socialistiske«.

Det er forkert. Jeg »tilsigter« aldeles ikke, at vor revolution »øjeblikkeligt skal vokse over« i den *socialistiske*, men advarer direkte imod det og erklærer direkte i 8. tese: »Ikke 'indførelse' af socialismen som vor *umiddelbare* opgave...«. (14)

Mon ikke det fremgår klart, at en person, der tilsigter, at vor revolution øjeblikkeligt skal vokse over i den socialistiske, ikke kunne opponere mod indførelse af socialismen som umiddelbar opgave?

Ikke nok med det. Selv en »kommune-stat« (dvs. en stat, der er organiseret efter Pariserkommunens type) *kan ikke* indføres »øjeblikkeligt« i Rusland; dertil kræves nemlig, at et *flertal* af repræsentanterne i alle (eller de fleste) sovjetter klart har indset det bundurigtige og dybt skadelige i de socialrevolutionæres, Tjkheidses, Tsere-telis, Steklovs o.a. taktik og politik. Jeg udtalte derimod fuldkommen præcist, at jeg på dette område kun »tilsigter« »tålmodig« forklaring (behøver man være taalmodig for at opnå en forandring, der kan gennemføres »øjeblikkeligt«?!)

Kammerat Kamenev er faret en kende for »utålmodigt« frem og har gentaget den borgerlige vaneforestilling om Pariserkommunen, som om den ville indføre socialismen »øjeblikkeligt«. Det passer ikke. Kommunen tøvede desværre for længe med at indføre socialismen. Kommunens virkelige væsen ligger ikke dér, hvor bourgeois'en plejer at lede, men i skabelsen af en særlig type *stat*. Og en sådan stat er *allerede* født i Rusland, det er netop arbejder- og soldaterepræsentanternes sovjetter!

Kammerat Kamenev har ikke gennemtænkt *faktum*, betydningen af de *eksisterende* sovjetter, deres lighed med Kommunens stat i type, i social og politisk karakter. I stedet for at studere *faktum* begynder han at snakke om, at det, jeg angiveligt »tilsigter«, er den »øjeblikkelige« fremtid. Resultatet er desværre en gentagelse af den metode, mange bourgeois'er benytter: opmærksomheden afledes fra spørgsmålet om, *hvad* arbejder- og soldaterepræsentanternes sovjetter *er*, om de af type er *høje-*

re end den parlamentariske republik, om de er *nyttigere* for folket, om de er *mere demokratiske*, om de er *mere brugbare* for kampen, f.eks. mod brødmangelen og lignende, fra dette påtrængende, virkelige spørgsmål, som selve livet har sat på dagsordenen, afledes opmærksomheden til fordel for et tomt, angiveligt videnskabeligt, i praksis indholdsløst, professoralt-dødt spørgsmål om »at tilsigte en øjeblikkelig voksen over«.

Et tomt spørgsmål, falsk stillet. Jeg »tilsigter« *kun* det, *udelukkende* det, at arbejderne, soldaterne og bønderne bedre end embedsmændene, bedre end politiet vil kunne klare *de praktiske*, svære spørgsmål om forøget kornproduktion, bedre fordeling af kornet, bedre forsyninger til soldaterne osv., osv.

Jeg er dybt overbevist om, at arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter hurtigere og bedre vil gøre *folkemassernes* uafhængighed til virkelighed end den parlamentariske republik (jeg skal foretage en mere indgående sammenligning af de to statstyper i et følgende brev). De vil bedre, mere praktisk og rigtigere afgøre, hvordan man kan tage *skridt* til socialisme og hvilke bestemte skridt, der skal tages i så henseende. Kontrollen over en bank og sammenslutningen af alle banker til én er *endnu ikke* socialisme, men *skridt* til socialisme. I dag tages sådanne skridt i Tyskland af junkeren og bourgeois'en imod folket. I morgen vil soldater- og arbejderrepræsentanternes sovjet være endnu bedre til at tage dem til gavn for folket, hvis hele statsmagten er i dens hænder.

Og hvad *fremtvinger* sådanne skridt?

Hungersnøden. Det økonomiske kaos. Det truende sammenbrud. Krigens rædsler. De rædsler og sår, krigen påfører menneskeheden.

Kammerat Kamenev slutter sit indlæg med at erklære, at »han i en bred diskussion håber at forfægte sit synspunkt som det eneste mulige for et revolutionært socialdemokrati, hvis dette vil og skal forblive partiet for proletariatets revolutionære masser og ikke forvandle sig til en gruppe af propagandister«.

Det forekommer mig, at disse ord vidner om en ganske fejlagtig vurdering af situationen. Kammerat Kamenev modstiller »massernes parti« og »en gruppe propagandister«. Men masserne ligger jo netop nu under for den »revolutionære« forsvarsviljes rus. Mon ikke det netop for

internationalister i en sådan situation var mere sømmeligt at modstå »masse«rusen end at ville »forblive« hos masserne, dvs. bukke under for den almindelige epidemi? Har vi da ikke set i alle de krigsførende lande, hvordan chauvinisterne retfærdiggjorde sig med ønsket om at »forblive hos masserne«? Har man da ikke pligt til at kunne være i mindretal for en tid, imod »masse«rusen? Er netop propagandisternes arbejde ikke det centrale punkt i den helt aktuelle situation, hvor det gælder om at *udfri* den proletariske linje fra den småborgerlige »masse«rus af forsvarsvilje? Det var netop sammensmeltningen af masserne, både de proletariske og de ikke-proletariske, uanset klasseforskelle inden for masserne, som var en af betingelserne for epidemien af forsvarsvilje. At tale nedsættende om »en gruppe propagandister« for en *proletarisk* linje er ikke just på sin plads.

Første side af Lenins brev til RSDAP's centralkomité. 30. august (12. september) 1917.

Om dobbeltmagten

Grundspørgsmålet i enhver revolution drejer sig om magten i staten. Uden klarhed i dette spørgsmål kan der overhovedet ikke være tale om bevidst at deltage i revolutionen, endside lede den.

Det er et i højeste grad bemærkelsesværdigt særkende ved vor revolution, at den har skabt en *dobbeltmagt*. Denne kendsgerning må man fremfor alt være klar over; hvis man ikke har forstået den, kan man ikke komme fremad. Bolsjevismens gamle »formler« må man for eksempel forstå at supplere op og korrigere, for de var, som det har vist sig, rigtige i al almindelighed, men deres konkrete virkeliggørelse *viste sig* at ske anderledes. Dobbeltmagt har *ingen* tidligere tænkt på, og kunne det heller ikke. Hvori består nu dobbeltmagten? I, at der ved siden af den provisoriske regering, *bourgeoisiets* regering, er opstået en *anden regering*, der endnu er svag og i sin vorden, men som dog uden tvivl virkelig eksisterer og bliver stærkere, nemlig arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter. Hvad er denne anden regerings klasse-mæssige sammensætning? Proletariatet og bønderne (i soldatertrøjen).

Hvad er denne regerings politiske karakter? Det er et revolutionært diktatur, dvs. en magt, der støtter sig direkte på en revolutionær erobring, på det umiddelbare initiativ hos folkemasserne nedefra, og *ikke på en lov*, som er udstedt af en centraliseret statsmagt. Det er en magt af en ganske anden art end den, der almindeligvis forekommer i den parlamentariske borgerlig-demokratiske republik af hidtil kendt type, som er fremherskende i Europa og Amerikas fremskredne lande. Denne omstændighed glemmer man ofte, ofte tænker man ikke over den, men den rummer hele sagens kerne. *Denne* magt er

en magt af *samme type* som Pariserkommunen i 1871. (1) Denne types hovedtræk er: 1) magtens oprindelse er ikke en lov, der i forvejen er debatteret og vedtaget af et parlament, men et direkte initiativ fra folkemasserne nedefra og lokalt, en direkte »magtovertagelse«, for at bruge det gængse udtryk; (2) politiet og hæren, der som institutioner er skilt fra folket og stillet i modsætning til folket, erstattes med direkte bevæbning af hele folket; under en sådan magt beskyttes statsordenen af de bevæbnede arbejdere og bønder *selv*, af det væbnede folk *selv*; (3) også embedsstanden, bureaukratiet, erstattes af selve folkets umiddelbare magt eller sættes i det mindste under særlig kontrol, de bliver ikke blot valgte, men kan også *afsættes* straks, når folket forlanger det, de reduceres til rene funktionærer; mens de før var et privilegeret lag med høje, borgerlige lønninger for deres »ben«, bliver de arbejdere af en særlig »våbenart«, med en løn, der *ikke ligger* over en dygtig arbejders sædvanlige løn.

Dette og *kun* dette er kernen i Pariserkommunen som særlig statstype. Dette glemte og fordrejede d'herrer Plekhanov'er (de direkte chauvinister, forræderne mod marxismen), Kautsky'er (»centrum«, dvs. folk, der vakler mellem chauvinisme og marxisme) og i det hele taget alle socialdemokrater, socialrevolutionære osv., der for tiden er toneangivende.

De slynger om sig med fraser, de snor sig, de lykønsker hinanden tusinde gange med revolutionen, de ønsker ikke at *tænke over*, *hvad* arbejder- og soldatrepræsentanternes sovjetter *er for noget*. De ønsker ikke at se den indlysende sandhed, at for så vidt disse sovjetter eksisterer, *for så vidt* de er en magt, så eksisterer der i Rusland en stat af Pariserkommunens *type*.

Jeg har understreget »for så vidt«. For dette er blot en magt i sin vorden. Både ved en direkte overenskomst med den borgerlige provisoriske regering og ved en række faktiske indrømmelser har den selv *udleveret og udleverer stadig* sine positioner til bourgeoisiet.

Hvorfor? Mon fordi Tjkheidse, Tsereteli, Steklov og co. begår en »fejl«? Vrøvl. Sådan kan en spidsborger tænke, men ikke en marxist. Årsagen er *utilstrækkelig bevidst orientering* og organisering hos proletarerne og bønderne. De nævnte lederes »fejl« ligger i deres småborgerlige standpunkt, i at *de formørker* arbejderens bevidst-

hed og ikke afklarer den, i at de *indpoder* småborgerlige illusioner og ikke gendriver dem, i at de *styrker* bourgeoisiets indflydelse på masserne og ikke frigør masserne fra denne indflydelse.

Allerede deraf burde det være klart, hvorfor også vore kammerater begår så mange fejl, idet de »ganske simpelt« stiller spørgsmålet: skal man ikke straks vælte den provisoriske regering?

Jeg svarer: 1) væltes skal den, for den er en oligarkisk regering, en bourgeoisiregering og ikke nogen folkeregering, den *kan hverken* give fred eller brød eller fuldstændig frihed; 2) man kan ikke vælte den straks, for den støtter sig på en direkte og indirekte, formel og faktisk *overenskomst* med arbejderrepræsentanternes sovjetter og fremfor alt med den vigtigste sovjet, Petrogradsovjetten; 3) man kan overhovedet ikke »vælte« den på sædvanlig måde, for den hviler på en »*støtte*«, som den *anden* regering, arbejderrepræsentanternes sovjetter, yder bourgeoisiet, men denne anden regering er den eneste mulige revolutionære regering, den er det direkte udtryk for bevidstheden og viljen hos flertallet af arbejderne og bønderne. Nogen højere, bedre regeringstype end arbejder-, landarbejder-, bonde- og soldatrepræsentanternes sovjetter har menneskeheden ikke frembragt og vi hidtil ikke kendt.

For at blive en magt må de bevidste arbejdere vinde flertallet over på deres side: *så længe* der ikke findes noget voldsherredømme over masserne, findes der ingen anden vej til magten. Vi er ikke blanquister, (2) ikke tilhængere af magterobring ved et mindretal. Vi er marxister, tilhængere af den proletariske klassekamp mod den småborgerlige rus, den chauvinistiske forsvarsvilje, fraserne, afhængigheden af bourgeoisiet.

Lad os skabe et proletarisk, kommunistisk parti; elementer hertil har bolsjevismens bedste tilhængere allerede skabt; lad os slutte os sammen til proletarisk klassearbejde, da vil proletarerne og de *fattige* bønder slutte sig til os i stadig større tal, for *livet* vil dag efter dag sønderslå de småborgerlige illusioner, som opflaskes af »socialdemokraterne«, Tjkheidse, Tsereteli, Steklov osv., de »socialrevolutionære«, småborgerne af endnu »renere« slags osv., osv.

Bourgeoisiet er for bourgeoisiets enemagt.

De bevidste arbejdere er for arbejder-, landarbejder-, bonde- og soldaterepræsentanternes sovjetters enemagt – en enemagt, der forberedes ved at *afklare* den proletariske bevidsthed, ved at *frigøre* den fra bourgeoisiets indflydelse, og ikke ved eventyrpolitik. Småborger-skabet – »socialdemokraterne«, de socialrevolutionære osv., osv. – svajer hid og did og *hindrer* denne afklaring, denne frigørelse. Sådan ligger det faktiske, *klasse-mæssige* styrkeforhold, som bestemmer vore opgaver.

Dateret 10. april 1917,
udkom som pjece på forlaget Priboj
i september 1917.

Proletariatets opgaver i vor revolution

Udkast til program for det proletariske parti (1)

Det historiske øjeblik, Rusland gennemlever, karakteriseres af følgende grundtræk:

Den stedfundne revolutions klassekarakter

1. Den gamle tsarmagt, som kun repræsenterede en lille kreds af feudale godsejere, der rådede over hele statsmaskineriet (hæren, politiet, embedsstanden), er slået i stykker og fjernet, men ikke slået ihjel. Monarkiet er formelt ikke afskaffet. Romanovbanden fortsætter sine monarkistiske intriger. De feudale godsejeres umådelige jordbesiddelse er ikke likvideret.

2. Statsmagten i Rusland er kommet en ny *klasse* i hænde, nemlig bourgeoisiet og de nye bourgeoisigodsejere. *For så vidt* er den borgerlig-demokratiske revolution tilendebragt.

Efter at bourgeoisiet er kommet til magten, har det dannet blok (forbund) med åbent monarkistiske elementer, der udmærkede sig ved usædvanlig ihærdig støtte til Nikolaj den Blodige og Bøddelen Stolypin i årene 1906-1914 (Gutjkov og andre politikere til højre for kadetterne). Lvov og co.s nye borgerlige regering har forsøgt og har indledt forhandlinger med Romanov'erne om genindførelse af monarkiet i Rusland. I ly af revolutionære fraser sætter denne regering tilhængere af det gamle regime på ledende poster. Denne regerings bestræbelser går ud på, at hele statsmaskineriet (hæren, politiet, embedsstanden) skal reformeres mindst muligt, efter at den har lagt det i bourgeoisiets hænder. Den nye regering er allerede begyndt at lægge alle mulige hindringer i vejen for masseaktionernes revolutionære initiativ og for folkets

erobring af magten *nedefra* – denne *eneste* garanti for, at revolutionen virkelig kan vinde fremgang.

Denne regering har hidtil ikke engang fastsat noget tidspunkt for den konstituerende forsamlings indkaldelse. Godsejernes jordbesiddelse, det materielle grundlag for den feudale tsarisme, rører den ikke ved. At undersøge, at offentliggøre de monopolistiske finansorganisationers, storbankernes, kapitalistsyndikaternes og -kartellernes osv. aktiviteter og føre kontrol med dem, det ikke så meget som tænker denne regering på.

De vigtigste, de mest afgørende ministerposter i den nye regering (indenrigsministeriet, krigsministeriet, dvs. kommandoen over hæren, politiet, embedsstanden og hele apparatet til undertrykkelse af masserne) tilhører notoriske monarkister og talsmænd for de store godsbesiddelser. Kadetterne, (2) republikanere af i går, republikanere mod deres vilje, har fået overladt andenrangs poster, som ikke har nogen direkte forbindelse med *kommandoen* over folket og med statsmagtens apparat. A. Kerenskij, repræsentant for trudovikkerne (3) og »også-socialist«, spiller absolut ingen rolle, undtagen den at sløve folkets vagtsomhed og opmærksomhed ved hjælp af velklingende fraser.

Af alle disse grunde fortjener den nye borgerlige regering ingen som helst tillid fra proletariatets side, ikke engang på indenrigspolitikken område, og den må afgjort ingen støtte få fra proletariatet.

Den nye regerings udenrigspolitik

3. Udenrigspolitikken er nu i kraft af de objektive forhold trådt i forgrunden, og på dette område ser den nye regering sin opgave i at fortsætte den imperialistiske krig, en krig i forbund med de imperialistiske magter, England, Frankrig osv., for at dele det kapitalistiske bytte, for at kvæle de små og svage folk.

Den nye regering, som tjener den russiske kapital og dennes mægtige beskytter og herre, den engelsk-franske imperialistiske kapital, der er den rigeste i hele verden, har ikke taget nogen som helst reelle skridt til standsning af folkemyrderiet for kapitalisternes interesser, på trods af de ønsker, som er udtalt aldeles utvetydigt af soldater- og arbejderrepræsentanternes sovjet som talerør for det ubestridelige flertal af Ruslands folkeslag. Den

har ikke engang offentliggjort de hemmelige traktater af vitterlig røverisk indhold (om opdeling af Persien, om plyndring af Kina, om plyndring af Tyrkiet, om opdeling af Østrig, om annekstion af Østprøjsen, om annekstion af de tyske kolonier osv.), som vitterlig binder Rusland til den engelsk-franske imperialistiske røverkaptal. Den har *godkendt* disse traktater, der er indgået af tsarismen, som i århundreder har plyndret og underkuet flere folkeslag end andre tyranner og despoter, – af tsarismen, som ikke blot har underkuet, men også vanæret og korrumpert det storrussiske folk ved at gøre det til bøddel mod andre folkeslag.

Den nye regering har bekræftet disse skændige og røveriske traktater og undladt at foreslå alle de krigsførende folk øjeblikkelig våbenstilstand, på trods af de krav, som flertallet af Ruslands folkeslag klart har udtrykt gennem arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter. Den har taget tilflugt til højtidelige, velklingende, svulstige, men fuldstændig tomme deklARATIONER og fraser, som borgerlige diplomater altid har brugt og stadig bruger til at bedrage det undertrykte folks godtroende og naive masser.

4. Derfor fortjener den nye regering ikke blot den allerstørste mistillid på det udenrigspolitiske område, men selv det at stille den yderligere krav om, at den skal forkynde Ruslands folkeslags vilje til fred, at den skal afstå fra annekstioner osv., osv., er i virkeligheden blot at bedrage folket, at indgyde det uopfyldelige forhåbninger, at forhale afklaringen af dets bevidsthed, indirekte at forsone det med en fortsættelse af krigen, hvis virkelige sociale karakter ikke bestemmes af fromme ønsker, men af den krigsførende regerings klassekarakter, af forbindelsen mellem den klasse, den givne regering repræsenterer, og den imperialistiske finanskapital i Rusland, England, Frankrig o.a., af den *reelle, virkelige politik*, som denne klasse fører.

Den egenartede dobbeltmagt og dens klasse-mæssige betydning

5. Det vigtigste særkende ved vor revolution, et særkende, der på det mest bydende kræver, at man tager stilling til det med eftertanke, er den *dobbeltmagt*, der opstod straks efter revolutionens sejr.

Denne dobbeltmagt viser sig ved, at der eksisterer to regeringer: hovedregeringen, den egentlige, virkelige regering, bourgeoisiets regering, Lvov og co.s »provisoriske regering«, som sidder inde med alle magtorganer, og en supplerende, »kontrollerende« sideregering i form af arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet i Petrograd, som ikke sidder inde med organer for statsmagten, men som støtter sig direkte på et oplagt, ubetinget flertal af folket, på de bevæbnede arbejdere og soldater.

Denne dobbeltmagts klassekilde og klassebetydning ligger i, at den russiske revolution i marts 1917 ikke blot fejede hele tsarmonarkiet bort, ikke blot overgav al magt til bourgeoisiet, men også *nåede helt frem til* proletariats og bøndernes revolutionær-demokratiske diktatur. Netop et sådant diktatur (dvs. en magt, der ikke støtter sig på en lov, men på de bevæbnede folkemassers umiddelbare kraft), og netop de nævnte klassers diktatur repræsenteres af arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter i Petrograd og andre steder.

6. Det næste, yderst vigtige særkende ved den russiske revolution er, at Petrograds arbejder- og soldatersovjet, som efter alt at dømme nyder tillid hos flertallet i de lokale sovjetter, *frivilligt* overgiver statsmagten til bourgeoisiet og *dets* provisoriske regering, frivilligt *overlader* den førstepladsen efter at have indgået overenskomst om at støtte den og lader sig nøje med rollen som iagttager, som kontrollør, der overvåger indkaldelsen af den Konstituerende Forsamling (hvis indkaldelsesdato den provisoriske regering end ikke har bekendtgjort endnu).

Denne overmåde egenartede omstændighed, som i denne form ikke har sin lige i historien, har skabt *en sammenfletning, en forening af to* diktaturer: bourgeoisiets diktatur (thi regeringen Lvov og co. er et diktatur, dvs. en magt, som ikke støtter sig på loven og et forud indhentet udtryk for folkeviljen, men på voldelig erobring af magten, tilmed gennemført af en bestemt klasse, nemlig bourgeoisiet) og proletariats og bøndernes diktatur (arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet).

Der hersker ikke den ringeste tvivl om, at en sådan »sammenfletning« *ikke kan holde længe. Der kan ikke bestå to slags magt i én stat.* En af dem må forsvinde, og hele Ruslands bourgeois arbejder allerede for fuld tryk med alle midler og overalt på at udmatte og tilintetgøre

arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter og oprette bourgeoisiets herredømme.

Dobbeltmagten er kun udtryk for en *overgangstid* i revolutionens udvikling, hvor denne er nået videre end den sædvanlige borgerlig-demokratiske revolution, *men endnu ikke er nået til* proletarietets og bøndernes »rene« diktatur.

Denne ustabile overgangssituations klassemæssige betydning (og klassemæssige forklaring) ligger i følgende : som enhver anden revolution har vor revolution krævet det største heltemed, den største selvpofrelse fra massernes side i kampen mod tsarismen, og den har tillige med ét slag *trukket* et uhyre antal spidsborgere *ind i bevægelsen*.

Et af de vigtigste videnskabelige og praktisk-politiske kendetegn på *enhver* virkelig revolution er den usædvanlig hurtige, bratte, stejle vækst i antallet af »spidsborgere«, som går over til aktiv, selvstændig, virksom deltagelse i det politiske liv, i *statens opbygning*.

Således også i Rusland. Rusland er nu i kog. Millioner og atter millioner, som politisk har sovet i ti år, som politisk blev kvalt af tsarismens frygtelige åg og af tvangsarbejdet for godsejerne og fabrikkerne, er nu *vågnet* og *higer* efter at deltage i politik. Men hvem er disse millioner og atter millioner? Størstedelen er små næringsdrivende, småborgere, folk, som står midt imellem kapitalisterne og lønarbejderne. Rusland er det mest småborgerlige af alle europæiske lande.

En kæmpemæssig småborgerlig bølge har fejlet alt over ende og trængt det klassebevidste proletariat tilbage, ikke alene i kraft af sin talmæssige styrke, men også ideologisk, dvs. smittet og gennemsyret meget vide kredse af arbejdere med småborgerlige politiske anskuelser.

Småborgerens liv afhænger af bourgeoisiet, han lever selv på besiddermanér, ikke som proletar (efter sin *stilling* i den samfundsmæssige *produktion*), og også i sin tænke måde følger han bourgeoisiet.

Blind tillidsfuldhed over for kapitalisterne, fredens og socialismens værste fjender, dét kendetegner *massernes* nuværende politik i Rusland, dét er med revolutionær hast *skudt frem* af den sociale og økonomiske jordbund i Europas mest småborgerlige land. Det er *klassegrundlaget* for »overenskomsten« (jeg betoner, at jeg ikke så me-

get sigter til den formelle overenskomst som til den *faktiske støtte*, den stiltiende enighed, den blindt tillidsfulde afståelse af magten) mellem den provisoriske regering og arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet, en overenskomst, som har givet Gutjkov'erne en fed bid, den virkelige magt, mens sovjetten har fået – løfter, hædersbevisninger (foreløbigt, midlertidigt), smiger, talemåder, forsikringer og bukken og skraben fra Kerenskij'ernes side.

Proletariatets talmæssige svaghed i Rusland, dets utilstrækkelige bevidste orientering og organiserthed, det er den samme medaljes anden side.

Alle narodnikpartierne, de socialrevolutionære (4) indbefattet, har altid været småborgerlige; det samme gælder organisationskomiteens parti (5) (Tjkheidse, Tsereteli m.fl.); de partiløse revolutionære (Steklov o.a.) har ligeledes ladet sig rive med af bølgen eller kunne ikke, klarede ikke at holde stand mod den.

Den særegne taktik, der følger af det foregående

7. Det ovenfor omtalte særkende ved den faktiske situation pålægger marxisten, der må regne med de objektive kendsgerninger, med masser og klasser, og ikke med enkeltpersoner osv., at følge en særegen taktik i det *givne* øjeblik.

Dette særkende kræver fremfor alt, at der »blandes en portion eddike og galde i de revolutionær-demokratiske talemåders vamble limonade« (som min kammerat Teodorovitj fra vort partis centralkomité yderst træffende bemærkede det på mødet i går på jernbanefolkenes alrussiske kongres i Petrograd). Kritisk arbejde, *klarlæg-gelse* af de socialrevolutionæres og socialdemokraternes småborgerlige partiers fejl, forberedelse og sammensvejsning af elementerne til et *bevidst* proletarisk, kommunistisk parti, *frigørelse* af proletariatet fra den »almindelige« småborgerlige rus.

Tilsyneladende er dette »kun« propagandaarbejde. Men i virkeligheden er det i højeste grad *praktisk revolutionært* arbejde, for på anden måde kan man ikke drive en revolution fremad, som er gået i stå, som er kvalt i talemåder, og som er begyndt en »march på stedet«, *ikke på grund af* ydre hindringer, *ikke fordi* bourgeoisiet an-

vender *vold* mod den (foreløbig nøjes Gutjkov med at true med at bruge vold mod soldatermassen), men *fordi* masserne er hildet i blind tillidsfuldhed.

Kun ved at bekæmpe denne blinde tillidsfuldhed (og det kan og skal man kun gøre rent ideologisk, ved kammeratlig overtalelse, ved at henvise til *livets erfaring*) kan vi befri os for den *grasserende revolutionære floskel* og virkelig give proletariatets og i det hele taget massernes bevidsthed et skub fremad, kun derved kan vi vække massernes dristige, beslutsomme initiativ *ude omkring* og fremme den egenmægtige virkeliggørelse, udvikling og konsolidering af frihederne, demokratiet og det princip, at al jord skal være hele folkets eje.

8. De erfaringer, bourgeoisiets og godsejernes regeringer verden over har gjort, har resulteret i *to* metoder til at holde folket under åget. Den første er vold. Nikolaj Romanov I, kaldet Nikolaj Knippel, og Nikolaj II, den Blodige, har vist det russiske folk alle mulige og umulige udslag af denne bøddelmetode. Men der er en anden metode, som er udviklet mest fuldkomment af det engelske og franske bourgeoisie, der er blevet »klog af skade« efter en række store revolutioner og revolutionære massebevægelser. Denne metode består i bedrageri, smiger, talemåder, en million løfter, små almisser, eftergivenhed i uvæsentlige ting og umedgørlighed i vigtige ting.

Det særegne ved det nuværende øjeblik i Rusland er den svimlende hurtige overgang fra den første til den anden metode – fra vold mod folket til *smiger* og bedrageri ved hjælp af løfter. Katten Vaska lader sig ikke forstyrre, den æder videre. 6) Miljukov og Gutjkov sidder på magten, de beskytter kapitalens profit, de fører imperialistisk krig i den russiske og fransk-engelske kapitalens interesse – og tyr til forsikringer, deklamationer og effektfulde erklæringer, når »kokke« som Tjkheidse, Tsereteli og Stekllov holder tale og truer, formaner, besværges, bønfalder, kræver, proklamerer... Katten Vaska lader sig ikke forstyrre, den æder videre.

For hver dag, der går, vil den tillidsfulde blindhed og den blinde tillidsfuldhed imidlertid svinde mere og mere, navnlig hos proletarerne og de *fattigste* bønder, som livet (deres sociale og økonomiske stilling) lærer ikke at stole på kapitalisterne.

Småborgerskabets førere »må« lære folket at stole på

bourgeoisiet. Proletarerne må lære folket mistro til bourgeoisiet.

Den revolutionære forsvarsvilje og dens klassemæssige betydning

9. Det vigtigste, det grelleste udslag af den småborgerlige bølge, der har oversvømmet »næsten alt« er utvivlsomt den *revolutionære forsvarsvilje*. Den er nemlig den værste fjende for den russiske revolutions videre udvikling og heldige udfald.

Den, der er bukket under på dette punkt og ikke har forstået at klare sig ud af det igen, er tabt for revolutionen. Men masserne ligger under for den *anderledes* end førerne, og de klarer sig ud af den *anderledes*, gennem en anden udviklingsgang, på en anden måde.

Den revolutionære forsvarsvilje er på den ene side en frugt af bourgeoisiets bedrageri over for masserne, en frugt af bøndernes og nogle arbejderes blinde tillidsfuldhed; på den anden side er den et udtryk for småbesiddersens interesser og indstilling, han er til en vis grad interesseret i aneksioner og bankprofitter, og han »vogter« tsarismens traditioner fra den tid, da tsarismen korrumperede storrusserne ved at bruge dem som bøddel mod andre folkeslag.

Bourgeoisiet bedrager folket ved at appellere til dets ædle stolthed over revolutionen og fremstille sagen, som om krigen på Ruslands side har ændret sin *sociale og politiske* karakter, efter at denne fase af revolutionen er indtrådt, efter at Gutjkov-Miljukovs næsten-republik er trådt i stedet for tsar monarkiet. Og folket tror det – en tid – for en stor del takket være de gamle fordomme, som altid får det til at betragte andre folkeslag i Rusland end storrussere næsten som en slags storrussisk ejendom eller stamgods. Tsarismens afskyelige korrumpation af det storrussiske folk ved at vænne det til at se noget lavere i de andre folkeslag, noget, der »retmæssigt« tilhører Storrusland, kunne ikke forsvinde på én gang.

Det, der forlanges af os, er *evne* til at forklare masserne, at krigens sociale og politiske karakter ikke bestemmes af »velvilje« hos enkeltpersoner og grupper og ikke engang hos nationer, men af den *klases* stilling, som fører krigen, af den *klases politik*, som krigen er en fortsættel-

se af, af de *bånd*, kapitalen pålægger som den herskende økonomiske magt i det moderne samfund, af den internationale kapitalens *imperialistiske karakter*, af Ruslands finansielle, bankmæssige og diplomatiske afhængighed af England, Frankrig osv. At forklare alt dette godt og forståeligt for masserne er *ikke let*; ingen af os kunne fra første færd klare det uden at begå fejl.

Men retningen eller rettere sagt indholdet i vor propaganda må være sådan og kun sådan. Den mindste indrømmelse til den revolutionære forsvarsvilje er *forræderi mod socialismen*, fuldstændig prisgivelse af *internationalismen*, uanset hvilke smukke talemåder og »praktiske« overvejelser man vil retfærdiggøre det med.

Parolen »Ned med krigen« er rigtig, naturligvis, men den tager ikke de øjeblikkelige opgavers specielle præg i betragtning, nemlig nødvendigheden af *at nærme sig* den brede masse *på en anden måde*. Efter min mening minder den om parolen »Ned med tsaren«, som den uheldige agitator i de »gode, gamle dage« uden videre gik ud på landet med – og fik prygl for. Den revolutionære forsvarsviljes menige talsmænd er *ærlige*, ikke i personlig, men i klasse-mæssig betydning, dvs. de tilhører *klasser* (arbejderne og de fattige bønder) som anneksionerne og kvælningen af fremmede folkeslag *faktisk* ikke bringer nogen fordel. Det er helt anderledes med bourgeois'erne og d'herrer »intellektuelle«, som udmærket ved, at det er *umuligt* at give afkald på anneksioner uden dermed at give afkald på kapitalens herredømme, og som samvittighedsløst bedrager masserne med smukke talemåder, med løfter uden måde og forsikringer uden tal.

Forsvarsviljens menige talsmænd anskuer sagen primitivt, spidsborgerligt: »Jeg ønsker ikke anneksioner, men tyskeren er efter *mig*, selvfølgelig forsvare jeg en retfærdig sag og aldeles ikke imperialistiske interesser«. En sådan person må man forklare og endnu en gang forklare, at det ikke kommer an på hans personlige ønsker, men på politiske masse- og *klasseforhold* og -betingelser, at det drejer sig om krigens sammenhæng med kapitalens og det internationale banknets interesser osv. Kun en sådan kamp mod forsvarsviljen er seriøs og lover resultat, måske ikke noget særligt hurtigt, men et sikkert og varigt resultat.

Hvordan kan man gøre ende på krigen?

10. Krigen kan man ikke gøre ende på »efter behag«. Den kan ikke bringes til ophør efter beslutning af én af parterne. Den kan ikke bringes til ophør ved at »støde bajonetten i jorden«, som en forsvarsvenlig soldat udtrykte sig.

Krigen kan man ikke gøre ende på ved en »overenskomst« mellem socialisterne i de forskellige lande, ved en »aktion« af proletarer i alle lande, ved folkenes »vilje« osv. Alle den slags fraser fylder artiklerne i de forsvarsvenlige og halvforsvarsvenlige, halvinternationalistiske blade og ligeledes de utallige resolutioner, opråb, manifeste og resolutioner fra arbejder- og soldatrepræsentanternes sovjet – alle disse fraser er ikke andet end småborgernes tomme, naive, fromme ønsker. Der findes ikke noget skadeligere end sådanne fraser om »tilkendegivelse af folkenes vilje til fred«, om *rækkefølgen* af proletariats revolutionære aktioner (efter det russiske proletariat »kommer turen« til det tyske) osv. Alt dette er Louis Blanc-politik, dagdrømme, leg med »politiske kampagner«, i virkeligheden en gentagelse af fabeln om Katten Vaska.

Krigen er ikke et produkt af de kapitalistiske røveres onde vilje, skønt den uomtvisteligt *kun* føres i deres interesse, kun beriger dem. Krigen er et produkt af verdenskapitalens udvikling i et halvt hundrede år, af dens milliarder af tråde og bånd. Det er *umuligt* at springe ud af den imperialistiske krig, det er *umuligt* at opnå en demokratisk fred og undgå en voldsfred, hvis ikke kapitalens herredømme styrtes og statsmagten overgår til en *anden* klasse, til proletariatet.

Med den russiske revolution i februar-marts 1917 indledtes den imperialistiske krigs forvandling til borgerkrig. Denne revolution har gjort det *første* skridt til afslutning af krigen. Først det *andet* skridt kan *sikre* dens afslutning, nemlig: statsmagtens overgang til proletariatet. Det vil være begyndelsen til et internationalt »frontgennembrud«, af kapitalinteressernes front, og først når *denne* front er gennembrudt, *kan* proletariatet befri menneskeheden for krigens rædsler og give den en varig fredsvælsnelser.

Og den russiske revolution har *allerede* bragt Ruslands proletariat tæt op til et sådant »gennembrud« af kapita-

lens front, idet den har skabt arbejderrepræsentanternes sovjetter.

Den nye statstype, der vokser frem under vor revolution

11. Sovjetterne af arbejder-, soldater-, bonderepræsentanter o.a. bliver ikke opfattet rigtigt, ikke blot i den forstand, at folkets flertal ikke er klar over deres klasse-mæssige betydning, deres rolle i den *russiske* revolution. De bliver heller ikke forstået i den henseende, at de udgør en ny statsform eller rettere sagt en *ny statstype*.

Den mest fuldendte, fremskredne type på en borgerlig stat er den *parlamentariske demokratiske republik*: magten tilhører parlamentet; statsmaskineriet, det administrative apparat og forvaltningsorganerne er de sædvanlige: stående hær, politi og en praktisk talt uafsættelig, privilegeret, *over* folket stående embedsstand.

Men fra slutningen af 19. århundrede frembringer de revolutionære epoker en *højere* type på en demokratisk stat, en stat, som i flere henseender, med Engels' udtryk, allerede ophører at være en stat, »ikke mere er en stat i egentlig forstand«. (7) Det er en stat af Pariserkommunens (8) type, som *erstatte* den fra folket adskilte hær og politimagt med direkte og umiddelbar bevæbning af folket selv. *Det* er det væsentlige i Kommunen, som borgerlige forfattere har beløjet og bagvasket, og om hvilken man i øvrigt fejlagtigt har påstået, at den ville »indføre« socialismen straks.

Det er netop en stat af denne type, den russiske revolution i 1905 og 1917 er *begyndt* at skabe. En republik af sovjetter, sammensat af arbejder-, soldater-, bonderepræsentanter og andre forenet i den alrussiske konstituerende forsamling af folkerepræsentanter eller i sovjetternes sovjet osv. – det er det nye, som nu *kommer til verden* hos os, i dette øjeblik, på initiativ af et milliontalligt folk, som skaber demokratiet egenmægtigt, *på sin egen måde*, uden at vente på, hvorledes d'herrer professorer fra kadetpartiet vil skrive deres lovforslag til en parlamentarisk, borgerlig republik – og uden at vente på, at pedanterne og rutinepolitikere i det småborgerlige »socialdemokrati« à la Plekhanov og Kautsky skulle høre op med at fordreje den marxistiske lære om staten.

Marxismen adskiller sig fra anarkismen ved, at den anerkender statens og statsmagtens *nødvendighed* i en

revolutionær periode i almindelighed, og specielt i overgangsperioden fra kapitalisme til socialisme.

Marxismen adskiller sig fra d'herrer Plekhanov, Kautsky og co.s småborgerlige, opportunistiske »socialdemokratisme« ved, at den for de nævnte perioder anerkender nødvendigheden af en stat som Pariserkommunen, *ikke* en stat som den sædvanlige parlamentariske borgerlige republik.

Hovedforskellene mellem førstnævnte statstype og den gamle er følgende:

Fra den parlamentariske borgerlige republik kan man med lethed vende tilbage til monarkiet (som også historien har bevist), for hele undertrykkelsesmaskineriet: hæren, politiet, embedsstanden, forbliver uantastet. Kommunen og sovjetterne af arbejder-, soldater-, bonderepræsentanter o.a. *sønderslår og afskaffer* denne maskine.

Den parlamentariske borgerlige republik indsnævrer og kvæler *massernes* selvstændige politiske liv, deres direkte deltagelse i en *demokratisk* opbygning af hele statslivet fra øverst til nederst. Omvendt er det med arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter.

Disse frembringer igen den statstype, som Pariserkommunen formede, og som Marx kaldte »den endelig opdagede politiske form, under hvilken arbejdet økonomiske befrielse *kunne* foregå«. (9)

Man indvender sædvanligvis: det russiske folk er endnu ikke modent til »indførelse« af Kommunen. Sådan argumenterer livegenskabets forsvarere, når de taler om, at bønderne ikke er modne til friheden. Kommunen, dvs. arbejder- og bonderepræsentanternes sovjetter, indfører ikke, agter ikke at »indføre« og må ikke »indføre« *nogen* omdannelser, som ikke er fuldt ud modne både i den økonomiske virkelighed og i det overvældende folkeflertals bevidsthed. Jo alvorligere det økonomiske sammenbrud og den af krigen skabte krise er, jo mere bydende nødvendigt bliver det at finde en så fuldkommen politisk form som muligt, der kan *lette* helbredelsen af de frygtelige sår, krigen har tilføjet menneskeheden. Jo mindre organisatorisk erfaring det russiske folk har, jo mere beslutsomt må man *tage fat på* den organisatoriske opbygning ved hjælp af *folket selv* og ikke bare overlade det til borgerlige politikus'er og embedsmænd med »fede ben«.

Jo hurtigere vi skiller os af med de gamle pseudomarxistiske fordomme, som d'herrer Plekhanov, Kautsky og co. opflasker, jo mere energisk vi går til arbejdet for at hjælpe folket med straks og overalt at danne sovjetter af arbejder- og soldaterrepræsentanter og lægge *alle* livsspørgsmål i deres hånd, – jo længere d'herrer Lvov og co. udskyder indkaldelsen af den Konstituerende Forsamling, – desto lettere vil folket bestemme sig for en republik af arbejder- og bonderepræsentanternes sovjetter (med den Konstituerende Forsamling som mellemed eller uden den, hvis Lvov udskyder den alt for længe). Under det nye organisatoriske opbygningsarbejde ved hjælp af folket selv er fejl i begyndelsen uundgåelige, men det er bedre at gøre fejl og komme fremad end at *vente*, indtil hr. Lvovs samling af juridiske professorer får skrevet deres udspekulerede love om, hvordan den Konstituerende Forsamling skal indkaldes og den parlamentariske borgerlige republik foreviges, og om hvordan arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter skal kvæles.

Hvis vi tilrettelægger og driver vor propaganda klogt, vil ikke blot proletarerne, men også ni tiendedele af bønderne være imod genoprettelsen af politiet, imod den uafsættelige embedsstand, imod en hær, der er skilt fra folket. Og det er jo alene deri, den nye statstype består.

12. Politiets erstatning med en folkemilits – det er en omdannelse, som følger af hele revolutionens forløb, og som nu gennemføres de fleste steder i Rusland. Vi må gøre det klart for masserne, at i de fleste borgerlige revolutioner af sædvanlig type har en sådan omdannelse altid været yderst kortvarig, og at bourgeoisiet, selv det mest demokratiske og republikanske, altid har genoprettet politiet i den gamle, tsaristiske form, som var skilt fra folket, underlagt bourgeois'ernes kommando og egnet til at holde folket nede på enhver måde.

Der findes kun ét middel til at *forhindre* politiets genoprettelse: at der dannes en folkemilits, og at den smeltes sammen med hæren (at den stående hær erstattes med almindelig bevæbning af folket). Alle mandlige og kvindelige borgere fra det 15. til det 65. leveår må uden undtagelse være tilsluttet denne milits; disse eksempelvis anførte aldersgrænser skal kun give en forestilling om deltagelsen af unge og gamle. Kapitalisterne skal betale lønarbejderne, tjenestefolkene osv. løn for de dage, de vier

samfundstjenesten i militsen. Hvis man undlader at inddrage kvinderne i selvstændig deltagelse, ikke blot i det politiske liv i almindelighed, men også i den vedvarende offentlige tjeneste, der skal ydes af enhver, kan man ikke tale om socialisme, endsiige om noget fuldstændigt og varigt demokrati. Men »politi«funktioner som sygehjælp, forsorg for hjemløse børn, levnedsmiddelkontrol osv. kan overhovedet ikke udføres tilfredsstillende, uden at man gør kvinderne ligeberettigede i virkeligheden og ikke blot på papiret.

Ikke tillade politiets genoprettelse, men sætte hele folkets organisatoriske styrke ind på at oprette en milits, omfattende alle borgere – det er de opgaver, proletariatet må bringe til massernes bevidsthed for at forsvare, konsolidere og udvikle revolutionen.

Agrarprogrammet og det nationale program

13. Vi kan i øjeblikket ikke vide bestemt, om der i nærmeste fremtid vil bryde en vældig agrarrevolution løs i den russiske landsby. Vi kan ikke nøjagtigt vide, hvor dybtgående bøndernes klassesdeling i karle, daglejere og fattigbønder (»halvproletarer«) på den ene side og i velstående bønder og middelbønder (kapitalister og småkapitalister) på den anden side går. Denne klassesdeling er i den sidste tid uden tvivl blevet stærkere. Kun erfaringen kan og vil give svar på sådanne spørgsmål.

Men som proletariatets parti er vi ubetinget forpligtet til ikke blot straks at fremlægge et agrarprogram (jordprogram), men også at agitere for en række praktiske foranstaltninger, som ufortøvet kan gennemføres, *for at fremme bøndernes agrarrevolution i Rusland.*

Vi må kræve nationalisering af *al* jord, dvs. at al jord i staten overgår til at blive den centrale statsmagts ejendom. Denne magt må fastsætte omfang osv. af udflytningsfonden, udstede love til skovenes beskyttelse, grundforbedringer osv., den må ubetinget forbyde ethvert mellemed mellem jordejeren, staten, og forpagteren, brugeren (forbud mod enhver videre afhændelse af jorden). Men hele *dispositionsretten* over jorden, hele fastsættelsen af de *lokale betingelser* for besiddelses- og brugsretten må på ingen måde ligge i bureaukratiske embedsmænds hænder, men udelukkende hos *bonderepræsentanternes sovjetter*, distriktsvis og lokalt.

For at forbedre kornavlens teknik og øge produktionsomfang, og også for at udvikle rationel stordrift og samfunds kontrol med den, må vi inden for bondekomiteerne søge at få ethvert konfiskeret gods gjort til et stort mønsterbrug under kontrol af *landarbejderrepræsentanternes sovjetter*.

Som modstykke til den småborgerlige floskel og politik, der huserer hos de socialrevolutionære, navnlig i deres tomme snak om »forbrugs«- eller »arbejds«norm, og »socialisering af jorden« osv., må proletariats parti klart gøre rede for, at småbrugssystemet under vareproduktionen *ikke er i stand til* at befri menneskeheden for elendigheden blandt masserne og undertrykkelsen af dem.

Uden straks og ubetinget at spalte bonderepræsentanternes sovjetter må proletariats parti forklare masserne, at det er nødvendigt at danne særlige sovjetter af landarbejderrepræsentanter og særlige sovjetter af de fattigste (halvproletariske) bønder, eller i det mindste særlige stående udvalg af repræsentanter, *som klasse-mæssigt hører hjemme dér*, i form af særlige fraktioner eller partier inden for de almindelige sovjetter af bonderepræsentanter. Ellers vil alle narodnikkernes (10) smukke, småborgerlige fraser om bønderne som en helhed tilsløre det bedrageri, som de velhavende bønder, der kun er en slags *kapitalister*, begår mod den besiddelsesløse masse.

Over for de borgerlig-liberale eller rene embedsmandsprædikener, der holdes af mange socialrevolutionære og arbejder- og soldatersovjetter, som råder bønderne til ikke at bemægtige sig godsejernes jord, men vente med en ændring af jordforholdene, indtil den Konstituerende Forsamling er indkaldt, må proletariats parti opfordre bønderne til straks og egenmægtigt at ændre jordforholdene og ufortøvet beslaglægge godsejernes jord efter de lokale bonderepræsentanternes beslutning.

Det er her særligt vigtigt at holde fast ved, at produktionen af levnedsmidler til soldaterne ved fronten og til byerne ubetinget må *øges*, og at enhver beskadigelse eller ødelæggelse af kvægbestand, redskaber, maskiner, bygninger osv. er absolut utilladelig.

14. I nationalitetsspørgsmålet må proletariats parti fremfor alt gå ind for, at alle nationer og folkeslag, som tsarismen har undertrykt, voldeligt indlemmet eller vol-

deligt fastholdt inden for statsgrænserne, dvs. annekteret, får tilkendt fuld frihed til med øjeblikkelig virkning af løsrive sig fra Rusland.

Alle erklæringer, deklARATIONER og manifeste om at afstå fra annekationer er kun borgerligt bedrag mod folket eller småborgerlige fromme ønsker, når de ikke følges op af en praktisk gennemførelse af retten til løsrivelse.

Proletariatets parti stræber efter at skabe den størst mulige stat, eftersom dette er til fordel for de arbejdende; det tilstræber en *tilnærmelse og fortsat sammensmeltning* af nationerne, men det ønsker ikke at nå dette mål ved tvang, men alene ved et frit, broderligt forbund mellem arbejderne og de arbejdende masser i alle nationer.

Jo mere demokratisk republikken Rusland bliver, jo mere resultatrigt den organiseres som arbejder- og bonderepræsentanternes sovjetters republik, jo stærkere vil de arbejdende masser i *alle* nationer *frivilligt* føle sig tiltrukket af en sådan politik.

Den fulde ret til løsrivelse, det mest vidtgående lokale (og nationale) selvstyre, retsgarantier for de nationale mindretal, udarbejdet i alle enkeltheder – det er det revolutionære proletariats program.

Nationaliseringen af banker og kapitalisternes syndikater

15. Proletariatets parti må under ingen omstændigheder sætte sig det mål at »indføre« socialisme i et land af småbønder, så længe det overvejende befolkningsflertal ikke er nået til erkendelse af den socialistiske revolutions nødvendighed.

Men kun borgerlige sofister, der forskanser sig bag »næsten marxistiske« slagord, kan bruge denne sandhed til at retfærdiggøre en politik, som udskyder øjeblikkelige nødvendige revolutionære foranstaltninger, der praktisk talt er fuldstændig modne, foranstaltninger, som *under krigen* hyppigt er *blevet gennemført af en række borgerlige stater*, og som er bydende nødvendige i kampen mod det truende, fuldstændige økonomiske sammenbrud og hungersnøden.

Foranstaltninger som nationalisering af jorden, af alle kapitalisternes banker og syndikater eller i det mindste *øjeblikkelig kontrol* med dem fra arbejderrepræsentan-

ternes sovjetter osv., hvad der aldeles ikke betyder »indførelse« af socialisme, må man ubetinget gå ind for og gennemføre ad revolutionær vej i videst mulig udstrækning. Uden sådanne foranstaltninger, der kun er skridt til socialismen, og som økonomisk er fuldt ud gennemførlige, er det umuligt at helbrede de sår, krigen har forårsaget, og at forebygge det truende sammenbrud; og det revolutionære proletariats parti vil sandelig aldrig vige tilbage for at lægge hånd på de uhørt høje profitter, der tilfalder kapitalisterne og bankiererne, som netop beriger sig særlig skandaløst »på krigen«.

Stillingen i Socialistisk Internationale

16. Den russiske arbejderklassens internationale forpligtelser kommer netop nu særligt stærkt i forgrunden.

Kun de ugidelige sværger ikke til internationalismen i vore dage; selv forsvarsvennerne, chauvinisterne, selv d'herrer Plekhanov og Potresov, selv Kerenskij, kalder sig internationalister. Det er derfor så meget mere nødvendigt, at det proletariske parti fuldkommen klart, præcist og bestemt stiller internationalismen i gerning op mod internationalismen i ord.

Hule opråb til arbejderne i alle lande, tomme forsikringer om hengivenhed for internationalismen, forsøg på direkte eller indirekte at fastsætte »rækkefølgen« af proletariatets revolutionære aktioner i de forskellige krigsførende lande, krampagtige forsøg hos socialisterne i de krigsførende lande på at slutte en »overenskomst« om den revolutionære kamp, postyr med socialistiske kongresser for at føre kampagne for fred osv., osv. – alt dette er *objektivt* set kun ordsqualder, hvor oprigtige ophavsmændene til disse ideer, forsøg eller planer end er, i *bedste* fald uskyldige, fromme ønsker, som kun er egnede til at dække over chauvinisternes *bedrageri* mod masserne. De *franske* socialchauvinister, som er de mest drevne og erfarne med hensyn til parlamentarisk svindel, har for længst slået rekorden, hvad angår brugen af store og buldrende pacifistiske og internationalistiske fraser, *samtidig med* at de stemmer for kreditter *eller for lån* (som Tjkheidse, Skobelev, Tsereteli og Steklov har gjort det i de seneste dage i Rusland) og modvirker den revolutionære kamp i deres *eget land* osv., osv.

De gode folk glemmer ofte den atmosfære af grusom-

hed og vildskab, som den imperialistiske verdenskrig medfører. Denne atmosfære tåler ikke fraser, den bryder sig pokker om uskyldige og smukke ønsker.

Internationalisme i gerning – det er ét og kun ét: selvfor-nægtende arbejde for at udvikle den revolutionære bevægelse og den revolutionære kamp i *ens eget* land, støtte (ved propaganda, sympati og materiel hjælp) til en *sådan kamp*, til en sådan linje og den *alene*, i *alle* lande uden undtagelse.

Alt andet er bedrageri og dagdrømmeri.

Der har i *alle* lande vist sig tre strømninger i den internationale socialistiske bevægelse og arbejderbevægelse i de godt to år krigen har varet. Enhver, der forlader det *reale* grundlag for bedømmelsen af disse tre strømninger, for analysen af dem, det konsekvente forsvar for den strømning, der repræsenterer internationalismen i gerning – han dømmes sig selv til magtesløshed, hjælpeløshed og fejltagelser.

Disse tre strømninger er følgende:

1) Socialchauvinisterne, dvs. socialister i ord, chauvinister i gerning. Folk, som godkender »fædrelandsforsvaret« under den imperialistiske krig (og fremfor alt under den nuværende imperialistiske krig).

Disse folk er vore *klassefjender*. De er gået over til bourgeoisie.

Sådan er flertallet af de officielle ledere af det officielle socialdemokrati i *alle* lande. D’herrer Plekhanov og co. i Rusland, Scheidemann og hans lige i Tyskland, Renaudel, Guesde, Sembat i Frankrig, Bissolati og co. i Italien, Hyndman, fabianerne (11) og »Labour«-folkene (lederne af »arbejderpartiet«) i England, Branting og co. i Sverige, Troelstra og hans parti i Holland, Stauning og hans parti i Danmark, Victor Berger og andre »fædrelandsforsvarere« i Amerika osv.

2) Den anden strømning er det såkaldte »centrum«, folk, som vakler mellem socialchauvinisterne og internationalisterne i gerning.

Hele »centrum« sværger og kalder gud til vidne på, at de er marxister, internationalister, at de er tilhængere af fred, af at lægge alt muligt »pres« på regeringerne, af at stille alle mulige »krav« til deres regeringer for at få dem til at »forkynde folkets vilje til fred«, at de er tilhængere af alle mulige kampagner for fred, tilhængere af fred

uden anneksjoner osv., osv. og af fred med socialchauvinisterne. »Centrum« er for »enhed«, »centrum« er mod splittelse.

»Centrum« er tumleplads for skikkelige, småborgerlige talemåder, internationalisme i ord, fej opportuniste og behagesyge over for socialchauvinisterne i gerning.

Kernen i sagen er, at »centrum« ikke er overbevist om nødvendigheden af revolutionen mod ens egen regering, ikke virker for den, ikke fører selvfornægtende, revolutionær kamp, men udspekulerer de fladeste, ærke-»marxiske« klingende *udflugter* for at slippe uden om den.

Socialchauvinisterne er vore *klassefjender, bourgeois'erne* i arbejderbevægelsen. De repræsenterer visse arbejderlag, grupper, dele, der *objektivt* er bestukket af bourgeoisiet (bedre lønninger, æreshverv osv.) og som hjælper *deres* bourgeoisie med at plyndre og kvæle de små og svage folkeslag og føre krig om fordelingen af det kapitalistiske bytte.

»Centrum« består af vanemennesker, som er gennemsyret af rådden lovlighed, fordærvet af parlamentarismens atmosfære osv., embedsmænd, som er vant til lune poster og »roligt« arbejde. De udgør fra et historisk og økonomisk synspunkt ikke noget *særligt* socialt lag, de repræsenterer kun *overgangen* fra en nu tilbagelagt fase i arbejderbevægelsen, perioden 1871-1914, som de gav meget værdifuldt, navnlig den for proletariatet nødvendige kunst at udføre langsomt, støt, systematisk, organisatorisk arbejde i stor, meget stor målestok – *til en ny periode*, der blev *objektivt* nødvendig fra og med udbruddet af den første imperialistiske verdenskrig, som indledte *den sociale revolutions æra*.

»Centrum«s førstemand og vigtigste repræsentant er Karl Kautsky, en overmåde anset autoritet inden for II Internationale (1889-1914). Siden august 1914 har han været en levende illustration på marxismens fuldstændige sammenbrud, et billede på uhørt karakterløshed, på ynkelig vankelmodighed og forræderi. »Centrum«s retning tegnes af folk som Kautsky, Haase og Ledebour, det såkaldte »arbejdsfællesskab« i rigsdagen; i Frankrig er det Longuet, Pressemane og overhovedet de såkaldte »mineoritaires« (12) (mindretalsfolk); i England er det Philip Snowden, Ramsay MacDonald og mange andre ledere af Det Uafhængige Arbejderparti (13) og en del af Det Briti-

ske Socialistiske Parti; (14) det er Morris Hillquit og mange andre i Amerika; Turati, Treves, Modigliani m.fl. i Italien; Robert Grimm m.fl. i Svejts; Victor Adler og co. i Østrig; Organisationskomiteens parti, Akselrod, Martov, Tjkheidse, Tsereteli m.fl. i Rusland osv.

Det er klart, at enkelte personer undertiden, uden selv at vide det, går fra socialchauvinismens standpunkt til »centrums« og omvendt. Enhver marxist ved, at klasserne adskiller sig fra hinanden, selv om personer frit kan gå over fra den ene klasse til den anden; de politiske *strømninger* adskiller sig ligeledes fra hinanden, selv om personer frit kan gå fra den ene til den anden, og trods de forsøg og anstrengelser der gøres for at få dem *smeltet sammen*.

3) Den tredje strømning er internationalisterne i gerning; de får deres bedste udtryk i Zimmervald-venstre (15) (vi aftrykker som tillæg deres manifest fra september 1915, for at læseren kan lære denne strømnings oprindelse af kende ved et autentisk dokument). (16)

Dens hovedkendetegn er, at den fuldstændig bryder med både socialchauvinisterne og »centrum«. Selvfornægtende revolutionær kamp mod *ens egen* imperialistiske regering og *ens eget* imperialistiske bourgeoisie. Princippet er: »Hovedfjenden står i dit eget land«. Ubarmhjertig krig mod socialpacifisternes smukke fraser (socialpacifisten er socialist i ord, borgerlig pacifist i gerning; de borgerlige pacifister drømmer om evig fred *uden* at bryde kapitalisternes åg og herredømme) og mod alle mulige *udflugter*, der skal benægte, at proletarietets revolutionære kamp og den proletariske socialistiske revolution er mulig eller betimelig eller belejlig *i forbindelse med* den nuværende krig.

De mest markante repræsentanter for denne strømning er: i Tyskland Spartakusgruppen eller Internationales gruppe, (17) som Karl Liebknecht tilhører. Karl Liebknecht er en af de mest navnkundige repræsentanter for denne strømning og for den *nye*, ægte, proletariske Internationale.

Karl Liebknecht har opfordret arbejderne og soldaterne i Tyskland til at *vende våbnene* mod *deres egen* regering. Det har han gjort åbent, fra rigsdagens talerstol. Derefter gik han med illegalt fremstillede flyveblade til demonstration på Potsdamerplatz, et af de mest befærde-

de steder i Berlin, og udslyngede sin appel: »Ned med regeringen!« Han blev arresteret og idømt *tugthus*. Han sidder nu i *tugthus*, ligesom *hundreder* eller måske tusinder af *sande* socialister i Tyskland sidder i *tugthus* for deres kamp mod krigen.

Karl Liebknecht har i breve og taler ubarmhjertigt bekæmpet ikke blot *sine egne* Plekhanov'er og Potresov'er (Scheidemann, Legien, David og co.), *men også sine egne centrumfolk*, (Kautsky, Haase, Ledebour og co.).

Karl Liebknecht og hans ven Otto Rühle har ene to blandt 110 rigsdagsmænd brudt disciplinen, knust »enheden« med »centrum« og chauvinisterne, *de gik imod dem alle*. Liebknecht *alene* repræsenterer socialismen, den proletariske sag, den proletariske revolution. *Hele* resten af det tyske socialdemokrati er et *stinkende lig*, et træffende udtryk, der stammer fra Rosa Luxemburg (som også er medlem og en af lederne af Spartakusgruppen).

En anden tysk gruppe af internationalister i gerning er gruppen omkring bladet Arbeiterpolitik i Bremen.

I Frankrig er det Lorient og hans venner, der står internationalisterne i gerning nærmest (Bourderon og Merheim er gledet over til socialpacifismen), og ligeledes franskmænd Henri Guilbeaux, som udgiver tidsskriftet Demain (18) i Geneve; i England er det bladet The Trade-unionist (19) og en *del* medlemmer af Det Britiske Socialistiske Parti og Det Uafhængige Arbejderparti (f.eks. Russell Williams, som åbent kræver et brud med de ledere, der har forrådt socialismen, den skotske skolelærer Maclean, der er dømt til *tugthus* af den borgerlige engelske regering for sin revolutionære kamp mod krigen; hundreder af engelske socialister sidder i fængsel for den samme forbrydelse. De, og de alene, er internationalister *i gerning*; i Amerika Det Socialistiske Arbejderparti (20) og de elementer i det opportunistiske Socialistiske Parti, (21), som siden januar 1917 har udgivet bladet The Internationalist; (22) i Holland »tribunernes« parti, som udgiver bladet Tribune (23) (Pannekoek, Herman Gorter, Wijnkoop og Henriette Roland-Holst, som hørte til Zimmerwalds venstre, men nu har sluttet sig til os); i Sverige De Unges eller Venstrefolkenes Parti (24) med ledere som Lindhagen, Ture Nerman, Carleson, Ström og Z. Höglund, som personlig var i Zimmerwald ved grundlæggelsen af Zimmerwald-venstre, og som

nu er idømt fængsel for sin revolutionære optræden mod krigen; i Danmark Trier og hans venner, som har forladt det nu fuldstændig *borgerlige* »socialdemokrati« der ledes af »*minister*« Stauning; i Bulgarien de »snæverhjertede«; (25) i Italien er de, der står os nærmest, partisekretæren Constantino Lazzari og Serrati, redaktøren af partiets centralorgan Avanti; i Polen Radek, Hanecki og andre ledere af socialdemokratiet, samlet i »landsstyrelsen«, og Rosa Luxemburg, Tyszka og andre ledere af socialdemokratiet, samlet i »hovedstyrelsen«; (26) i Svejts de venstrefolk, som har affattet motiveringen for »referendum'et« (januar 1917) til bekæmpelse af socialchauvinisterne og »centrum« i *deres eget* land, og som på den socialistiske kongres for kanton Zürich, der afholdtes i Töss den 11. februar 1917, fremsatte en principfast, revolutionær resolution mod krigen; i Østrig Friedrich Adlers unge venstrevener, som til dels har virket i klubben »Karl Marx« i Wien, som nu er blevet lukket af den ærkereaktionære østrigske regering, der vil gøre det af med Friedrich Adler på grund af det helt modige, om end lidet overvejede skud, han rettede mod en minister osv., osv. Det kommer ikke an på de nuancer, som findes også mellem venstrefolkene.

Det kommer an på *retningen*. Sagen er den, at det ikke er let at være internationalist i gerning under den frygtelige imperialistiske krig. Af den slags mennesker er der ikke mange, men det er *kun* hos dem hele socialismens fremtid ligger; *kun* de er *massernes førere*, og ikke *massernes forførere*.

Forskellen mellem reformister og revolutionære blandt socialdemokraterne, i det hele taget blandt socialisterne, måtte med objektiv nødvendighed undergå forandringer under den imperialistiske krig. Den, som nøjes med at »kræve«, at de borgerlige regeringer skal slutte fred eller »forkynde folkenes vilje til fred« osv., han glider *i gerning* over i reformisme. For *spørgsmålet om krigen* kan objektivt set kun løses ad *revolutionær* vej.

Hvis man vil opnå en demokratisk fred, ikke en voldsfred, hvis man vil opnå at befri folkene for et renteslaveri på *milliarder* til d'herrer kapitalister, der beriger sig »på krigen«, så er der ingen anden udvej end den proletariske revolution.

Man kan og skal kræve alle mulige reformer af de borgerlige regeringer, men man kan ikke uden at henfalde til

dagdrømmeri og reformisme kræve af disse folk og disse klasser, der er indspundet i den imperialistiske kapitals tusinder af tråde, at de skal *sønderrive* disse tråde; hvis de imidlertid ikke sønderrives, er al tale om krig mod krig tomme, bedrageriske fraser.

»Kautskyanerne«, »centrum«, er revolutionære i ord, reformister i gerning, de er internationalister i ord, men socialchauvinismens håndlangere i gerning.

Zimmervald-Internationalens sammenbrud, – Der må grundlægges en tredje Internationale

17. Zimmervald-Internationalen har fra første færd indtaget et vaklende »kautskyansk«, centristisk standpunkt, hvad der også har tvunget *Zimmervald-venstre* til ufortøvet at afgrænse sig fra den, skille sig ud og træde frem med *sit eget* manifest (trykt i Svejts på russisk, tysk og fransk).

Hovedfejlen ved Zimmervald-Internationalen, årsagen til dens *sammenbrud* (den er nemlig allerede brudt sammen moralsk og politisk) er dens vaklen, dens ubesluttsomhed i det vigtigste, praktisk *altbestemmende* spørgsmål om et fuldstændigt brud med socialchauvinismen og den gamle chauvinistiske Internationale, der ledes af Vandervelde, Huysmans i Haag (Holland) m.fl.

Hos os ved man endnu ikke, at Zimmervald-flertallet *netop er kautskyanere*. Det er imidlertid en grundlæggende kendsgerning, som man ikke kan undlade at tage i betragtning, og som nu er almindelig kendt i Vesteuropa. Selv en chauvinist som den yderliggående tyske chauvinist Heilmann, redaktør af det ærkechauvinistiske Chemnitzer-Zeitung og medarbejder ved Parvus' ærkechauvinistiske Glocke (27) (naturligvis er han »socialdemokrat« og ivrig tilhænger af socialdemokratiets »enhed«), har måttet indrømme i pressen, at »centrum« eller »kautskyanismen« og *Zimmervald-flertallet* er et og samme.

I slutningen af 1916 og begyndelsen af 1917 er denne kendsgerning blevet endeligt bekræftet. Trods Kienthalmanifestets fordømmelse af socialpacifismen er *hele* Zimmervald-højre, *hele* Zimmervald-flertallet gledet over i socialpacifismen; Kautsky og co. ved flere lejligheder i januar og februar 1917; Bourderon og Merrheim i Frankrig, som *enigt* stemte sammen med socialchauvinisterne for de pacifistiske resolutioner fra det socialisti-

ske parti (december 1916) (28) og fra CGT (dvs. de franske fagforeningers landsorganisation, også i december 1916); Turati og co. i Italien, hvor hele partiet har indtaget en socialpacifistisk stilling, og hvor Turati selv i sin tale den 17. december 1916 »lod sig opgejle« (naturligvis ikke tilfældigt) til *nationalistiske* fraser, der besmykkede den imperialistiske krig.

Formanden for Zimmerwald og Kienthal, Robert Grimm, har i januar 1917 indgået en alliance med socialchauvinisterne i *sit eget* parti (Greulich, Pflüger, Gustav Müller m.fl.) *imod* internationalisterne i gerning.

På to konferencer for *Zimmerwald-folk* fra forskellige lande i januar og februar 1917, blev Zimmerwald-flertallets tvetydige og tvetungede optræden udtrykkelig brændemærket af venstre-internationalisterne i flere lande: Münzenberg, sekretær for den internationale ungdomsorganisation og redaktør af det fortræffelige blad Ungdomsinternationale, (29) Sinovjev, repræsentant for vort partis centralkomité, Radek fra det polske socialdemokratiske parti (»landsstyrelsen«), Hartstein, tysk socialdemokrat og medlem af Spartakusgruppen.

Det russiske proletariat er meget givet; intet sted på Jordan har arbejderklassen endnu kunnet udfolde så megen revolutionær energi som i Rusland. Men den, som meget er givet, forlanges der meget af.

Zimmerwald-sumpen kan ikke tolereres længere. Vi kan ikke blive ved med halvvejs at stå i forbindelse med Plekhanov'ernes og Scheidemann'ernes Internationale for Zimmerwald-kautskyanernes skyld. Vi må øjeblikkelig bryde med denne Internationale. Vi kan *kun* blive i Zimmerwald for at få informationer.

Det er vor opgave netop nu, uden tøven at grundlægge *en ny* revolutionær, proletarisk Internationale, eller rettere sagt ikke være bange for højt og tydeligt at erklære, at den *allerede er grundlagt* og i virksomhed.

Det er en Internationale af de »internationalister i gerning«, som jeg udførligt har opregnet ovenfor. De og kun de er de revolutionære internationalistiske massers talsmænd og ikke massernes forførelere.

Vel er der kun få *sådanne* socialister, men enhver russisk arbejder må spørge sig selv, hvor mange bevidste revolutionære der var i Rusland *lige før* februar-martsrevolutionen i 1917.

Det drejer sig ikke om antallet, men om at få et rigtigt udtryk for det virkelig revolutionære proletariats ideer og politik. Det væsentligste er ikke at »proklamere« internationalisme, men at være internationalist i gerning selv i de vanskeligste tider.

Vi vil ikke bedrage os selv ved at sætte vor lid til overenskomster og internationale kongresser. Så længe den imperialistiske krig varer, vil de internationale forbindelser være klemt inde i det imperialistiske, borgerlige militærdiktators jernhårde skruestik. Når selv »republikaneren« Miljukov, som er nødt til at finde sig i arbejderrepræsentanternes sovjets sideregering, *ikke* gav den svejtsiske socialist *Fritz Platten*, der er partisekretær, internationalist og deltager i Zimmerwald og Kienthal, indrejsetilladelse til Rusland april 1917, skønt han er gift med en russisk kvinde og var på rejse til sin kones slægtninge, skønt han deltog i revolutionen i 1905 i Riga og derfor blev sat i fængsel i Rusland og nu kræver den kaution tilbage, han måtte give den tsaristiske regering for at blive løsladt – når »republikaneren« Miljukov kunne *gøre* dette i Rusland i april 1917, så kan man nok tænke sig, hvad bourgeoisiets løfter, forsikringer, talemåder og erklæringer om fred uden anneksioner osv. er værd.

Og hvad med den engelske regerings arrestation af Trotskij? Og hvad med, at man nægtede at lade Martov forlade Svejts og håbede at lokke ham til England, hvor Trotskij's skæbne venter ham?

Lad os ikke gøre os illusioner. Vi har ikke brug for selvbedrag.

At »afvente« internationale kongresser eller konferencer er ensbetydende med at være *forræder* mod internationalismen, eftersom det er bevist, at selv fra Stockholm lader man ikke socialister, der er trofaste mod internationalismen, slippe igennem til os, *og ikke engang breve fra dem*, skønt man udmærket kunne gøre det, selv om man opretholder den strengeste militærcensur.

Vort parti må ikke »vente«, men ufortøvet *grundlægge* III Internationale. Så vil hundreder af socialister i Tysklands og Englands fængsler ånde friere; tusinder og atter tusinder af tyske arbejdere, hvis strejker og demonstrationer nu får kæltringen Wilhelm II til at skælve, vil i *illegale* flyveblade læse om vor beslutning, om vor broderlige tillid til Karl Liebknecht, til ham alene, om *vor* beslut-

ning om også *nu* at kæmpe mod den »revolutionære forsvarsvilje« – de vil få dette at læse og blive styrket i deres revolutionære internationalisme.

Den, som meget er givet, forlanges der meget af. Der findes ikke noget land, hvor der *i dag* er så frit som i Rusland. Lad os bruge denne frihed, ikke til at prædike støtte til bourgeoisiet eller »revolutionær forsvarsvilje«, men til dristigt og ærligt, proletarisk og på Liebknechts vis at *grundlægge III Internationale*, en Internationale, som er båret af uforsonligt fjendskab både mod de forræderiske socialchauvinister og mod de vaklende centrum-folk.

18. At der ikke kan være tale om en sammenslutning af socialdemokraterne i Rusland, det skal der ikke spildes ord på efter det, der her er sagt.

Det er bedre kun at forblive sammen med folk som Liebknecht – og *det betyder at blive sammen med det revolutionære proletariat* – end blot et øjeblik at give plads for tanken om sammenslutning med Organisationskomiteens parti, med Tjkheidse og Tsereteli, som tolererer en blok med Potresov på Rabotjaja Gasetta (30) og stemmer for lånet (31) i eksekutivkomiteen for arbejderrepræsentanternes sovjet, og som er gledet over til »forsvarsviljen«.

Lad de døde begrave deres døde.

Den, som vil *hjælpe* de vaklende, må selv høre op med at vakle.

Hvad bør vort parti hedde, når navnet skal være videnskabeligt nøjagtigt og bidrage til at afklare proletariatets politiske bevidsthed?

19. Jeg går over til det sidste spørgsmål, vort partis navn. Vi skal kalde os *kommunistisk parti* – sådan som Marx og Engels kaldte sig.

Vi skal igen slå fast, at vi er marxister, og at vi som grundlag tager Det Kommunistiske Manifest, som socialdemokratiet har fordrejet og forrådt på to væsentlige punkter: 1) arbejderne har ikke noget fædreland: »fædrelandsforsvar« under den imperialistiske krig er forræderi mod socialismen; 2) marxismens lære om staten er blevet forvansket af II Internationale.

Navnet »socialdemokrati« er *videnskabeligt* ukorrekt, hvad Marx har påvist mere end en gang, bl.a. i Kritik Af

Gotha-programmet, og Engels gentog det mere populært i 1894. (32) Fra kapitalismen kan menneskeheden kun nå direkte frem til socialismen, dvs. fælles besiddelse af produktionsmidlerne og fordeling af produkterne i forhold til hver enkelt arbejder. Vort parti ser længere: socialismen må uvægerligt lidt efter lidt vokse over i kommunismen, på hvis banner der står skrevet: »Enhver yder efter evne, enhver får efter behov«.

Det er mit første argument.

Det næste er: heller ikke anden del af vort navn (socialdemokrater) er videnskabeligt nøjagtigt. Demokratiet er en af *statens* former. Men vi marxister er modstandere af *enhver* stat.

Lederne af II Internationale (1889-1914), d'herre Plekhanov, Kautsky og deres lige, har forfladiget og forvansket marxismen.

Marxisme adskiller sig fra anarkisme ved, at den anerkender at *staten er nødvendig* for at kunne overgå til socialismen, men (og her er det, vi adskiller os fra Kautsky og co.) *ikke en stat* som den sædvanlige borgerlige parlamentariske demokratiske republik, derimod en stat som Pariserkommunen i 1871 eller arbejderrepræsentanternes sovjetter i 1905 og 1917.

Mit tredje argument: hos os har *livet*, revolutionen i *praksis* skabt netop denne nye »stat«, om end i en svag form, i kimform, en »stat« som ikke mere er stat i ordets egentlige betydning.

Det er *allerede* et praktisk spørgsmål, som masserne løser, og ikke kun en teori blandt lederne.

Staten i egentlig forstand er den kommando, som udøves over masserne af afdelinger af bevæbnede personer, som er adskilt fra folket.

Vor *spirende* nye stat er også en stat, for vi behøver afdelinger af bevæbnede folk, vi behøver den *strengeste* orden, med magt må vi *ubarmhjertigt* undertrykke alle mulige forsøg på kontrarevolution, både tsaristiske og Gutjov'sk-borgerlige.

Men vor *spirende*, nye stat er *ikke længere* en stat i ordets egentlige betydning, for flere steder i Rusland er disse afdelinger af bevæbnede mennesker *massen selv*, hele folket, og ikke noget, der står over det, adskilt fra det, noget privilegeret, noget praktisk talt uafsætteligt.

Det er ikke bagud man skal se, man skal ikke blive ved

det almindelige, borgerlige demokrati, som har stivet bourgeoisiets herredømme af ved hjælp af gamle, *monarkistiske* administrationsorganer: politi, hær og embedsstand.

Man skal se fremad til det spirende nye demokrati, som allerede hører op med at være et demokrati, for demokrati er folkets herredømme, og det væbnede folk kan ikke herske over sig selv.

At bruge ordet demokrati i forbindelse med kommunistisk parti er ikke blot videnskabeligt unøjagtigt. Nu, efter marts 1917, er det en *skyklap*, man sætter for det revolutionære folks øjne, for at *forhindre* det i frit, dristigt og egenmægtigt at bygge det nye: sovjetterne af arbejder-, bonde- og alle mulige andre repræsentanter som den *eneste magt* i »staten«, som budbringer om *enhver* stats »bortdøen«.

Mit fjerde argument: man må tage socialismens objektive stilling verden over i betragtning.

Stillingen er ikke den samme som i 1871-1914, da Marx og Engels bevidst forsonede sig med det urigtige, opportunistiske udtryk »socialdemokrati«. For *dengang*, efter Pariserkommunens nederlag, havde historien sat det langsomme organisations- og opdragelsesarbejde på dagordenen. Anden vej var der ikke. Anarkisterne havde (og har fremdeles) uret, ikke blot teoretisk, men også økonomisk og politisk. Anarkisterne vurderede øjeblikket galt, fordi de ikke forstod den internationale situation: den engelske arbejder var demoraliseret af imperialistiske profitter, Pariserkommunen var slået ned, den borgerlig-nationale bevægelse havde først lige sejret i Tyskland (1871), det halvfeudale Rusland sov sin århundredlange søvn.

Marx og Engels vurderede øjeblikket rigtigt, de forstod den internationale situation, de forstod, hvordan man *langsomt* måtte nærme sig den sociale revolutions begyndelse.

Også vi må forstå den nye epokes opgaver og særegenheder. Vi vil ikke efterligne disse jammer-marxister, om hvem Marx sagde: »Jeg såede dragetænder og høstede lopper«. (33)

Da kapitalismen var vokset over i imperialismen, måtte den med objektiv nødvendighed afføde den imperialistiske krig. Krigen har bragt hele menneskeheden på af-

grundens rand, den fører til al kulturs undergang, til forråelse og død for nye millioner mennesker, utallige millioner.

Der er *ingen* anden vej end proletariatets revolution.

Og i det øjeblik, da denne revolution begynder, da den gør sine første tøvende, usikre, ikke bevidst orienterede skridt og endnu er alt for tillidsfuld over for bourgeoisie, i det øjeblik har flertallet (det er sandheden, det er en kendsgerning) af de »socialdemokratiske« ledere, »socialdemokratiske« parlamentarikere, »socialdemokratiske« blade – og det er jo netop den slags *organer*, der påvirker masserne – *forrådt* socialismen, *sveget* socialismen og er gået over på »deres eget« nationale bourgeois side.

Disse ledere har forvirret, vildledt, bedraget masserne.

Skulle vi så stimulere og lette dette bedrageri ved at beholde det gamle, og forældede navn, der er lige så råddent som II Internationale!

Der er ganske vist »mange« arbejdere, der *opfatter* dette navn ærligt. Men det er på tide at lære at skelne det subjektive fra det objektive.

Subjektivt er disse socialdemokratiske arbejdere yderst trofaste ledere af de proletariske masser.

Men den objektive verdenssituation er sådan, at vort partis gamle navn *letter* bedrageriet mod masserne og *bremser* bevægelsen fremad; for ved ethvert skridt, i ethvert blad, i enhver parlamentsfraktion, ser masserne *lederne*, dvs. de folk, hvis ord høres bedst, hvis handlinger er mest synlige – og alle er de »også-socialdemokrater«, alle er de »tilhængere af enhed« med forræderne mod socialismen, med socialchauvinisterne, alle repræsenterer de gamle veksler, udstedt af »socialdemokratiet«...

Og modargumenterne? »...Man vil forveksle os med anarkist-kommunisterne...«

Hvorfor er vi ikke bange for at blive forvekslet med socialnationalerne, socialliberalerne eller socialradikalerne, et borgerligt parti i den franske republik, som er allerdygtigst og allersmarest til at udføre bourgeoisiets bedrageri mod masserne? »...Masserne har vænnet sig til *deres* socialdemokratiske parti – arbejderne 'elsker' det...«

Det er det eneste argument, men det er jo et argument,

der bryder sig pokker om den marxistiske videnskab, om morgendagens revolutionære opgaver, om socialismens objektive stilling verden over, om II Internationales forsmædelige sammenbrud, om den skade, som påføres det praktiske arbejde af de sværme af »også-socialdemokrater«, der kredser om proletarerne.

Det er et vaneargument, et sløvhedsargument, et træghedsargument.

Men vi vil bygge verden om. Vi vil gøre ende på den imperialistiske verdenskrig, som hundreder af millioner mennesker er trukket ind i, som kapitalinteresser på hundreder af milliarder er vævet ind i, og som kun den største proletariske revolution i menneskehedens historie kan gøre ende på ved en virkelig demokratisk fred.

Og så er vi bange for os selv. Vi hæger om den »tilvante«, »kære«, snavsede skjorte...

Det er på tide at kassere den snavsede skjorte og tage rent undertøj på.

Petrograd, den 10. april 1917.

Læren af krisen

Petrograd og hele Rusland har oplevet en svær politisk krise, den første politiske krise efter revolutionen.

18. april bekendtgjorde den provisoriske regering sin sørgeligt berygtede note, hvori krigens røveriske erobringsmål blev stadfæstet så tilstrækkeligt klart, at det vakte harme i den brede befolkning, som oprigtigt havde troet kapitalisternes ønske om (og evne til) at »afstå fra anneksioner«.

20.-21. april var Petrograd i kog. Gader og stræder var overfyldt af mennesker; overalt, dag og nat, flokkedes klynger og grupper; der afholdtes spontane møder af forskellig størrelsesorden; masseoptog og -demonstrationer stod på uafbrudt. I aften, den 21. april, lod det til, at krisen eller i hvert fald dens første trin var overstået, idet først eksekutivkomiteen for arbejder- og soldatrepræsentanternes sovjet og derpå sovjetten selv erklærede regeringens »forklaringer«, »udlægninger« og rettelser til noten for »tilfredsstillende« (de kan reduceres til det tomeste, mest intetsigende og uforbindende frasemageri, (1) der intet ændrer) og »episoden for udtømt«.

Om den brede befolkning erklærer »episoden for udtømt«, vil fremtiden vise. For os må det nu være opgaven at foretage et grundigt studium af de *kræfter*, af de klasser, som kom for dagen under krisen, og deraf uddrage læren for proletarietets parti. Alle krisers store betydning ligger nemlig i, at de bringer det skjulte for dagen, kasser det irrelevante, overfladiske og lidet væsentlige, ekspederer det politiske skrald ad Pommern til og blotlægger den stedfindende *klassekamps* egentlige drivfjedre.

Hvad kapitalisternes regering gjorde den 18. april, var reelt kun at gentage sine tidligere noter, hvori man udstyrede den imperialistiske krig med diplomatiske forkla-

ringer. Men nu blev soldatermasserne grebet af harme, for de havde af en ærlig sjæl troet på kapitalisternes oprigtighed og fredsvilje. Demonstrationerne begyndte som *soldaterdemonstrationer* under den modsætningsfyldte, uafklarede, perspektivløse parole »Ned med Miljukov« (som om omrokering af personer og grupperinger kunne ændre noget ved *indholdet* af den førte politik!).

Det vil sige, at den brede, ustabile, vaklende masse, den, som står bønderne nærmest og efter videnskabelig klassekarakteristik er småborgerlig, svingede *væk fra* kapitalisterne og *over til* de revolutionære arbejdere. Det var denne vending eller bevægelse i masserne, som har styrke til at *afgøre alt*, der skabte krisen.

I samme nu begyndte *ikke* de moderate, men de yderliggående elementer, *ikke* den småborgerlige masse af mellemlag, men bourgeoisiet og proletariatet, at komme i bevægelse, organisere sig og gå ud på gaden.

Bourgeoisiet erobrer Nevskij Prospekt (2) – eller »Miljukov Prospekt« som en avis har omdømt det til – og tilliggende gader i Petrograds rige kvarterer, kapitalisternes og embedsmændenes Petrograd. Officerer og studenter, »middelklasserne«, demonstrerer *for* den provisoriske regering; blandt parolerne på transparenter ses ofte »Ned med Lenin«.

Proletariatet rejser sig i *sine* højborge – i arbejderforstæderne – og organiseres omkring opråb og paroler fra vort partis centralkomité. Den 21. og 22. vedtager centralkomiteen resolutioner, som via organisationsapparatet straks kan bringes til de proletariske massers kendskab. Arbejderdemonstrationer oversvømmer de *fattige*, mindre centrale bydele og trænger så gruppevis ind til Nevskij Prospekt. Til forskel fra bourgeoisiets demonstration er proletarernes massedemonstrationer langt, langt større og præget af samhörighed. På transparenterne læser man bl.a.: »Al magt til arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet«.

På Nevskij nærmer det sig en konfrontation. Bannere og transparenter fra »fjendens« demonstration flås i stumper og stykker. Fra et par steder får Petrogradsovjetens eksekutivkomité telefonisk meddelelse om, at der er skudt fra begge parter, at der er dræbte og sårede; oplysningerne herom er ikke verificerede og yderst modstridende.

Bourgeoisiets rædsel for, om de virkelige masser, folkets faktiske flertal, mon skulle have grebet magten, finder udtryk i skrigeriet om et »borgerkrigens spøgelse«. Og Petrogradsovjettens småborgerlige anførere, mensjevikkerne (3) og narodnikkerne (4) – som generelt efter revolutionen og specielt i krisedagene overhovedet ikke har haft nogen principiel partilinje – lader sig forskrække. I eksekutivkomiteen, hvor op mod halvdelen af stemmerne kort forinden havde været mod den provisoriske regering, stemte nu 34 *for* (mod 19) en tilbagevenden til tillids- og forligspolitikken med kapitalisterne.

»Episoden« var erklæret for »udtømt«.

Hvori består denne klassekamps *væsen*? Kapitalisterne *går ind for* at trække krigen i langdrag og tilslører det med fraser og gyldne løfter; de er filtret ind i et netværk af russisk, engelsk-fransk og *amerikansk* bankkapital. Proletariatet, repræsenteret ved dets bevidste avantgarde, *går ind for* at overdrage magten til den revolutionære klasse, til arbejderklassen og halvproletarerne, *går ind for* at forstærke den verdensomspændende arbejderrevolution, som også i Tyskland er i åbenlys vækst, *går ind for* at bringe krigen til ophør med en *sådan* revolution.

Den brede, fortrinsvis småborgerlige masse, som endnu nærer tillid til mensjevik- og narodniklederne, som er skræmt fra vid og sans af bourgeoisiet, som med småforbehold fører *dets* linje, svajer snart til højre, snart til venstre.

Krigen er forfærdelig; det mærker netop den brede masse allerhårdest; netop i dens rækker vokser en endnu langt fra klar forståelse af, at denne krig er forbryderisk, at den føres på grund af kapitalisternes indbyrdes rivalisering og kævl omkring delingen af *deres* bytte. Den internationale situation bliver mere og mere forviklet. *Der findes ingen anden udvej* end en verdensomspændende arbejderrevolution, som *lige nu* er mere fremskreden i Rusland end andre steder, men som tydeligvis tager til (strejker, forbrødring) også i Tyskland. Og masserne vakler: mellem tillid til de gamle herskere, kapitalisterne, og forbitrelse imod dem; mellem tillid til den nye, den eneste konsekvent revolutionære klasse, proletariatet, der baner vej til en lysere fremtid for alle arbejdende, og uklar forståelse af dens verdenshistoriske rolle.

Dette er ikke den småborgerlige og halvproletariske masses første og *ej heller sidste* vaklen!

Læren er tydelig, kammerater arbejdere. Tiden stiller sig ikke afventende. Efter den første krise vil der følge andre. Sæt *alle* kræfter ind på at oplyse de tilbagestående, på direkte, kammeratlig tilnærmelse til masserne (ikke kun på møder), til hvert eneste regiment, hver eneste gruppe af endnu uafklarede lag i den arbejdende befolkning! Sæt *alle* kræfter ind på jeres eget sammenhold, på organisering af arbejderne fra øverst til nederst, helt ud i hver bydel, hver fabrik, hver husblok i hovedstaden og dens forstæder! Lad jer *ikke* slå omkuld, hverken af småborgerlige politikere, der laver »forlig« med kapitalisterne, forsvarsvenner og »støtte«tilhængere eller af enegængere, der hælder til nu-eller-aldrig-holdningen og derfor råber »Ned med den provisoriske regering!«, før folkets flertal er solidt sammensvejset. Kriser afskaffes ikke med enkeltpersoners vold mod andre, ved bevæbnede smågruppers spredte aktioner, ved blanquistiske forsøg på at »gribe magten«, »arrestere« den provisoriske regering osv.

Øjeblikkets parole lyder: forklar proletariatets linje og *dets* vej til at afslutte krigen så præcist, klart og bredt som muligt. Ret jer ind overalt i de proletariske rækker og geledder så stærkt og bredt som muligt! Slut samlet op om jeres sovjetter, gå ind i dem og tilstræb gennem kammeratlig overbevisning og omvalg af enkelte medlemmer at samle flertallet omkring jer!

RSDAP(b)'s 7. alrussiske konference (1)

Aprilkonferencen)

24.-29. april (7.-12. maj) 1917

1

Tale ved konferencens åbning 24. april (7. maj)

Kammerater. Vor konference træder sammen som det proletariske partis første konference i en situation, hvor ikke kun revolutionen i Rusland, men hele den internationale revolution er i fremmarch. Den tid vil komme, da begivenhederne overalt bekræfter tesen om, at verdenskrig uundgåeligt fører til revolution, således som grundlæggerne af den videnskabelige socialisme forudså, og således som socialistkongressen i Basel samstemmigt forudsagde.

Da Marx og Engels i 19. århundrede fulgte den proletariske bevægelse i forskellige lande og gennemgik den sociale revolutions perspektiver, sagde de gang på gang, at disse landes roller generelt ville blive fordelt proportionalt efter det enkelte lands nationalhistoriske særtræk. Denne tanke udtrykte de således, hvis man skal formulere den kort: den franske arbejder begynder, den tyske arbejder gør det færdigt.

Der tilfaldt Ruslands proletariat den store ære at begynde, men det må aldrig glemme, at dets bevægelse og revolution blot er en del af den revolutionære proletariske verdensbevægelse, der med Tyskland som eksempel vokser sig stærkere og stærkere for hver dag, der går. Kun ud fra denne synsvinkel kan vi fastlægge vore opgaver.

Hermed erklærer jeg den alrussiske konference for åbnet og anmoder konferencen om at gå over til valg af præsidium.

Tale om den øjeblikkelige situation

24. april (7. maj)

Udskrift af protokollen

Kammerater. Med spørgsmålet om den øjeblikkelige situation og analysen heraf kommer jeg til at tage fat om et overordentlig bredt tema, der, så vidt jeg kan skønne, falder i tre dele. For det første, en analyse af den egentlige politiske situation her i Rusland, herunder vor holdning til regeringen og den opståede dobbeltmagt; for det andet, holdningen til krigen og for det tredje, den opståede internationale situation, som har stillet arbejderbevægelsen umiddelbart over for den socialistiske revolution, taget i verdensmålestok.

Enkelte punkter behøver jeg vist kun at opholde mig ved i korthed. På den anden side har jeg til opgave at forelægge jer et udkast til resolution om alle disse spørgsmål, men med det forbehold, at vi på grund af den ekstreme mangel på arbejdskraft i vort parti og også som følge af den politiske krise, der er opstået her i Petrograd, har været ude af stand til at gennemdrøfte resolutionen og heller ikke har kunnet informere lokalorganisationerne om dens indhold i ordentlig tid. Jeg gentager, at det således kun er foreløbige udkast, der skal lette arbejdet i kommissionen og koncentrere dens forhandlinger omkring nogle af de mere væsentlige spørgsmål.

Jeg begynder med første spørgsmål. Hvis jeg ikke tager fejl, har Moskvakonferencen vedtaget den samme resolution som Petrograds bykonference. (*Tilråb fra salen: »Med ændringer«.*) Jeg har ikke set disse ændringer og skal ikke dømme om dem. Men da Petrogradresolutionen har været bragt i Pravda, kan jeg gå ud fra, hvis ingen har noget at indvende, at den er alle bekendt. Denne resolution indstiller jeg som forslag til vor alrussiske konference.

Flertallet af partierne i den småborgerlige blok, som regerer Petrogradsovjetten, fremstiller vor linje som de overilede skridts politik, til forskel fra deres egen. For vor politik gælder det, at vi først og fremmest forlanger en præcis klasseanalyse af de igangværende begivenheder. Den småborgerlige bloks hovedforsyndelse er, at den med sine talemåder dølger sandheden om regeringens klassepolitik for folket.

Hvis Moskvakammeraterne har rettelse, vil de kunne læse dem op nu. (2)

(Lenin oplæser resolutionen fra Petrograds bykonference om holdningen til den provisoriske regering.)

»I erkendelse af:

1) at den provisoriske regering af klassekarakter er organ for godsejernes og bourgeoisiets herredømme;

2) at regeringen og de klasser, den repræsenterer, politisk og økonomisk er uløseligt lænket til russisk og engelsk-fransk imperialism;

3) at den kun ufuldstændigt realiserer selv sit eget kundgjorte program og da alene efter pres fra det revolutionære proletariat og i nogen grad småborgerskabet;

4) at de igangsættende kræfter bag bourgeoisiets og godsejernes kontrarevolution, under dække af den provisoriske regerings banner og med dennes tydelige medviden, allerede har startet angrebet mod det revolutionære demokrati;

5) at den provisoriske regering forhaler udskrivningen af valg til den konstituerende forsamling, forhindrer almindelig bevæbning af folket, modarbejder overdragelse af al jord til folket, påtvinger det godsejernes løsning af agrarspørgsmålet, bremser indførelse af 8 timers arbejdsdag, tolererer kontrarevolutionær agitation (Gutjkov og co.'s) i hæren, organiserer toppen af hærens kommandostab mod soldaterne osv...«

Jeg har nu oplæst resolutionens første del, som rummer en klassekarakteristik af den provisoriske regering. Divergenserne mellem denne og moskovitternes resolution er, for så vidt man kan dømme efter resolutionens ordlyd alene, næppe særlig væsentlige, men generelt at karakterisere regeringen som kontrarevolutionær ville jeg finde forkert. Skal der tales generelt, må vi være helt klar over, hvad slags revolution vi snakker om. Taget ud fra den borgerlige revolution kan man ikke sige noget sådant, da den allerede er tilendebragt. Taget ud fra proletariets og bøndernes revolution vil det være for tidligt at udtale sig herom, da vi ikke har garanti for, at bønderne ubetinget vil gå længere end bourgeoisiet; især nu, hvor bønderne er svinget over til imperialismen og forsvarsviljen, dvs. til støtte for krigen, er der efter min mening intet grundlag for at vide sig sikker på bønderne. Tilmed er de

nu gået ind i en hel række aftaler med kadetterne. Derfor anser jeg dette punkt i Moskvakammeraternes resolution for politisk forkert. Vi vil, at bønderne strækker sig længere end bourgeoisiet, at de inddrager godsejernes jord, men at sige noget bestemt om deres fremtidige adfærd er endnu ikke muligt.

Vi undgår omhyggeligt at bruge ordene »revolutionært demokrati«. På tidspunkter, hvor det drejer sig om angreb fra regeringens side, kan man bruge udtrykket, men i dag dækker denne talemåde over et topmål af vildledning, fordi det er meget vanskeligt at skille de klasser ad, som er flydt sammen i kaos. Vor opgave er den at frigøre dem, som trasker med i bagtroppen. Det er ikke som form, at sovjetterne er vigtige for os; for os er det vigtigt, hvilke klasser disse sovjetter repræsenterer. Derfor må der gøres en langvarig indsats for at afklare den proletariske bevidsthed...

(Lenin genoptager oplæsning af resolutionen)

»...6) at denne regering samtidig, i den givne stund, støtter sig på tillid hos og til en vis grad direkte overenskomst med arbejder- og soldaterrepræsentanternes Petrogradsovjet, som nu samler et notorisk flertal af arbejdere og soldater, dvs. bønder;

7) at hvert skridt fra den provisoriske regerings side, såvel inden- som udenrigspolitisk, bidrager til, at ikke kun proletarer og halvproletarer i by og på land, men til lige brede lag af småborgerskabet får øjnene op for denne regerings sande karakter;

beslutter konferencen:

1) at der for at overdrage hele statsmagten til arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter eller andre organer, som udtrykker folkets vilje direkte, må gøres et langvarigt arbejde for at afklare den proletariske klassebevidsthed og sammentømre proletarerne i by og på land mod småborgerskabets vaklen, idet kun et sådant arbejde tjener som aktiv garant for hele det revolutionære folks succesrige fremmarch;

2) at der følgelig må ydes en alsidig indsats i selve arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter, for at øge antallet af dem, styrke deres kræfter og forene vort partis proletariske, internationalistiske grupper i sovjetterne;

3) at forstærke organiseringen af vore socialdemokratiske kræfter, således at en ny bølge af revolutionær bevægelse vil blive ført igennem under det revolutionære socialdemokratiske banner«.

Her ligger kernen i hele vor politik. Småborgerskabet står nu vaklende over for alt og dækker denne vaklen bag frasen om revolutionært demokrati. Her er det, vi skal sætte ind med vor proletariske linje. Den vil de kontrarevolutionære gerne se brudt gennem forhastede aktioner. At øge antallet af sovjetter, styrke deres kræfter og fasttømre vort eget parti – det er vore opgaver.

Til punkt 3 har Moskvakammeraterne tilføjet kontrol. Denne kontrol er repræsenteret ved folk som Tjkheidse, Steklov, Tsereteli og andre af den småborgerlige bloks ledere. Kontrol uden magt er den tommest tænkelige frase. Hvordan skal jeg kontrollere England? For at kontrollere England må jeg erobre dets flåde. Jeg erkender, at den uudviklede masse af arbejdere og soldater naivt og ubevidst kan tro på kontrol, men man behøver blot at tænke over de fundamentale sider ved kontrol for at forstå, at denne tro er en afvigelse fra klassekampens grundprincipper. Hvad er kontrol? Hvis jeg skriver et papir eller en resolution, skriver de en modresolution. For at kontrollere må man have magt. Hvis dette er uforståeligt for den småborgerlige bloks brede masse, må vi have tålmodighed til at forklare dem det, men under ingen omstændigheder fortælle dem noget usandt. Hvis jeg dølger denne fundamentale betingelse for kontrol, siger jeg ikke sandheden, men spiller kapitalisternes og imperialisternes kort. – »Værsgo, kontrollér du mig bare, men det er mig, der har kanonerne. Kontrollér, til du har fået nok« – vil de sige. De er klar over, at de ikke kan afvise folket nu. Kontrol uden magt er en småborgerlig talemåde, som bremser den russiske revolutions forløb og udvikling. Og derfor vender jeg mig imod Moskvakammeraternes tredje punkt.

Hvad angår denne egenartede sammenfletning af to slags magt, hvori den provisoriske regering uden at have magt, kanoner, soldater og bevæbnede menneskemasser støtter sig på sovjetterne, der indtil videre stoler på regeringens løfter og fører en politik til støtte for disse løfter, så er der tale om et spil, og hvis I vil deltage i dette spil, spiller I fallit. Vor opgave er ikke at deltage i dette spil,

men fortsætte arbejdet med at bringe proletariatet til forståelse af denne politiks totale uholdbarhed; hvert skridt i det virkelige liv vil vise, i hvor høj grad vi har ret. For øjeblikket er vi i mindretal, masserne har endnu ikke tiltro til os. Vi forstår at vente: de vil komme over på vor side, når regeringen viser sit sande jeg. Regeringens stadige vaklen kan støde masserne bort, og de vil komme væltende over til os, og, styrkeforholdet taget i betragtning, vi vil da kunne sige: vor tid er kommet.

Jeg går nu over til at tale om krigen, det spørgsmål, som praktisk samlede os, da vi gik imod lånet; (3) holdningen til dette lån har straks anskueliggjort, hvordan de politiske kræfter deler sig. Som Retj (4) skrev – alle vakler, undtagen Jedinstvo, (5) hele den småborgerlige masse er for lånet, med forbehold. Kapitalisterne anstiller sure miner, lægger med et smil resolutionen i lommen og siger: »I kan snakke, men det bliver alligevel os, der handler«. Over hele verden betegnes de, der nu stemmer for lånet, som socialchauvinister.

Jeg går direkte over til at oplæse resolutionen om krigen. Den falder i tre dele: 1) karakteristik af krigen ud fra dens klasse-mæssige betydning, 2) massernes revolutionære forsvarsvilje, som ikke er til stede i noget land, og 3) hvordan krigen bringes til ophør.

Mange, herunder jeg selv, har været rundt og tale for soldaterne. Når alt skal begrundes ud fra et klassesynspunkt, så tror jeg, at det, som for dem står mest uklart i vor holdning er, hvordan vi egentlig ønsker at bringe krigen til ophør, hvordan vi mener det muligt at afslutte den. Hos de brede masser findes en hoben fejlagtige forestillinger om og total mangel på forståelse af vor holdning i dette spørgsmål, derfor må vi udtrykke os så populært som muligt herom.

(Lenin oplæser udkastet til resolution om krigen)

»Den nuværende krig er fra begge de krigsførende magtgruppers side en imperialistisk krig, dvs. ført af kapitalisterne, om verdensherredømmet, om delingen af kapitalisternes bytte, om finans- og bankkapitalens givtige markeder, om stranguleringen af svagere folkeslag.

Statsmagtens overgang i Rusland fra Nikolaj II til Gutjkovs, Lvovs med fleres regering, til godsejernes og kapitalisternes regering, har ikke ændret og kunne ikke

ændre krigens hidtidige klassekarakter og -betydning fra Ruslands side.

At den nye regering fører den samme gamle, imperialistiske krig, dvs. erobrings- og røverkrig, anskueliggøres især af, at regeringen ikke alene har undladt at offentliggøre de hemmelige traktater, indgået af den forhenværende tsar Nikolaj II med de kapitalistiske regeringer i England, Frankrig osv., tværtimod har den formelt godkendt disse traktater. Det er sket uden at forhøre sig om folkets vilje og med det tydelige formål at føre folket bag lyset, da det er almindelig kendt, at disse, den forhenværende tsars hemmelige traktater fra først til sidst er røvertraktater, hvori russiske kapitalister får lovning på udplyndringen af Kina, Persien, Tyrkiet, Østrig osv.

Derfor kan det proletariske parti overhovedet ikke støtte hverken den nuværende krig eller den nuværende regering eller dens lån, hvor svulstige betegnelser disse lån end gives, uden helt at bryde med internationalismen, dvs. med brodersolidariteten mellem alle landes arbejdere i kampen mod kapitalens åg.

Ej heller kan vi nære den ringeste tillid til den nuværende regerings løfter om at afstå fra anneksioner, dvs. fra at erobre fremmede lande eller med tvang fastholde folkeslag inden for Ruslands grænser. For det første, fordi kapitalisterne, der med tusinder af tråde er flettet sammen af russisk og engelsk-fransk bankkapital og som forsvarer kapitalens interesser, ikke kan afstå fra anneksioner i denne krig uden også at ophøre med at være kapitalister, uden også at afstå fra profit af de milliarder, der er indskudt i lån, i koncessioner, i rustningsindustri osv. For det andet, fordi den nye regering, som afstod fra anneksioner for at kunne føre folket bag lyset, den 9. april 1917 i Moskva med Miljukovs egen mund har erklæret, at den ikke afstår fra anneksioner. For det tredje, fordi Miljukov – som afsløret af Delo Naroda, (6) det blad minister Kerenskij er involveret i – ikke engang har tilstilet udlandet sin erklæring om Ruslands nej til anneksioner.

Idet folket derfor advares mod regeringens tomme løfter, erklærer konferencen, at der må skelnes skarpt mellem nej til anneksioner i ord og nej til anneksioner i praksis, dvs. øjeblikkelig offentliggørelse af alle hemmelige røvertraktater, af alle udenrigspolitiske akter og øjeblikkelig iværksættelse af den mest fuldstændige befrielse af

alle folkeslag, som kapitalisternes klasse undertrykker eller lænker til Rusland med tvang eller holder nede i en stilling af ulighed, alt imens de fortsætter den forhenværende tsar Nikolaj II's for vort folk så skændige politik«.

Sidste halvdel af dette afsnit i resolutionen omtaler de løfter, regeringen giver. Kan hænde, at dette afsnit vil være overflødig for marxister, men for folket er det vigtigt. Derfor må der føjes til, hvorfor vi ikke stoler på regeringens løfter, hvorfor vi ikke skal have tillid til regeringen. Den nuværende regerings løfter om at afstå fra imperialistisk politik fortjener ingen som helst tillid. Her skal vor linje ikke være en understregning af, at vi forlanger regeringsoffentliggørelse af traktaterne. Det ville være illusorisk. At kræve noget sådant af kapitalisternes regering ville svare til at forlange afsløring af svindelstregerne i forretningsverdenen. Hvis vi siger, at der skal afstås fra anneksioner og krigsskadeserstatninger, må vi også pege på hvordan; og hvis man spørger os, hvem der skal sørge for dette, siger vi, at der her er tale om et faktisk revolutionært skridt, et skridt, som alene kan tages af det revolutionære proletariat. Ellers bliver det kun tomme løfter og fromme ønsker, hvormed kapitalisterne kan holde folket i ave.

(Lenin fortsætter oplæsning af resolutionsudkastet)

»Den såkaldte 'revolutionære forsvarsvilje', der nu har grebet så at sige alle narodnikpartierne i Rusland (folkesocialister, (7) trudovikker, (8) socialrevolutionære) (9) og mensjevikkernes opportunistiske socialdemokrati (Organisationskomiteen, (10) Tjkheidse, Tsereteli m.fl.) samt hovedparten af de partiløse revolutionære, er af klassemæssig betydning på den ene side eksponent for interesser og synspunkter, man finder hos småborgere, små næringsdrivende og velstillede bønder, der ligesom kapitalisterne høster profit af overgrebene mod svagere folkeslag – og er på den anden side resultatet af det bedrag, kapitalisterne har forøvet mod folkemasserne ved ikke at offentliggøre de hemmelige traktater, men snakke sig fra det med gyldne løfter og smukke ord.

De meget brede masser af 'revolutionære forsvarsvener' må vi erkende er ærlige mennesker, som *virkelig* ikke ønsker anneksioner, erobringer eller overgreb mod svagere folkeslag, som *virkelig* stiler efter en demokra-

tisk fred, ikke en voldsfred, mellem *alle* krigsførende lande. Det må erkendes, for proletarernes og halvproletarernes stilling i by og på land (mennesker, som helt eller delvis lever af at sælge deres arbejdskraft til kapitalisterne) indebærer, at disse klasser ikke har interesse i kapitalistisk profit.

I erkendelse af, at enhver indrømmelse til den 'revolutionære forsvarsvilje' er absolut utilstedelig og i praksis det samme som helt at bryde med internationalismen og socialismen, erklærer konferencen derfor samtidig, at så længe russiske kapitalister og deres provisoriske regering kun nøjes med trusler om vold mod folket (for eksempel Gutjkovs sørgeligt berygtede forordning, der truer soldaterne med afstraffelse for egenmægtig afsættelse af officerer), så længe kapitalisterne *ikke* griber til vold mod arbejder-, soldater-, bonde-, landarbejder- osv. repræsentanternes frie sovjetter, der frit afsætter og vælger *en hvilken som helst* myndighed, lige så længe vil vort parti agitere for nej til vold overhovedet og udelukkende bekæmpe den skæbnesvangre og dybt fejlagtige »revolutionære forsvarsvilje« med metoder som kammeratlig overbevisning og forklaring af den sandhed, at de brede massers blindt tillidsfulde holdning til kapitalisternes regering, fredens og socialismens værste fjender, på nuværende tidspunkt er hovedhindringen for hurtig afslutning af krigen«.

Dele af småborgerskabet har interesse i denne, kapitalisternes, politik, herom kan der ikke herske tvivl. Derfor vil det også være utilladeligt, om det proletariske parti nu gør sig forhåbninger om noget interessefællesskab med bønderne. Vi kæmper for, at bønderne går over til os, men de står til en vis grad bevidst på kapitalisternes side.

Der hersker ingen tvivl om, at proletariatet og halvproletariatet som klasse ikke har interesse i krigen. De bevæger sig under indflydelse af traditioner og bedrag. De har endnu ingen politisk erfaring. Heraf udspringer vor opgave – at forklare, forklare og atter forklare. Vi giver dem ikke de allermindste principielle indrømmelser, men vi kan heller ikke gå frem, som var de socialchauvinister. Disse befolkningselementer har aldrig været socialistiske, de har intet begreb om socialisme, de er først ved at vågne til politisk liv. Men deres bevidsthed øges og udvides med usædvanlig fart. Dem skal man forstå at

skabe kontakt med gennem forklaring, og det er den sværeste opgave, især for et parti, der så sent som i går var illegalt.

Nogle har fået den tanke, om vi mon ikke er i strid med os selv; vi har jo altid agiteret for at forvandle den imperialistiske krig til borgerkrig, men nu siger vi os selv imod. I Rusland er den første borgerkrig imidlertid endt, og vi går nu over i den anden krig – mellem imperialismen og det bevæbnede folk, og i denne overgangsperiode, hvor den væbnede magt indtil videre ligger hos soldaterne, hvor Miljukov og Gutjov indtil videre ikke anvender vold, forvandles denne borgerkrig for vort vedkommende til langvarig og tålmodig, fredelig klassepropaganda. Hvis vi begynder at snakke borgerkrig, før folk har fattet dens nødvendighed, så falder vi med sikkerhed i blanquismens grøft. Vi er for borgerkrig, men først når den føres af en bevidst klasse. Man kan styrte den, folket kender som voldsmand. Men i dag er der jo ingen volds mænd; kanoner og geværer befinder sig hos soldaterne, ikke hos kapitalisterne, kapitalisterne tager ikke med vold nu, de tager med bedrag, og råbe op om vold på dette tidspunkt må man ikke, det ville være meningsløst. Man må kunne forholde sig til sagen marxistisk, og ifølge marxismen bygger den imperialistiske krigs forvandling til borgerkrig på objektive forudsætninger, ikke subjektive. Foreløbig afstår vi fra at bruge denne parole, men kun foreløbigt. Våbnene ligger nu hos soldaterne og arbejderne, ikke hos kapitalisterne. Så længe regeringen ikke begynder krig, agiterer vi fredeligt.

Regeringen ville have fordel af, at det første, uforsigtige skridt til aktion blev gjort af os, dét kunne de bruge. De oplever en følelse af forbitrelse over, at vort parti har udstukket parolen om fredelig optræden. Småborgerskabet, som nu ligger i venteposition, skal ikke fravryste os så meget som et bogstav af vore principper. For det proletariske parti findes ingen farligere fejl end at basere taktikken på subjektive ønsker dér, hvor der er brug for fælles optræden. Vi kan ikke sige, at flertallet er for os. Småborgerskabet må i givet fald mødes med skepsis, skepsis og atter skepsis. At bruge subjektive ønsker som grundlag for proletarisk taktik er ensbetydende med at likvidere denne taktik.

Tredje punkt angår spørgsmålet om, hvordan krigen R

bringes til ophør. Marxisternes holdning er kendt, men vanskeligheden ligger i, at få den ud til masserne i klarest mulig form. Vi er ikke pacifister og kan ikke frasige os revolutionær krig. Hvorved adskiller revolutionær krig sig fra kapitalistisk krig? I første række ved den klasse, der har interesse i krigen, og den politik, den interesserede klasse fører i en sådan krig...

Når man taler for masserne, må man give dem konkrete svar. Altså, første spørgsmål: hvordan kan man skelne revolutionær krig fra kapitalistisk? Almindelige mennesker fatter ikke, hvori forskellen består, at det, der her er tale om, er klasseforskellen. Vi skal ikke nøjes med at sige det teoretisk, vi skal også praktisk påvise, at vi vil føre en virkelig revolutionær krig, når magten er kommet proletariatet i hænde. For mig at se, giver denne problemstilling det mest anskuelige svar på spørgsmålet om, hvad slags krig der er tale om og hvem der fører den.

Pravda har offentliggjort et forslag til opråb til soldaterne i alle krigsførende lande. (11) Vi er orienteret om, at der forekommer tilfælde af forbrødring ved fronten, men endnu er den halvspontan. Det, der mangler ved forbrødringen, er den klare politiske tanke bag. Soldaterne har instinktivt følt, at der måtte handles nedefra; som revolutionært stemte mennesker sagde deres klasseinstinkt dem, at kun her lå den rette vej. Men dette er ikke tilstrækkeligt for revolutionen. Vi vil give et klart, politisk svar. For at kunne bringe krigen til ophør må magten overgå til den revolutionære klasse. Jeg vil gerne foreslå, at der formuleres en henvendelse i konferencens navn til soldaterne i alle krigsførende lande, og at denne henvendelse trykkes på alle sprogene. Hvis vi i stedet for alle disse tilbagevendende fraser om fredskonferencer, hvor halvdelen af deltagerne er hemmelige eller direkte agenter for imperialistiske regeringer, rundkaster denne henvendelse, vil det føre os frem til målet tusind gange hurtigere end samtlige fredskonferencer. Vi ønsker ikke at have noget som helst at gøre med de tyske Plekhanov'er. Da vi i toget rejste gennem Tyskland, klatrede disse socialchauvinister, d'herrer tyske Plekhanov'er op til os i vognen, men fik besked på, at ikke én socialist af deres slags blev lukket ind, og hvis de alligevel slap ind, agtede vi ikke at lade dem gå igen uden stor ballade. Men hvis man havde ladet for eksempel Karl Liebknecht slippe ind til

os, så ville vi og han have fået en snak. Når vi udsender henvendelsen til de arbejdende i alle lande og i den giver vort svar på spørgsmålet om, hvordan krigen kan bringes til ophør, og når soldaterne læser vort svar, som giver den politiske udgang af krigen, da vil forbrødringen tage et gevaldigt skridt fremad. Dette må til for at få forbrødringen ud over det stade, hvor den sker af instinktiv frygt for krigen, men slår om i en klar politisk bevidsthed om, hvordan man kommer ud af denne krig.

Jeg går over til tredje spørgsmål, dvs. til analyse af den øjeblikkelige situation set ud fra den internationale arbejderbevægelses stilling og den internationale kapitalismes tilstand. Når man taler om imperialisme fra et marxistisk standpunkt, er det aldrig klogt at opholde sig ved situationen i ét land alene, når de kapitalistiske lande er så snævert forbundne med hinanden, som tilfældet er. Og nu under krigen er denne forbindelse blevet umådeligt meget stærkere. Hele menneskeheden er sammenfiltret i én blodig klump, og det er umuligt at komme ud af den enkeltvis. Hvis landene er mere eller mindre udviklede, har den nuværende krig snøret dem alle sammen med tråde af en sådan art, at det fremtræder som umuligt og absurd for ét land alene at forlade krigen.

Vi er alle enige om, at magten skal ligge hos arbejderog soldaterepræsentanternes sovjetter. Men hvad kan og skal de tage fat på, når magten er overgået til dem, dvs. befinder sig hos proletarerne og halvproletarerne? Vi får en kompliceret og svær situation. Og når vi taler om magtens overgang, vil vi se, at der her viser sig en fare, som har spillet en stor rolle også i tidligere revolutioner. Nemlig: den revolutionære klasse tiltager sig statsmagten og ved ikke, hvad den så skal stille op. I revolutionernes historie findes eksempler på revolutioner, som led deres nederlag netop på dette felt. Arbejder- og soldaterepræsentanternes sovjetter, der som et netværk dækker hele Rusland, står nu i centrum for hele revolutionen; for mig at se, har vi imidlertid ikke forstået og ikke studeret dem tilstrækkeligt. Hvis de griber magten, bliver der ikke længere tale om en stat i gængs forstand. En sådan statsmagt af længere varighed er endnu aldrig set, men hele verdens arbejderbevægelse er rykket nærmere til den. Det bliver en stat af netop Pariserkommunens type. En sådan magt er diktatur, hvilket vil sige, at den ikke

hviler på loven eller flertallets formelle vilje, men direkte, umiddelbart, på vold. Vold er magtens våben. Hvorledes skal så sovjetterne bruge denne magt? Vil de vende tilbage til den gamle administration med politi, vil de administrere ved hjælp af gamle magtorganer? Det vil de efter min mening ikke kunne, og under alle omstændigheder kommer de til at stå over for den umiddelbare opgave at skulle indrette en ikke-borgerlig stat. Blandt bolsjevikker plejer jeg at sammenligne denne stat med Pariserkommunen i den forstand, at Pariserkommunen sønderknupte de gamle administrationsorganer og udskiftede dem med helt nye, direkte, umiddelbare arbejderorganer. Man bebrejder mig i den øjeblikkelige situation at have brugt det ord, der skræmmer kapitalisterne mest, fordi de er begyndt at udlægge det som ønsket om direkte indførelse af socialismen. Men jeg har kun brugt det i betydningen gamle organers udskiftning med nye, proletariske organer. Marx udtalte, at heri lå der et vældigt skridt fremad for hele den proletariske verdensbevægelse. (12) Spørgsmålet om proletariatets sociale opgaver har for os gigantisk praktisk betydning, på den ene side fordi vi i dag er knyttet sammen med alle andre lande, og at rive sig løs af denne klump er ikke gørligt – enten river proletariatet sig løs samlet eller det bliver kvalt; og på den anden side fordi arbejder- og soldatrepræsentanternes sovjetter er et faktum. Ingen er i tvivl om, at de dækker hele Rusland, de er magten, og nogen anden magt kan ikke komme på tale. Hvis det virkelig forholder sig sådan, må vi have klar forestilling om, hvordan de kan anvende denne magt. Nogle siger, at det er den samme magt som i Frankrig og Amerika, men dér findes overhovedet ikke noget tilsvarende, der eksisterer folkets umiddelbare magt ikke.

Resolutionen om den øjeblikkelige situation falder i tre dele. I første del gives en karakteristik af den objektive situation, imperialisternes krig har fremkaldt, af den situation, verdenskapitalismen er havnet i. Anden del omhandler den internationale proletariske bevægelses stilling, og tredje del – den russiske arbejderklasses opgaver ved dens overtagelse af magten. I første del formulerer jeg den konklusion, at kapitalismen under krigen har udviklet sig endnu mere end før krigen. Den har nu overtaget hele produktionsgrene. Allerede i 1891, for 27 år si-

den, da tyskerne vedtog deres Erfurtprogram, udtalte Engels, at man ikke som førhen kunne udlægge kapitalisme som manglende planmæssighed. (13) Dette er nu forældet; hvor der er truster, findes ikke længere manglende planmæssighed. Især i 20. århundrede er kapitalismen gået fremad med stormskridt; krigen har yderligere udrettet det, som ikke blev gjort på 25 år. Industriens statsliggørelse er skredet fremad ikke kun i Tyskland, men også i England. Fra monopolen som sådan er man nu ovre i statsmonopolen. Tingenes objektive tilstand viser, at krigen har forceret kapitalismens udvikling, som er skredet fremad fra kapitalisme til imperialisme, fra monopol til statsliggørelse. Alt dette har bragt fart i den socialistiske revolution og tilvejebragt de objektive betingelser herfor. Den socialistiske revolution er med andre ord befordret af krigens gang. England før krigen var et land med maksimal frihed, noget politikere af kadettyper altid påpeger. Der var frihed, fordi der ikke dér var revolutionær bevægelse. Krigen fik straks lavet om på alting. Det land, som i årtier ikke kunne mindes tilfælde af overgreb mod den socialistiske presses frihed, greb straks til rendyrket tsaristisk censur, og alle fængsler overfyldtes af socialister. Dér havde kapitalisterne gennem århundreder lært sig at styre folket uden brug af vold, og hvis de greb til vold, må de med andre ord have følt, at den revolutionære bevægelse var i vækst, at der ikke kunne handles anderledes. Når vi gentagne gange har påpeget, at det er Karl Liebknecht, der repræsenterer massen, skønt han står ene og har hundrede tyske Plekhanov'er imod sig, har vi altid måttet høre, at det var utopi og illusion. Den, der for resten bare én gang har overværet arbejdermøder i udlandet, vil vide, at massernes sympati for Liebknecht er et ubestrideligt faktum. Selv hans argeste modstandere har måttet snakke udenom, når de har talt for masserne, og nok har de ikke givet sig ud for at være hans tilhængere, men de har sandelig heller aldrig vovet at rette skytset mod ham. Og i dag er udviklingen gået endnu længere. I dag har vi at gøre med strejker og forbrødring ved fronten. At forfalde til gætterier desangående ville være den størst tænkelige fejl, men at sympatien for Internationalen er i vækst, og at det begynder at gære i den tyske hær – det er alligevel et faktum, som viser, at revolutionen dér er ved at modne.

Og nu, hvad er så opgaverne for det revolutionære proletariat? Den største mangel og fejl ved socialisters betragtninger som helhed er, at spørgsmålet stilles for generelt – som overgang til socialismen. Imidlertid må der også tales om de konkrete skridt og foranstaltninger. Heraf er nogle modnet, andre er det ikke. Nu oplever vi en overgangsperiode. Vi har utilsløret drevet nogle former frem, som ikke stemmer med de borgerlige staters, nemlig arbejder- og soldaterepræsentanternes sovjetter – en form for stat, der aldrig tidligere har eksisteret i noget land. Det er en form, som repræsenterer de første skridt til socialisme, og som er uundgåelig i det socialistiske samfunds første tid. Dette er et afgørende faktum. Den russiske revolution har skabt sovjetterne. Intet borgerligt land i verden har eller kan have den slags institutioner i staten, og ingen socialistisk revolution vil kunne operere uden anden magt end denne. Arbejder- og soldaterepræsentanternes sovjetter skal ikke tage magten for at oprette en traditionel borgerlig republik eller for at gå direkte over i socialismen. Noget sådant kan ikke komme på tale. Hvorfor så? De skal tage magten for at kunne gøre de første, konkrete skridt til denne overgang, skridt, som kan og må gøres. Frygt er hovedfjenden i så henseende.

Gennem agitation må masserne overbevises om, at disse skridt må gøres nu, ellers bliver arbejder- og soldaterepræsentanternes magt meningsløs og kommer ikke til at give folket noget.

Jeg skal forsøge at besvare spørgsmålet om, hvilke konkrete skridt vi kan foreslå folket uden at komme i strid med vor marxistiske grundopfattelse.

Hvorfor ønsker vi, at magten overgår til arbejder- og soldaterepræsentanternes sovjetter?

Den første foranstaltning, de skal gennemføre, er nationalisering af jorden. Det taler samtlige folk om. De siger, at denne foranstaltning er den mest utopiske, og alligevel ender de allesammen dér, netop fordi russisk jordbesiddelse som fænomen er så rodet, at der ikke gives anden udvej end at udstykke al jord og gøre den til statsejendom. Privatejendommen til jord må afskaffes. Det er den opgave, som forestår os, fordi dén går et flertal af folket ind for. Dertil skal vi bruge sovjetterne. Denne foranstaltning kan ikke føres igennem med statens gamle embedsmandsapparat.

Anden foranstaltning. Vi kan ikke gå ind for at lade socialismen »indføre« – det ville være den allerstørste absurditet. Vi skal agitere for socialismen. Befolkningsflertallet i Rusland består af bønder og små næringsdrivende, der end ikke kan tænke på socialisme. Men hvad kan de have at indvende, hvis der i hver landsby kommer en bank, som sætter dem i stand til at forbedre driften. Det kan de ikke indvende noget som helst imod. Vi skal gøre propaganda for disse praktiske foranstaltninger blandt bønderne og styrke deres bevidsthed om nødvendigheden heraf.

Anderledes forholder det sig med sukkerfabrikantsyndikatet, det eksisterer jo. Her skal vort forslag være direkte praktisk: disse her fuldt udviklede syndikater skal overgå til statens eje. Hvis sovjetterne ønsker at tage magten, skal det kun være med den slags formål for øje. Hvorfor skulle de ellers tage magten. Spørgsmålet står som følger: enten videreudvikle disse sovjetter, eller de dør en æreløs død, som det skete i Pariserkommunen. Hvis det er en borgerlig republik, der er brug for, kan kadetterne klare det lige så godt.

Lad mig slutte med at henvise til en tale, som har gjort umådelig stærkt indtryk på mig. En kulminearbejder holdt en fortræffelig tale, hvori han uden at bruge et eneste bogligt udtryk berettede om, hvordan de havde lavet revolution. For dem stod spørgsmålet ikke om, hvorvidt de fik en præsident eller ej, men om, hvordan de, når de indtog minerne, skulle sørge for at passe på kablerne, så produktionen ikke gik i stå. Næste spørgsmål drejede sig om brødet, som de ikke havde noget af, og de kom ligeledes overens om, hvordan det skulle fremskaffes. Se, det er et reelt program for revolutionen, og det er ikke hentet fra bøger. Se, det er reel erobring af magten lokalt.

Intetsteds har bourgeoisiet taget form som i Petrograd, og her har kapitalisterne magten, men ude omkring på landet træffer bønderne praktiske foranstaltninger uden at sætte sig de mindste planer om socialisme. Jeg tror, at det alene er dette program for revolutionær bevægelse, der sandt anviser revolutionens rette vej. Vi er tilhængere af, at disse foranstaltninger gribes an med største omtanke og forsigtighed, men de må og skal gennemføres; kun i den retning skal der ses fremad, anden udvej gives ikke. Ellers vil arbejder- og soldaterepræsentanternes

sovjetter blive fordrevet og lide en æreløs død, og hvis magten virkelig kommer i hænderne på det revolutionære proletariat, skal det kun være for at komme fremad. At komme fremad er at gøre konkrete skridt – og ikke med ord alene at sige farvel til krigen. Kun en verdensrevolution kan sikre fuld succes for disse skridt, hvis revolutionen kvæler krigen, og hvis arbejdere i alle lande slutter op om revolutionen. Derfor er magtovertagelse den eneste konkrete foranstaltning, den eneste udvej.

3 Afsluttende replik til talen om den øjeblikkelige situation 24. april (7. maj)

Kammerat Kamenev var dygtig til at ride sin kæphest om eventyrpolitik. (14) Det må have et par ord med på vejen. Kammerat Kamenev er sikker i sin sag og påstår, at vi ved at gå imod parolen »Ned med den provisoriske regering« har udvist vaklen. Jeg er enig med ham. Der har selvfølgelig været afvigelser fra den revolutionære politiks linje, og disse afvigelser må undgås. Jeg tror ikke, at vore divergenser med kammerat Kamenev er særlig store, for ved at erklære sig enig med os har han indtaget en ny holdning. Hvori bestod vor eventyrpolitik? Det var forsøget på at gribe til voldelige midler. Vi vidste ikke, om massen i det alarmerende øjeblik ville svinge stærkt over til os, og hvis den havde gjort det, ville spørgsmålet have været anderledes. Vi udstak parolen om fredelige demonstrationer, men nogle kammerater fra Petrogradkomiteen gav en anden parole, som vi annullerede, men ikke nåede at bremse; massen gik med under Petrogradkomiteens parole. Vi siger, at parolen »Ned med den provisoriske regering« er en eventyrpolitisk parole, at regeringen ikke må styrtes nu, fordi vi har udstukket parolen om fredelige demonstrationer. Vi har blot ønsket at foretage en fredelig sondering af modstanderens styrker, men uden at lade det komme til slag; (15) Petrogradkomiteen drejede imidlertid lidt længere til venstre, hvilket i det givne tilfælde selvfølgelig var en overmåde grov forsyndelse. Det organisatoriske apparat har vist sig ikke at være stærkt; ikke alle fører vore beslutninger ud i livet. I stedet for den rigtige parole »Leve arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter!« gav man den forkerte »Ned med den 102 V. I. LENIN provisoriske regering«. At dreje »lidt læn-

gere til venstre« i handlingens stund var utilstedeligt. Vi betragter det som den størst tænkelige forbrydelse, som desorganisering. Vi ville ikke blive i centralkomiteen ét minut længere, hvis dette skridt var gjort bevidst. Det skete som følge af dårligt udbygget organisationsapparat. Ja, vi har haft mangler i det organisatoriske arbejde. Spørgsmålet om at udbedre manglerne er sat på dagsordenen.

Mensjevikker og co. tæsker langhalm på ordet »eventyrpolitik«, men akkurat de har jo hverken haft organisation eller nogen som helst linje. Vi har organisation, og vi har linje.

I det øjeblik mobiliserede bourgeoisiet alle kræfter, centrum krøb i skjul, og vi organiserede en fredelig demonstration. En politisk linje fandtes kun hos os. Blev der begået fejl? Ja, det gjorde der. Kun den, der ikke handler, vil heller ikke fejle. Og det er en vanskelig sag at organisere godt.

Hvad angår kontrol.

Kammerat Kamenev og jeg følges ad, undtagen i spørgsmålet om kontrol. Han opfatter kontrol som en politisk akt. Men han forstår subjektivt dette ord bedre end Tjkheidse m.fl. Vi går ikke med på kontrol. Der bliver sagt til os: I isolerer jer, I har taget de fæle ord om kommunisme i jeres mund og skræmt bourgeois'en fra vid og sans...Og hvad så!...Det var ikke det, som isolerede os. Vi blev isoleret på spørgsmålet om lånet – det var det, som bragte os i isolation. Det var det spørgsmål, vi kom i mindretal på. Ja, vi er i mindretal. Og hvad så! At være socialist, mens chauvinismen er på sit højeste som nu, vil sige at være i mindretal; at være i flertal vil sige at være chauvinist. Nu vil bonden og Miljukov i fællesskab banke socialismen med lånet. Bonden følger med Miljukov og Gutjkov. Det er et faktum. Bøndernes borgerlig-demokratiske diktatur er en gammel travet.

Skal bønderne skubbes i retning af revolution, må man holde proletariatet for sig og oprette et proletarisk parti, for bønderne er chauvinistisk indstillede. At vinde musikken nu er ensbetydende med at overgive sig til Miljukovs nåde og unåde.

Den provisoriske regering må styrtes, bare ikke nu og ikke ad sædvanlig vej. Vi er enige med kammerat Kamenev. Men der skal forklares. Det var dette ord, kam-

merat Kamenev hagede sig fast i. Ikke desto mindre er det det eneste, vi kan gøre.

Kammerat Rykov siger, at socialismen skal komme fra andre lande med mere udviklet industri. Men det er ikke rigtigt. Man kan ikke sige, hvem der begynder og hvem der slutter. Det er ikke marxisme, det er en parodi på marxisme.

Marx sagde, at Frankrig ville begynde og Tyskland gøre det færdigt. Det russiske proletariat har imidlertid nået mere end nogen andre.

Hvis vi f.eks. sagde: »Ingen tsar, men proletariatets diktatur« (16) – det ville bare være et spring uden om småborgerskabet. I stedet siger vi: Hjælp revolutionen gennem arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter. Man må ikke lade sig skubbe ud i reformisme. Vi kæmper ikke for at blive besejret, men for at gå ud som sejrherre, i yderste fald satser vi på delvis sejr. Det bliver reformer. Reforme – det er et hjælpemiddel i klassekampen.

Videre siger kammerat Rykov, at der ikke findes nogen overgangsperiode fra kapitalisme til socialisme. Det er ikke rigtigt. Det er i strid med marxismen.

Den linje, vi har udstukket, er den rigtige, og fremover vil vi træffe alle skridt til at få oparbejdet en så stærk organisation, at vi undgår den slags folk i Petrogradkomiteen, som ikke følger centralkomiteen. Vi vokser, som det sømmer sig for et rigtigt parti.

9

Tale til forsvar for resolutionen om krigen 27. april (10. maj)

Udskrift af protokollen

Kammerater. Det første udkast til resolution om krigen oplæste jeg på bykonferencen. På grund af krisen, som lagde beslag på al opmærksomhed i Petrograd og alle kammeraternes kræfter, nåede vi ikke at færdigbehandle udkastet. Men i går og i dag har kommissionen arbejdet energisk, og det fremtræder nu i ændret, stærkt forkortet og efter vor mening forbedret stand.

Lad mig knytte et par ord til denne resolutions opbygning. Den falder i tre dele. Første del er forbeholdt en

klasseanalyse af krigen samt en tilføjelse i form af vor principielle holdning – hvorfor partiet advarer mod at nære tillid til regeringsløfterne eller give den provisoriske regering nogen støtte overhovedet. Resolutionens anden del er viet spørgsmålet om revolutionær forsvarsvilje som strømning, der har vundet usædvanlig genklang i masserne, og som nu har sammensvejet folkets enorme flertal imod os. Opgaven er at fastslå denne revolutionære forsvarsviljes klassemæssige betydning, dens væsen og det faktiske styrkeforhold mellem klassekræfterne, samt hvordan vi skal bekæmpe denne strømning. Resolutionens tredje del behandler spørgsmålet om, hvordan krigen bringes til ophør. Dette praktiske spørgsmål, som er af største vigtighed for partiet, måtte besvares detaljeret, og vi mener, det er lykkedes os at give tilfredsstillende svar på dette spørgsmål. Pravda og provinsbladene (som kommer os i hænde såre uregelmæssigt – postvæsenet fungerer ikke, og man må benytte sig af lejlighedsvis kurierer for at få lokale tryksager frem til centralkomiteen) har bragt et stort antal artikler om krigen og udtrykt sig negativt i holdningen til krigen og i spørgsmålet om lånet. Jeg tror, at afstemningen mod lånet har tydeliggjort vor negative holdning til den revolutionære forsvarsvilje. At komme nærmere ind på dette finder jeg ikke påkrævet.

»Den nuværende krig er fra begge de krigsførende magtgruppers side en imperialistisk krig, dvs. ført af kapitalisterne om delingen af udbyttet fra verdensherredømmet, om finans-(bank-) kapitalens markeder, om underlæggelsen af svagere folkeslag osv.«

Første og grundlæggende tese er spørgsmålet om krigens indhold, et spørgsmål af almen og politisk karakter, et stridsspørgsmål, som kapitalister og socialchauvinister omhyggeligt undgår. Derfor skal vi rykke det i forgrunden og gøre en tilføjelse:

»Krigen beriger dagligt finans- og industribourgeoisiet, mens den udpiner og udmarver proletariatets og bøndernes kræfter i alle krigsførende og dernæst også neutrale lande. I Rusland indebærer forhaling af krigen ydermere den største fare for revolutionens landvindinger og videre udvikling.

Statsmagtens overgang i Rusland til den provisoriske regering, godsejernes og kapitalisternes regering, har ik-

ke ændret og kunne ikke ændre krigens hidtidige karakter og betydning fra Ruslands side«.

Denne her sætning, jeg lige har læst op, er af stor betydning for os i hele vor agitation og propaganda. Har krigens klassekarakter ændret sig og kan den ændre sig? Vort svar bygger på, at magten er kommet godsejerne og kapitalisterne i hænde, dvs. den samme regering, som har forberedt denne krig. Derefter går vi over til en af de faktorer, som anskueliggør krigens karakter. Ét er den klassekarakter, der kommer til udtryk i hele den politik, bestemte klasser har ført i årtier; noget andet er krigens indlysende klassekarakter.

»Dette faktum er tydeligst afsløret ved, at den nye regering ikke alene har undladt at offentliggøre tsar Nikolaj II's hemmelige traktater med de kapitalistiske regeringer i England, Frankrig osv., tværtimod har den formelt, uden at forhøre sig hos folket, godkendt disse hemmelige traktater, hvori russiske kapitalister får lovnin g på udplyndringen af Kina, Persien, Tyrkiet, Østrig osv. Ved hemmeligholdelse af disse traktater føres det russiske folk bag lyset angående krigens sande karakter«.

Jeg understreger altså nok en gang, at vi fører særdeles tydeligt bevis for krigens karakter. Også selv om der overhovedet ikke havde været nogen traktater, ville krigens karakter ikke have ændret sig, for aftaler mellem kapitalistgrupper indgås meget ofte uden traktater af nogen art. Men de eksisterer, betydningen af dem er særdeles indlysende, og for at koncentrere agitatorernes og propagandafolkenes indsats finder vi, at dette faktum må betones med særlig styrke og har derfor besluttet at fremhæve dette punkt. Folket har opmærksomheden henledt på dette faktum, og det skal det også have, så meget mere som disse traktater er indgået på vort lands vegne af en tsar, der er styrtet, så folket må ubetinget være opmærksom på, at krigen føres af regeringer efter aftaler, som er indgået af forhenværende regeringer. Jeg tror, det er her, modsigelserne mellem kapitalisternes interesser og folkets vilje bryder frem i deres mest slående form, og at agitatorernes opgave derfor bliver at afsløre disse modsigelser, at lede folkets opmærksomhed ind på dem og klemme på for at afklare massernes bevidsthed ved at appellere til deres klassebevidsthed. Traktaternes indhold er af en sådan art, at der ikke levnes tvivl om,

hvordan de lover kapitalisterne formidable gevinster ved udplyndring af andre lande, siden traktaterne altid forbliver hemmelige i alle lande. På denne Jord findes ikke én stat, som ville føre åben udenrigspolitik. Så længe det kapitalistiske system er til, skal man ikke forvente, at kapitalisterne fremlægger deres bogholderi. Når der findes privatejendom til produktionsmidler, så omfatter den også privatejendom i aktier og finansoperationer. Det vigtigste grundlag for nutidens diplomati er netop finansoperationer med baggrund i udplyndringen og stranguleringen af svagere folkeslag. Dette er i vore øjne de grundteser, hvorefter krigen skal analyseres. Heraf udleder vi følgende konklusion:

»Derfor kan det proletariske parti hverken støtte den nuværende krig eller den nuværende regering eller dens lån uden helt at bryde med internationalismen, dvs. med brodersolidariteten mellem alle landes arbejdere i kampen mod kapitalens åg«.

Dette er vor vigtigste, grundlæggende konklusion, der bestemmer hele vor taktik og skiller os ud fra alle øvrige partier, hvor socialistiske de end kalder sig. Med denne for os alle indiskutable tese har vi også afgjort spørgsmålet om vor holdning til de andre politiske partier.

Videre kommer vi ind på regeringens løfter, et spørgsmål med særlig stor berøringsflade. Løfterne er efterfulgt af en langvarig kampagne fra sovjeternes side, som har rodet sig ind i disse løfter og sat folket på prøve. Derfor finder vi det nødvendigt at forsyne den rent objektive analyse af klassestillingen med en vurdering af løfterne, løfter, der i sig selv naturligvis ingen betydning har for marxister. Men for de brede masser betyder det meget og for politikken endnu mere. Petrogradsovjetten har rodet sig ind i disse løfter og tillagt dem vægt ved at give tilsagn om støtte. Derfor vil vi til dette punkt tilføje følgende formulering:

»Ej heller kan vi nære den ringeste tillid til den nuværende regerings løfter om at afstå fra anneksioner, dvs. fra at erobre fremmede lande eller med tvang fastholde folkeslag inden for Ruslands grænser«.

Da »anneksion« er et fremmedord, har vi valgt at give det en præcis politisk definition en definition, som hverken kadetpartiet eller de småborgerlige demokraters partier (narodnikker og mensjevikker) er i stand til at gi-

ve. Der findes ingen ord, der kan blive brugt mere skamløst og absurd.

»For det første, fordi kapitalisterne, der er bundet sammen med bankkapitalens tusinder af tråde, ikke kan afstå fra anneksioner i denne krig uden også at afstå fra profit af de milliarder, der er indskudt i lån, i koncessioner, i rustningsindustri osv. For det andet, fordi den nye regering, som afstod fra anneksioner for at kunne føre folket bag lyset, den 9. april 1917 i Moskva med Miljukovs egen mund har erklæret, at den ikke afstår fra anneksioner, og med noten af 18. april samt redegørelsen hertil af 22. april har den bekræftet sin politiks erobningskarakter.

Idet folket derfor advares mod regeringens tomme løfter, erklærer konferencen, at der må skelnes skarpt mellem nej til anneksioner i ord og nej til anneksioner i praksis, dvs. øjeblikkelig offentliggørelse og annullering af alle hemmelige røvertraktater samt alle folkeslags øjeblikkelige tilståelse af retten til ved fri afstemning at afgøre, hvorvidt de vil være uafhængige stater eller indgå i en anden stat, uanset hvilken«.

Det har vi fundet nødvendigt at påpege, fordi spørgsmålet om fred uden anneksioner er grundspørgsmålet i alle disse debatter om fredsbetingelserne. Samtlige partier indrømmer, at fred er det eneste alternativ, og at fred med anneksioner vil være en katastrofe uden sidestykke for alle lande. I et land med politisk frihed kan spørgsmålet om fred ikke stilles folket med andre ord end fred uden anneksioner. Derfor er de nødt til at ytre sig for fred uden anneksioner, og så i øvrigt bare lyve ved at forplumre begrebet anneksion eller undgå spørgsmålet. Retj skriger for eksempel op om, at afståelsen af Kurland netop er et nej til anneksioner. Da jeg talte i arbejder- og soldatrepræsentanternes sovjet, sendte en soldat en seddel op til mig med spørgsmålet: »Vi må slås for at tilbageerobre Kurland. Er det da virkelig det samme som at være for anneksion?« Jeg måtte svare bekræftende. (17) Vi er imod, at Tyskland indlemmer Kurland med vold, men vi er også imod, at Rusland fastholder Kurland voldeligt. Om Polens uafhængighed har vor regering for eksempel udstedt et manifest, der er proppet med intetsigende fraser. Der står, at Polen skal befinde sig i fri militærunion med Rusland. I de to ord ligger hele sandheden gemt. Det lille Polens frie militærunion med det enor-

me Rusland er i praksis ensbetydende med total militær knægtelse af Polen. Politisk kan det give frihed, men Polens grænser vil alligevel blive bestemt af militærunionen.

Hvis vi slås for, at russiske kapitalister får lov til at beslaglægge Kurland og Polen inden for de hidtidige grænser, giver det også tyske kapitalister ret til at udplyndre Kurland. De kan nemlig indvende: vi har plyndret Polen i fællesskab. Dengang vi begyndte at sønderdele Polen i 18. århundrede, da var Prøjsen en meget lille og svag magt, mens Rusland var enorm, og Rusland røvede broderparten. Nu er vi blevet stærkere, så tillad os at tage den største del. Denne kapitalistiske logik kan overhovedet ikke modsiges. Japan i 1863 var et nul i sammenligning med Rusland, men i 1905 mørbankede det Rusland. Tyskland i årene 1863-1873 var et nul i sammenligning med England, men er nu den stærkeste. Derfor kan de indvende: vi var de svage, da I tog Kurland fra os, nu er vi blevet stærkere end jer og vil have Kurland tilbage. Hvis man ikke afstår fra anneksioner, retfærdiggør man endeløse krige om erobringen af svagere folkeslag. Nej til anneksioner er at tilstå hvert folk frihed til at afgøre, om det vil leve for sig selv eller sammen med andre. Men så må man naturligvis også trække tropperne ud. At tolerere den mindste vaklen i spørgsmålet om anneksioner er at retfærdiggøre endeløse krige. Altså kunne vi ikke tolerere nogen vaklen i så henseende. Vort svar angående anneksioner er: det er folkenes frie afgørelse. Hvorledes kan man sikre, at denne politiske frihed også bliver økonomisk frihed? Dette kan kun realiseres, når magten kommer proletariatet i hænde og kapitalisternes åg styrtes.

Jeg går nu over til resolutionens anden del.

»Den såkaldte 'revolutionære forsvarsvilje', der nu har grebet alle narodnikpartierne i Rusland (folkesocialister, trudovikker, socialrevolutionære) og mensjevikkernes opportunistiske socialdemokrati (Organisationskomiteen, Tjkheidse, Tsereteli m.fl.) samt hovedparten af de partiløse revolutionære, er af klassemæssig betydning på den ene side eksponent for interesser og synspunkter, man finder hos velstillede bønder og dele af de små næringsdrivende, der ligesom kapitalisterne høster profit af overgrebene mod svagere folkeslag. På den anden side er den revolutionære forsvarsvilje resultatet af det bedrag,

kapitalisterne har forøvet mod dele af proletarerne og halvproletarerne i by og på land, hvis klassemæssige stilling indebærer, at de ikke har interesse i kapitalisternes profitter og den imperialistiske krig«.

Her er det altså vor opgave at fastslå, hvilke lag den forsvarsvenlige stemning har kunnet vokse frem af. Rusland er det mest småborgerlige land, og småborgerskabets øverste lag er direkte interesserede i en fortsættelse af krigen. Ligesom kapitalisterne får de velstillede bønder profit af den. På den anden side har proletariatets og halvproletariatets masse ingen interesse i anneksion, da de ikke opnår profit af bankkapital. Hvorledes har disse klasser da kunnet tilslutte sig den revolutionære forsvarsvilje? Denne holdning til den revolutionære forsvarsvilje fra nævnte klassers side er et resultat af kapitalistisk ideologisk indflydelse, som i resolutionen betegnes med ordet »bedrag«. De forstår ikke at skelne kapitalisternes interesser fra landets interesser. Konklusionen er derfor:

»Konferencen erklærer en hvilken som helst indrømmelse til den revolutionære forsvarsvilje for absolut utilstedelig og i praksis det samme som helt at bryde med internationalismen og socialismen. Angående de brede folkemassers forsvarsvenlige stemning, da vil vort parti bekæmpe denne stemning ved utrættelig forklaring af den sandhed, at den blindt tillidsfulde holdning til kapitalisternes regering på nuværende tidspunkt er en af hovedhindringerne for hurtig afslutning af krigen«.

I disse sidste ord afspejles det særkende, som skarpt adskiller Rusland fra alle vestlige kapitalistiske lande og fra alle kapitalistisk-demokratiske republikker. Der kan man nemlig ikke sige, at hovedårsagen til krigens fortsættelse er en blindt tillidsfuld holdning fra massernes side. Der holdes masserne stangen i militærdisciplinens jerngreb, og jo mere disciplin, des mere demokratisk sindet er landet, for dér hviler retten på »folkets vilje«. I kraft af revolutionen eksisterer denne disciplin ikke i Rusland. Masserne vælger frit deres repræsentanter til sovjetterne – et fænomen, der for tiden er aldeles udelukket i resten af verden. Men de er blindt tillidsfulde og bruges derfor til en vis grad i kampen. Her kan man ikke stille andet op end at forklare. Forklaringerne skal berøre de mest direkte revolutionære opgaver og aktionsmetoder. Når masserne er frie, vil det være meningsløs blan-

quisme at prøve og sætte noget igennem på et mindretals vegne uden at forklare det for masserne – det ville være ren eventyrpolitik. Kun ved at vinde massen – hvis den kan vindes – kun derigennem kan vi tilvejebringe et solidt støttepunkt for den proletariske klassekampes sejr.

Jeg går over til resolutionens tredje del:

»I det allervigtigste spørgsmål – hvordan denne, kapitalisternes krig bringes til ophør hurtigst muligt og vel at mærke ikke med en voldsfred, men med en virkeligt demokratisk fred – erkender og fastslår konferencen:

Denne krig kan ikke bringes til ophør, ved at kun den ene parts soldater afstår fra at fortsætte krigen, ved at kun den ene krigsførende part blot indstiller krigshandlingerne«.

Folk, der gerne vil gøre det lettere for sig selv i kampen mod modstanderen ved at fordreje hans synspunkter, pådutter os meget ofte, at vi angiveligt vil afslutte krigen på den måde – det sædvanlige kneb hos kapitalisterne, når de tilskriver os tanken om et absurd, ensidigt nej til krigen, hvorefter de indvender: »Krigen kan ikke bringes til ophør ved at støde bajonetten i jorden«, sådan som en soldat har udtrykt det, en typisk tilhænger af revolutionær forsvarsvilje. Det er ingen indvending, siger jeg. Det er en anarkistisk idé, at man skulle kunne afslutte krigen uden at skifte regeringsklasserne ud. Enten er ideen anarkistisk og har ingen betydning, ingen statslig effekt, eller den er tåget-pacifistisk og helt uden forståelse for forbindelsen mellem politik og den undertrykkende klasse. Krig er et onde, fred et gode... Denne tanke må selvfølgelig forklares, populariseres for masserne. Og i det hele taget skrives alle vore resolutioner for ledende lag, for marxister; de er overhovedet ikke anvendelige som læsning for masserne, men skal udstikke den samlende ledetråd i hele vor politik for enhver propagandist og agitator. Derfor tilføjes endnu et afsnit:

»Konferencen protesterer igen og igen mod den gemene bagvaskelse, kapitalisterne udfolder mod vort parti, om at vi skulle vise forståelse for en separat (isoleret) fred med Tyskland. Vi anser tyske kapitalister for at være lige så røveriske som russiske, engelske, franske osv. kapitalister, og kejser Wilhelm for at være en lige så stor kronrøver som Nikolaj II og den engelske, italienske, rumænske og alle øvrige monarker«.

Dette punkt gav anledning til nogen diskussion i kommissionen. På den ene side mente man, at vi her slog om i en for populær stil og på den anden side, at monarkerne i England, Italien og Rumænien ikke fortjente den ære at blive indlemmet i resolutionen. Men efter indgående debat nåede vi til enighed om, at nu – da vi har sat os som mål at tilbagevise den bagvaskelse, som Birsjevka (18) for det meste grovkornet, Retj raffineret og Jedinstvo med direkte antydninger søger rejst mod os – at her må vi af hensyn til de bredeste masser optræde med klare og skarpest mulig kritik af denne bagvaskelse. Og når man siger til os: hvis I betragter Wilhelm som røver, så hjælp os med at styrte ham, da kan vi jo svare, at alle de andre også er røvere, som også skal bekæmpes; her bør man med andre ord heller ikke glemme kongerne af Italien og Rumænien, deres slags findes også i vore allieredes rækker. Disse to afsnit rummer en afvisning af den bagvaskelse, der søger at gejle op til pogrom og slagsmål. Og derfor skal vi nu gå videre til det alvorlige, praktiske spørgsmål om, hvordan denne krig bringes til ophør.

»Tålmodigt, men vedholdende vil vort parti forklare folket den sandhed, at krige føres af *regeringer*, at krige altid er uløseligt knyttet til bestemte *klassers* politik, at denne krig *kun* kan afsluttes med en demokratisk fred og ved at hele statsmagten om blot i nogle af de krigsførende lande lægges i hænderne på proletarernes og halvproletarernes klasse, som virkelig er i stand til at gøre ende på kapitalens åg«.

At krige føres af kapitalister og er forbundet med disses klasseinteresser er absolutte sandheder for marxister. Det behøver en marxist ikke at opholde sig ved. Men for de brede masser skal det forklares. Alle dygtige propagandister og agitatorer må uden brug af fremmedord kunne forklare denne sandhed, for her i landet udvikler diskussionerne sig almindeligvis til tomt slagsmål, der ingenting giver. Og dette når vi frem til i alle resolutionens dele. Vi siger: for at forstå krigen, må man spørge, hvem den gavner; for at forstå, hvordan krigen kan bringes til ophør, må man spørge, hvilke klasser den ikke gavner. Sammenhængen er klar, og heraf følger konklusionen:

»Efter at den revolutionære klasse har grebet statsmagten i Rusland, vil den i så fald træffe en række foran-

staltninger, der fører til afskaffelse af kapitalisternes økonomiske herredømme, samt foranstaltninger, der fører til fuldstændig politisk uskadeliggørelse af dem, og øjeblikkeligt og åbent tilbyde alle nationer demokratisk fred på grundlag af et totalt nej til anneksioner, uanset hvilke«.

Når vi taler på den revolutionære klasses vegne, vil folket med rette spørge: godt, og hvad med jer, hvad ville I gøre i dens sted for at få sluttet krigen? Spørgsmålet vil uundgåeligt melde sig. Folket vælger nu os som dets repræsentanter, og vi skal give helt præcist svar. Den revolutionære klasse, der har grebet magten, vil i så fald begynde med at undergrave kapitalisternes herredømme og tilbyde alle nationer konkrete fredsbetingelser, for hvis kapitalisternes herredømme ikke brydes, ender det hele bare i papir. Kun den sejrriige klasse kan gøre dette, dvs. ændre politikken.

Jeg gentager nok en gang: for de uudviklede folkemasser kræver denne sandhed en række led, med hvis mellemkomst uforberedte mennesker kunne blive sat ind i spørgsmålet. Hele fejlen og hele falskheden ved krigslitteratur af den lettere genre består i, at den viger uden om dette spørgsmål, den fortier det og udlægger tingene, som om klassekamp er noget ikke-eksisterende, som om to lande, der har levet fredsommeligt side om side, pludselig kommer i krig, fordi det ene land angriber det andet, som må forsvare sig. Det er en vulgær betragtning uden skygge af objektivitet – det er forsætligt bedrag mod folket fra uddannede menneskers side. Hvis vi forstår at gribe spørgsmålet an, vil enhver repræsentant af folket straks fatte essensen; for ét er de herskende klassers interesser, noget andet er de undertrykte klassers interesser.

Hvad ville der ske, hvis den revolutionære klasse tog magten? »

Disse foranstaltninger og dette åbne tilbud om fred ville skabe fuld tillid mellem de krigsførende landes arbejdere...«

Nu kan en sådan tillid ikke komme på tale; den kan vi ikke tilvejebringe med ord i manifeste. Mens en filosof har sagt, at mennesket er givet talens brug for at skjule sine tanker, da siger diplomater altid: »Konferencer holdes for at bluffe folkemasserne«. Således ræsonnerer så-

vel kapitalister som socialister. Det kan blandt andet siges om den af Borgbjerg indkaldte konference.

»... og uvægerligt føre til opstand fra proletariatets side mod de imperialistiske regeringer, som modsatte sig den tilbudte fred«.

Når kapitalistiske regeringer nu siger: »Vi er for fred uden anneksioner«, er der ingen, som tror på det. Folkemasserne besidder de undertrykte klassers instinkt, som siger dem, at intet har forandret sig. Først når politikken i ét land ændres reelt, kan der vise sig tillid og forsøg på opstande. Vi taler om »opstande«, fordi det drejer sig om samtlige lande. »Der har været revolution i ét land, nu er turen kommet til Tyskland« – dette ræsonnement er falsk. Man forsøger at opstille en nummerorden, men det lader sig ikke gøre. Vi har alle oplevet 1905-revolutionen; alle så og hørte vi, hvordan den satte skub i de revolutionære tanker verden over, som Marx altid talte om. Revolutionen kan ikke laves efter tur eller i nummerorden. Revolutionen kan ikke bestilles – den vokser frem. Det er gennemført humbug, som i disse tider finder særlig hyppig anvendelse i Rusland. Folket får at vide: nu har I lavet revolution, så er turen kommet til tyskerne. Hvis de objektive betingelser ændrer sig, er opstand uundgåelig. Men hvornår og med hvilket udfald, det ved vi ikke. Vi bliver spurgt: hvis den revolutionære klasse i Rusland griber magten, uden at det kommer til opstand i andre lande, hvad vil det revolutionære parti da gøre? Hvordan skal man så forholde sig? Svaret på dette spørgsmål gives i resolutionens sidste punkt.

»Også nu, inden den revolutionære klasse i Rusland har overtaget hele statsmagten, vil vort parti på alle måder støtte de proletariske partier og grupper i udlandet, som allerede under krigen fører revolutionær kamp mod deres imperialistiske regeringer og bourgeoisi«.

Det er, hvad vi ufortøvet kan love og skal gøre. Revolutionen tager til i alle lande, men præcis hvornår og i hvilket omfang den slår igennem – det véd ingen. I alle lande findes folk, der fører revolutionær kamp mod deres regeringer. Det er dem og kun dem, vi skal støtte. Det er kerne, alt andet er kun falskhed. Og vi tilføjer:

»I særdeleshed vil partiet støtte den påbegyndte masseforbrødring ved fronten mellem alle krigsførende landes soldater...«.

Denne bemærkning sigter til Plekhanovs indvending: »Hvad opnår man ved dét? – siger Plekhanov. – Lav I bare forbrødring, men hvad så bagefter? Det giver jo mulighed for en separatfred ved fronten«. Dette er et billigt kneb og ikke noget seriøst argument. Vi ser gerne forbrødring ved alle fronter, og vi arbejder for det. Mens vi sad i Svejts, udsendte vi et opråb trykt på to sprog – fransk på den ene side og tysk på den anden – og vi opfordrede til det samme, som vi nu ansporer russiske soldater til. Vi indskrænker os ikke til forbrødring mellem Rusland og Tyskland alene, vi kalder til forbrødring mellem alle. Videde. Hvordan skal forbrødringen egentlig opfattes?

»...og stræbe efter, at dette spontante udslag af solidaritet mellem undertrykte forvandles til en bevidst og mest mulig organiseret bevægelse for hele statsmagtens overgang til det revolutionære proletariat i alle krigsførende lande«.

Nu er forbrødringen spontan, og vi bør ikke stikke os selv blår i øjnene på den konto. Dette må indrømmes for ikke at vildlede folket. Soldaterne, der forbrødrer sig, tænker ikke politisk klart. De tilskyndes af et instinkt hos undertrykte mennesker, som er trætte og plagede og holdt op med at stole på kapitalisterne: »I to et halvt år har vi hørt jer snakke om fred – nu tager vi sagen i egen hånd«. Se, det er sandt klasseinstinkt. Uden dette instinkt ville revolutionens sag være håbløs. For I ved, at ingen ville befri arbejderne, hvis de ikke gjorde det selv. Men er dette instinkt nok? På instinktet alene kommer man ikke langt. Derfor må dette instinkt slå om i bevidsthed.

I opråbet Til Soldaterne I Alle Krigsførende Lande giver vi svar på spørgsmålet om, hvad denne forbrødring egentlig skal munde ud i – i den politiske magts overgang til arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter. (19) Tyske arbejdere vil selvfølgelig kalde deres råd ved andre navne, det er underordnet. Kernepunktet er blot, at vi erkender det ubestrideligt, at forbrødringen er spontan, og at vi ikke må begrænse os til bare at anspore den, men sætter os som opgave at forvandle denne spontane tilnærmelse mellem soldateruniformerede arbejdere og bønder i alle lande til en bevidst bevægelse, hvis mål er magtens overgang til det revolutionære proletariat i alle krigsførende lande. Det er en meget svær opgave,

men til gengæld er den stilling, kapitalisternes magt har anbragt menneskeheden i, ufattelig svær og leder menneskene direkte i undergang. Derfor vil den også fremkalde den eksplosion af harme, som bliver garanten for den proletariske revolution.

Dette er vor resolution, som vi hermed beder konferencen tage op til drøftelse.

11

Resolution om krigen (20)

I

Den nuværende krig er fra begge de krigsførende magtgruppers side en imperialistisk krig, dvs. ført af kapitalisterne om delingen af udbyttet fra verdensherredømmet, om finans-(bank-) kapitalens markeder, om underlægningen af svagere folkeslag osv. Krigen beriger dagligt finans- og industribourgeoisiet, mens den udpiner og udmarver proletariatets og bøndernes kræfter i alle krigsførende og dernæst også neutrale lande. I Rusland indebærer forhaling af krigen ydermere den største fare for revolutionens landvindinger og videre udvikling.

Statsmagts overgang i Rusland til den provisoriske regering, godsejernes og kapitalisternes regering, har ikke ændret og kunne ikke ændre krigens hidtidige karakter og betydning fra Ruslands side.

Dette faktum er tydeligst afsløret ved, at den nye regering ikke alene har undladt at offentliggøre tsar Nikolaj II's hemmelige traktater med de kapitalistiske regeringer i England, Frankrig osv., tværtimod har den formelt, uden at forhøre sig hos folket, godkendt disse hemmelige traktater, hvori russiske kapitalister får lovning på udplyndringen af Kina, Persien, Tyrkiet, Østrig osv. Ved hemmeligholdelse af disse traktater føres det russiske folk bag lyset angående krigens sande karakter.

Derfor kan det proletariske parti hverken støtte den nuværende krig eller den nuværende regering eller dens lån uden helt at bryde med internationalismen, dvs. med brodersolidariteten mellem alle landes arbejdere i kampen mod kapitalens åg.

Ej heller kan vi nære den ringeste tillid til den nuværende regerings løfter om at afstå fra anneksioner, dvs. fra at erobre fremmede lande eller med tvang fastholde folkeslag inden for Ruslands grænser. For det første, fordi

kapitalisterne, der er bundet sammen af bankkapitalens tusinder af tråde, ikke kan afstå fra anneksioner i denne krig uden også at afstå fra profit af de milliarder, der er indskudt i lån, i koncessioner, i rustningsindustri osv. For det andet, fordi den nye regering, som afstod fra anneksioner for at kunne føre folket bag lyset, den 9. april 1917 i Moskva med Miljukovs egen mund har erklæret, at den ikke afstår fra anneksioner, og med noten af 18. april samt redegørelsen hertil af 22. april har den bekræftet sin politiks erobringskarakter. Idet folket derfor advares mod regeringens tomme løfter, erklærer konferencen, at der må skelnes skarpt mellem nej til anneksioner i ord og nej til anneksioner i praksis, dvs. øjeblikkelig offentliggørelse og annullering af alle hemmelige røvertraktater samt alle folkeslags øjeblikkelige tilståelse af retten til ved fri afstemning at afgøre, hvorvidt de vil være uafhængige stater eller indgå i en anden stat, uanset hvilken.

II

Den såkaldte »revolutionære forsvarsvilje«, der nu har grebet alle narodnikpartierne i Rusland (folkesocialister, trudovikker, socialrevolutionære) og mensjevikkernes opportunistiske socialdemokrati (Organisationskomiteen, Tjkheidse, Tsereteli m.fl.) samt hovedparten af de partiløse revolutionære, er af klassemæssig betydning på den ene side eksponent for interesser og synspunkter, man finder hos velstillede bønder og dele af de små næringsdrivende, der ligesom kapitalisterne høster profit af overgrebene mod svagere folkeslag. På den anden side er den »revolutionære forsvarsvilje« resultatet af det bedrag, kapitalisterne har forøvet mod dele af proletarerne og halvproletarerne i by og på land, hvis klassemæssige stilling indebærer, at de ikke har interesse i kapitalisternes profitter og den imperialistiske krig.

Konferencen erklærer en hvilken som helst indrømmelse til den »revolutionære forsvarsvilje« for absolut utilstedelig og i praksis det samme som helt at bryde med internationalismen og socialismen. Angående de brede folkemassers forsvarsvenlige stemning, da vil vort parti bekæmpe denne stemning ved utrættelig forklaring af den sandhed, at den blindt tillidsfulde holdning til kapitalisternes regering på nuværende tidspunkt er en af hovedhindringerne for hurtig afslutning af krigen.

III

I det allervigtigste spørgsmål – hvordan denne, kapitalisternes krig bringes til ophør hurtigst muligt og vel at mærke ikke med en voldsfred, men med en virkelig demokratisk fred – erkender og fastslår konferencen:

Denne krig kan ikke bringes til ophør, ved at kun den ene parts soldater afstår fra at fortsætte krigen, ved at kun den ene krigsførende part blot indstiller krigshandlingerne.

Konferencen protesterer igen og igen mod den gemene bagvaskelse, kapitalisterne udfolder mod vort parti, om at vi skulle vise forståelse for en separat (isoleret) fred med Tyskland. Vi anser tyske kapitalister for at være lige så røveriske som russiske, engelske, franske osv. kapitalister, og kejser Wilhelm for at være en lige så stor kronrøver som Nikolaj II, den engelske, italienske, rumænske og alle øvrige monarker.

Tålmodigt, men vedholdende vil vort parti forklare folket den sandhed, at krige føres af *regeringer*, at krige altid er uløseligt knyttet til bestemte *klassers* politik, at denne krig *kun* kan afsluttes med en demokratisk fred, og ved at hele statsmagten om blot i nogle af de krigsførende lande lægges i hænderne på proletarernes og halvproletarernes klasse, som virkelig er i stand til at gøre ende på kapitalens åg.

Efter at den revolutionære klasse har grebet statsmagten i Rusland, vil den i så fald træffe en række foranstaltninger, der undergraver kapitalisternes økonomiske herredømme, samt foranstaltninger, som fører til fuldstændig politisk uskadeliggørelse af dem, og øjeblikkeligt og åbent tilbyde alle nationer demokratisk fred på grundlag af et totalt nej til anneksioner og krigsskadeserstatninger, uanset hvilke. Disse foranstaltninger og dette åbne tilbud om fred ville skabe fuld tillid mellem de krigsførende landes arbejdere og uvægerligt føre til opstand fra proletariatets side mod de imperialistiske regeringer, som modsatte sig den tilbudte fred.

Også nu inden den revolutionære klasse i Rusland har overtaget hele statsmagten, vil vort parti på alle måder støtte de proletariske partier og grupper i udlandet, som allerede under krigen fører revolutionær kamp mod deres imperialistiske regeringer og bourgeoisie. I særdeleshed vil partiet støtte den påbegyndte masseforbrødring

ved fronten mellem alle krigsførende landes soldater og stræbe efter, at dette spontane udslag af solidaritet mellem undertrykte forvandles til en bevidst og mest mulig organiseret bevægelse for hele statsmagtens overgang til det revolutionære proletariat i alle krigsførende lande.

12

Resolution om forholdet til den provisoriske regering (21)

Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti erkender:

1) Den provisoriske regering er af karakter organ for godsejernes og bourgeoisiets herredømme;

2) regeringen og de klasser, den repræsenterer, er økonomisk og politisk uløseligt lænket til russisk og engelsk-fransk imperialisme;

3) selv sit eget, kundgjorte program realiserer regeringen kun ufuldstændigt og da alene efter pres fra det revolutionære proletariat og i nogen grad småborgerskabet;

4) de igangsættende kræfter bag bourgeoisiets og godsejernes kontrarevolution har under dække af den provisoriske regerings banner og med dennes tydelige medvidende allerede startet angrebet mod det revolutionære demokrati: den provisoriske regering forhæler således udskrivningen af valg til den Konstituerende Forsamling, forhindrer almindelig bevæbning af folket, modarbejder overdragelse af al jord til folket, påtvinger det godsejernes løsning af agrarspørgsmålet, bremser indførelse af 8 timers arbejdsdag, tolerer kontrarevolutionær agitation (Gutjkov og co.'s) i hæren, organiserer toppen af hærens kommandostab mod soldaterne osv.;

5) ved at frede kapitalisternes og godsejernes profitter er den provisoriske regering ude af stand til at træffe den serie af revolutionære foranstaltninger på det økonomiske område (levnedsmidler o.a.), som den umiddelbart truende økonomiske katastrofe har gjort ubetinget og uopsætteligt nødvendige;

6) samtidig støtter denne regering sig i den givne stund på tillid til og direkte overenskomst med arbejder- og soldaterrepræsentanternes Petrogradsovjet, som til nu er den ledende organisation for flertallet af arbejdere og soldater, dvs. bønder;

7) hvert skridt fra den provisoriske regerings side, såvel inden- som udenrigspolitisk, bidrager til at få øjnene op på proletarer i by og på land samt halvproletarer og

tvinge forskellige lag af småborgerskabet til at tage politisk stilling til den ene eller den anden side.

Ud fra ovennævnte teser fastslår konferencen:

1) Der må gøres et langvarigt arbejde for at afklare den proletariske klassebevidsthed og sammentømre proletarerne i by og på land mod småborgerskabets vaklen, idet kun et sådant arbejde effektivt vil sikre, at hele statsmagten overdrages til arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter eller andre organer, som direkte udtrykker folkeflertallets vilje (lokale selvstyreorganer, den konstituerende forsamling o.l.).

2) Følgelig må der ydes en alsidig indsats i selve arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter, for at øge antallet af dem, styrke deres kræfter og forene vort partis proletariske, internationalistiske grupper i sovjetterne.

3) Med henblik på øjeblikkelig befæstelse og udvidelse af revolutionens landvindinger lokalt og med basis i et solidt flertal af den lokale befolkning må der sættes ind på en alsidig udvikling, organisering og forstærkelse af selvbestaldede aktioner, som sigter på at gøre frihederne til realiteter, afsætte de kontrarevolutionære myndigheder og gennemføre foranstaltninger af økonomisk karakter – kontrol med produktion og fordeling o.l.

4) Den politiske krise 19.-20. april, fremkaldt af den provisoriske regerings note, har vist, at kadetterne som regeringsparti nu griber til forsøg på nedskydning af arbejdere ved i praksis at samordne de kontrarevolutionære elementer i såvel hæren som på gaderne. Som følge af den ustabile situation, der udspringer af dobbeltmagten, vil gentagelse af den slags forsøg være uundgåelig, og proletariets parti er derfor pligtigt til med al dets energi at forberede folket på, at proletariatet må organisere og bevæbne sig, at det må slutte den snævrere mulige alliance med den revolutionære hær og bryde med tillidspolitikken i forholdet til den provisoriske regering – for at forebygge den alvorligt truende fare for massenedskydninger af proletariatet, således som man så det under juni-dagene i Paris 1848.

14

Resolution om revision af partiprogrammet (22)

Konferencen erkender det nødvendigt at revidere partiprogrammet i følgende retning:

1) analyse af imperialismen og de imperialistiske krigs-epoke i lyset af den tilstundende socialistiske revolution; bekæmpelse af »forsvarsvennerne«, som har glemt Marx' ord: »Arbejderne har ikke noget fædreland« (23);

2) ændring af sætninger og paragraffer om staten, således at kravet ikke lyder på borgerlig-demokratisk republik, men på arbejderne og bøndernes demokratiske republik (dvs. en stat af typen uden politi, uden stående hær, uden privilegeret embedsmandsstand);

3) fjernelse eller ændring af nu forældede dele af det politiske program;

4) omarbejdelse af en række punkter i det politiske minimumprogram til præcisere angivelse af mere konsekvente, demokratiske krav;

5) fuldstændig omarbejdelse af den nu forældede del af det økonomiske minimumprogram og af punkterne vedrørende folkeundervisning;

6) omarbejdelse af agrarprogrammet i henhold til den vedtagne resolution om agrarspørgsmålet;

7) indføjelse af kravet om nationalisering af syndikater m.m., som er mest færdigudviklede hertil;

8) tilføjelse af karakteristik af hovedstrømningerne i moderne socialisme.

På dette grundlag pålægger konferencen centralkomiteen inden for to måneder at opstille udkast til parti-program, som forelægges partikongressen til vedtagelse. Konferencen opfordrer alle partiets organisationer og medlemmer til at diskutere programforslagene, foreslå ændringer og udarbejde alternative forslag.

15

Indlæg om agrarspørgsmålet **28. april (11. maj)**

Udskrift af protokollen

Kammerater. Allerede under den første revolution drøftede vort parti agrarspørgsmålet så indgående, at jeg tror, vi er tilstrækkelig inde i problemet på nuværende tidspunkt; indirekte fremgår det af, at konferencens sektion, som består af kammerater med snævert indblik i og interesse for dette spørgsmål, er nået til enighed om det foreslåede resolutionsudkast uden radikale ændringer. Jeg skal derfor indskrænke mig til nogle ganske korte be-

mærkninger. Da udkastet, som foreligger i korrekturform, findes hos alle delegerede, skulle der ikke være grund til at læse det op i fuld ordlyd.

At agrarbevægelsen griber om sig over hele Rusland er nu den mest indlysende og indiskutable kendsgerning for alle. Vort partis program, der vedtoges på Stockholmkongressen i 1906 efter forslag fra mensjevikkerne, viste sig allerede gendrevet af den første russiske revolutions forløb. På den kongres fik mensjevikkerne gennemtruffet deres municipaliseringslinje, hvis indhold kan sammenfattes i følgende: bondejorde, dvs. fællesjorden og enkeltbrugene, forbliver bøndernes ejendom. Godsejerjorden overdrages fra godsejerne til de lokale selvstyreorganer. Et af mensjevikkernes hovedargumenter for dette program var, at bønderne aldrig ville begribe, at bondejord blev overdraget til andre end bønder. Den, der har læst Stockholmkongressens protokoller, vil huske, at talerne Maslov og Kostrov lagde særligt eftertryk på dette argument. Man bør ikke glemme – det glemmes ofte i disse tider – at dette var før den første дума, (24) da man endnu ikke havde objektive fakta om bondebevægelsens karakter og om dens styrke. Alle vidste, at Rusland stod i agrarrevolutionens brand, men ingen vidste, hvordan agrarbevægelsen ville blive organiseret, eller hvordan bondebevægelsens revolution ville blive. Det var ikke muligt at efterprøve, i hvor høj grad kongressen repræsenterede bøndernes egen, alvorlige, saglige opfattelse, og derfor kom disse mensjevikargumenter til at spille en sådan rolle. Kort efter vor Stockholmkongres fik vi for første gang en eftertrykkelig tilkendegivelse af, hvordan bondemassen så på dette spørgsmål. Både i 1. og 2. дума blev der fra bøndernes side fremlagt et arbejdsforslag, »de 104's forslag«. Jeg har med vilje studeret underskrifterne på dette forslag og gjort mig bekendt med de deputeredes opfattelse og med deres klasses tilhørsforhold for at finde ud af, i hvilken udstrækning de kunne kaldes bønder. I den bog, tsarcensuren brændte og som jeg alligevel genudsender, fastholder jeg på det bestemteste, at af de 104 forslagsstillere var langt de fleste bønder. Dette forslag krævede nationalisering af jorden. Bønderne sagde, at al jord skulle overdrages staten.

Spørgsmålet er så, hvordan det kan forklares, at repræsentanterne for bønder i hele Rusland i to dumasam-

linger foretrak nationalisering fremfor det skridt, mensjevnikkerne var talsmænd for i begge dumaer til støtte for bondeinteresser. Mensjevnikkerne foreslog, at bønderne beholdt deres egen jord, og at kun godsbesiddelser skulle overdrages folket, hvorimod bønderne sagde, at de ville overdrage al jord til folket. Hvordan kan det forklares? De socialrevolutionære forklarer det med, at russiske bønder i kraft af deres jord- og landsbyfællesskab sympatiserer med socialisering, med arbejdsprincippet. I hele denne sprogbug findes ikke skyggen af sund fornuft, det er ene og alene talemåder. Men hvordan kan det forklares? Jeg tror, at bønderne er nået til denne konklusion, fordi al russisk jordbesiddelse, bondejord og godsejerjord, fællesjord og enkeltbrug, er så fuldstændig gennemsyret af gamle halvfeudale relationer og betingelser; ud fra markedsbetingelserne måtte bønderne kræve jorden overdraget til hele folket. Bønderne siger, at roderiet i det hidtidige landbrugslivs stilling kun kan bringes til ophør med en nationalisering. Deres standpunkt er borgerligt: ligelig afbenyttelse af jorden opfatter de som konfiskation af godsejernes jord, men ikke som ligestilling af de enkelte brugere. Nationalisering betyder ifølge dem, at al jord undergår en ny udstykning efter antallet af bønder. Forslaget er borgerligt, så det forslår. Ikke én bonde har talt om ligestilling og socialisering, men alle har sagt, at man umuligt kan vente længere, at der må udstikkes helt andre jordskel, dvs. at man ikke i det 20. århundrede kan drive landbrug på den gamle måde. Stolypinreformen har siden da gjort jordspørgsmålet endnu mere rodet. Det er det, bønderne vil sige med kravet om nationalisering. Det betyder, at al jord overhovedet skal undergå en helt ny udstykning. Der må overhovedet ikke være forskellige former for jordbesiddelse. Her er absolut ingen socialisering. Dette bondekrav kaldes ligestillende, fordi – som det fremgår af en kort statistisk opgørelse fra 1905 – der går 2000 desjatiner land på henholdsvis 300 bondefamilier og én godsejer; i den forstand er kravet selvfølgelig ligestillende, men heraf følger ikke, at det indebærer ligestilling af alle småbrugerne indbyrdes. De 104's forslag siger det omvendte.

Dette er det fundamentale, som må siges, hvis man vil give en videnskabelig underbygget forklaring på, hvorfor nationalisering i Rusland er nødvendig fra et borgerlig-

demokratisk synspunkt. Men nationalisering er også nødvendig, fordi den vil være et kæmpemæssigt slag mod privatejendomsretten til produktionsmidler. Det vil simpelt hen være absurd at tro, at alt bliver ved det gamle, når privatejendomsretten til jord i Rusland afskaffes.

I udkastet til resolution anføres videre en række praktiske konklusioner og krav. Af mindre ændringer vil jeg pege på følgende. I punkt 1 siges det: »Proletariatets parti støtter af al sin kraft øjeblikkelig og fuldstændig konfiskation af al godsejerjord...« – i stedet for »støtter«, bør der stå »kæmper for...«. Vi anskuer det ikke sådan, at bønderne har for lidt jord og må have mere. Dette er den gængse holdning; vi siger, at det er godsbesiddelser, som er roden til det åg, der kvæler bønderne og gør dem efterblevne. Det drejer sig ikke om, hvorvidt bønderne har lidt jord eller ej; ned med feudalismen – det er problemstillingen for den revolutionære klassekamp, men ikke for de embedsmænd, som regner efter, hvor meget jord de har, og efter hvilke regler den skal udstykkes. Punkterne 2 og 3 foreslår jeg, vi bytter om på, da det vigtige for os er det revolutionære initiativ, mens loven skal blive resultatet heraf. *Hvis I vil vente, indtil loven er skrevet, og selv undlader at udfolde revolutionær energi, så får I hverken lov eller jord.*

Meget ofte bruges den indvending mod nationalisering, at den forudsætter et enormt administrationsapparat. Det stemmer, men statsejendommen indebærer jo, at hver bonde står som jordforpagter hos staten. Videreforpagtning forbydes. Men hvor meget bonden forpagter, og hvilken jord han får – det afgøres helt og holdent af det respektive demokratiske organ, ikke af et bureaukratisk organ.

I stedet for »daglejere« skrives »landbrugsarbejdere«. Nogle kammerater har udtalt, at ordet »daglejer« er nedsettende og har protesteret mod brugen af det. Det må udgå.

Nu duer det ikke at tale om proletar- og bondekomiteer eller -sovjetter i løsningen af jordspørgsmålet, for, som vi ser, har bønderne oprettet sovjetter af soldaterrepræsentanter, og på denne måde er der allerede sket en opdeling i proletariat og bønder.

De småborgerlige, forsvarsvenlige partier går som bekendt ind for, at man skal vente med jordspørgsmålet

indtil den konstituerende forsamling. Vi udtaler os for øjeblikkelig overdragelse af jorden til bønderne under maksimalt organiserede former. Vi er absolut imod anarkistiske besættelser. I foreslår bønderne at nå til aftale med godsejerne. Vi siger, at jorden skal overdrages her og nu og tilsås for at bekæmpe hungersnøden og for at værgе landet mod sammenbruddet, som rykker ind på det med kolossal hurtighed. Nu må man ikke godtage Sjingarjovs og kadetternes opskrifter, der foreslår at vente indtil den konstituerende forsamling, som ingen ved hvornår træder sammen, eller komme overens med godsejerne om forpagtning. Bønderne er allerede begyndt at bemægtige sig jorden uden erstatningsbetaling eller for en fjerdedel af forpagtningsafgiften.

Fra Pensagouvernementet har en kammerat medbragt en lokal resolution, hvori det siges, at bønderne her overtager godsernes inventar uden at fordele det på gårdene, men i stedet gør det til offentlig ejendom. De opstiller en bestemt rækkefølge, et regulativ, således at de med dette inventar kan dyrke al jord. Ved at gribe til disse skridt, ledes bønderne af interessen for at få landbrugsproduktionen i vejret. Dette faktum har gigantisk principiel betydning, uanset godsejernes og kapitalisternes hylene om, at det er anarki. Og hvis I vil sidde og ævle og hyle om, at det er anarki, mens bønderne venter, så bliver der først rigtigt anarki. Bønderne viser, at de forstår de økonomiske vilkår og den offentlige kontrol bedre end embedsmændene og bruger deres forståelse hundrede fold bedre. Et sådant skridt, som selvfølgelig er let gennemførligt i den lille landsby, fører uundgåeligt over i mere vidtgående foranstaltninger. Hvis bonden får lært det, og det er han begyndt på, behøves her ingen borgerlige professorhjerter; bonden slutter sig selv til nødvendigheden af, at inventar ikke kun anvendes på små brug, men til dyrkning af hele jorden. Hvordan de gør det, er underordnet; vi ved ikke, om de slår jordlodderne sammen til fælles pløjning og tilsåning, og det er underordnet, om de gør det på forskellig vis. Derimod er det vigtigt, at de til alt held er fri for den hærskere af småborgerlige intellektuelle, der kalder sig marxister og socialdemokrater, og som med vigtig mine belærer folket om, at tiden endnu ikke er inde til den socialistiske revolution, og at bønderne derfor ikke må tage jorden nu. Til alt held findes der kun

få sådanne herskaber i de russiske landsbyer. Hvis bønderne indskrænkede sig til at tage den jord, de kunne komme overens om med godsejeren, og ikke anvendte deres erfaring kollektivt, da ville sammenbruddet være uundgåeligt, og da ville bondekomiteerne fremstå som et stykke legetøj, som et meningsløst spil. Derfor foreslår vi at tilføje et 8. punkt til resolutionsudkastet. (25)

Da vi nu en gang ved, at dette initiativ er udgået fra de lokale bønder selv, er det vort ansvar, vor pligt, at sige, at vi støtter og anbefaler dette initiativ. Kun heri ligger garanten for, at revolutionen ikke indskrænker sig til skridt af formel karakter, at kampen mod krisen ikke blot forbliver genstand for snakken i kontorer og Sjingarjovs skriverier, men at bønderne ad organiseret vej virkelig går fremad i kampen mod kornmangelen og for øget produktion.

17

Resolution om agrarspørgsmålet (26)

Eksistensen af godsbesiddelser i Rusland er den materielle grundpille for de feudale godsejeres magt og et pant på muligheden af monarkiets genoprettelse. Disse jordbesiddelser dømmer uundgåeligt det overvældende flertal af Ruslands befolkning, bønderne, til elendighed, trældom og forkuethed, og hele landet til efterblevenhed på alle livets områder.

Bondejorden i Rusland, såvel den tildelte jord (27) (fælles jorden og enkeltbrugene) som den private (forpagtet og købt jord) er fra øverst til nederst, på kryds og tværs, indspundet i gamle, halvfeudale bånd og relationer: inddelingen af bønderne i kategorier, som er nedarvede fra livegenskabets tid, jordstrimlerne ind imellem hinanden osv., osv. Nødvendigheden af at rive alle disse forældede og skadelige skranker ned, nødvendigheden af at »udstikke andre jordskel«, af at omforme alle jordbesiddelsernes og landbrugets relationer fra grunden af, efter de nye betingelser for russisk og international økonomi, danner det materielle grundlag for bøndernes stræben efter nationalisering af *al* jord i staten.

Hvilke småborgerlige utopier alle narodnikpartierne og -grupperne end iklæder bondemassernes kamp mod de feudale godsbesiddelser og overhovedet mod alle jordbesiddelsens og jordbrugets feudale lænker i Rusland – sel-

ve denne kamp udtrykker en helt igennem borgerlig-demokratisk, ubetinget progressiv og økonomisk nødvendig stræben efter en radikal sprængning af alle disse lænker.

Nationaliseringen af jorden, som er en borgerlig foranstaltning, betyder, at klassekampen kan udfoldes så frit, som det overhovedet er muligt og tænkeligt i et kapitalistisk samfund, og at jordbruget befries for alle ikke-borgerlige vedhæng. Tilmed ville nationalisering af jorden, altså afskaffelse af privatejendomsretten til jorden, i praksis betyde et så mægtigt slag mod privatejendomsretten til alle produktionsmidler overhovedet, at proletariats parti må yde en sådan omformning al mulig støtte.

På den anden side har velstående bønder i Rusland for længst frembragt elementer til et bondebourgeoisii, og den stolypinske agrarreform har utvivlsomt forstærket, flerdoblet og konsolideret disse elementer. Den anden del af landsbyen, landarbejderne, proletarerne og den nærstående masse af halvproletariske bønder, er ligeledes blevet stærkere og talrigere.

Jo mere energisk og konsekvent man knuser og afskaffer godsejernes jordbesiddelse, desto mere energisk og konsekvent vil den borgerlig-demokratiske landbrugsomformning i Rusland overhovedet blive, med desto større kraft og hurtighed vil landproletariatets klassekamp mod de velstående bønder (bondebourgeoisiet) udfolde sig.

Alt efter om det lykkes for byproletariatet at rive landproletariatet med sig og knytte landsbyens halvproletariske masser til sig, eller om denne masse vil følge bondebourgeoisiet, som hælder til et forbund med Gutjkov og Miljukov, med kapitalisterne og godsejerne og med kontrarevolutionen i det hele taget – af det vil den russiske revolutions skæbne og udfald afhænge, for så vidt den begyndende proletariske revolution i Europa ikke kommer til at øve en umiddelbar, magtfuld indflydelse på vort land.

Ud fra denne klassesituation og dette styrkeforhold mellem klassekræfterne beslutter konferencen:

- 1) Proletariatets parti kæmper af al sin kraft for øjeblikkelig og fuldstændig konfiskation af al godsejerjord i Rusland (såvel som tsarfamiliens, kirkernes og ministeriernes godser osv., osv.)

- 2) Partiet går energisk ind for, at al jord straks skal overdrages til bønderne, som er organiseret i bondere-

præsidenternes sovjetter eller i andre, virkelig helt demokratisk valgte og af godsejerne og embedsmændene fuldstændig uafhængige lokale selvstyreorganer.

3) Proletariatets parti kræver nationalisering af al jord i staten; ved nationaliseringen, som betyder overdragelse til staten af ejendomsretten til al jord, lægges rådighedsretten til jorden i hænderne på de lokale demokratiske organer.

4) Partiet må energisk kæmpe mod den provisoriske regering, der gennem såvel Sjingarjovs mund som sine regeringshandlinger påtvinger bønderne en »frivillig overenskomst med godsejerne«, dvs. i virkeligheden en reform i godsejernes ånd, og truer bønderne med afstraffelse på grund af »selvtægt«, dvs. med magtanvendelse fra befolkningsmindretallet (godsejerne og kapitalisterne) mod flertallet; partiet må tillige kæmpe mod den småborgerlige vaklen, som narodnikkernes og de socialdemokratiske mensjevikkers flertal udviser ved at råde bønderne til ikke at tage al jorden, før den konstituerende forsamling er trådt sammen.

5) Partiet råder bønderne til at tage jorden på organiseret måde, uden at tillade den mindste beskadigelse af inventaret, og at drage omsorg for, at produktionen øges.

6) Det gælder for alle landbrugsreformer overhovedet, at de kun kan lykkes og være holdbare, når hele staten demokratiseres fuldstændig, dvs. når på den ene side politiet, den stående hær og den faktisk privilegerede embedsstand afskaffes, og når på den anden side det mest vidtgående, lokale selvstyre indføres, fri for alt formynderskab og tilsyn ovenfra.

7) Det er nødvendigt straks og alle vegne at tage fat på en særskilt og selvstændig organisering af landbrugsproletariatet, såvel i form af sovjetter, der repræsenterer landbrugsarbejderne (og tillige særlige sovjetter, der repræsenterer halvproletariske bønder), som i form af organiserede proletariske grupper eller fraktioner i de almindelige bondesovjetter, i alle organer for lokal og kommunal forvaltning osv., osv.

8) Partiet må støtte det initiativ, som bondekomiteer i flere egne af Rusland har vist ved at overgive godsejernes levende og døde inventar til de i disse komiteer organiserede bønder, således at dette inventar anvendes til dyrkning af alle jorder på basis af et offentligt regulativ.

9) Proletariatets parti må anbefale landsbyens proleta-
rer og halvproletarer at sætte ind for, at der på hvert gods
oprettes et tilstrækkeligt stort mønsterbrug, som skal
drives for det offentliges regning af landbrugsarbejder-
repræsentanternes sovjetter under vejledning af agrono-
mer og med anvendelse af de bedste tekniske midler.

19

Resolution om arbejder- og soldaterrepræsentan- ternes sovjetter

Efter debatten omkring indlæg og beretninger fra kam-
merater, der arbejder i arbejder- og soldaterrepræsen-
tanternes sovjetter i forskellige egne af Rusland, fastslår
konferencen:

I en lang række provinsegne skrider revolutionen frem-
ad, idet proletariatet og bønderne selvbestaltet organiserer sig i sovjetter, selvbestaltet afsætter de gamle myn-
digheder, opretter proletar- og bondemilits, indfører ar-
bejderkontrol med fabrikkerne, indfører 8 timers arbejds-
dag, hæver arbejdslønnen, sikrer usvækket produktions-
gang, opretter arbejdsinspektion med levnedsmiddelfordelin-
gen osv.

Denne vækst i revolutionens bredde og dybde i pro-
vinsen er på den ene side en vækst i bevægelsen for hele
magtens overgang til sovjetterne og for arbejdernes og
bøndernes egen kontrol med produktionen; på den anden
side tjener den som garant for en landsomfattende for-
beredelse af kræfterne til revolutionens anden fase, som
skal overdrage hele statsmagten til sovjetterne eller an-
dre organer, som direkte udtrykker folkeflertallets vilje
(lokale selvstyreorganer, den konstituerende forsamling
osv.)

I hovedstæderne og visse andre større byer frembyder
opgaven – at overdrage statsmagten til sovjetterne – sær-
lig store vanskeligheder og kræver særlig lang forbere-
delse af proletariatets kræfter. Her er bourgeoisiets fleste
kræfter koncentreret. Her træder forligspolitikken med
bourgeoisiet skarpest frem, en politik, der ofte bremser
massernes revolutionære initiativ og svækker deres selv-
stændighed, hvilket er særlig farligt i betragtning af dis-
se sovjetters ledende betydning for provinsen.

Det proletariske partis opgave er derfor dels at yde al-
sidig støtte til den omtalte udvikling af revolutionen lo-

kalt, dels at kæmpe systematisk i selve sovjetterne (gen- nem propaganda og omvalg) for den proletariske linjes triumf, at rette al stræben og hele opmærksomheden ind på arbejder- og soldatermassen, på at udskille den proletariske linje fra den småborgerlige, den internationalistiske fra den forsvarsvenlige, den revolutionære fra den opportunistiske, på at organisere og bevæbne arbejderne, på at forberede dem til revolutionens næste fase.

Konferencen erklærer endnu en gang, at der må ydes en alsidig indsats i selve arbejder- og soldaterrepræsen- tanternes sovjetter, for at øge antallet af dem, styrke deres kræfter og forene vort partis proletariske, internatio- nalistiske grupper i sovjetterne.

20

Indlæg om det nationale spørgsmål

29. april (12. maj)

Udskrift af protokollen

Fra og med 1903, da vort parti vedtog sit program, er vi hver gang blevet mødt med fortvivlet opposition fra vore polske kammeraters side. Hvis I giver jer til at læse pro- tokollerne fra 2. kongres, vil I se, at de allerede dengang fremførte de samme argumenter, som vi møder nu; de polske socialdemokrater forlod kongressen, fordi de ikke mente at kunne acceptere en anerkendelse af nationernes selvbestemmelsesret. Og siden da er vi stødt på spørgs- målet igen og igen. Imperialismen fandtes allerede i 1903, men dengang blev der ikke nævnt noget om imperialismen i argumenterne; nu som dengang vedbliver det polske so- cialdemokratis holdning at være en sælsom, uhyrlig fejl- tagelse. Disse mennesker ønsker at gøre chauvinisternes holdning til partiets.

I kraft af Ruslands lange undertrykkelse er Polens po- litik fuldstændig nationalistisk, og hele det polske folk er aldeles gennemsyret af en eneste tanke om hævn over russerne. Ingen har undertrykt polakkerne som det rus- siske folk. Det russiske folk har tjent tsarerne som det polske folks bøddel. Intet andet folk er så gennemsyret af had til russerne, intet andet folk kunne nære større afsky for russerne end polakkerne, og heraf følger et sælsomt fænomen. På grund af det polske bourgeoisi er Polen ble- vet en hæmsko for den socialistiske bevægelse. Lad hele verden stå i flammer – bare Polen er frit. At stille pro-

blemet op på den måde er selvsagt at drive spot med internationalismen. Det er ganske rigtigt volden, som nu hersker over Polen, men når de polske nationalister regner med, at Rusland skal befri Polen, så er det forræderi mod Internationalen. Og de polske nationalister har i den grad indpodet det polske folk med deres meninger, at det er den måde, situationen opfattes på i Polen.

Vore polske socialdemokratiske kammeraters kolossale, historiske fortjeneste er, at de udstak internationalismens parole og sagde: langt det vigtigste for os er broderforbundet med proletariatet i alle øvrige lande, og vi går aldrig i krig for Polens befrielse. Heri ligger deres fortjeneste, og derfor har vi altid anset disse polske socialdemokratiske kammerater for at være socialister. De andre er patrioter og polske Plekhanov'er. Men på grund af denne særprægede situation, hvor folk har måttet slå mod en desperat, betændt nationalisme for at redde socialismen, står vi over for et sælsomt fænomen: kammeraterne kommer og siger til os, at vi skal afstå fra Polens frihed, fra Polens løsrivelse.

Hvorfor skal vi storrussere, der har undertrykt flere nationer end noget andet folk, afstå fra at anerkende Polens, Ukraines eller Finlands ret til løsrivelse? Man opfordrer os til at blive chauvinister, fordi vi herved ville lette de polske socialdemokraters stilling. Vi stiler ikke mod befrielse af Polen, fordi det polske folk lever mellem to krigsduelige stater. Men i stedet for at appellere til de polske arbejdere om at ræsonnere således: kun de socialdemokrater forbliver demokrater, som mener, at det polske folk skal være frit, for der er ikke plads til chauvinister i det socialistiske partis række – i stedet siger de polske socialdemokrater: netop fordi vi finder forbundet med russiske arbejdere nyttigt, er vi imod Polens løsrivelse. Det er deres fulde ret. Men folk ønsker ikke at forstå, at man ikke behøver at gentage de samme ord om og om igen for at forstærke internationalismen, men at man i Rusland må slå på de undertrykte nationers ret til løsrivelse og i Polen understrege friheden til sammenslutning. Frihed til sammenslutning forudsætter frihed til løsrivelse. Vi russere må betone friheden til løsrivelse, mens man i Polen må understrege friheden til sammenslutning.

I dette spørgsmål er vi stødt på en række sofismer, der

fører til total afstandtagen fra marxismen. Kammerat Pjatakovs synspunkt er en gentagelse af Rosa Luxemburgs... (Hollands eksempel)... (28) Således ræsonnerer kammerat Pjatakov, og således rammer han sig selv, for teoretisk bestrider han retten til løsrivelse, mens han til folket siger: den er ikke socialist, som benægter retten til løsrivelse. Det, kammerat Pjatakov har fremført her, er noget utroligt vås. Vesteuropa består fortrinsvis af lande, hvor det nationale spørgsmål for længst er løst. Når man siger, at nationalspørgsmålet er løst, tænker man på Vesteuropa. Kammerat Pjatakov overfører det til Østeuropa, hvor det intet har at gøre, og vi havner i en forrykt situation.

Tænk dog over, hvilken pærevælling vi ender i! Vi har jo Finland lige ved siden af. Kammerat Pjatakov giver intet konkret svar angående Finland, og han har rodet fuldstændig rundt på alting. I går kunne I læse i Rabotjaja Gasetta, at separatismen tager til i Finland. Finnerne kommer rejsende og fortæller, at separatismen hjemme hos dem er i tiltagende, fordi kadetterne ikke vil give Finland fuldt selvstyre. En krise er under udvikling, utilfredsheden med generalguvernør Roditjev vokser, men Rabotjaja Gasetta skriver, at finnerne skal afvente den konstituerende forsamling, for der vil man nå til en aftale mellem Finland og Rusland. Hvad betyder aftale? Finnerne skal sige, at de må have ret til selv at afgøre deres egen skæbne, og den storrusser, som prøver at nægte dem denne ret, vil være chauvinist. Anderledes forholdt det sig, hvis vi sagde til den finske arbejder: Hvad kan bedst betale sig for dig... (29)

Kammerat Pjatakov fornægter bare vor parole, når han siger, at det er ensbetydende med ikke at udstikke parolen for den socialistiske revolution, men selv kommer han ikke med en sådan parole. Den socialistiske revolutions metode under parolen »væk med grænserne« er udtryk for total forvirring. Det er ikke lykkedes os at få trykt den artikel, hvori jeg betegner denne holdning som »imperialistisk økonomisme«. (30) Hvad ligger der i den socialistiske revolutions »metode« under parolen »ned med grænserne«? Vi indser statens nødvendighed, og en stat forudsætter grænser. Staten kan selvfølgelig omfatte en borgerlig regering, men det, vi har brug for, er sovjetter. Også sovjetterne står over for spørgsmålet om græn-

ser. Hvad betyder »væk med grænserne«? Det er her, anarkiet begynder... Den socialistiske revolutions »metode« under parolen »væk med grænserne« – det er simpelt hen noget miskmask. Når den socialistiske revolution modner, når den bliver realitet, vil den brede sig til andre lande, og vi vil hjælpe den, men hvordan – det ved vi ikke. »Den socialistiske revolutions metode« er en talemåde, blottet for indhold. Da der findes spørgsmål, som den borgerlige revolution har ladet delvis uløste, går vi ind for at få dem løst. Separatistbevægelsen betragter vi uanfægtet, neutralt. Der er intet dårligt i, at Finland eller Polen eller Ukraine løsriver sig fra Rusland. Hvad dårligt er der i det? Den, som siger noget sådant, er chauvinist. Man må være fra forstanden for at kunne fortsætte tsar Nikolajs politik. Norge forlod jo Sverige... Der var engang, da Aleksander I og Napoleon byttede folkeslag, da konger og kejsere spillede bold med Polen. Skal vi da fortsætte denne tsarernes politik? Det er at fornægte internationalismens taktik, det er chauvinisme af værste skuffe. Hvis Finland løsriver sig – hvad galt er der i det? Hos begge folk, både hos det norske og det svenske proletariat, styrkedes tilliden til hinanden efter løsrivelsen. Svenske godsejere ville ud i krig, men da gjorde svenske arbejdere modstand og sagde: den krig går vi ikke med på.

Nu ønsker finnerne kun selvstyre. Vi er tilhængere af, at Finland gives fuld frihed. Når det realiseres, vil tilliden til russisk demokrati blive styrket, og da vil finnerne ikke løsrives. Når hr. Roditjev kommer til Finland og begynder at købslå om selvstyre, rejser de finske kammerater over til os og siger: vi har brug for selvstyre. Hvorefter alle kanoner fyres af mod dem med ordene: »Afvent den konstituerende forsamling«. Men vi siger: »Enhver russisk socialist, der nægter Finland frihed, er chauvinist.«

Vi siger, at grænserne skal fastlægges efter befolkningens vilje. Vov ikke at slås om Kurland, Rusland! Fjern tropperne fra Kurland, Tyskland! Det er vores måde at afgøre løsrivesspørgsmålet på. Proletariatet kan ikke gribe til vold, for det må ikke hindre folkenes frihed. Parolen »væk med grænserne« er først sand, når den socialistiske revolution bliver realitet og ikke metode, og da vil vi sige: kammerater, kom over til os...

Noget ganske andet er spørgsmålet om krigen. Om nødvendigt afstår vi ikke fra at føre revolutionær krig. Vi er ikke pacifister... Når Miljukov sidder her i landet og sender Roditjev til Finland, hvor han skamløst sjakrer med det finske folk, så siger vi: nej, russiske folk, dov ikke at voldføre Finland; et folk, der undertrykker andre, kan ikke frigøre sig selv. (31) I resolutionen om Borgbjerg siger vi: træk tropperne tilbage og lad nationerne afgøre spørgsmålet selvstændigt. Hvis nu sovjetterne griber magten i morgen, vil det ikke være den »socialistiske revolutions metode«; da siger vi: Tyskland, dine tropper skal ud af Polen; Rusland, dine tropper skal ud af Armenien – andet vil være bedrag.

Om sit undertrykte Polen fortæller kammerat Dsjersjinskij os, at dér er alle chauvinister. Men hvorfor har ingen af polakkerne mælet et eneste ord om, hvad vi skal stille op med Finland, eller hvad vi skal stille op med Ukraine? Lige siden 1903 har vi skændtes så meget på den konto, at det er blevet svært at tale herom. Gå derhen, hvor du selv vil... Den, der ikke bifalder dette synspunkt, er annekcionista, er chauvinist. Vi vil et broderforbund mellem alle folk. Hvis der opstår en ukrainsk republik og en russisk republik, vil der udvikle sig større kontakt og større tillid mellem dem. Hvis ukrainerne ser, at vi har skabt en sovjetrepublik, vil de ikke løsrives, men får vi en Miljukov-republik, så gør de det. Når kammerat Pjatakov i total modstrid med egne synspunkter siger: vi er imod voldelig fastholdelse inden for Ruslands grænser, er det netop en anerkendelse af nationernes selvbestemmelsesret. Vi ønsker aldeles ikke, at bonden i Khiva skal leve under khanen af Khiva. Med udviklingen af vor revolution vil vi øve indflydelse på de undertrykte masser. Kun således skal vi drive agitation blandt den undertrykte befolkningsmasse.

Enhver russisk socialist, der ikke indrømmer Finland eller Ukraine frihed, glider ud i chauvinisme. Og ingen sofismer eller henvisninger til en »metode« vil nogen sinde kunne retfærdiggøre ham.

21

Resolution om det nationale spørgsmål

Den nationale undertrykkelsespolitik, som er overtaget fra selvherskerdømmet og monarkiet, støttes af guds-

ejerne, kapitalisterne og småborgerskabet, for at beskytte deres klasseprivilegier og fremkalde splittelse mellem arbejderne af forskellige nationaliteter. Den moderne imperialisme, som forstærker bestræbelserne for at underkue svage nationer, er en ny faktor, der skærper den nationale undertrykkelse.

For så vidt som den nationale undertrykkelse overhovedet kan afskaffes i det kapitalistiske samfund, må det ske under en gennemført demokratisk, republikansk statsorden og statsadministration, som garanterer fuldstændig ligestilling af alle nationer og sprog.

Alle nationer, der indgår i Rusland, må tilstås ret til frit at løsrive sig og danne selvstændige stater. At nægte dem denne ret eller undlade at træffe foranstaltninger, der garanterer dens praktiske gennemførlighed, er det samme som at støtte erobrings- og anneksionspolitikken. Kun proletariats anerkendelse af nationernes ret til løsrivelse kan sikre fuldstændig solidaritet mellem de forskellige nationers arbejdere og fremme en virkelig demokratisk tilnærmelse mellem nationerne.

Den konflikt, der for øjeblikket er opstået mellem Finland og den russiske provisoriske regering, viser særlig anskueligt, at nægtelse af retten til fri løsrivelse fører til en direkte fortsættelse af tsarismens politik.

Spørgsmålet om nationernes ret til at løsrive sig må ikke forveksles med spørgsmålet om det hensigtsmæssige i en given nations løsrivelse i et givet øjeblik. Proletariats parti må i hvert enkelt tilfælde fuldstændig uafhængigt træffe afgørelse om sidstnævnte spørgsmål ud fra hele samfundsudviklingens interesser og ud fra proletariats interesser i klassekampen for socialismen.

Partiet kræver vidtgående territorielt selvstyre, afskaffelse af tilsyn oppefra, afskaffelse af tvunget statsprog og fastlæggelse af grænserne for selvforvaltende og selvstyrende landsdele på grundlag af den lokale befolknings egen vurdering af de økonomiske betingelser, de sociale og kulturelle forhold, befolkningens nationale sammensætning osv.

Proletariats parti forkaster afgjort den såkaldte »kulturel-nationale autonomi«, hvor skolevæsenet osv. undrages statsmyndighederne og lægges i hænderne på en slags nationale parlamenter. Den kulturel-nationale autonomi sætter kunstigt skel mellem arbejdere, der le-

ver i en og samme egn og endog arbejder på en og samme virksomhed, efter deres forskellige »nationale kultur«; den vil med andre ord styrke båndet mellem arbejderne og den borgerlige kultur inden for de enkelte nationer, mens det er socialdemokratiets opgave at styrke verdensproletariatets internationale kultur.

Partiet kræver, at der i forfatningen optages grundbestemmelser, som ophæver alle privilegier for en enkelt nation og alle krænkelser af de nationale mindretals rettigheder.

Arbejderklassens interesser kræver, at arbejderne af alle Ruslands nationaliteter slutter sig sammen i fælles proletariske organisationer: politiske, faglige, kooperative, oplysningsorganisationer osv. Kun en sådan sammensmeltning af de forskellige nationaliteters arbejdere i fælles organisationer vil gøre det muligt for proletariatet at føre en sejrrig kamp mod den internationale kapital og den borgerlige nationalisme.

25

Resolution om den øjeblikkelige situation

Verdenskrigen, som er et produkt af verdenstrusternes og bankkapitalens kamp om herredømmet over verdensmarkedet, har allerede ført til masseødelæggelse af materielle værdier, til udpining af produktivkræfterne, til en sådan vækst i krigsindustrien, at det endda har vist sig umuligt at fremstille det absolut nødvendige minimum af forbrugsartikler og produktionsmidler.

Denne krig har med andre ord ført menneskeheden ud i en håbløs situation og anbragt den på randen af undergang.

Den socialistiske revolutions objektive forudsætninger, der uomtvisteligt allerede før krigen var til stede i de mest udviklede, fremskredne lande, er blevet endnu mere modne og modnes fortsat med kolossal hast som følge af krigen. Små og mellemstore bedrifter fortrænges og bukkes under i stadig stigende tempo. Kapitalens koncentration og internationalisering tager til i gigantisk omfang. Monopolkapitalismen slår om i statsmonopolistisk kapitalisme, omstændighederne tvinger nogle lande til at indføre samfundsmæssig regulering af produktion og fordeling; en række lande er ved at indføre almindelig arbejdspligt.

Ved opretholdelse af privatejendomsretten til produktionsmidler vil alle disse skridt til større monopolisering og statsliggørelse af produktionen uundgåeligt blive ledsaget af forstærket udbytning og skærpet undertrykkelse af de arbejdende masser; kampen mod udbytterne vanskeliggøres, reaktionen og militærdespotiet forstærkes. Alt dette tilsammen fører uomgængeligt til en umådelig vækst i storkapitalisternes profit på bekostning af alle øvrige befolkningslag, til knægtelse af de arbejdende masser mange årtier frem, fordi de skal betale milliardstore lånerenter som tribut til kapitalisterne. Men ved ophævelse af privatejendomsretten til produktionsmidler og ved overdragelse af den fulde statsmagt til proletariatet bliver de selv samme forhold garanten for vellykket gennemførelse af samfundsomdannelser, der gør op med det ene menneskes udbytning af det andet og skaber velstand for alle og for den enkelte.

På den anden side ser vi, hvordan den forudsigelse, som socialister fra hele verden samstemmigt gjorde i Baselmanifestet af 1912 om den *proletariske revolutions* uundgåelighed netop i forbindelse med den imperialistiske krig, der dengang var i anmarch og som nu raser – tydeligt bekræftes af begivenhedernes forløb.

Den russiske revolution er kun første fase af den første af de proletariske revolutioner, som uvægerligt affødes af krigen.

I alle lande vokser de brede folkemassers harme mod kapitalisternes klasse, og proletariatet bliver mere og mere bevidst om, at kun dets overtagelse af magten samt afskaffelse af privatejendomsretten til produktionsmidler kan frelse menneskene fra undergang.

I alle lande, især de mest fremskredne som England og Tyskland, findes hundreder af socialister, der ikke er gået over til »deres eget« nationale bourgeosi, men kastet i fængsel af kapitalisternes regeringer, som med disse forfølgelser anskueligt har afsløret deres angst for den proletariske revolution, der gror frem af folkemassernes dyb. Revolutionens modning i Tyskland ses tillige i massestrejkerne, som især har bredt sig i de seneste uger, og i den omsiggribende forbrødring mellem tyske og russiske frontsoldater.

Brodertilliden og broderforbundet mellem de forskelli-

ge landes arbejdere – arbejdere, som i dag udsletter hinanden for kapitalistiske interessers skyld – begynder således efterhånden at blive genoprettet, og dette vil på sin side skabe forudsætninger for samstemmige revolutionære arbejderaktioner i de forskellige lande. Kun den slags aktioner alene er i stand til at garantere den socialistiske verdensrevolutions mest planmæssige udvikling og rigtigst mulige udfald.

Ruslands proletariat, der virker i et af Europas mest efterblevne lande, i en befolkningssmasse af småborgere og småbønder, kan ikke sætte sig som mål at gennemføre en øjeblikkelig socialistisk omformning af samfundet.

Men det ville være den størst tænkelige fejl og i praksis ensbetydende med at gå over til bourgeoisiet, hvis man heraf slutter, at arbejderklassen må støtte bourgeoisiet, eller at den må holde sin virksomhed inden for de af småborgerskabet acceptable rammer, eller at den må frasige sig proletariatets ledende rolle, når det gælder om at gøre folket klar over uopsætteligheden af en række praktiske, allerede modnede skridt til socialisme.

Til den slags skridt hører nationalisering af jorden. En sådan foranstaltning, der ikke umiddelbart overskrider det borgerlige systems rammer, ville samtidig være et hårdt slag mod privatejendomsretten til produktionsmidler og i samme grad styrke det socialistiske proletariatets indflydelse på landsbyens halvproletarer.

Til den slags foranstaltninger hører endvidere oprettelse af statslig kontrol med alle banker, med disses sammenslutning i en fælles centralbank samt med forsikringsselskaberne og de største kapitalistiske syndikater (f.eks. sukkerfabrikantsyndikatet, kulsyndikatet og metalsyndikatet osv.) og med den gradvise overgang til en mere retfærdig, progressiv beskatning af indtægter og formuer. Sådanne foranstaltninger er økonomisk set fuldt ud modne, teknisk set er de absolut gennemførlige, og politisk *kan* de møde støtte hos det overvældende flertal af bønder, som i enhver henseende vil have fordel af disse omdannelser.

Arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes osv. sovjetter der nu dækker Rusland med et stadig tættere net, kunne ud over de her nævnte skridt også gribe til indførelse af almindelig arbejdspligt, for karakteren af disse

sovjetter garanterer, at overgangen til alle disse nye omdannelser kun sker i takt med, at det overvældende flertal bevidst erkender og begriber deres praktiske nødvendighed; ydermere garanterer sovjetternes karakter, at omdannelserne ikke foretages på politimæssig, administrativ manér, men under frivillig deltagelse af proletarietets og bøndernes organiserede og bevæbnede masser i reguleringen af deres egen økonomi.

Alle de her omtalte og lignende foranstaltninger må og kan drøftes og forberedes med henblik på landsomfattende gennemførelse, når proletarerne og halvproletarerne har grebet magten. Men ikke kun da. De skal føres ud i livet af folkemagtens lokale revolutionære organer, så snart muligheden herfor er til stede.

Ved gennemførelsen af nævnte skridt må der udvises overordentlig stor omtanke og forsigtighed; et solidt befolkningsflertal skal vindes for dem og bevidstgøres om den praktiske aktualitet af det eller det skridt. Netop her skal opmærksomheden og anstrengelserne sættes ind fra den bevidste avantgarde i arbejdermasserne, der har pligt til at bistå bondemasserne med at finde vej ud af det opståede kaos.

Indledning til resolutionerne fra RSDAP(b)s 7. alrussiske konference

(*Aprilkonferencen*)

Kammerater arbejdere.

Den alrussiske konference, som afholdtes i Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti, forenet omkring centralkomiteen og i folkemunde kaldet bolsjevikkernes parti, er slut.

Konferencen tog en række meget vigtige beslutninger i alle revolutionens grundlæggende spørgsmål, og i det følgende gengiver vi disse beslutningers fulde ordlyd.

Revolutionen gennemlever en krise. Det sås i Petrograds og Moskvas gader den 19.-21. april. Det er indrømmet af den provisoriske regering. Det er indrømmet af eksekutivkomiteen for arbejder- og soldaterrepræsentanternes Petrograd-sovjet. Det er bekræftet igen og igen, og i denne stund, mens vi skriver disse linjer, af Gutjkovs afgang.

Magtens krise, revolutionens krise, er ingen tilfældighed. Den provisoriske regering er godsejernes og kapitalisternes regering, bundet til russisk og engelsk-fransk kapital og tvunget til at fortsætte den imperialistiske krig. Men soldaterne er lede og kede af krigen, de indser stadig klarere, at krigen føres om kapitalisternes interesser, de ønsker ikke krigen. Og samtidig trues Rusland såvel som de øvrige lande af et skrækkeligt spøgelse, i form af rystende ødelæggelse, hungersnød og totalt økonomisk kaos.

Arbejder- og soldaterrepræsentanternes Petrograd-sovjet, der støtter og har sluttet overenskomst med den provisoriske regering, og som støtter lånet og dermed krigen, er også havnet i en blindgyde. Sovjetten bærer an-

svaret for den provisoriske regering; den indser nu det håbløse i situationen og aner derfor heller ikke sine levende råd omkring denne overenskomst med kapitalisternes regering.

I dette store historiske øjeblik, hvor revolutionens hele fremtid står på spil, hvor kapitalisterne hektisk svinger mellem fortvivlelse og tanken om at skyde på arbejderne, står vort parti frem for folket og siger i beslutningerne fra sin konference:

Man må forstå, hvilke *klasser* der driver revolutionen. Nøgternt og sagligt må man vurdere deres forskellige bestræbelser. Kapitalisten kan ikke følge samme vej som arbejderne. De små næringsdrivende kan hverken have fuld tillid til kapitalisterne eller straks, alle som én beslutte sig til intim-broderlig alliance med arbejderne. Kun ved at forstå forskellen mellem disse klasser kan man finde den rette vej for revolutionen.

Og vor konferences beslutninger trækker den præcise forskel op mellem de forskellige klassers interesser i alle tilværelsens grundlæggende spørgsmål. Beslutningerne viser det fuldkomne umulige i at komme ud af blindgyden, når politikken bygger på tillid eller støtte til kapitalisternes regering.

Situationen er uhørt vanskelig. Der gives én og kun én udvej: at overdrage den samlede statsmagt til arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter over hele Rusland, fra nederst til øverst. Kun ved at overdrage magten til arbejderklassen, hvis den støttes af bøndernes flertal, kan man gøre regning på hurtig genoprettelse af arbejderne tillid i andre lande, på en mægtig europæisk revolution, der knuser kapitalens åg og sprænger det forbryderiske folkemords jernlænker. Kun ved at overdrage magten til arbejderklassen, hvis denne støttes af bøndernes flertal, kan man nære det faste håb, at alle arbejdende masser vil betragte denne magt med allerstørste tillid, og at alle som én samdrægtigt rejser sig til offervilligt arbejde for at omlægge hele tilværelsen i de arbejdende massers interesse og ikke i kapitalisternes og godsejernes interesse. Uden et sådant offervilligt arbejde, uden en gigantisk, intens indsats af hver og én og alle til hobe, uden fasthed og vilje til at indrette livet på en ny måde, uden strengest tænkelig organisation og kammeratlig

disciplin hos alle arbejderne og alle de fattigste bønder, *uden dette gives ingen udvej.*

Krigen har bragt hele menneskeheden til randen af undergang. Kapitalisterne ville have krigen og er ude af stand til at rive sig løs af den. Hele verden står foran en katastrofe.

Kammerater arbejdere! Den tid rykker nær, da begivenhederne forlanger nyt og endnu større heltemod af jer – og af millioner og atter millioner – end i februar-marts-revolutionens hæderkronede dage.

Gør jer klar. Gør jer klar og husk, at hvor I sammen med kapitalisterne kunne sejre på et par dage ved en enkel eksplosion af folkelig harme, så er det ikke længere nok for at sejre over og mod kapitalisterne. For at vinde den sejr, for at arbejderne og de fattigste bønder kan erobre magten, fastholde den og bruge den dygtigt, kræves der organisation, organisation og atter organisation.

Vort parti hjælper jer, alt det kan, først og fremmest med at nå til klarhed over de forskellige klassers og deres forskellige kræfters forskellige stilling. Beslutningerne fra vor konference er viet dette. Uden denne afklaring er organisation intet. Uden organisation er millionmassernes handling umuliggjort, intet resultat er muligt.

Stol ikke på ord. Lad jer ikke rive med af løfter. Overvurdér ikke jeres kræfter. Organisér jer på hver eneste fabrik, i hvert eneste regiment og kompagni, i hvert eneste boligkvarter. Arbejd med organiseringen hver dag, hver time, gør det selv, det er et arbejde, man ikke kan lægge i hænderne på andre. Arbejd således på, at massernes fulde tillid til de fremskredne arbejdere udvikler sig gradvist, solidt, urokkeligt. Det er grundindholdet af alle vor konferences beslutninger. Det er hovedlæren af hele revolutionens forløb. Det er den eneste garanti for succes.

Kammerater arbejdere! Vi kalder jer til hårdt, alvorligt og utrætteligt arbejde, der sammensvejsrer det bevidste, revolutionære proletariat i alle lande. Kun denne vej og den alene frelser menneskeheden fra og fører den ud af krigens rædsler og kapitalens åg.

Den 1. alrussiske kongres af bonderepræsentanter

4.-28. maj (17. maj-10. juni) 1917.

Udkast Til Resolution Om Landbrugsspørgsmålet (1)

1) Al godsejerjord og jord i privat eje såvel som tsar-familiens og kirkernes godser osv. skal straks overgå til folket uden nogen som helst erstatning.

2) Bønderne må straks på organiseret måde gennem deres sovjetter af bonderepræsentanter tage al jord landet over i besiddelse og ordne dens drift, uden dermed at ville foregribe den endelige ordning af jordforholdene, som sker gennem den konstituerende forsamling eller gennem sovjetternes alrussiske sovjet, i tilfælde af at folket lægger den centrale statsmagt i hænderne på en sådan sovjetternes sovjet.

3) Privatejendomsretten til jorden overhovedet må afskaffes, dvs. ejendomsretten til jorden skal udelukkende tilhøre hele folket; disponere over jorden skal derimod de stedlige demokratiske organer.

4) Bønderne må forkaste kapitalisternes, godsejernes og deres provisoriske regerings råd om at hidføre en »forståelse« med godsejerne landet over med det formål at ordne rådighedsretten over jorden med det samme; rådighedsretten over jorden må fastlægges ved en organiseret beslutning af flertallet af de stedlige bønder, og ikke ved forståelse mellem flertallet, dvs. bønderne, og mindretallet, tilmed et forsvindende mindretal, dvs. gods-ejerne.

5) Ikke blot godsejerne kæmper og vil stadig med alle midler kæmpe imod, at al godsejerjorden uden erstatning overgår til bønderne, men det vil også kapitalisterne gøre, som råder over meget stor magt, ikke alene gennem pengenes magt, men også gennem den indflydelse, avi-

serne udøver på den endnu uoplyste masse, og gennem de mange embedsmænd, der er vant til kapitalens herredømme, osv. Derfor kan overgivelsen af al godsejerjorden til bønderne uden erstatning hverken gennemføres fuldstændigt eller sikres, uden at bondemassernes tillid til kapitalisterne bliver ødelagt, uden et fast forbund mellem bønderne og byarbejderne, uden den samlede statsmagts fuldstændige overgang til sovjetter af arbejder-, soldater-, bonderepræsentanter o.a. Kun en statsmagt, der ligger i sådanne sovjetters hænder, og som regerer staten, ikke ved hjælp af politiet, ikke ved hjælp af embedsmændene, ikke ved hjælp af en stående hær, der er løsrevet fra folket, men ved hjælp af arbejdernes og bøndernes almindelige, bevæbnede folkemilits, kun den er i stand til at sikre de jordreformer, der er anført ovenfor og som alle bønderne forlanger.

6) Landbrugets lønarbejdere og de fattigste bønder, dvs. dem, der delvis skaffer sig midler til livets opretholdelse ved lønarbejde, fordi de ikke ejer jord, kvæg og redskaber nok, må af al kraft stræbe efter at organisere sig selvstændigt i særlige sovjetter eller særlige grupper inden for de almindelige bondesovjetter, for at kunne forfægte deres egne interesser mod de rige bønder, som uvægerligt søger forbund med kapitalisterne og godsejerne.

7) Som følge af krigen trues Rusland ligesom alle krigsførende og mange neutrale (ikke-krigsførende) lande af forfald, katastrofe og hungersnød, fordi der mangler arbejdskraft, kul, jern osv. Landet kan kun reddes ved, at arbejder- og bonderepræsentanternes sovjetter overtager kontrollen og ledelsen af produktion og varefordeling. Derfor er det nødvendigt allerede nu at forberede aftaler mellem bondesovjetterne og arbejdersovjetterne om udveksling af korn og andre landbrugsprodukter med redskaber, fodtøj, klæder og andet, uden kapitalisternes mellemkomst, samtidig med at disse fjernes fra fabrikkerens ledelser. Med samme formål må man også anspore til at overdrage godsejernes kvægbestand og redskaber til bondekomiteerne til fælles udnyttelse. Ligeledes må man anspore til oprettelse af mønsterlandbrug på hver eneste stor herregård med fælles dyrkning af jorden med de bedste redskaber, under vejledning af landbrugskon-sulenter og dirigeret af sovjetter, der sammensættes af landarbejdere.

Den 1. alrussiske sovjetkongres af arbejder- og soldaterrepræsentanter (1)

3.-24. juni (16. juni-7. juli) 1917

Tale om stillingen til den provisoriske regering 4.-17. juni 1917

Kammerater, med den korte tid, der står til min rådighed, kan jeg kun – og jeg tror, at det er det mest formålstjenlige – komme ind på de væsentlige, principielle spørgsmål, som eksekutivkomiteens ordfører og de følgende talere har draget frem.

Det første og grundlæggende spørgsmål, vi stod overfor, er spørgsmålet *hvor* vi befinder os, hvad de sovjetter er, der nu er trådt sammen til en alrussisk kongres, hvad det revolutionære demokrati er, som man her taler så uendelig meget om, for at skjule, at man fuldstændig har misforstået det og aldeles fornægter det. Thi at tale om det revolutionære demokrati til den alrussiske sovjetkongres og skjule denne institutions karakter, dens klasse-mæssige sammensætning, dens rolle i revolutionen, ikke at sige en stavelse om dette og samtidig gøre krav på betegnelsen demokrater, det er løjerligt. Man skitserer for os programmet for en borgerlig-parlamentarisk republik, som man kan finde den i hele Vesteuropa; man skitserer for os et program for reformer, der nu anerkendes af alle borgerlige regeringer, også af vor, og samtidig taler man til os om revolutionært demokrati. Til hvem taler man sådan? Til sovjetterne. Men nu spørger jeg jer, findes der et land i Europa, et borgerligt, demokratisk, republikansk land, hvor der eksisterer noget, der ligner disse sovjetter? I må svare, at det gør der ikke. Intetsteds eksisterer der en lignende institution, og det kan der hel-

ler ikke, for ét af to: *enten* en borgerlig regering med de reform»planer«, som man skitserer for os, og som snese af gange har været foreslået i alle lande, og som er blevet på papiret, *eller* den institution, som man i øjeblikket appellerer til, den nye type »regering«, som revolutionen har skabt, som der kun findes eksempler på under historiens største revolutionære opsving, f.eks. 1792 i Frankrig, 1871 samme sted, 1905 i Rusland. Sovjetterne – det er en institution, der ikke eksisterer i nogen af de sædvanlige borgerligt-demokratiske stater, og som heller ikke kan bestå ved siden af en borgerlig regering. Det er den nye, mere demokratiske statstype, som vi i vore partiresolutioner har kaldt arbejderne og bøndernes demokratiske republik, hvor hele magten ligger hos arbejder- og soldatrepræsentanternes sovjetter. Det er hen i vejret at tro, at dette skulle være et teoretisk spørgsmål, det er hen i vejret at ville fremstille sagen, som om man kunne komme uden om dette spørgsmål, det er hen i vejret at knibe udenom ved at sige, at der for tiden består institutioner af forskellig art ved siden af disse arbejder- og soldatsovjetter. Ja, de består ved siden af hinanden. Men netop det bevirker utrolig mange misforståelser, konflikter og gnidninger. Netop det er årsagen til, at den russiske revolutions første opsving, dens første skridt fremad, nu afløses af stagnation og af det tilbageskridt, som vi nu er vidne til i vor koalitionsregering, i hele indenrigs- og udenrigspolitikken i sammenhæng med den imperialistiske offeniv, der forberedes.

Ét af to: enten en sædvanlig borgerlig regering – og så behøver man ikke arbejder-, bonde-, soldater- og andre sovjetter, så vil de enten blive jaget fra hinanden af generalerne, de kontrarevolutionære generaler, der har hæren i deres magt og ikke tager det ringeste hensyn til minister Kerenskij's veltalenhed, eller de vil dø en lidet berømmelig død. Anden vej findes der ikke for disse institutioner, som ikke kan tåle at gå tilbage, at blive stående, men kun kan eksistere, hvis de marcherer fremad. Se det er en statstype, der jo ikke blev opfundet af russerne, men blev skabt af revolutionen, for på anden måde kan revolutionen ikke sejre. Indenfor den alrussiske sovjet er gnidninger og partiernes kamp om magten uundgåelig. Men derigennem vil eventuelle fejl og illusioner blive overvundet ved hjælp af massernes egen politiske erfa-

ring (*uro*), og ikke ved hjælp af taler af ministre, der henviser til, hvad de har sagt i går, vil skrive i morgen og love i overmorgen. Dette er latterligt, kammerater, set ud fra den institution, der blev skabt af den russiske revolution og nu står overfor spørgsmålet: at være eller ikke være. Sovjetterne kan ikke blive ved at eksistere, som de gør nu. Voksne mennesker, arbejdere og bønder, skal samles for at vedtage resolutioner og påhøre beretninger, der ikke kan belægges med kendsgerninger! En institution som sovjetterne – det betyder overgangen til den republik, der vil skabe en fast magt, uden politi, uden stående hær, og det ikke i ord, men i gerning, den magt, der endnu ikke kan eksistere i Vesteuropa, den magt, uden hvilken den russiske revolution ikke kan sejre, i den forstand, at den sejrer over godsejerne, sejrer over imperialismen.

Uden denne magt kan der heller ikke være tale om, at vi vinder en sådan sejr, og jo mere vi tænker over det program, som man her anbefaler os, og de kendsgerninger, vi står overfor, des grellere træder den fundamentale modsigelse frem. Man siger os, som hovedtaleren og andre talere gjorde, at den første provisoriske regering var jo dårlig! Men dengang, da bolsjevikkerne, de usalige bolsjevikker, erklærede: »Ingen støtte, ingen tillid til denne regering«, hvor blev vi da ikke overdænget med beskyldninger for »anarkisme«! Nu siger alle, at den tidligere regering var dårlig, men hvorved adskiller koalitionsregeringen med de næsten-socialistiske ministre sig fra den tidligere regering? Er der ikke talt nok om programmer og projekter, er der ikke nok af dem, er det ikke på tide at gå over til handling? Der er jo allerede gået en måned, siden koalitionsregeringen dannedes den 6. maj. Se på kendsgerningerne, se på forfaldet i Rusland og i alle lande, der er inddraget i den imperialistiske krig. Hvad er årsag til forfaldet? Kapitalisternes røverpolitik. Der hersker virkeligt anarki. Og den erkendelse stod ikke i vort blad, ikke i et eller andet bolsjevikblad, gud fri os, men i ministerbladet *Rabotjaja Gaset*a; (2) priserne på kulleleverancer er blevet *forhøjet* af den »revolutionære« regering!! Koalitionsregeringen har imidlertid ikke ændret noget i denne henseende. Man spørger os, om socialismen da kan indføres i Rusland, om man overhovedet med ét slag kan gennemføre radikale forandringer – alt

det er tomme udflugter, kammerater. Marx' og Engels' grundsætning er følgende, hvad de gang på gang har erklæret: »Vor lære er intet dogme, men en vejledning til handling«. (3) En ren kapitalisme, der går over i en ren socialisme, eksisterer ikke og kan ikke eksistere i noget land under krigen, men der er en mellemtid, noget nyt, uden sidestykke, fordi hundreder af millioner af mennesker er revet ind i kapitalisternes forbryderiske krig og går deres undergang i møde. Det kommer ikke an på at love reformer – det er tomme ord; det kommer an på at tage det skridt, vi har brug for nu.

Hvis I vil påberåbe jer det »revolutionære« demokrati, må I skelne mellem dette begreb og det *reformistiske* demokrati under et kapitalistisk ministerium, fordi det omsider er på tide at holde op med fraserne om »revolutionært demokrati«, de gensidige lykønskninger med det »revolutionære demokrati«, og gå over til en *klasse*-karakteristik, sådan som marxismen og overhovedet den videnskabelige socialisme har lært os. Det, man foreslår os, er overgangen til et reformistisk demokrati under et kapitalistisk ministerium. Det ville måske være storartet, målt med den almindelige vesteuropæiske alen. Men i dette øjeblik trues en hel række lande af undergang, og de praktiske skridt, der angivelig er så komplicerede, at de er svære at gennemføre og må udarbejdes ganske særlig omhyggeligt, sådan som den foregående taler, borgerministeren for post- og telegrafvæsen sagde – disse skridt er ganske ligetil. Han sagde, at der i Rusland ikke findes noget politisk parti, der er rede til at overtage magten helt og holdent. Jeg svarede: »Jo! Det kan intet parti afvise, og det afviser vort parti ikke: det er til enhver tid rede til at overtage magten helt og holdent.« (*Bifald, latter.*) I kan le, så meget I vil, men når borgerministeren stiller os overfor dette spørgsmål på linje med højrepartiet, får han det tilbørlige svar. Intet parti kan afvise dette. Og i et øjeblik, da der endnu hersker frihed, da truslerne om arrestation og forvisning til Sibirien – truslerne fra de kontrarevolutionære, som vore næsten-socialistiske ministre sidder sammen med i regeringen – da de endnu kun er trusler, i et sådant øjeblik siger ethvert parti: vis os tillid, og vi vil give jer vort program.

Vor konference af 29. april har fastlagt dette program. (4) Desværre tager man intet hensyn til dette pro-

gram og lader sig ikke lede af det. Åbenbart må man forklare det populært. Jeg vil forsøge at give borger ministeren for post- og telegrafvæsen en populær redegørelse for vore resolutioner, vort program. Vort program angående den økonomiske krise består i, at man øjeblikkelig forlanger – dette behøver man ikke på nogen måde at udsætte – at alle kapitalisternes uhørte udbytter skal offentliggøres; de når op på 500-800 pct., og kapitalisterne tager dem ikke som kapitalister i det frie marked, under den »rene« kapitalisme, men på krigsleverancer. Her er da virkelig et område, hvor arbejderkontrollen er nødvendig og mulig. Her er en foranstaltning, som I, når I kalder jer »revolutionært« demokrati, må virkeliggøre i sovjettens navn, og som kan virkeliggøres fra i dag til i morgen. Det er ikke socialisme. Det betyder at åbne folkets øjne for det virkelige anarki og det virkelige spil med imperialismen, spillet med folkets øje, med hundredtusinder af menneskeliv, der i morgen vil gå til grunde, for at vi vedblivende kan kvæle Grækenland. Offentliggør d'herres kapitalisters profitter, arrester 50 eller 100 af de største millionærer. Det er nok at sætte dem fast nogle uger, selv med sådanne begunstigelser, som Nikolaj Romanov nyder, simpelt hen for at tvinge dem til at klarlægge de tråde, de bedrageriske manipulationer, den pøl og den havesyge, der også under den ny regering koster vort land tusinder og millioner daglig. Her har vi grundårsagen til anarkiet og forfaldet, det er derfor vi siger: hos os er alt ved det gamle, koalitionsministeriet har ikke ændret noget, det har kun forøget bunken af deklamationer og svulstige erklæringer. Hvor oprigtige folk end har været, hvor oprigtigt de end har villet det arbejdende folks vel, det har ikke ændret noget, det er *den samme klasse*, der har beholdt magten. Den politik, der føres, er ingen demokratisk politik.

Man fortæller os om »demokratiseringen af de centrale og lokale myndigheder«. Ved I da ikke, at det kun er i Rusland, disse ord er noget nyt? At snese af næsten-socialistiske ministre i andre lande har givet folket dér lignende løfter? Hvad betyder disse løfter, når vi står overfor de levende, håndgribelige kendsgerninger: den stedlige befolkning vælger sig et magtorgan, men demokratiets ABC krænkes af centrets krav om at udnævne eller godkende de lokale magtorganer. Kapitalisternes plyndring

af nationens ejendom fortsætter. Den imperialistiske krig fortsætter, men os lover man reformer og atter reformer, der overhovedet ikke kan virkeliggøres under de nuværende forhold, fordi krigen holder alt nede, bestemmer alt. Hvorfor er I enige med dem, der siger, at krigen *ikke* føres af hensyn til kapitalisternes profit? Hvad er det, der bestemmer krigens karakter? Først og fremmest, hvilken klasse har magten, hvilken klasse fortsætter som herre, hvilken klasse kan stadig skrabe hundreder af milliarder til sig gennem bank- og finansoperationer? Det er den samme kapitalistiske klasse, og derfor er krigen nu som før en imperialistisk krig. Hverken den første provisoriske regering eller regeringen med de næsten-socialistiske ministre har ændret noget ved dette: de hemmelige traktater er stadig hemmelige, Rusland fører krig for Bosporus og Dardanellerne, for at fortsætte Ljakhovs politik i Persien osv.

Jeg ved, at I ikke ønsker dette, at flertallet af jer ikke ønsker det, og at ministrene ikke ønsker det, for det kan man ikke ønske, eftersom det betyder mord på snese af millioner af mennesker. Men tag den offensiv, som Miljukov, Maklakov og konsorter nu taler så meget om. De forstår udmærket, hvad det drejer sig om; de ved, at det hænger sammen med spørgsmålet om magten, med spørgsmålet om revolutionen. Man siger til os, at man må skelne mellem politiske og strategiske spørgsmål. Det er latterligt at stille det sådan op. Kadetterne forstår glimrende, at det her drejer sig om et politisk spørgsmål.

At den begyndende revolutionære kamp nedefra for freden skulle kunne føre til en separatfred, det er bagtalelse. Det første skridt, vi ville tage, hvis vi havde magten, ville være at arrestere de største kapitalister og at sønderrive hele deres intrigespil. Uden dette er alle fraser om fred uden anneksioner og erstatninger tomme ord. Vort næste skridt ville være uden hensyn til regeringerne at sige til folkene, at vi anser alle kapitalister for røvere, såvel Terejtjenko, der ikke er et hår bedre end Miljukov, blot lidt dummere, som de franske og engelske kapitalister og alle andre.

Jeres eget blad *Ivestija* er kommet ud at svømme og foreslår status quo (5) i stedet for en fred uden anneksioner og erstatninger. Nej, sådan opfatter vi ikke en fred »uden anneksioner«, og her kommer selv bondekongres-

sen sandheden nærmere, idet den taler om en »føderativ« republik (6) og dermed giver udtryk for den tanke, at den russiske republik ikke vil undertrykke noget folk, hverken med nye eller med gamle metoder, at den ikke vil lægge voldsmetoder til grund for relationerne til nogen nation, hverken til Finland eller til Ukraine, som krigsministeren chikanerer så grundigt, og med hvem man fremkalder ganske utilgivelige og utilstedelige konflikter. Vi ønsker en hel og udelelig russisk republik med en stærk regering, men en stærk regering opstår kun med folkets frivillige samtykke. »Revolutionært demokrati« – det er store ord, men de bliver anvendt på en regering, der ved smålige chikanerier komplicerer spørgsmålet om Ukraine og Finland, der overhovedet ikke vil rive sig løs, men blot siger: »I må ikke udskyde anvendelsen af demokratiets ABC til den konstituerende forsamling træder sammen!«

Man kan ikke slutte fred uden anneksioner og erstatninger, så længe man ikke giver afkald på egne anneksioner. Det er jo latterligt, det er jo at lege med tingene! Enhver arbejder i Europa ler ad det og siger: »De er meget veltalende, de opfordrer folkene til at styrte bankiererne, men selv sætter de deres indenlandske bankierer ind i ministeriet«. Arrester dem og afslør deres manipulationer, find ud af trådene – men det gør I ikke, skønt I har magtfulde organisationer, som man ikke kan sætte sig op imod. I har gennemlevet årene 1905 og 1917, I ved, at man ikke kan lave revolution på bestilling, at revolutionen i andre lande har gået opstandens tunge og blodige vej, men i Rusland findes ingen gruppe, ingen klasse, der vil kunne modsætte sig sovjetternes magt. I Rusland er revolutionen undtagelsesvis mulig som en fredelig revolution. Lad denne revolution i dag eller i morgen foreslå alle nationer fred gennem et brud med alle kapitalistklasser, så vil i løbet af kortest mulig tid Frankrigs såvel som Tysklands folk give deres tilslutning, fordi disse lande er ved at gå til grunde, fordi Tysklands stilling er håbløs, fordi Tyskland ikke kan redde sig, og fordi Frankrig...

(Dirigenten: Taletiden er udløbet.)

Jeg er færdig i løbet af et halvt minut... *(Uro, tilråb: fortsæt!, protester, bifald.)*

(Dirigenten: Jeg kan meddele kongressen, at præsidiets

foreslår at forlænge taletiden. Er der nogen indvendinger? Forlængelsen er vedtaget med et flertal.)

Jeg sagde, at hvis det revolutionære demokrati i Rusland var et virkeligt og ikke et formelt demokrati, ville det drive revolutionen fremad og ikke træffe aftaler med kapitalisterne, ikke nøjes med snak om fred uden annekser og erstatninger, men ophæve anneksionerne i Rusland og direkte erklære, at det anser enhver annekser for forbryderisk og røverisk. Så ville det være muligt at undgå den imperialistiske offensiv, der truer tusinder og millioner mennesker med undergang for at få opdelt Persien og Balkan. Så ville vejen til freden være åben, det er ingen let vej – det siger vi ikke – en vej, der ikke udelukker en virkelig revolutionær krig.

Vi stiller ikke spørgsmålet sådan, som Basarov stiller det i dag i Novaja Sjijn, (7) vi siger kun, at Rusland er sådan stillet, at dets opgave ved slutningen af den imperialistiske krig er lettere, end det kunne se ud til. Ruslands geografiske forhold er sådan, at de magter der ville vove at støtte sig på kapitalen og dens røverinteresser og gøre front mod den russiske arbejderklasse og det tilknyttede halvproletariat, dvs. de fattigste bønder – hvis de indlod sig på dette, ville det være en yderst vanskelig opgave for dem. Tyskland står på afgrundens rand, og efter Amerikas indgriben, Amerika, der vil sluge Mexico og sandsynligvis i morgen være i kamp med Japan – efter denne indgriben er Tysklands stilling håbløs, Tyskland vil blive tilintetgjort. Frankrigs geografiske beliggenhed er sådan, at det lider mest, og dets udmattelse har nået et maksimum. Dette land sulter mindre end Tyskland, men det har mistet et langt større menneskemateriale end Tyskland. Hvis man nu fra første færd beskar de russiske kapitalisters profit og fratog dem enhver mulighed for at skrabe hundreder af millioner til sig; hvis man foreslog *alle* nationer fred mod kapitalisterne i *alle* lande gennem den direkte erklæring, at I afslår at træde i forhandling eller forbindelse med de tyske kapitalister og dem, der direkte eller indirekte støtter dem eller er i kompagni med dem, at I afslår at forhandle med de franske og engelske kapitalister – så ville I anklage dem overfor arbejderne. Så ville I ikke betragte det som en sejr, at MacDonald har fået sit pas, (8) han, der aldrig har ført en revolutionær

kamp mod kapitalen, og som man lader rejse, fordi han aldrig har optrådt mod de engelske kapitalister med den revolutionære kamps tanker, ideer, principper, praksis og erfaring, den revolutionære kamp, for hvis skyld vor kammerat Maclean og hundrede andre engelske socialister sidder i fængsel, og for hvis skyld vor kammerat Liebknecht sidder i tugthuset, han, som sagde: »Tyske soldater, vend våbnene mod jeres kejsere«.

Ville det ikke være rigtigere at sende de imperialistiske kapitalister på det selvsamme tvangsarbejde, som flertallet af den provisoriske regering i den specielt med dette formål genoprettede tredje дума – jeg ved for øvrigt ikke, hvad nummer den har, den tredje eller den fjerde – daglig forbereder og lover os, og som der allerede skrives nye lovforslag om i justitsministeriet? Maclean og Liebknecht – det er navnene på de socialister, der praktiserer tanken om revolutionær kamp mod imperialismen. Sådan må man sige til alle regeringer for at kæmpe for freden, man må anklage dem overfor folkene. Så vil I bringe alle imperialistiske regeringer i en kilden situation. Men nu er I selv kommet ud at svømme, da I henvendte jer til folket med opråbet om fred af 14. marts, (9) hvori det hedder: »Styrt jeres tsarer, jeres konger og bankierer«, samtidig med at vi, der har en så enestående talstærk, erfaren, materielt kraftig organisation som arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet, danner blok med vore bankierer, opretter en næsten-socialistisk koalitionsregering og skriver reformforslag af samme art, som man har skrevet i Europa gennem årtier. Der, i Europa, ler man ad den slags kamp for freden! Der vil man først kendes ved den, når sovjetterne griber magten og går revolutionært til værks.

Kun ét land i verden kan tage skridt til at standse den imperialistiske krig med det samme, i klasse-målestok, mod kapitalisterne, uden blodig revolution, kun ét land, og det land er Rusland. Og sådan vil det være, så længe arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet består. Ret længe vil denne ikke kunne bestå ved siden af en provisorisk regering af almindelig type. Og den vil kun bestå som hidtil, så længe man ikke er begyndt på offensiven. At indlede en offensiv vil betyde et omsving i hele den russiske revolutions politik, dvs. man venter ikke længere en fred, man forbereder ikke freden ved en revo-

lutionær opstand fra neden, men genoptager krigen. En overgang fra forbrødring på én front til forbrødring på alle fronter, en overgang fra spontan forbrødring, hvor mandskabet gav de sultne tyske proletarer en brødskorpe i bytte for en lommekniv, hvad de risikerer at komme på strafarbejde for, til bevidst forbrødring – det var den vej, der tegnede sig for os.

Når vi tager magten i vore hænder, så vil vi tøjle kapitalisterne, og så vil det *ikke* være *den* krig, der føres nu – thi krigen bestemmes af, hvilken klasse der fører den, og ikke af, hvad der står på papiret. På papiret kan man skrive, hvad man vil. Men så længe kapitalistklassen har flertallet i regeringen, fortsætter krigen med at være en imperialistisk krig, hvad I end skriver, hvor veltalende I end er, hvilke næsten-socialistiske ministre I end måtte have i regeringen. Det ved alle, og alle kan se det. Eksemplerne Albanien, Grækenland og Persien (10) har vist det så klart og anskueligt, at jeg undrer mig over, hvorfor alle angriber vore skriftlige erklæringer (om offensiven), (11) mens ingen siger et ord om de konkrete eksempler! Det er let at love planer, men de konkrete forholdsregler bliver stadig udskudt. At skrive en deklaration om fred uden annekationer er let, men eksemplerne Albanien, Grækenland og Persien faldt jo i tiden *efter* koalitionsministeriets dannelse. Delo Naroda, (12) der ikke er organ for vort parti, men et regeringsorgan, et ministerorgan, har jo også skrevet, at man håner det russiske demokrati, at man kvæler Grækenland. Og denne Miljukov, som I forestiller jer som gud ved hvad – han er et almindeligt medlem af sit parti, og Teresjtjenko er heller ikke andet – han skrev, at ententediplomatiet har lagt tryk på Grækenland. Krigen er stadig imperialistisk, og I kan nok så oprigtig føle med det arbejdende folk, I kan nok så oprigtig ønske fred – jeg er fuldstændig overbevist om, at massernes ønske om fred er absolut oprigtigt – I er dog magtesløse, fordi krigen ikke kan føres på anden måde end ved at føre revolutionen videre. Da revolutionen begyndte i Rusland, da begyndte også den revolutionære kamp nedefra for freden. Hvis I havde taget magten, hvis magten var gået over til de revolutionære organisationer med det formål at føre kampen mod de russiske kapitalister, så ville de arbejdende i andre lande have troet på jer, og så kunne I foreslå fred. Så ville vi have sikret os fred i

det mindste med to parter, med to folk, der er ved at forbløde, og hvis stilling er håbløs, med Tyskland og Frankrig. Og hvis omstændighederne så havde stillet os overfor en revolutionær krig – det kan ingen vide, og vi benægter ikke denne mulighed – så ville vi sige: »Vi er ikke pacifister, vi viger ikke tilbage for en krig, hvis den revolutionære klasse har magten, hvis den virkelig har afskåret kapitalisterne fra enhver indflydelse på sagerne og fra at forøge det forfald, der tillader dem at skrabe hundreder af millioner til sig«. Den revolutionære magt ville forklare alle nationer uden undtagelse, at alle nationer skal være frie, at lige så lidt som det tyske folk vover at kæmpe for at fastholde Elsass-Lothringen, vil det franske folk vove at føre krig for sine kolonier, for hvis Frankrig kæmper for sine kolonier, så har Rusland Khiva og Bukhara, som også er en slags kolonier, og så begynder opdelingen af kolonierne på ny. Men hvordan skal de opdeles, på hvilken basis? Efter styrkeforhold. Men styrkeforholdet har imidlertid ændret sig, kapitalisterne er i en sådan situation, at der ikke findes anden udvej end krig. Når I tager den revolutionære magt, vil I også have den revolutionære vej til fred: En henvendelse til folkene med en revolutionær appel, en forklaring af taktikken på grundlag af jeres eksempel. Så vil vejen åbne sig for jer til en fred, der er erobret på revolutionær vis, og så er der den største sandsynlighed for, at hundredtusinder af menneskers undergang kan undgås. Så kan I være sikker på, at det tyske og det franske folk vil udtale sig til gunst for jer. De engelske, japanske og amerikanske kapitalister vil imidlertid, selv om de ønsker krigen mod den revolutionære arbejderklasse, hvis kræfter vil tidobles, så snart kapitalisterne er tøjlet, så snart de er fjernet fra magten, og kontrollen går over på arbejdernes hænder – selv om de amerikanske, engelske og japanske kapitalister ønsker krigen, så er der 99 procents chancer for, at de ikke vil være i stand til at føre den. Det vil være tilstrækkeligt at erklære, at I ikke er pacifister, at I vil forsvare jeres republik, jeres arbejderdemokrati, jeres proletariske demokrati mod de tyske, franske og andre kapitalister – det vil være tilstrækkeligt til at sikre freden.

Derfor har vi tillagt vor erklæring om offensiven så stor en betydning. Der er indtrådt et vendepunkt for hele den russiske revolutions historie. Da den russiske revolution

begyndte, fik den hjælp af Englands imperialistiske bourgeoisie, som troede, at Rusland var noget i retning af Kina eller Indien. I stedet for skete der det, at ved siden af regeringen, hvor godsejerne og kapitalisterne nu har flertallet, opstod sovjetterne, et magtfuldt repræsentationsorgan med en kraft uden lige, som I ødelægger ved at deltage i bourgeoisiets koalitionsministerium. I stedet for har den russiske revolution bevirket, at sympatien for den revolutionære kamp nedefra mod den kapitalistiske regering overalt i alle lande er blevet tredoblet. Spørgsmålet står sådan: skal vi gå fremad eller tilbage? I en revolutionær tid kan man ikke blive stående på samme sted. Derfor er offensiven et vendepunkt i hele den russiske revolution, ikke på grund af offensivens strategiske betydning, men i politisk og økonomisk henseende. Offensiven nu er en fortsættelse af det imperialistiske myrderi og af nedslagtningen af hundredtusinder, ja millioner af mennesker, objektivt, uafhængigt af denne eller hin ministers vilje eller hensigter, med det formål at kvæle Persien og andre svage folk. Magtens overgang til det revolutionære proletariat, som støttes af de fattige bønder, er ensbetydende med overgangen til den revolutionære kamp for freden i de sikreste, de mest smertefri former, som menneskeheden nogen sinde har kendt, overgangen til, at de revolutionære arbejderes magt og sejr sikres såvel i Rusland som i hele verden. (*Bifald fra en del af forsamlingen.*)

Den 18. juni

Den 18. juni vil på den ene eller anden måde indgå i den russiske revolutions historie som en af omsvingets dage.

Klassernes gensidige stilling, deres indbyrdes relationer i kampen mod hinanden, deres styrke, i særdeleshed i sammenligning med partiernes styrke – alt dette åbenbarede søndagens demonstration så tydeligt, så klart og eftertrykkeligt, at hvordan forløbet og tempoet i den videre udvikling end bliver, er og bliver gevinsten i form af bevidst orientering og klarhed gigantisk.

Demonstrationen bortvejrede i løbet af nogle få timer som en håndfuld støv de tomme taler om bolsjevikkerne som konspiratorer og viste med ubestridelig tydelighed, at de arbejdende massers avantgarde i Rusland, hovedstadens industriproletariat og dens tropper, med overvældende flertal går ind for de paroler, som vort parti altid har forfægtet.

Arbejder- og soldaterbataljonernes taktfaste skridt. Omkring en halv million demonstranter. Enheden i den samdrægtige fremmarch. Enheden om parolerne, blandt hvilke det enorme flertal lød: »Al magt til sovjetterne«, »Ned med de 10 kapitalist-ministre«, »Hverken separatfred med tyskerne eller hemmelige aftaler med de engelske og franske kapitalister« osv. Ingen, der så demonstrationen, kunne nære tvivl om disse parolers sejr blandt de russiske arbejder- og soldatermassers organiserede avantgarde.

Demonstrationen den 18. juni blev en demonstration af det revolutionære proletariats kræfter og politik. Dette proletariat viser revolutionens retning og vejen ud af blindgyden. Heri ligger den enorme historiske betydning af søndagens demonstration, heri adskiller den sig principielt fra demonstrationen den dag revolutionens ofre blev begravet og 1. maj demonstrationen. Dengang var det al-

les *hyldning* af revolutionens første sejr og dens helte, et blik folket kastede tilbage på den første etape til friheden, som det havde tilbagelagt så overordentlig hurtigt og vellykket. 1. maj var en *fest* for ønsker og håb, der er forbundet med den verdensomfattende arbejderbevægelses historie, med dens idealer: fred og socialisme.

Ingen af de to demonstrationer satte sig som mål at vise *retningen* for revolutionens videre bevægelse og kunne ikke vise den. Ingen af dem rejste konkrete, bestemte og brændende problemer for masserne og i massernes navn om, hvorhen og hvordan revolutionen skal gå.

Den 18. juni var i den forstand den første politiske *handlingsdemonstration*, en klargørelse, ikke gennem bøger eller aviser, men på gaden, ikke gennem lederne, men gennem masserne – en klargørelse af hvordan forskellige klasser handler, agter at handle og vil handle for at videreføre revolutionen.

Bourgeoisiet skjulte sig. En fredelig demonstration, der var arrangeret af folkets notoriske flertal, med frihed til at demonstrere for partiparoler og med det hovedmål at imødegå kontrarevolutionen, en sådan demonstration afslog bourgeoisiet at deltage i. Det er også forståeligt. Bourgeoisiet er jo netop kontrarevolutionen. Det skjuler sig for folket, det organiserer regulære kontrarevolutionære sammensværgelser mod folket. De partier, der for tiden regerer i Rusland, de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partier, afslørede sig klart den historiske 18. junidag som vaklende partier. Deres paroler udtrykte vaklen, og bag deres paroler stod – klart og tydeligt for alle – et mindretal. Stå stille på stedet, indtil videre lade alt blive ved det gamle – dét var hvad *de* rådede folket til med deres paroler, med deres vaklen. Men folket følte, og de følte, at det var umuligt.

Ikke mere vaklen, sagde proletariatets avantgarde, de russiske arbejder- og soldatermassers avantgarde. Ikke mere vaklen. En politik, der viser tillid til kapitalisterne, til *deres* regering, *deres* reformbestræbelser, *deres* krig, *deres* offensiv – det er en håbløs politik. Dens sammenbrud er nær. Dens sammenbrud er uundgåeligt. Det bliver også et sammenbrud for de socialrevolutionæres og mensjevikkernes regerende partier. Kaos rykker stadigt nærmere. Det er *umuligt* at redde sig fra det på anden måde end gennem revolutionære foranstaltninger, der

træffes af den revolutionære klasse med magten i hænde.

Folket må bryde med tillidspolitikken over for kapitalisterne, det må vise den revolutionære klasse, proletariatet, tillid, i det og kun i det findes kilden til styrke. I det og kun i det ligger garantien for, at de interesser, der varetages, bliver *flertallets*, de arbejdendes og de udbyttedes, de af krig og kapital undertrykte, de som evner at besejre krig og kapital!

En krise af uhørt omfang truer Rusland og hele menneskeheden. Den eneste udvej er at vise den mest organiserede fortrop for de arbejdende og udbyttede tillid og at støtte dens politik.

Om folket snart vil forstå denne lære, og hvordan den bliver virkeliggjort, ved vi ikke. Men vi ved med bestemt-
hed, at uden denne lære er der ingen vej ud af blindgyden, at vaklen eller kontrarevolutionens bestialitet, som er mulig, ikke vil føre frem.

Uden folkemassernes fulde tillid til deres leder, proletariatet, er der ingen udvej.

Hvad spekulerede kadetterne i da de forlod regeringen?

Dette spørgsmål melder sig af sig selv. For at kunne reagere rigtigt på begivenheder, med en bestemt taktik, er det nødvendigt at forstå disse begivenheder rigtigt. Hvordan skal man så forstå kadetternes afgang?

Ærgrelse? Principiel uenighed om Ukraine-spørgsmålet? – Naturligvis ikke. Den, der mistænker kadetterne for principfasthed eller bourgeoisiet for at lade sine handlinger diktere af ærgrelse, ville være latterlig.

Nej. Kadetternes afgang kan kun forstås som resultat af en spekulation. Hvad er kernen i denne spekulation?

Den består i dette: for at regere et land, der har gennemgået en stor revolution, og som ikke kan falde til ro – tilmed under verdensomfattende imperialistisk krig – kræves nødvendigvis initiativ og foretagsomhed i uhyre dristigt og historisk stort format fra den virkelig revolutionære klasses side, et initiativ og en foretagsomhed, som bæres af grænseløs entusiasme. Enten skal denne klasse kues med vold – det har kadetterne præket for i lang tid, lige siden den 6. maj – eller man skal betro sig til dens førerskab. Enten skal man alliere sig med den imperialistiske kapital – så er det nødvendigt at gå til offensiv, nødvendigt at være kapitalens lydige tjener, nødvendigt at blive dens slave, nødvendigt at opgive utopierne om at afskaffe jordejendommen uden erstatning (se Lvovs taler, refereret i Birsjevka, mod Tjernovs program) – eller man må vende sig mod den imperialistiske kapital; så må man ufortøvet foreslå folkene i alle lande præcise fredsbetingelser, da folkene overalt er udmattede af krigen, så må man have mod til at løfte og forstå at løfte den proletariske verdens revolutions banner mod kapitalen, at gøre det ikke i ord, men i handling, og at dri-

ve revolutionen fremad i selve Rusland på den mest beslutsomme måde.

Kadetterne er behændige og beregnende både som forretnings- og finansmænd, når det gælder om at beskytte kapitalen, når de driver politik. Kadetterne har rigtigt kalkuleret, at situationen *objektivt* er revolutionær. De er villige til at gennemføre reformer og er glade for at dele magten med reformister af typen Tsereteli og Tjernov. Men reformer hjælper ikke. En reformvej, der fører ud af krisen, ud af krigen og det økonomiske kaos, *findes ikke*.

Og ud fra deres klasses standpunkt, ud fra imperialisternes og udbytternes klassestandpunkt spekulerer kadetterne rigtigt: ved at forlade kabinettet stiller vi jo et ultimatum. Vi ved, at Tsereteli, Tjernov og deres lige ikke i dag har tillid til den virkeligt revolutionære klasse, at de ikke i dag vil føre en virkelig revolutionær politik. Vi jager dem lidt skræk i livet. For hvis kadetterne ikke er med, betyder det jo, at der ikke kommer »hjælp« fra den engelsk-amerikanske verdenskapital, det betyder at gå revolutionens vej *og* mod kapitalen. Det gør Tsereteli, Tjernov og deres lige sikkert ikke, det drister de sig ikke til! De vil i stedet gøre os indrømmelser!

Og hvis ikke, så vil revolutionen mod kapitalen, hvis den trods alt skulle begynde, ikke lykkes, og vi vender tilbage til regeringsmagten.

Således spekulerer kadetterne. Vi gentager: fra udbytternes klassestandpunkt er spekuleringen rigtig.

Hvis Tsereteli og Tjernov og deres lige indtog den udbyttede klasses standpunkt, og ikke det vaklende småborgerskabs, ville de have besvaret kadetternes rigtige spekulation med en rigtig tilslutning til det revolutionære proletariats politik.

Hvor er magten og hvor er kontrarevolutionen?

Det spørgsmål besvarer man som oftest meget enkelt. Der er i det hele taget ikke nogen kontrarevolution, eller vi ved ikke, hvor den er. Statsmagten er vi derimod udmærket klar over. Den er i hænderne på den provisoriske regering, der kontrolleres af den centrale eksekutivkomité (TsIK) (1) under den alrussiske sovjetkongres af arbejder- og bonderepræsentanter. Således lyder de hyppigste svar.

Gårsdagens politiske krise (2) efterlod en arv, som det sker ved de fleste kriser af enhver art, der nedbryder alt det konventionelle og ødelægger alle illusioner, nemlig ruinerne af illusionerne, der kommer til udtryk i de her anførte hyppige svar på spørgsmål, der er afgørende i enhver revolution.

Der eksisterer et tidligere medlem af den 2. statsduma, Aleksinskij, som de *socialrevolutionære* og *mensjevikkene* – de ledende partier i sovjetterne af arbejder-, bonde- og soldaterrepræsentanter – *har afslået* at give adgang til eksekutivkomiteen under sovjetten af soldater- og arbejderrepræsentanter, *indtil han har rehabiliteret sig*, dvs. genoprettet sin ære.

Hvad er der galt? Hvorfor har eksekutivkomiteen offentligt og formelt udtrykt mistillid til Aleksinskij og krævet, at han genopretter sin ære, dvs. fundet ham æreløs? Fordi Aleksinskij i den grad har gjort sig berygtet med sine bagvaskelser, at journalister fra de mest forskelligartede partier i Paris har stemplet ham som bagtaler. Aleksinskij påtog sig ikke at genoprette sin ære over for eksekutivkomiteen, han foretrak i stedet at skjule sig i Plekhanov-avisen Jedinstvo, (3) hvor han i begyndelsen underskrev sig med sine initialer, senere, da han var blevet modigere, med sit fulde navn.

Den 4. juli, i går middag, fik nogle bolsjevikker et vink fra bekendte om, at Aleksinskij havde leveret journalistkomiteen i Petrograd en ny nederdrægtig løgn. Flertallet af de underrettede værdigede overhovedet ikke dette vink nogen opmærksomhed, da de kun har modvillig foragt til overs for Aleksinskij og hans »arbejde«. Men en bolsjevik, Dsjugasjvili (Stalin), der er medlem af den centrale eksekutivkomité, og som i egenskab af grusisk socialdemokrat længe har kendt kammerat Tjkheidse, talte med denne på TsIK's møde om Aleksinskij's nye nederdrægtige bagvaskelsestog.

Det var sent om natten, men Tjkheidse erklærede, at TsIK ikke vil forholde sig ligegyldigt til, at folk, der frygter retten og undersøgelse fra TsIK's side, udspreder bagvaskelse. Tjkheidse henvendte sig øjeblikkeligt *telefonisk*, på egne vegne som formanden for TsIK og på Tseretelis vegne som medlem af den provisoriske regering, til alle avisredaktioner og anmodede dem om *ikke at trykke Aleksinskij's bagvaskelse*. Tjkheidse sagde til Stalin, at de fleste aviser udtrykte beredthed til at efterkomme hans anmodning, at kun Jedinstvo og Retj (4) havde været »tavse« nogen tid (vi har ikke set Jedinstvo, men Retj har *ikke* trykt bagvaskelsen). Som følge heraf er bagvaskelsen kun havnet på siderne i en lille – for de fleste intellegente mennesker i det hele taget ukendt – sensationsavis, Sjivoje Slovo, (5) nr. 51 (404), hvis udgiver og redaktør underskriver sig A. M. Umanskij.

Nu skal bagtalerne stå til ansvar for retten. Set fra den side er sagen enkel og ligetil.

Det forvrøvlede i bagvaskelsen er slående. En vis fænrík fra det 16. sibiriske skytterregiment, Jermolenko, blev »overført« (?) »til os bag den 6. armés front den 25. april for at agitere for hurtigst mulig separatfred med Tyskland«. Det drejer sig tilsyneladende om et subjekt, flygtet fra fangenskab, om hvem det i Sjivoje Slovo aftrykte »dokument« tilføjer: »Jermolenko påtog sig dette hverv efter kammeraternes indtrængende anmodning«!!

Alene herudfra kan man dømme om, hvor megen tillid dette subjekt, der er så uhæderligt, at det kunne påtage sig et sådant »hverv«, fortjener!... Vidnet er et uhæderligt menneske. Det er en kendsgerning.

Og hvad kunne vidnet så fortælle?

Det fortalte følgende: »Officererne Schiditzki og Lü-

bers i den tyske generalstab havde meddelt han, at agent for den tyske generalstab og samtidig formand for Ukraine-sektionen af Forbundet Til Ukraines Befrielse, (6) A. Skoropis-Ioltukhovskij og Lenin fører agitation af samme art i Rusland. Det er overdraget Lenin af al magt at underminere det russiske folks tillid til den provisoriske regering«.

De tyske officerer har altså, for at bevæge Jermolenko til hans uhæderlige handling, skamløst løjet for ham om Lenin, der, som alle ved og som *hele* bolsjevikkernes *parti* har erklæret officielt, på den mest energiske og uigenkaldelige måde altid og ubetinget har *afvist* en separatfred med Tyskland!! De tyske officerers løgn er så himmelråbende, grov og absurd, at intet tænkende menneske bare ét øjeblik kan tvivle på, at det er løgn. Og et politisk dannet menneske kan endnu mindre tvivle på, at sammenstillingen af Lenin med en vis Ioltukhovskij (?) og Forbundet Til Ukraines Befrielse er en særlig iøjnefaldende meningsløshed, eftersom både Lenin og alle internationalister mange gange, og netop under krigen, *offentligt har afgrænset sig* fra dette suspekke social-patriotiske »Forbund«!

Den af tyskerne bestukne Jermolenkos eller de tyske officerers grove løgn fortjente heller ikke skyggen af opmærksomhed, medmindre »dokumentet« tilføjes visse »netop indløbne meddelelser« – ukendt til hvem, hvordan, fra hvem, hvornår – ifølge hvilke »penge til agitation« »modtages« (af hvem? »dokumentet« *er bange for* at sige rent ud, at Lenin anklages eller mistænkes!! dokumentet fortier, *af hvem* »der modtages«!) »gennem« »betroede folk«: »bolsjevikkerne« Fürstenberg (Hanecki) og Koslovskij. Som om der i den forbindelse også haves oplysninger om pengeoverførsler gennem bankerne; angiveligt skulle der »af militærcensuren være konstateret en uophørlig(!) udveksling af telegrammer af politisk og pengemæssig karakter mellem de tyske agenter og de bolsjevikiske ledere«!!

Atter en løgn så grov, at absurditeten virker slående. Hvis bare ét ord var sandt, hvordan kunne det så gå til, at 1) man *for ganske kort tid siden* frit lod Hanecki rejse ind i Rusland og frit lod ham rejse ud igen? at 2) man *hverken* arresterede Hanecki eller Koslovskij *før* der i aviserne fremkom oplysninger om deres forbrydelser?

Mon generalstaben virkelig, såfremt den faktisk var i besiddelse af bare nogenlunde tillidvækkende efterretninger om pengeoverførsler, telegrammer o.l., kunne have tilladt rygter om dette udspreedt gennem Aleksinskij og den gule presse uden at arrestere Hanecki og Koslovskij? Er det ikke klart, at vi her præsenteres for avisbagtaleres makværk af værste slags, og intet andet?

Vi tilføjer, at hverken Hanecki eller Koslovskij er bolsjevikker, men begge medlemmer af det polske socialdemokrati, Hanecki medlem af dets centralkomité, at vi kender ham fra London-kongressen (1903), (7) som de polske delegerede udvandrede fra osv. Bolsjevikkerne har *overhovedet ingen* penge modtaget, hverken fra Hanecki eller Koslovskij. Alt dette er pureste, groveste løgn.

Hvori består denne løgns politiske betydning? For det første i, at bolsjevikernes politiske modstandere ikke kan klare sig uden løgn og bagvaskelse. Så lave og nedrige er disse modstandere.

For det andet i, at vi får svar på spørgsmålet, der er stillet i denne artikels overskrift.

Beretningen om »dokumenterne« blev sendt til Kerenskij allerede den 16. maj. Kerenskij er medlem af både den provisoriske regering og sovjetten, dvs. af begge »magtcentre«. Fra 16. maj til 5. juli var der masser af tid. Statsmagten, såfremt den er statsmagten, kunne og skulle *selv* undersøge »dokumenterne«, afhøre vidner og arrestere mistænkte. Statsmagten, *begge* »magtcentre«, både den provisoriske regering og TsIK, kunne og skulle gøre dette.

Begge magtcentre er uvirksomme. Og generalstaben viser sig at stå i visse forbindelser med Aleksinskij, der på grund af bagvaskelse er formént adgang til sovjettens eksekutivkomité! Generalstaben tillader, netop da kadetterne forlader kabinettet, – tilfældigt, måske – at dens officielle dokumenter overgives Aleksinskij til offentliggørelse!

Statsmagten er uvirksom. Hverken Kerenskij, den provisoriske regering eller sovjettens eksekutivkomité så meget som tænker på at arrestere Lenin, Hanecki og Koslovskij, hvis de er under mistanke. I går nat, 4. juli, anmoder både Tjkheidse og Tsereteli om ikke at trykke en klar bagvaskelse. Men senere, langt ud på natten, sender Polovtsev imidlertid officerselever og kosakker af-

sted for at ødelægge Pravdas redaktion, hindre bladet i at udkomme, arrestere udgiverne, beslaglægge regnskabsbøgerne (som for at efterprøve, om der ikke er opført mistænkelige penge i dem). Og samtidig trykkes en lav bagvaskelse i en gul, underlødige, snavset avis, Sjivoje Slovo, for at optænde lidenskaberne, for at tilsvine bolsjevikkerne, for at skabe pogromstemning og for at få ødelæggelsen af Pravdas redaktion – Polovtsevs, officerselevernes og kosakkernes værk – til at se berettiget ud.

Den, der ikke bevidst lukker øjnene *for ikke at se sandheden*, kan ikke vildledes. Når der *skal* handles er *begge* magtcentre uvirksomme, TsIK, da den »har tillid til« kadetterne og er bange for at fortørne dem: samtidig handler kadetterne ikke som statsmagtens udøvere, da de foretrækker at handle *bag kulisserne*.

Dér er den, kontrarevolutionen bag kulisserne, lige for hånden: det er kadetterne, visse kredse i generalstaben (»hærens øverste officerer«, som sagt i vor partiresolution) og den suspekete, halvt sortehundredbetonede presse. Dé er *ikke* uvirksomme, dé »arbejder« enigt sammen. Dé er miljøet, der nærer pogromstemningen, forsøgene på pogromer, skuddene på demonstranter osv. osv.

Den, der ikke forsætligt lukker øjnene for ikke at se sandheden, kan ikke længere være vildledt.

Der er ingen statslig myndighed og bliver det ikke, før sovjetterne får magten i hænde og dermed lægger grundlaget for dens oprettelse. Kontrarevolutionen benytter sig af magtesløsheden og forener kadetterne med visse øverste officerer i hæren og sortehundredpressen. Det er den sørgelige virkelighed, men ikke desto mindre virkeligheden.

Arbejdere og soldater! Af jer kræves der udholdenhed, standhaftighed og årvågenhed!

Tre kriser

Desto mere hadefuldt man bagtaler og lyver om bolsjevikkerne i disse dage, desto roligere må vi, samtidig med at vi gendriver løgnene og bagtalelserne, trænge ind i den historiske sammenhæng i begivenhederne og ind i den politiske, *det vil sige den klasse-mæssige*, betydning af revolutionens forløb.

For at gendrive løgnet og bagtalelserne skal vi her blot gentage henvisningen til Listok Pravdy (1) fra den 6. juli og specielt henlede læsernes opmærksomhed på den nedenfor trykte artikel, der beviser dokumenteret, at bolsjevikkerne den 2. juli agiterede *mod* aktion (som erkendt af det socialrevolutionære partis blad), at stemningen hos masserne nåede kogepunktet den 3. juli, og aktionen begyndte på trods af vore råd, at vi den 4. juli i en løbeseddel (der blev aftrykt i det selvsamme socialrevolutionære blad, Delo Naroda) (2) opfordrede til en *fredelig og organiseret* demonstration, at vi om natten til den 4. juli tog beslutning om at afslutte demonstrationen. Fortsæt bare, I bagvaskere! I vil aldrig kunne tilbagevise disse kendsgerninger og deres afgørende betydning i hele deres sammenhæng!

Lad os gå over til spørgsmålet om begivenhedernes historiske sammenhæng. Da vi allerede i begyndelsen af april udtalte os imod støtte til den provisoriske regering, angreb både de socialrevolutionære og mensjevikkerne os. Men hvad har livets gang bevist?

Hvad har de tre politiske kriser: 20. og 21. april, 10. og 18. juni, 3. og 4. juli, bevist?

For det første har de bevist massernes voksende utilfredshed med den provisoriske regerings borgerlige flertals borgerlige politik.

Det er interessant at lægge mærke til, at det socialrevolutionære regeringspartis avis Delo Naroda fra den 6. ju-

li, på trods af hele sin fjendtlighed over for bolsjevikkerne, ser sig nødsaget til at anerkende, at der var dybtliggende økonomiske og politiske årsager til bevægelsen den 3. og 4. juli.

Den dumme, grove, gemene løgn, om at denne bevægelse skulle være kunstigt fremkaldt, om at bolsjevikkerne skulle have agiteret *for* aktion, falder for hver dag mere og mere fra hinanden.

Den fælles årsag, den fælles kilde, den fælles inderste kerne i alle de tre nævnte politiske kriser er klar – især hvis man ser på dem i deres sammenhæng, således som videnskaben byder os at se på politikken. Det er meningsløst blot at få den tanke, at tre kriser af en sådan art kunne fremkaldes kunstigt.

For det andet er det lærerigt at trænge ned i, hvad der er alment, og hvad der er individuelt i hver af disse tre kriser.

Det almene består i, at massernes utilfredshed nåede kogepunktet, og i massernes ophidselse over borgerskabet og *dettes* regering. Den, der glemmer, at dette er *sagens væsen* eller tier om dette eller nedvurderer dette, han fornægter socialismens fundamentale sandheder om klassekampen.

Klassernes kamp i den russiske revolution – lad de folk, der kalder sig socialister, og som ved noget om, hvordan klassernes kamp foregik i de europæiske revolutioner, lad dem tænke lidt over dette.

Det individuelle ved de tre kriser var den måde, de opstod på: Den første (20.-21. april) opstod stormende, spontant, slet ikke organiseret, og førte til de Sorte Hundreders beskyldning af demonstranterne og til uhørt vilde og løgnagtige beskyldninger mod bolsjevikkerne. Udbruddet efterfulgtes af politisk krise.

I det andet tilfælde besluttede bolsjevikkerne en demonstration, som de aflyste efter sovjetkongressens truende ultimatum og direkte forbud, og den 18. juni fandt den fælles demonstration sted, der fuldstændigt var domineret af bolsjevikernes paroler. Selv de socialrevolutionære og mensjevikkerne erkendte den 18. juni om aftenen, at en politisk krise ville være brudt ud, hvis den ikke var blevet afbrudt af offensiven fra fronten.

Den tredje krise breder sig stærkt og spontant den 3. juli på trods af bolsjevikernes anstrengelser den 2. juli

for at holde den tilbage, og efter at have nået sit højdepunkt den 4. juli, fører den den 5. og 6. til kontrarevolutionens kulmination. De socialrevolutionæres og mensjevikkernes svingen frem og tilbage giver sig udtryk i, at Spiridonova og en række andre socialrevolutionære udtaler sig for magtens overgang til sovjetterne, og de internationalistiske mensjevikker, der tidligere havde gået imod dette, udtaler sig i samme ånd.

Endelig er den sidste konklusion – og måske den mest lærerige – som man kan drage ved undersøgelsen af begivenhederne i deres sammenhæng, at *alle* tre kriser viser os en vis ny fremtrædelsesform af en mere kompleks type i vor revolutions historie, kendetegnet ved en bølgeformet bevægelse, hurtigt opsving og stejlt fald, skærpe af revolutionen og kontrarevolutionen, hvorved mellemelementerne for længere eller kortere tid bliver »skyllet ud«.

I sin form var bevægelsen i alle tre kriser en *demonstration*. Demonstration mod regeringen – det ville, formelt set, være den mest præcise beskrivelse af hændelserne. Men sagens kerne er netop, at det ikke er en almindelig demonstration, det er noget betydeligt større end en demonstration og mindre end en revolution. Det er revolutionens og kontrarevolutionens *samtidige* udbrud, det er en kraftig, af og til øjeblikkelig, »udskylning« af mellemelementerne i forbindelse med, at de proletariske og de borgerlige elementer træder stormende frem.

I denne forbindelse er det særdeles karakteristisk, at alle mellemelementerne bebrejder *begge* disse klasse-mæssige kræfter, både den proletariske og den borgerlige, *hver eneste* af disse bevægelser. Se engang på de socialrevolutionære og mensjevikkerne: de er ude af sig selv og skriger og skråler af alle kræfter om, at bolsjevikkerne med deres yderligheder hjælper kontrarevolutionen, og samtidig erkender de, at kadetterne (med hvem de er koalitions partnere i regeringen) er kontrarevolutionære. »Vi må med alle midler afgrænse os« – skrev Delo Naroda i går – »fra alle højre-elementer, inklusive det militante Jedinstvo (3) (med hvem, tilføjer vi, de socialrevolutionære gik i blok til valgene) – det er vor uopsættelige opgave.«

Sammenlign dette med Jedinstvo fra i dag (7. juli), hvor Plekhanov i sin lederartikel ser sig nødsaget til at

fastslå den uomtvistelige kendsgerning, at sovjetterne (dvs. de socialrevolutionære og mensjevnikkerne) har taget sig »to uger til at tænke over sagen«, og at hvis magten overgår til sovjetterne, så »ville det være lig med en sejr for leninisterne«.

Er det ikke karakteristisk? Mellemelementerne beskylder kadetterne for at lette arbejdet for bolsjevnikkerne, og bolsjevnikkerne for at lette arbejdet for kadetterne!! Er det da så svært at begribe, at vi her skal udskifte de politiske betegnelser med de klasse-mæssige, og at vi da foran os vil have småborgerskabets drøm om, at klassekampen mellem proletariatet og bourgeoisiet er forsvundet, småborgerskabets beklagen sig over proletariatets klassekamp med bourgeoisiet? Er det da så svært at begribe, at ingen som helst bolsjevnikker i hele verden ville være i stand til at »fremkalde« én eneste »folkebevægelse«, for slet ikke at tale om tre, hvis ikke særdeles tungtvejende økonomiske og politiske årsager havde bragt proletariatet i bevægelse? At alle kadetter og monarkister tilsammen ikke ville være i stand til at fremkalde nogen som helst bevægelse »fra højre«, hvis ikke lige så tungtvejende årsager havde skabt en kontrarevolutionær indstilling hos bourgeoisiet som klasse?

På grund af bevægelsen den 20.-21. april har man skældt både os og kadetterne ud for halsstarrighed, for at gå til yderligheder, for skærpelse af spændingen, man er gået så vidt som til at beskyldte bolsjevnikkerne (så vanvittigt som det nu kan være) for skyderiet på Nevskij Prospektet, – og da så bevægelsen endte, så skrev de selv samme socialrevolutionære og mensjevnikker i deres forenede, officielle organ, Istvestija, at »folkebevægelsen har fejlet Miljukov og de andre imperialister til side«, dvs. de *priste* bevægelsen!! Er det ikke karakteristisk? Viser dette ikke ganske tydeligt, at småborgerskabet ikke forstår mekanismen, væsenet, i proletariatets klassekamp med bourgeoisiet?

Den objektive situation er følgende: Det overvældende flertal af Ruslands befolkning er småborgerligt på grund af deres livsbetingelser og endnu mere på grund af deres tankegang. Men i dette land hersker storkapitalen, først og fremmest ved hjælp af banker og syndikater. I dette land findes der et byproletariat, der er tilstrækkeligt udviklet til at gå sin egen vej, men som endnu ikke er i

stand til på en gang at trække flertallet af halvproletarerne over på sin side. Af denne grundlæggende, klassemæssige, kendsgerning følger uundgåeligheden af sådanne kriser, som de tre, vi netop har undersøgt, og heraf følger også deres form. Krisernes form kan naturligvis ændre sig i fremtiden, men væsenet vil være det samme, også hvis for eksempel de socialrevolutionæres konstituerende forsamling skulle træde sammen i oktober. De socialrevolutionære har lovet bønderne 1) afskaffelse af den private ejendomsret til jorden; 2) overgivelse af jorden til de arbejdende; 3) konfiskation af godsejernes jorder og deres overgivelse til bønderne uden erstatning. Det er absolut umuligt at virkeliggøre disse store omdannelser uden at træffe helt afgørende revolutionære forholdsregler mod bourgeoisiet, forholdsregler som *kun* de fattigste bønders opslutning bag proletariatet er i stand til at gennemføre, og *kun* ved en nationalisering af banker og syndikater. De godtroende bønder, der stadig tror, at man kan opnå disse skønne ting ved kompromis'er med bourgeoisiet, vil uundgåeligt blive skuffede og... »utilfredse« (for at sige det mildt) med proletariatets skarpe klassekamp mod bourgeoisiet for en virkelig gennemførelse af de socialrevolutionære løfter. Sådant var det, og sådan vil det vedblive at være.

Skrevet 8. (21.) juli 1917.
Trykt første gang
i 1925 i tidsskriftet Proletarskaja
Revoljutsija, nr. 1.

Skal bolsjevikernes ledere møde for retten? (1)

Efter private samtaler at dømme er der to meninger om dette spørgsmål.

Kammerater, der lader sig påvirke af »sovjetternes atmosfære«, hælder ofte til et ja.

De, der befinder sig nærmere arbejdermasserne, hælder tilsyneladende til et nej.

Principielt drejer spørgsmålet sig først og fremmest om en vurdering af det, man sædvanligvis kalder forfatningsmæssige illusioner. Hvis man mener, at der i Rusland er mulighed for og virkelig fungerer en retmæssig regering og en retmæssig domstol, at indkaldelsen af den Konstituerende Forsamling er sandsynlig, så kan man konkludere til fordel for et ja.

En sådan opfattelse er imidlertid helt fejlagtig. Netop de seneste begivenheder efter 4. juli har på den mest anskuelige måde vist, at indkaldelsen af den Konstituerende Forsamling er usandsynlig (uden en ny revolution), at der i Rusland hverken er en retmæssig regering eller en retmæssig domstol, og (nu) ikke kan være det.

Domstolene er statsmagtens organ. Det glemmer de liberale undertiden. For marxisten er det en synd at glemme.

Men hvor er statsmagten? Hvem udøver den?

Der er ingen regering. Den skifter hver dag. Den er uvirksom.

Der hersker et militært diktatur. Her er det latterligt så meget som at tale om en »domstol«. Det drejer sig ikke om »domstolen«, men om en *episode i borgerkrigen*. Det er det tilhængerne af et ja beklageligvis ikke vil forstå.

Perversev og Aleksinskij som »sag«søgere!! Er det ikke virkelig latterligt her at tale om nogen retsproces? Er det ikke virkelig naivt at tro, at en eller anden dom-

stol under sådanne omstændigheder kan klarlægge, fastslå eller undersøge noget??

Statsmagten er i hænderne på et militært diktatur, og uden en ny revolution kan denne magt kun styrkes en vis tid, først og fremmest så længe krigen varer.

»Jeg har intet ulovligt gjort. Domstolen er retfærdig. Domstolen vil klarlægge sagen. Retsmødet vil være åbent. Folket vil forstå. Jeg møder op«.

Dette ræsonnement er naivt indtil det barnagtige. Det er ikke en retssag, men hetz mod internationalisterne *magten har brug for*. Sætte dem i fængsel og holde dem der – det er det de herrer Kerenskij og co. har brug for. Sådan var det (i England og Frankrig), sådan bliver det (i Rusland).

Lad internationalisterne arbejde illegalt efter formåen, men lad dem ikke begå den dumhed at møde frivilligt for retten!

Den politiske situation

(Fire teser)

1. Kontrarevolutionen har organiseret sig, befæstet sig og reelt grebet statsmagten. (1)

Den fulde organisering og befæstelse af kontrarevolutionen består i en velgennemtænkt og allerede fuldført forening af kontrarevolutionens tre hovedkræfter:

1) Kadetternes parti, (2) dvs. det organiserede bourgeois virkelige leder: det stillede regeringen et ultimatum ved at forlade den og ryddede dermed vejen for, at kontrarevolutionen kunne styrte regeringen.

2) Generalstaben og hærens øverste officerer: de har med bevidst eller halvbevidst hjælp fra Kerenskij, som selv de kendteste socialrevolutionære nu kalder en Cavaignac, grebet den reelle statsmagt, idet de ikke alene uden retskendelse, men også uden regeringens beslutning allerede er gået over til at anvende våbenmagt mod revolutionære troppedelinger ved fronten, afvæbne revolutionære tropper og arbejdere i Petrograd og Moskva, undertrykke og underkue i Nisjnij-Novgorod, arrestere bolsjevikker og lukke deres aviser. I virkeligheden udøves den afgørende statsmagt i Rusland nu af et militært diktatur. Denne kendsgerning tilsløres endnu af en række institutioner, der er revolutionære i ord, men afmægtige i handling. Det er imidlertid en uomtvistelig og i den grad afgørende kendsgerning, at det uden forståelse af den er umuligt at forstå noget som helst i den politiske situation.

3) Den sortehundred-monarkistiske og borgerlige presse: den er allerede – fra en rasende hetz mod bolsjevikkerne – gået over til at hetze mod sovjetterne, Tjernovs »brandstiftere« osv. og har overordentligt klart vist, at det nu herskende, af kadetterne og monarkisterne understøttede militærdiktators virkelige politiske hensigt er at forberede en opløsning af sovjetterne. Mange social-

revolutionære og mensjevnikiske ledere, dvs. det nuværende flertal i sovjetterne, har allerede erkendt og givet udtryk for dette de seneste dage, men som ægte småborgere snakker de sig fra den truende virkelighed med det tommeste rungende frasemageri.

2. Sovjetternes ledere og de socialrevolutionæres og mensjevnikernes partier har med Tsereteli og Tjernov i spidsen endegyldigt forrådt revolutionen, da de har udleveret den til de kontrarevolutionære og forvandlet sig selv, deres partier og sovjetterne til et figenblad for kontrarevolutionen. Denne kendsgerning er påvist ved, at de socialrevolutionære og mensjevnikerne prisgav bolsjevikkerne og stiltiende godkendte ødelæggelsen af deres avisredaktioner uden så meget som vove fortælle folket direkte og åbent, at de gik med til det, og hvorfor de gjorde det. Ved at legalisere afvæbningen af arbejderne og de revolutionære enheder har de frataget sig selv enhver reel magt. De er blevet de mest tomme snakkehoveder, der hjælper reaktionen med at »beskæftige« folkets opmærksomhed, mens reaktionen gør sine sidste forberedelse til at opløse sovjetterne. Har man ikke fuldt ud forstået det totale og endegyldige sammenbrud for de socialrevolutionærers og mensjevnikernes partier og det nuværende flertal i sovjetterne, har man ikke fuldt ud forstået det rent fiktive i deres »direktorium« og andre maskerader, kan man absolut intet forstå i hele den nuværende politiske situation.

3. Ethvert håb om en fredelig udvikling af den russiske revolution er endegyldigt forsvundet. Den objektive situation er: enten sejrer militærdiktaturet fuldt ud, eller også sejrer arbejderens væbnede opstand, og det sidste er kun muligt, hvis den falder sammen med et magtfuldt opsving blandt masserne mod regeringen og mod bourgeoisiet som følge af den økonomiske opløsning og krigens forhaling.

Parolen »Al magt til sovjetterne« var parolen for revolutionens fredelige udvikling, der var mulig i april, maj, juni og indtil 5.-9. juli, dvs. indtil den reelle magt spilledes militærdiktaturet i hænde. Nu er denne parole allerede falsk, da den ikke tager hensyn til det stedfundne magtskifte og til de socialrevolutionæres og mensjevnikernes fuldstændige forræderi i praksis over for revolutionen.

Nu kan det ikke nytte sagen at spille hasard, revoltere, yde spredt modstand eller gøre håbløse forsøg på at modstå reaktionen ukoordineret. Det kan kun en klar forståelse af situationen, behersket og fast optræden af arbejderne avantgarde og forberedelse af styrkerne til væbnet opstand, der i øjeblikket har umådeligt vanskelige betingelser for at sejre, men hvis sejr alligevel er mulig under forudsætning af det i tesen nævnte sammenfald af kendsgerninger og udviklingsforløb. Der må ikke næres flere forfatningsmæssige og republikanske illusioner, ikke flere illusioner om en fredelig vej, ikke forsøges spredte aktioner, man må ikke lade sig provokere *nu* af de Sorte Hundreder og kosakkerne, men samle kræfterne, omorganisere dem og ihærdigt forberede dem til den væbnede opstand for det tilfælde, at krigens forløb gør det muligt at gennemføre den i virkelig masseomfang, i folkeomfattende målestok. Bønderne kan umuligt få jorden nu uden væbnet opstand, eftersom kontrarevolutionen helt forenede sig med godsejerne som klasse, da den tog magten.

Målet for den væbnede opstand kan kun være, at proletariatet med støtte fra de fattigste bønder får magten i hænde med det formål at gennemføre vort partis program.

4. Arbejderklassens parti skal, uden at forkaste legaliteten, men også uden at overdrive den et eneste øjeblik, *forene* det legale arbejde med det illegale, som i årene 1912-1914.

Ikke en eneste times legalt arbejde må forpasses. Men man må heller ikke tro en døjt på de forfatningsmæssige og »fredelige« illusioner. Der må øjeblikkeligt organiseres illegale organisationer og celler overalt til udbredelse af flyveblade og andet. Vi må omorganisere os øjeblikkeligt, disciplineret, ihærdigt, over hele linjen.

Der må handles som i årene 1912-1914, da vi kunne tale om at styrte tsarismen gennem revolution og væbnet opstand uden at miste den legale basis, hverken i statsdumaen, i forsikringskasserne, i fagforeningerne eller andet steds.

Brev til redaktionrn af Novaja Sjisn (1)

Tillad mig at anmode om jeres gæstfrihed, kammerater, som følge af en påtvungen standsning af vort partiorgan. (2) Aviser af en vis type har indledt en rasende hetz mod os med beskyldninger for spionage og forbindelser med en fjendtlig regering.

Følgende simple kendsgerninger viser, med hvilket uhørt... letsind (et ikke dækkende og alt for svagt udtryk) denne hetz føres. Sjivoje Slovo (3) skrev først, at Lenin er spion, men erklærede derefter i form af en »berigtigelse«, der ikke ændrer sagen, at han ikke beskyldes for spionage! Først fremfører man Jermolenkos forklaringer, derefter er man tvunget til at indrømme, at det ligefrem er pinligt og beskæmmende at se noget bevis i den slags forklaringer fra den type mennesker.

Man indfletter navnet Parvus, men fortier, at ingen har fordømt Parvus så skånselsløst skarpt, som det af os redigerede Sotsial-Demokrat i Geneve gjorde det allerede 1915 i artiklen Bunden Er Nået, (4) der brændmærkede Parvus som »renegat«, »Hindenburgs støvleslikker« o.l. Ethvert læsekyndigt menneske ved eller kan let få at vide, at der ikke kan være tale om nogen politiske eller andre forbindelser overhovedet mellem os og Parvus.

Man indblander en eller anden Sumenson, som vi ikke blot aldrig har haft med at gøre, men heller aldrig har set. Man fremlægger Hanecki og Koslovskijs forretningsanliggender uden at fremføre en eneste kendsgerning om, i hvilken henseende netop, hvor, hvornår eller hvordan disse forretningsanliggender har været et dække over spionage. Hvad os angår, har vi ikke blot aldrig, hverken direkte eller indirekte, taget del i disse forretningsanliggender, vi har heller ikke modtaget en eneste kopek fra nogen af de nævnte kammerater, hverken vi selv personligt eller partiet.

Man går så vidt som til at give os skylden for, at tyske aviser eftertrykker Pravdatelegrammer – med forvanskninger – men »glemmer« at minde om, at Pravda udgiver en bulletin i udlandet på tysk og fransk, og at eftertryk af denne bulletin er helt frit!

Og alt dette sker med deltagelse eller endog på initiativ af Aleksinskij, der er forment adgang til sovjetten, med andre ord stemplet som bevidst bagtaler!! Skulle man mon ikke forstå, at *et sådant felttog* mod os er *justitsmord fra baghold*? Den centrale eksekutivkomites drøftelse af betingelserne for at stævne medlemmer af denne komité for retten vil utvivlsomt i almindelighed indføre et element af orden i tingene. Vil de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partier mon deltage i et forsøg på justitsmord? i, at vi udleveres til retten – endog uden henvisning til, om vi beskyldes for spionage eller oprør? – i det hele taget i, at nogen udleveres til retten uden nogen form for præcis kvalificering af forbrydelsen? i en klar tendentiøs proces, der kan hindre personer, som disse partier selv på forhånd har opstillet som kandidater til den konstituerende forsamling, i at kandidere? Vil disse partier mon umiddelbart før indkaldelsen af den konstituerende forsamling gøre begyndelsen til en Dreyfus-affære (5) på russisk grund?

Der kommer svar på disse spørgsmål i nær fremtid. Det forekommer os at være den frie presses pligt at stille dem åbent.

Vi taler ikke om den borgerlige presse. Det er klart, at Miljukov tror lige så lidt på, at vi er spioner og har modtaget tyske penge, som Markov og Samyslovskij troede på, at jøderne drikker børneblod.

Men Miljukov og co. ved hvad de gør.

N. Lenin

Brev til redaktionen af Proletarskoje Delo (1)

Kammerater! Vi har af følgende årsager ændret vor tidligere hensigt at underordne os den provisoriske regerings kendelse om vor arrestation. (2)

Af brevet fra den tidligere justitsminister, Pereversev, der blev trykt i bladet *Novoje Vremja* (3) i søndags, fremgik det klart, at »retssagen« mod Lenin og andre for »spionage« helt bevidst er konstrueret af kontrarevolutionens parti.

Pereversev indrømmer ganske åbent, at han satte uprøvede anklager i omløb for at ægge soldaternes raseri (ordret udtrykt) mod vort parti. Det indrømmer han, der var justitsminister i går, og som endnu i går kaldte sig socialist! Pereversev gik af. Men ingen tør påstå, at den nye justitsminister ikke også vil anvende Pereversevs og Aleksinskij s metoder.

Det kontrarevolutionære bourgeoisi forsøger at rejse en ny Dreyfus-sag. Det tror lige så lidt på vor skyldighed i »spionage«, som den russiske reaktions ledere, der skabte Bejlis-sagen, (4) troede på, at jøderne drikker børneblod. Der er i øjeblikket overhovedet ingen garantier for retssikkerhed i Rusland.

Den centrale eksekutivkomité, der anser sig for at være det russiske demokratis befuldmægtigede organ, udpegede først en kommission (5) til undersøgelse af spionagesagen, men opløste så denne kommission efter pres fra de kontrarevolutionære kræfter. Den ville hverken direkte bekræfte eller annullere ordren om vor arrestation. Den vaskede sine hænder efter reelt at have udleveret os til kontrarevolutionen.

Anklagen mod os for »sammensværgelse« og »moralsk« »ophidselse« til oprør aftegner sig allerede helt

klart. Hverken den provisoriske regering eller sovjetten – der begge udmærket ved, at det at tale om »sammen­sværgelse« i forbindelse med bevægelsen, der fandt sted 3.-5. juli, simpelt hen er meningsløst – giver overhovedet nogen juridisk præcis kvalificering af vor påståede forbrydelse. Mensjevikkernes og de socialrevolutionæres ledere forsøger slet og ret at formilde kontrarevolutionen, der nu også retter sig mod dem, ved på dens vink at udlevere en række af vore partimedlemmer. I Rusland kan der nu hverken være tale om et retsgrundlag, eller blot de forfatningsmæssige garantier, der eksisterer i de borgerlige ordenssamfund. At udlevere sig til myndighederne vil sige at udlevere sig til folk af Miljukovs, Aleksinskijs og Pereversevs type, til rasende kontrarevolutionære, for hvem alle beskyldninger mod os blot er en episode i borgerkrigen.

Efter begivenhederne i dagene 6.-8. juli kan ikke én russisk revolutionær nære forfatningsmæssige illusioner mere. Det afgørende opgør mellem revolutionen og kontrarevolutionen er i gang. Vi vil nu som før kæmpe for den første.

Vi vil nu som før af alle kræfter hjælpe proletarietets revolutionære kamp. Den konstituerende forsamling vil, såfremt den samles og ikke blot indkaldes af bourgeoisiet, alene være kompetent til at dømme i sagen vedrørende den provisoriske regerings ordre om vor arrestation.

N. Lenin

*Skrevet i midten af juli 1917.
Trykt i 1917 som
selvstændig brochure,
udgivet af RSDAP(b)s
Kronstadtskomité.*

Om paroler

Alt for ofte er det ved en brat vending i historien hændt, at endog progressive partier i længere eller kortere tid er ude af stand til at tilpasse sig den nye situation og gentager paroler, der var rigtige i går, men som har mistet enhver mening i dag, som har mistet sin mening lige så »pludseligt«, som historiens bratte vending skete »pludseligt«.

Noget sådant kan tilsyneladende gentage sig med parolen om overgang af al statsmagt til sovjetterne. Denne parole var rigtig i en uigenkaldeligt overstået periode af vores revolution, lad os sige fra 27. februar til 4. juli. Denne parole er nu klart ophørt med at være rigtig. Har man ikke forstået det, kan man intet forstå af nutidens væsentlige spørgsmål. Hver enkelt parole skal være afledt af en bestemt politisk situations samlede særegenheder. Den politiske situation i Rusland er nu, efter 4. juli, i bund og grund forskellig fra situationen i tiden fra 27. februar til 4. juli.

Dengang, i denne overståede periode af revolutionen, bestod i staten den såkaldte »dobbeltmagt«, der både materielt og formelt var udtryk for den ubestemte overgangstilstand, statsmagten befandt sig i. Vi må ikke glemme, at spørgsmålet om magten er enhver revolutions grundlæggende spørgsmål.

Dengang befandt magten sig i en ustabil tilstand. Den var delt mellem den provisoriske regering og sovjetterne på grundlag af en indbyrdes, frivillig overenskomst. Sovjetterne bestod af delegationer fra massen af frie, dvs. ingen ydre vold underlagte, og bevæbnede arbejdere og soldater. Våben i folkets hænder og fraværet af ydre vold mod folket – heri lå sagens *kerne*. Det var det, der åbnede og sikrede en fredelig udviklings vej fremad for hele revolutionen. Parolen: »al magt til sovjetterne« var paro-

len for det næste skridt, det umiddelbart gennemførlige skridt ad denne fredelige udviklingsvej. Det var parolen for revolutionens fredelige udvikling, som fra 27. februar til 4. juli var mulig og naturligvis mest ønskelig, og som nu er absolut umulig.

Efter alt at dømme har ikke alle tilhængere af parolen: »al magt til sovjetterne« i tilstrækkelig grad opfattet, at dette var parolen for revolutionens fredelige udvikling fremad. Fredelig ikke kun i den forstand, at ingen, ingen klasse, ingen alvorlig kraft dengang (fra 27. februar til 4. juli) havde været i stand til at modsætte sig og forhindre at magten overgik til sovjetterne. Det er ikke alt. Den fredelige udvikling havde dengang været mulig også i den forstand, at kampen mellem klasser og partier *inden for* sovjetterne under forudsætning af, at hele den uindskrænkede statsmagt var overgået til dem på dette tidspunkt, dengang havde kunnet foregå på den fredeligste og mest smertefri måde.

Den sidste side af sagen har man indtil nu heller ikke vist tilstrækkelig opmærksomhed. Sovjetterne var efter deres classesammensætning organer for arbejderne og bøndernes bevægelse, den færdige form for deres diktatur. Havde de fået hele den uindskrænkede magt, så ville de småborgerlige lags hovedmangel, deres hovedsynd, deres godtroenhed over for kapitalisterne, være blevet overvundet i praksis, den ville være blevet underkastet kritik af den erfaring, de havde opnået som følge af deres egne forholdsregler. Udskiftningen af de klasser og partier, der havde magten, havde kunnet foregå fredeligt inden for sovjetterne på grundlag af disses uindskrænkede enerhedømme; forbindelsen mellem alle sovjetpartierne og masserne havde kunnet forblive fast og usvækket. Man må ikke et øjeblik glemme, at kun denne meget nære og i bredde og dybde frit vokseide forbindelse mellem sovjetpartierne og masserne havde kunnet bidrage til en fredelig overvindelse af illusionerne i det småborgelige kompromismageri med bourgeoisiet. Magtens overgang til sovjetterne ville ikke i sig selv have ændret eller kunnet ændre forholdet mellem klasserne; den ville ikke have ændret noget ved bøndernes småborgerlighed. Men den ville på det rette tidspunkt have været et stort skridt fremad mod bøndernes løsrivelse fra bourgeoisiet, deres tilnærmelse til og senere forening med arbejderne.

Sådan kunne det have været, hvis magten i rette tid var overgået til sovjetterne. Sådan ville det have været lettest og mest fordelagtigt for folket. En sådan vej ville have været den mest smertefri, og derfor måtte man kæmpe mest energisk for den. Men nu er denne kamp, kampen for magtens rettidige overgang til sovjetterne slut. Den fredelige udviklings vej er gjort umulig. En ufredelig, højst smertefuld vej er begyndt.

Bruddet den 4. juli består netop i, at den objektive situation derefter ændrede sig brat. Magtens ustabile tilstand ophørte, magten er på det afgørende punkt overgået i de kontrarevolutionæres hænder. Partiernes udvikling har på grundlag af de socialrevolutionæres og mensjevikkerne småborgerlige partiers kompromismageri med de kontrarevolutionære kadetter ført til, at begge disse småborgerlige partier har vist sig som de kontrarevolutionære bødleres faktiske medsammensvorne og håndlangere. Småborgerens ubevidste godtroenhed over for kapitalisterne har under partikampens udvikling ført dem derhen, at de bevidst støtter de kontrarevolutionære. Ringen er sluttet, hvad angår udviklingen i forholdet mellem partierne. Den 27. februar stod alle klasser sammen mod monarkiet. Efter 4. juli har det kontrarevolutionære bourgeoisie, hånd i hånd med monarkister og de Sorte Hundreder, knyttet de småborgerlige socialrevolutionære og mensjevikkerne til sig efter i nogen grad at have skræmt dem, og de har overgivet den faktiske statsmagt i hænderne på Cavaignac'er, i hænderne på den militærbande, der skyder lydighedsnægterne ved fronten og overfalder bolsjevikkerne i Petrograd.

Parolen om al magt til sovjetterne ville nu lyde som Don-Quijoteri eller som en hån. Denne parole ville objektivt være at bedrage folket, at indgive det den illusion, at sovjetterne også *nu* blot behøver at ønske eller beslutte at tage magten for at få den, at der i sovjetten endnu findes partier, der ikke har tilsvinet sig som håndlangere for bødlerne, at man kan gøre det skete usket.

Det ville være den største fejl at tro, at det revolutionære proletariat måske for at »hævne« sig på de socialrevolutionære og mensjevikkerne, fordi de støttede nedkæmpelsen af bolsjevikkerne, nedskydningerne ved fronten og afvæbningen af arbejderne, skulle være i stand til at »nægte« at støtte dem mod de kontrarevolutionære. En

sådan problemstilling ville for det første være at overføre spidsborgerlige moralbegreber til proletariatet (for *når det gælder sagen* vil proletariatet altid støtte ikke blot det vaklende småborgerskab, men også storbourgeoisiet); den ville også, for det andet – og det er hovedsagen – være et spidsborgerligt forsøg på at tilsløre sagens politiske kerne med »moralisering«.

Sagens kerne er, at man allerede nu er ude af stand til at tage magten med fredelige midler. Den kan først fås, når man ved beslutsom kamp har besejret de i det givne øjeblik virkelige magthavere, nemlig militærbanden, Cavaignac'erne, der støtter sig til de reaktionære tropper, der er ført til Petrograd, til kadetterne og til monarkisterne.

Sagens kerne er, at disse nye indehavere af statsmagten kun kan besejres af folkets revolutionære masser, men betingelsen for de revolutionære massers bevægelse er ikke kun, at de bliver ledet af proletariatet, men også at de vender ryggen til de socialrevolutionæres og mensjevikernes partier, der har forrådt revolutionens sag.

Den, der bringer spidsborgerlig moral ind i politik, ræsonnerer således: lad os gå ud fra, at de socialrevolutionære og mensjevikkerne har gjort en »fejl« ved at støtte Cavaignac'erne, der afvæbner proletariatet og de revolutionære regimente; men man må give dem en mulighed for at »rette« fejlen, ikke »gøre det vanskeligt« for dem at rette »fejlen«; man må lette småborgernes svingning over mod arbejderne. Et sådant ræsonnement ville være udtryk for barnlig naivitet eller ligefrem dumhed, hvis ikke et nyt bedrag mod arbejderne. For de småborgerlige massers svingning over mod arbejderne ville kun kunne bestå i, og netop deri, at disse masser vendte sig mod de socialrevolutionære og mensjevikkerne. Rettelsen af de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partiers »fejl« ville på nuværende tidspunkt kun kunne bestå i, at disse partier erklærede Tsereteli og Tjernov, Dan og Rakitnikov for bødlernes håndlangere. Vi er helt og ubetinget for en sådan »rettelse af fejlen«...

Grundspørgsmålet om revolutionen er spørgsmålet om magten, sagde vi. Det må tilføjes: netop under revolutioner ser vi en tilsløring af spørgsmålet om, *hvor* den virkelige magt ligger, ser vi forskellen mellem formel og reel magt. Netop heri består en af de vigtigste særegenheder

ved enhver revolutionær periode. I marts og april 1917 var det uvist, om den reelle magt lå i hænderne på regeringen eller i hænderne på sovjetterne.

Det er nu særlig vigtigt, at de bevidste arbejdere ser nøgternt på revolutionens grundspørgsmål: i hvis hænder ligger statsmagten i dette øjeblik. Overvej, hvordan den materielt ytrer sig, tag ikke fraser for kendsgerninger, så vil svaret ikke falde svært.

Staten er først og fremmest formationer af bevæbnede mennesker med materielt tilbehør, f.eks. fængsler – skrev Friedrich Engels. (1) Dette er nu officerselever og reaktionære kosakker, som specielt er hentet til Petrograd; det er dem, der holder Kamenev og andre fængslet; dem, der har lukket avisen Pravda; det er dem, der har afvæbnet arbejderne og en bestemt del af soldaterne; dem, der skyder en lige så bestemt del af tropperne i hæren. Det er disse bøddler, der er den reelle magt. Tsereteli og Tjernov'erne er ministre uden magt, marionetministre, førere for partier, der støtter bøddelvældet. Det er en kendsgerning. Og den kendsgerning ændres ikke af, at sikkert hverken Tsereteli eller Tjernov personligt »billiger« bøddelvældet, at deres aviser spagt tager afstand fra det: en sådan afpudsning af den politiske facade ændrer ikke ved sagens kerne.

Lukningen af 150.000 Petrogradvælgeres organ, officerselevernes mord på arbejderen Voinov (6. juli) fordi han bar Listok Pravdy (2) ud af trykkeriet – er det ikke bøddelvælde? Er det ikke Cavaignac'ers værk? Hverken regeringen eller sovjetterne er »skyld i det«, – vil man fortælle os.

Så meget desto værre for regeringen og sovjetterne, – vil vi svare, – for så er de altså nuller; de er marionetter, de har ingen reel magt.

Folket skal fremfor alt kende *sandheden*, vide i hvis hænder regeringsmagten virkelig befinder sig. Det er nødvendigt at fortælle folket hele sandheden: magten er i hænderne på en militærklike af Cavaignac'er (Kerenskij, visse generaler, officerer osv.), som støttes af bourgeoisiet, som klasse, med kadetpartiet i spidsen og med alle monarkisterne, der virker gennem de Sorte Hundreders aviser, gennem Novoje Vremja, (3) Sjivoje Slovo (4) osv.

Denne magt må styrtes. Ellers er alle fraser om kamp

mod kontrarevolutionen tomme fraser, »selvbedrag og bedrag mod folket«.

Denne magt støttes nu også af ministrene Tsereteli og Tjernov og deres partier: man må oplyse folket om deres bøddelrolle og om uundgåeligheden af sådan en »finale« for disse partier efter deres »fejl« den 21. april, 5. maj, 9. juni, 4. juli, efter deres godkendelse af offensivpolitikken – den politik, der før ni tiendedele på forhånd afgjorde Cavaignac'ernes sejr i juli.

Hele agitationen blandt folket må omlægges således, at den tager den konkrete erfaring netop fra den nuværende revolution og især fra julidagene med i betragtning, dvs. at den klart peger på folkets virkelige fjende, militærklienten, kadetterne og de Sorte Hundreder, (5) og at den bestemt afslører de småborgerlige partier, de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partier, som har spillet og spiller rollen som bøddelvældets håndlangere.

Hele agitationen blandt folket må omlægges således, at det bliver klart, at det er fuldstændig håbløst for bønderne at få jord, så længe militærklientens magt ikke er brudt, så længe de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partier ikke er afsløret og berøvet folkets tillid. Dette vil være en meget lang og meget vanskelig proces under den kapitalistiske udviklings »normale« betingelser, men både krigen og det økonomiske kaos fremskynder sagen enormt. Det er sådanne »fremskyndere«, som kan gøre en måned og endda en uge lig et år.

Sandsynligvis vil der kunne fremføres to indvendinger mod det ovenfor fremførte: for det første, at det, at tale om en afgørende kamp nu, vil betyde en opmuntring til spredte aktioner, som netop ville hjælpe kontrarevolutionen; for det andet, at kontrarevolutionens fald alligevel vil betyde, at magten overgår i sovjetternes hænder.

Som svar på den første indvending vil vi sige: Ruslands arbejdere er allerede tilstrækkeligt bevidste til ikke at lade sig provokere på et tidspunkt, der vitterligt er ugunstigt for dem. At det ville være en hjælp for kontrarevolutionen at gå til aktion og gå til modstand nu, er ubestrideligt. At den afgørende kamp først er mulig under et nyt revolutionært opsving blandt de bredeste masser, er også ubestrideligt. Men det er ikke nok i almindelighed at tale om et revolutionært opsving, om en revolutionær flodbøl-

ge, om hjælp fra vesteuropæiske arbejdere osv., man må drage en bestemt konklusion af vores fortid, man må tage netop vores læretid i betragtning. Gør man det, kommer man netop frem til parolen om den afgørende kamp mod kontrarevolutionen, der har tilrevet sig magten.

Den anden indvending indebærer også, at man udskifter konkrete sandheder med almene betragtninger. En omstyrtning af den borgerlige kontrarevolution kan ikke gennemføres af noget andet, af nogen anden kraft end det revolutionære proletariat. Netop det revolutionære proletariat bør, efter erfaringen fra juli 1917, selvstændigt tage statsmagten i sine hænder – på anden måde er revolutionens sejr *ikke mulig*. Magten hos proletariatet med støtte af de fattigste bønder eller halvproletarerne, – det er den eneste udvej, og vi har allerede besvaret spørgsmålet om, hvilke omstændigheder der i høj grad kan fremskynde denne udvej.

Sovjetterne kan og skal træde frem i denne nye revolution, men *ikke* de nuværende sovjetter, ikke organerne for kompromismageri med bourgeoisiet, men organer for revolutionær kamp mod det. At vi også da vil være for en opbygning af hele staten efter sovjetternes mønster, det er rigtigt. Det er ikke et spørgsmål om sovjetter overhovedet, men et spørgsmål om kamp mod den *givne* kontrarevolution og mod de *givne* sovjetters forræderi.

At udskifte det konkrete med det abstrakte er en af hovedsynderne, en af de farligste synder i revolutionen. De givne sovjetter har haft fiasko, er gået fuldstændig fallit på grund af de socialrevolutionæres og mensjevikkernes herredømme. I det givne øjeblik ligner disse sovjetter får, som er ført til slagtebænken og bræger ynkeligt under øksen. Sovjetterne er *nu* kraftsløse og magtesløse over for den sejrrige og sejrende kontrarevolution. Parolen om overgivelse af al magt til sovjetterne kan forstås som en »simpel« opfordring til at overgive magten til de givne sovjetter, men at sige dette, at opfordre til dette, ville nu betyde at bedrage folket. Intet er farligere end bedrag.

Klasse- og partikampens udviklingscyklus i Rusland fra den 27. februar til 4. juli er endt. Der begynder en ny cyklus, hvor det ikke er de gamle klasser, de gamle partier og de gamle sovjetter, der optræder, men de, der er fornyet af kampens ild, hærdet, skolet og omdannet af

kampens forløb. Man skal ikke se tilbage, men fremad. Man skal ikke operere med de gamle, men med de nye klasse- og partikategorier fra tiden efter juli. Man skal i begyndelsen af den nye cyklus tage sit udgangspunkt i, at den borgerlige kontrarevolution har sejret, og at den har sejret, fordi de socialrevolutionære og mensjevikkerne er gået på kompromis med den, og at den kun kan besejres af det revolutionære proletariat. I denne nye cyklus vil der naturligvis endnu være mangfoldige etaper både før kontrarevolutionens endelige sejr og før de socialrevolutionæres og mensjevikkernes endelige nederlag (uden kamp) og før den nye revolutions nye opsving. Om dette vil man imidlertid først kunne tale senere, når disse etaper kan skelnes enkeltvis...

Revolutionens lære

Enhver revolution betyder et brat brud i de enorme folkemassers liv. Hvis tiden ikke er moden til dette brud, kan en virkelig revolution ikke finde sted. Og som alle brud i ethvert menneskes liv lærer det meget, tvinger det til at gennemgå og gennemleve meget, således giver også en revolution på kort tid hele folket de mest indholdsrige og værdifulde læretimer.

I løbet af en revolution lærer millioner og atter millioner hver uge mere end på et år af et almindeligt, søvngigt liv. For ved et brat brud i hele folkets liv bliver det med særlig klarhed synligt, hvilke klasser i folket, der forfølger disse eller hine mål, hvilken styrke, de råder over, og hvilke midler, de bruger.

Hver bevidst arbejder, soldat og bonde må opmærksomt vurdere den russiske revolutions læretimer, især nu i slutningen af juli, hvor det er blevet klart, at første fase af vores revolution er endt med fiasko.

I

Lad os se på, hvad det i virkeligheden var, arbejdernes og bøndernes masser stræbte imod ved at gennemføre revolutionen. Hvad forventede de af revolutionen?

Vi ved, at de forventede frihed, fred, brød og jord.

Men hvad ser vi i dag?

I stedet for frihed begynder man at gennemføre den samme vilkårlighed som før. Man indfører dødsstraf for soldaterne ved fronten, (1) stiller bønderne for retten for selvbestaltet beslaglæggelse af godsejerjord. Man ødelægger arbejderavisernes trykkerier. Man lukker arbejderaviser uden retskendelse. Man arresterer bolsjevikker, ofte uden at rejse anklage, eller også på grundlag af anklager, der bygger på åbenbar bagvaskelse.

Man vil måske indvende, at forfølgelserne af bolsjevikkerne ikke er krænkelse af friheden, for man forfølger kun bestemte personer for bestemte anklager. Men den indvending er en notorisk og åbenlys usandhed, for hvordan kan man ødelægge trykkerier og lukke aviser på grund af enkeltpersoners forbrydelser selv i det tilfælde, at disse anklager var bevist og fastslået af en domstol. Det ville være en anden sag, hvis regeringen ved lov havde erklæret bolsjevikernes parti, selve deres retning og synspunkter for forbryderiske. Men alle ved, at det frie Ruslands regering ikke kunne gøre og ikke har gjort noget sådant.

At anklagerne mod bolsjevikkerne har karakter af bagvaskelser, afsløres først og fremmest af, at godsejernes og kapitalisternes aviser rasende skælder bolsjevikkerne ud på grund af deres kamp mod krigen, mod godsejerne og mod kapitalisterne og åbent krævede arrestation og forfølgelse af bolsjevikkerne på et tidspunkt, hvor man endnu ikke havde opdigtet en eneste anklage mod en eneste bolsjevik.

Folket ønsker fred. Men det frie Ruslands revolutionære regering fører igen erobringskrig på grundlag af de samme hemmelige traktater, som den tidligere tsar, Nikolaj II, indgik med engelske og franske kapitalister af hensyn til de russiske kapitalisters interesser i udplyndring af fremmede folk. Disse hemmelige traktater er stadig ikke blevet offentliggjort. Det frie Ruslands regering snakker udenom, den har ikke foreslået alle folk en retfærdig fred.

Der er ikke brød. Hungersnøden truer igen. Alle kan se, at kapitalisterne og de rige samvittighedsløst bedrager statskassen med leverancerne til hæren (krigen koster nu folket 50 millioner rubler om dagen), at de høster uhørte profitter på de høje priser, mens der overhovedet intet er gjort for at arbejderne kan føre virkelig kontrol med produktionen og fordelingen af levnedsmidler. Kapitalisterne bliver frækkere og frækkere, de smider arbejdere på gaden – og det i en tid, hvor folket lider nød under mangelen på varer.

Det overvældende flertal af bønderne har på en lang række kongresser højt og tydeligt tilkendegivet, at de erklærer godsejernes besiddelse af jorden for at være uretfærdighed og rov. Men regeringen, der kalder sig

revolutionær og demokratisk, fortsætter måned efter måned med at tage bønderne ved næsen og holde dem for nar med løfter og forhalinger. Måned efter måned undlod kapitalisterne at give minister Tjernov tilladelse til at udstede en lov om forbud mod køb og salg af jord. Og da denne lov endelig blev udstedt, så satte kapitalisterne en gemen bagvaskelseskampagne i gang mod Tjernov, og denne kampagne fortsætter endnu. Regeringen går så langt i sin frækhed, når det gælder at forsvare gods-ejerne, at den er begyndt at stille bønderne for retten for »selvbestaltet« beslaglæggelse af jord.

Bønderne bliver taget ved næsen, når man søger at overtale dem til at vente til den Konstituerende Forsamling. Kapitalisterne forhaler stadig indkaldelsen af denne forsamling. Nu da denne indkaldelse under indflydelse af bolsjevikkernes krav er fastsat til den 30. september, råber kapitalisterne åbent op om, at det er en »umulig« kort frist, og kræver indkaldelsen af den Konstituerende Forsamling udsat... De mest indflydelsesrige medlemmer af kapitalisternes og godsejernes parti, »kadetterne«s parti eller »folkefriheden«s parti, f.eks. Panina, agiterer direkte for, at indkaldelsen af den Konstituerende Forsamling udsættes til efter krigens afslutning.

Vent med jord til den Konstituerende Forsamling. Vent med den Konstituerende Forsamling, til krigen er slut. Vent med at afslutte krigen, til den fuldstændige sejr er vundet. Det er resultatet. Kapitalister og godsejere, som har flertal i regeringen, gør direkte nar af bønderne.

II

Hvordan kunne dette nu ske i et frit land, efter at tsardømmet var styrtet?

I et ufrit land regeres folket af tsaren og en lille flok godsejere, kapitalister og embedsmænd, som ingen har valgt.

I et frit land regeres folket kun af dem, som det selv har valgt til det. Ved valgene deler folket sig i partier, og sædvanligvis danner hver befolkningsklasse sit særskilte parti, f.eks. danner godsejere, kapitalister, bønder og arbejdere særskilte partier. Derfor regeres folket i frie lande gennem åben kamp mellem partierne og frie overenskomster mellem disse indbyrdes.

Efter at tsarmagten var styrtet den 27. februar 1917,

blev Rusland i ca. 4 måneder regeret som et frit land, nemlig gennem åben kamp mellem frit dannede partier og gennem frie overenskomster mellem dem. For at forstå den russiske revolutions udvikling er det først og fremmest nødvendigt at undersøge, af hvad art de vigtigste partier var, hvilke klassers interesser de forsvarede, og hvorledes disse partiers indbyrdes forhold var.

III

Efter at tsarmagten var styrtet, overgik statsmagten i hænderne på den første provisoriske regering. Den bestod af repræsentanter for bourgeoisiet, dvs. kapitalisterne, som også godsejerne havde sluttet sig til. »Kadetterne«s parti, kapitalisternes vigtigste parti, indtog førstepladsen som bourgeoisiets ledende parti i regeringen.

Det var ikke tilfældigt, at magten tilfaldt dette parti, skønt det naturligvis ikke var kapitalisterne, men arbejderne og bønderne, matroserne og soldaterne, der kæmpede mod de tsaristiske tropper og udgød deres blod for friheden. Magten tilfaldt kapitalisternes parti, fordi denne klasse besad rigdommens, organisationens og kundskabens styrke. I tiden efter 1905 og især under krigen havde kapitalisternes klasse og godsejerne, der knyttede sig til dem, gjort de største fremskridt, hvad angår det at organisere sig i Rusland.

Kadetternes parti var hele tiden monarkistisk, både i 1905 og fra 1905 til 1917. Efter folkets sejr over det tsaristiske tyranni erklærede dette parti sig republikansk. Den historiske erfaring viser, at når folket har besejret monarkiet, så har kapitalisternes partier altid været rede til at blive republikanske, når blot kapitalisternes privilegier og deres eneherredømme over folket bevares.

I ord går kadetternes parti ind for »folkefrihed«. I virkeligheden går det ind for kapitalisterne, og alle godsejerne, alle monarkisterne og alle de Sorte Hundreder gik også straks over på deres side. Et bevis herfor er pressen og valgene. Alle borgerlige aviser og hele de Sorte Hundreders presse anslog efter revolutionen de samme toner som kadetterne. Alle de monarkistiske partier, der ikke turde optræde åbent, støttede, f.eks. i Petrograd, kadetternes parti ved valgene. Da kadetterne havde fået regeringsmagten, satte de alle kræfter ind på at fortsætte den røveriske erobringskrig, som var begyndt af tsar Nikolaj

der havde sluttet hemmelige røvertraktater med engelske og franske kapitalister. Ifølge disse traktater havde russiske kapitalister fået løfte om, at de i tilfælde af sejr skulle få både Konstantinopel, Galicien, Armenien osv. Men kadetterne spiste folket af med tomme talemåder og løfter, idet de udsatte alle afgørelser på de sager, der var vigtige og afgørende for arbejderne og bønderne, til den Konstituerende Forsamling uden at fastsætte nogen frist for indkaldelsen af denne.

Folket udnyttede friheden og begyndte at organisere sig selvstændigt. Hovedorganisationen for arbejderne og bønderne, som udgør det overvældende flertal af Ruslands befolkning, var arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter. Disse sovjetter begyndte at blive dannet allerede under februarrevolutionen, og et par uger efter var alle bevidste progressive folk fra arbejderklassen og bondestanden i de fleste større byer i Rusland og i mange landdistrikter sluttet sammen i sovjetter.

Sovjetterne blev valgt fuldkommen frit. Sovjetterne var ægte masseorganisationer af arbejdere og bønder. Sovjetterne var det store folkeflertals virkelige organisationer. Arbejdere og bønder, klædt i militæruniformer, var bevæbnede.

Det siger sig selv, at sovjetterne kunne og skulle tage hele statsmagten i deres hænder. Frem til indkaldelsen af den konstituerende forsamling skulle der ikke have været nogen anden magt i staten end sovjetterne. Kun da ville vores revolution være blevet en virkelig folkelig, virkelig demokratisk revolution. Kun da kunne de arbejdende masser, som virkelig ønsker fred, og som virkelig ikke har interesse i en angrebskrig, have begyndt beslutsomt og fast at gennemføre en politik, som ville have gjort ende på angrebskrigen og ført til fred. Kun da kunne arbejderne og bønderne have tøjlet kapitalisterne, der tjener vanvittige summer »på krigen«, og som har ført landet ud i kaos og hungersnød. Men i sovjetterne tilsluttede kun mindretallet af de deputerede sig til de revolutionære arbejderes parti, de bolsjevikiske socialdemokrater, som krævede, at hele statsmagten skulle overgives til sovjetterne. Flertallet af de deputerede i sovjetterne fulgte de mensjevikiske socialdemokraters og de socialrevolutionæres partier, som var mod overgivelse af magten til sov-

jetterne. I stedet for at fjerne bourgeoisiets regering og erstatte den med sovjeternes regering gik disse partier ind for støtte til bourgeoisiets regering og for aftaler med den, for dannelse af en fælles regering med den. I denne aftalepolitik med bourgeoisiet, der blev ført af de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partier, som folkets flertal havde tillid til, ligger hovedindholdet af hele revolutionens udviklingsgang i de 5 måneder, der er forløbet siden dens begyndelse.

IV

Lad os allerførst se på, hvordan de socialrevolutionæres og mensjevikkernes kompromismageri med bourgeoisiet foregik og derefter søge forklaringen på den omstændighed, at folkets flertal havde tillid til dem.

V

Mensjevikkernes og de socialrevolutionæres kompromismageri med kapitalisterne fandt sted i alle den russiske revolutions perioder, snart i den ene og snart i den anden form.

I slutningen af februar 1917, lige efter at folket havde sejret og tsarmagten var styrtet, optog kapitalisternes provisoriske regering Kerenskij i sin stab som »socialist«. I virkeligheden har Kerenskij aldrig været socialist, han var kun trudovik, og han begyndte først at regne sig til de »socialrevolutionære« fra marts 1917, da det var ufarligt, men ikke ufordelagtigt. Gennem Kerenskij, der var næstformand for Petrogradsovjetten, forsøgte kapitalisternes provisoriske regering nu at knytte sovjetten til sig og tæmme den. Sovjetten, dvs. de socialrevolutionære og mensjevikker, der var de dominerende her, lod sig tæmme og erklærede sig straks efter dannelsen af kapitalisternes provisoriske regering rede til at »støtte den«, »for så vidt« den ville holde sine løfter.

Sovjetten betragtede det som sin opgave at overvåge og kontrollere den provisoriske regerings handlinger. Sovjettens ledere nedsatte en såkaldt »kontaktkommission«, dvs. en kommission, der skulle have kontakt og føling med regeringen. (2) I denne kontaktkommission førte de socialrevolutionære og mensjevikiske ledere af sovjetten stadige forhandlinger med kapitalisternes regering,

idet de rent faktisk indtog en stilling som ministre uden portefølje eller uofficielle ministre.

Denne tingenes tilstand varede ved hele marts og det meste af april. Kapitalisterne prøvede at vinde tid ved forhalinger og udflugter. I dette tidsrum tog kapitalisternes regering ikke et eneste blot nogenlunde alvorligt skridt i retning af at udvikle revolutionen. Den gjorde ikke engang den mindste smule for at opfylde sin direkte umiddelbare opgave, at indkalde den Konstituerende Forsamling, den sendte ikke spørgsmålet videre til andre organer, den nedsatte end ikke en central kommission til forberedelse af spørgsmålet. Regeringen tog sig af en ting: i al hemmelighed at forny de internationale røvertraktater, som tsaren havde indgået med Englands og Frankrigs kapitalister, at bremse revolutionen så forsigtigt og ubemærket som muligt, at love alt og ingenting holde. De socialrevolutionære og mensjevnikkerne spillede narrerollen i »kontaktkommissionen«, hvor de blev fodret med svulstige fraser, løfter og luftsteg. Ligesom kragen i den kendte fabel gav de socialrevolutionære og mensjevnikkerne efter for smiger og lyttede med behag til kapitalisternes forsikringer om, at de værdsatte sovjetterne højt og ikke ville foretage sig noget skridt uden deres medvirken.

I virkeligheden gik tiden, og kapitalisternes regering havde absolut intet gjort for revolutionen. Men mod revolutionen lykkedes det den i løbet af denne tid at forny de hemmelige røvertraktater, eller rettere, at bekræfte dem og »sætte liv« i dem ved supplerende, lige så hemmelige forhandlinger med den engelsk-franske imperialismes diplomater. Mod revolutionen lykkedes det den i løbet af denne tid at lægge grunden til en kontrarevolutionær organisation af (eller i det mindste til en tilnærmelse mellem) generaler og officerer i felthæren. Mod revolutionen lykkedes det den at begynde organiseringen af industriherrer og fabriksejere, som under tryk fra arbejderne var blevet tvunget til at gøre den ene indrømmelse efter den anden, men som samtidig var begyndt at sabotere produktionen og forberede en standsning af den, når et belejligt tidspunkt indtrådte.

Men organiseringen af progressive arbejdere og bønder i sovjetterne gik støt fremad. De undertrykte klassers

bedste folk følte, at regeringen til trods for dens overenskomst med Petrogradsovjetten, til trods for Kerenskij's veltalenhed, til trods for »kontaktkommissionen«, var og blev en fjende af folket, en fjende af revolutionen. Masserne følte, at hvis de ikke brød kapitalisternes modstand, så ville fredens sag, frihedens sag og revolutionens sag uundgåeligt tabes. I masserne voksede utålmodigheden og forbitrelsen.

VI

Den brød igennem den 20.-21. april. Bevægelsen blussede op spontant, den var ikke forberedt af nogen. Bevægelsen var så direkte rettet mod regeringen, at et regiment endog rykkede bevæbnet ud og indfandt sig ved Mariapaladset for at arrestere ministrene. Det blev helt klart for alle, at regeringen ikke kunne holde. Sovjetterne kunne have taget magten uden den mindste modstand fra nogen side og burde have gjort det. I stedet for støttede de socialrevolutionære og mensjevikkerne kapitalisternes faldende regering, udviklede sig i endnu flere kompromis'er med den, foretog endnu flere skæbnesvangre skridt, der førte til revolutionens undergang.

Alle klasser lærer af revolutionen med en hurtighed og grundighed, som er ukendt i almindelige fredelige tider. Kapitalisterne, der er bedst organiseret og mest erfarne i sager, der angår klassekamp og politik, har lært hurtigere end andre. Da de så, at regeringens stilling var uholdbar, greb de til et middel, som i en række årtier efter 1848 er blevet praktiseret af andre landes kapitalister med det formål at narre, dele og svække arbejderne. Dette middel er det såkaldte »koalition«sministerium, dvs. et forenet, fælles ministerium, sammensat af bourgeoisiet og overløbere fra socialismen.

I de lande, hvor der har eksisteret frihed og demokrati side om side med en revolutionær arbejderbevægelse i længst tid, i England og Frankrig, har kapitalisterne mange gange og med stort held brugt dette middel. De »socialistiske« ledere, der gik ind i bourgeoisiets ministerium, viste sig uvægerligt at være stråmænd, marionetdukker, skærmbræt for kapitalisterne, redskaber til at bedrage arbejderne. Ruslands »demokratiske og republikanske« kapitalister tog samme middel i brug. De social-

revolutionære og mensjevnikkerne lod sig straks narre, og den 6. maj var »koalition«ministeriet med deltagelse af Tjernov, Tsereteli og co. en kendsgerning.

Tåberne i de socialrevolutionæres og mensjevnikernes partier jublede og soledede sig selvglade i glansen fra deres ledeses ministerhæder. Kapitalisterne gned sig i hænderne af tilfredshed over, at de i »sovjetlederne« havde fået hjælpere mod folket, at de af dem havde fået løfte om støtte til »offensive aktioner ved fronten«, dvs. til genoptagelse af den imperialistiske røverkrig, som næsten var ved at gå i stå. Kapitalisterne kendte disse ledeses opblæste kraftesløshed og de vidste, at bourgeoisiets løfter – om kontrol med og endda organisering af produktionen, om fredspolitik osv. – aldrig ville blive opfyldt.

Sådan gik det også. Anden fase i revolutionens udvikling, tiden fra 6. maj til 9. eller 18. juni, har fuldt ud bekræftet kapitalisternes vurdering af de lette muligheder for at narre de socialrevolutionære og mensjevnikkerne. Mens Pesjekhonov og Skobelev bedrog sig selv og folket med storslåede fraser om, at man ville tage 100 pct. af profitten fra kapitalisterne, at deres »modstand var brudt« o.l., – så fortsatte kapitalisterne med at konsolidere sig. Der blev i denne periode absolut intet foretaget for at tøjle kapitalisterne. Ministrene fra socialismens overløbere viste sig at være snakkemaskiner, der afledte de undertrykte klassers opmærksomhed, mens hele den statslige styrings apparat i virkeligheden forblev i hænderne på bureaukratiet (embedsstanden) og bourgeoisiet. Den berygtede Paltjinskij, viceminister for industri, var en typisk repræsentant for dette apparat, der bremsede enhver forholdsregel mod kapitalisterne. Ministrene snakkede – alt blev ved det gamle.

Særlig minister Tsereteli blev brugt af bourgeoisiet til at bekæmpe revolutionen. Han blev sendt afsted for at »berolige« Kronstadt, da de derværende revolutionære tillod sig den frækhed at vove at afsætte den udnævnte kommissær. I sine aviser indledte bourgeoisiet en utrolig larmende, ondsindet, rasende løgne- og bagvaskelseskampagne mod Kronstadt, som man beskyldte for at ville »løsrive sig fra Rusland«, man gentog dette og lignende sludder i tusind variationer og satte skræk i småborger-skabet og filistrene. Den mest typiske repræsentant for det afstumpede, skræmte filisteri, Tsereteli, hoppede me-

re »samvittighedsfuldt« end alle andre på den borgerlige hetz' limpind, han »gennemhegledede og beroligede« ivrigere end alle andre Kronstadt uden at forstå sin rolle som det kontrarevolutionære bourgeois lakaj. Resultatet var, at han blev et redskab til gennemførelsen af en såkaldt »overenskomst« med det revolutionære Kronstadt, hvorefter kommissæren i Kronstadt ikke slet og ret skulle udnævnes af regeringen, men vælges på stedet og *godkendes* af regeringen. Det var på sådanne ynkelige kompromis'er ministrene spildte deres tid, efter at de var løbet fra socialismen over til bourgeoisiet.

Der, hvor en borgerlig minister ikke kunne vise sig for at forsvare regeringen, over for revolutionære arbejdere eller i sovjetterne, dér kom (eller rettere, dertil sendte bourgeoisiet) en »socialistisk« minister, Skobelev, Tsere-teli, Tjernov, osv., som tog sig samvittighedsfuldt af bourgeoisiets sag, lagde sig i selen for at forsvare ministeriet, renvaskede kapitalisterne, holdt folket for nar ved at gentage løfter, løfter og løfter og ved at råde til at vente, vente og vente.

Minister Tjernov var især optaget af at slå en handel af med sine borgerlige kolleger: lige indtil juli måned, til den nye »magtkrise«, der var indtrådt dengang, efter bevægelsen 3.-4. juli, indtil kadetterne var trådt ud af ministeriet, var minister Tjernov til stadighed optaget af den nyttige, interessante og i bund og grund folkelige sag at »overtale« sine borgerlige kolleger, at appellere til deres samvittighed, for i hvert fald at få dem til at indvillige i et forbud mod køb og salg af jord. Dette forbud var på højtideligste måde lovet bønderne på den alrussiske kongres (sovjet) af bonderepræsentanter i Petrograd. Men løftet blev ikke andet end et løfte. Tjernov kunne ikke indfri det hverken i maj eller juni, først den revolutionære bølge af spontane udbrud den 3.-4. juli, der faldt sammen med kadetternes udtræden af ministeriet, gav mulighed for at gennemføre denne forholdsregel. Men også da var det en isoleret forholdsregel, der ikke indebar nogen alvorlig forbedring for bønderne i deres kamp mod godsejerne for at få jord.

Ved fronten opfyldte på samme tid den »revolutionære demokrat« Kerenskij, der var nybagt medlem af de socialrevolutionæres parti, med succes og glans den kontrarevolutionære, imperialistiske opgave at genoplive den

imperialistiske røverkrig, den opgave, som den af folket forhadte Gutjkov ikke kunne opfylde. Han berusede sig i sin egen veltalenhed; imperialisterne, der spillede med ham som med en bonde i et skakspil, brændte røgelse for ham, smigrede ham, forgudede ham – alt sammen fordi han tjente kapitalisterne trofast og uden svig, når han søgte at overtale de »revolutionære tropper« til at indvillige i en genoptagelse af den krig, som føres for at opfylde tsar Nikolaj II's traktat med Englands og Frankrigs kapitalister, den krig, som skal sikre de russiske kapitalister Konstantinopel og Lvov, Erzerum og Trapezund.

Således gik anden fase af den russiske revolution fra 6. maj til 9. juni. Det kontrarevolutionære bourgeoisie blev stærkere og konsoliderede sig, dækket og forsvaret af »socialistiske« ministre under deres forberedelse af fremstød både mod den ydre fjende og mod den indre, dvs. de revolutionære arbejdere.

VII

De revolutionære arbejderes parti, bolsjevikkerne, forberedte en demonstration i Petrograd den 9. juni for at give organiseret udtryk for den voksende utilfredshed og harme blandt masserne, der ikke lod sig holde tilbage. De socialrevolutionære og mensjevikiske ledere, der havde viklet sig ind i aftaler med bourgeoisiet og var bundet af den imperialistiske offensivpolitik, blev rædselsslagne, da de mærkede, at de havde mistet indflydelse på masserne. Der rejste sig et almindeligt brøl mod demonstrationen, et brøl, der denne gang forenede de kontrarevolutionære kadetter med de socialrevolutionære og mensjevikkerne. Under deres ledelse, som følge af deres kompromispolitik med kapitalisterne, blev de småborgerlige massers svingning over mod en alliance med det kontrarevolutionære bourgeoisie helt klar og viste sig med forbavsende tydelighed. Dette er den historiske betydning, dette er det klassemæssige indhold i krisen den 9. juni.

Bolsjevikkerne aflyste demonstrationen, da de ikke på dette tidspunkt overhovedet ønskede at føre arbejderne ud i en fortvivlet kamp mod de forenede kadetter, socialrevolutionære og mensjevikker. Men sidstnævnte var for at bevare blot en smule af massernes tillid nødsaget til at fastsætte en fælles demonstration den 18. juni. Bourgeoisiet var ude af sig selv af raseri, da de i dette med rette så

det småborgerlige demokrati vakle i retning af proletariatet, og de besluttede at lamme demokratiets aktion ved hjælp af en offensiv ved fronten.

Den 18. juni betød ganske rigtigt en bemærkelsesværdig virkningsfuld sejr for det revolutionære proletariats paroler, bolsjevismens paroler, blandt masserne i Petrograd, men den 19. juni erklærede bourgeoisiet og bonapartisten*) Kerenskij højtideligt, at der netop den 18. juni var indledt en offensiv ved fronten.

Offensiven betød en faktisk genoptagelse af røverkrigen i kapitalisternes interesse og mod det store flertal af den arbejdende befolknings vilje. En uundgåelig følge af offensiven var derfor en enorm styrkelse af chauvinismen og overgivelse af den militære (og følgelig også den statslige) magt til en militærklike af bonapartister, og dels en overgang til brug af vold mod masserne, til forfølgelse af internationalister, til ophævelse af agitationsfriheden, til arrestationer og nedskydninger af krigsmodstandere.

Hvis den 6. maj bandt de socialrevolutionære og mensjevikkerne til bourgeoisiets sejrsvogn med reb, så blev de den 19. juni lænket fast med jernkæder som kapitalisternes tjenere.

VIII

Massernes forbitrelse øgedes naturligt endnu hurtigere og stærkere som følge af genoptagelsen af røverkrigen. Den 3.-4. juli kom det til en eksplosion af harme, en eksplosion, som bolsjevikkerne forsøgte at holde tilbage, og som de naturligvis måtte prøve at bibringe en så organiseret form som muligt.

De socialrevolutionære og mensjevikkerne gik som bourgeoisiets slaver, der var lænket af deres herrer, med til alt: både til at reaktionære tropper blev ført til Petrograd og til at dødsstraffen blev genindført, både til afvæbningen af arbejderne og de revolutionære tropper og til arrestationer, forfølgelser, avislukninger uden retsken-

*) Bonapartisme (opkaldt efter de to franske kejsere Bonaparte) bruges om en regering, som forsøger at synes upartisk, og som til det yderste udnytter den skærpede kamp mellem kapitalisternes og arbejderne partier. Da en sådan regering i virkeligheden tjener kapitalen, bedrager den først og fremmest arbejderne med løfter og almisser.

delse. Magten, som bourgeoisiet i regeringen ikke havde kunnet tage fuldt ud, og som sovjetterne ikke havde ønsket at tage, denne magt gled over i hænderne på militærkliquen, bonapartisterne, der naturligvis fik fuld støtte fra de Sorte Hundreder, godsejerne og kapitalisterne.

Det ene skridt fører det næste med sig. Efter at de socialrevolutionære og mensjevnikkerne én gang var trådt ud på det skråplan, der hedder kompromismageri med bourgeoisiet, så gled de uhjælpeligt nedad, til de nåede bunden. Den 28. februar gav de i Petrogradsovjetten løfte om betinget støtte til den borgerlige regering. Den 6. maj reddede de den fra sammenbrud og lod sig omdanne til dens tjenere og forsvarere, da de sagde ja til offensiven. Den 9. juni gik de sammen med det kontrarevolutionære bourgeoisiet i et felttog af rasende ondskab, løgne og bagvaskelser mod det revolutionære proletariat. Den 19. juni godkendte de den påbegyndte genoptagelse af røverkrigen. Den 3. juli gik de med til at tilkalde reaktionære tropper: det var begyndelsen til den endelige overgivelse af magten til bonapartisterne. Det ene skridt fører det næste med sig.

Et sådant forsmædeligt endeligt for de socialrevolutionæres og mensjevnikernes partier er ikke nogen tilfældighed, men et gennem erfaringen fra Europa ofte bekræftet resultat af småbesiddernes, småborgerskabets økonomiske stilling.

IX

Enhver har naturligvis kunnet iagttage, hvordan småhåndværkere og småhandlende slider og slæber, hvordan de stræber efter at »arbejde sig op«, blive rigtige forretningsfolk, hæve sig op til den »solide« borgers stilling, til bourgeoisiets standard. Så længe kapitalismen hersker, har småborgeren ingen anden udvej end enten at nå op i kapitalisternes rækker (og det er i bedste fald muligt for én blandt hundrede) eller også at synke ned til at blive en ruineret småborger, en halvproletar, og derefter proletar. Sådant er det også i politik: det småborgerlige demokrati, især dets ledere, stræber mod bourgeoisiet. Lederne af det småborgerlige demokrati trøster deres masser med løfter og forsikringer om muligheden for en overenskomst med storkapitalisterne – i bedste fald opnår de for en stakket stund, at kapitalisterne gør indrømmelser

over for et lille øvre lag af de arbejdende masser, men på alle afgørende og vigtige punkter har det småborgerlige demokrati altid været et halehæng til bourgeoisiet, dets afmægtige vedhæng, et lydigt redskab i finanskongernes hænder. Erfaringer fra England og Frankrig har mange gange bekræftet dette.

Erfaringen fra den russiske revolution, da begivenhederne, især under indflydelse af den imperialistiske krig og den deraf fremkaldte dybtgående krise, udviklede sig med usædvanlig hastighed, denne erfaring fra februar til juli 1917 har bemærkelsesværdigt klart og tydeligt bekræftet den gamle marxistiske sandhed om småborger-skabets vaklende stilling.

Den russiske revolutions lære: de arbejdende masser kan ikke redde sig fra krigens jernhårde greb, hungersnøden, slavearbejdet for godsejere og kapitalister på anden måde end ved et fuldstændigt brud med de socialrevolutionæres og mensjevikkernes partier, ved klar erkendelse af deres forræderrolle, ved afvisning af enhver form for kompromismageri med bourgeoisiet, ved beslutsomt at gå over på de revolutionære arbejderes side. Alene de revolutionære arbejdere er, hvis de støttes af de fattigste bønder, i stand til at bryde kapitalisternes modstand, at føre folket frem til overtagelse af jorden uden erstatning, til fuldstændig frihed, til sejr over hungersnøden, til sejr over krigen, til en retfærdig og varig fred.

Efterskrift

Denne artikel er, som det fremgår af teksten, skrevet i slutningen af juli.

Revolutionens historie i løbet af august har fuldt ud bekræftet det i artiklen skrevne. Derefter, i slutningen af august, har Kornilovopstanden (3) forårsaget en ny vending i revolutionen, idet den tydeligt viste hele folket, at kadetterne i forbund med de kontrarevolutionære generaler tragter efter at opløse sovjetterne og genindføre monarkiet. Hvor stærk denne nye vending i revolutionen er, om det vil lykkes at gøre en ende på ødelæggende kompromismageri med bourgeoisiet – det vil den nærmeste fremtid vise...

N. Lenin

6. september 1917

Skrevet 30. august (12. september) 1917.
Trykt første gang i Pravda nr. 250,
7. november 1920.

Til RSDAP's centralkomité

Det er muligt, at disse linjer kommer for sent, da begivenhederne udvikler sig med en undertiden ligefrem svimlende fart. Jeg skriver dette onsdag 30. august: modtagerne læser det tidligst fredag 2. september. Men trods risikoen anser jeg det for min pligt at skrive følgende.

Kornilovs opstand kommer højst uventet (uventet netop nu og i denne form) og repræsenterer et ligefrem utroligt brat omsving i begivenhederne.

Som ethvert brat omsving kræver dette en revision og ændring af taktikken. Og som ved enhver revision må man være overordentlig forsigtig for ikke at forfalde til principløshed.

Efter min overbevisning griber principløsheden dem, der (som Volodarskij) er tilbøjelige til fædrelandsforsvar, eller (som andre bolsjevikker) til *alliance* med de socialrevolutionære, altså til at *støtte* den provisoriske regering. Det er helt forkert, det er principløshed. *Først efter* proletariatets magtovertagelse, *efter* at have tilbudt fred, *efter* at have brudt de hemmelige traktater og forbindelserne med bankerne, *først derefter* bliver vi fædrelandsforsvarere. Hverken indtagelsen af Riga eller Petrograd vil gøre os til fædrelandsforsvarere. (Jeg beder indtrængende om, at Volodarskij får dette at læse.) Indtil da er vi for den proletariske revolution, mod krigen, men *ikke* fædrelandsforsvarere.

Selv nu skal vi ikke støtte Kerenskij's regering. Det er principløst. Man spørger: skal vi da ikke slå mod Kornilov? Naturligvis jo! Men det er ikke én og samme ting. Her er der en grænse. Den overskrides af de bolsjevikker, der lader sig *rive med* af begivenhedernes strøm og forfalder til »kompromismageri«.

Vi vil kæmpe og kæmper mod Kornilov, *akkurat som Kerenskij's tropper*, men vi støtter ikke Kerenskij, **tvært**

imod afslører vi hans svaghed. Det er forskellen. En meget fin, men overordentlig væsentlig forskel, og den må ikke glemmes.

Hvori består ændringen af vor taktik efter Kornilovs opstand?

I, at vi ændrer vor *kampform* mod Kerenskij. Uden at mindske vort fjendskab mod ham en tøddel, uden at trække et eneste ord, vi har sagt mod ham, tilbage, uden at give afkald på at ville styrte Kerenskij, siger vi: vi må *tage hensyn til situationen*, vi vil ikke styrte Kerenskij nu, vi vil kæmpe mod ham *på en anden måde*, nemlig ved at forklare folket (der kæmper mod Kornilov) Kerenskijes *svaghed og vaklen*. Det gjorde vi også tidligere. Men nu er det blevet *hovedsagen*. Heri ligger ændringen.

Ændringen ligger endvidere i, at *det vigtigste* nu er at øge agitationen for en slags »delkrav« til Kerenskij: arrestér Miljukov, giv arbejderne i Petrograd våben, kald tropperne i Kronstadt, Vyborg og Helsingfors til Petrograd, opløs statsdumaen, arrestér Rodsjanko, stadfæst godsejerjordens overdragelse til bønderne, indfør arbejderkontrol med kornet, fabrikkerne osv. osv. Og vi skal ikke kun stille disse krav til Kerenskij, *ikke så meget* til Kerenskij, som til arbejderne, bønderne og soldaterne, der er *revet med* af kampen mod Kornilov. De må *drages* endnu videre, opmuntres til at gennemprygle de generaler og officerer, der har udtalt sig for Kornilov. Vi må insistere på, at *de* kræver jorden overdraget bønderne øjeblikkeligt, indstille *dem* på nødvendigheden af at arrestere Rodsjanko og Miljukov, opløse statsdumaen, lukke Retj (1) og andre borgerlige aviser og indlede undersøgelser mod dem. Især de »venstre« revolutionære må trænges i den retning.

Det ville være forkert at tro, at vi har *fjernet* os fra proletarietets opgave: at erobre magten. Nej. Vi har nærmet os den overordentligt meget, blot *ikke direkte*, men fra siden. Også agitationen må *i dette øjeblik* rettes ikke så meget direkte mod Kerenskij, som *indirekte*, stadig mod ham, men indirekte, nemlig ved at kræve den mest aktive og virkeligt revolutionære krig mod Kornilov. Udviklingen af denne krig alene kan bringe os til magten, *men* det må der *tales* mindre om i agitationen (da man hele tiden må huske, at morgendagens begivenheder kan bringe os til magten, og så slipper vi den ikke af hænde). Efter min

mening burde man i et brev til agitatorerne (ikke i pressen) meddele dette til agitator- og propagandistgrupperne, partiets medlemmer i det hele taget. Fraserne om fædrelandsforsvar, om det revolutionære demokratis enhedsfront, om støtte til den provisoriske regering osv. osv. må bekæmpes skånselsløst, netop som *fraser*. Nu er det tid *at handle*. I, d'herrer socialrevolutionære og mensjevikker, har for længst slidt disse fraser op. Nu er det tid *at handle*, krigen mod Kornilov må føres revolutionært, masserne må drages med, rejses, opflammes (Kerenskij frygter masserne, frygter folket). I krigen mod tyskerne er der netop nu brug for *handling*: der må *øjeblikkeligt* og *uden forbehold foreslås fred* på *præcise* betingelser. Gør man det, så *kan man* opnå enten en hurtig fred, eller forvandle krigen til revolutionær krig, i modsat fald forbliver alle socialrevolutionære og mensjevikker imperialismens lakajer.

P.S. *Efter* at have skrevet dette, har jeg læst seks numre af Rabotjij (2) og må sige, at vore synspunkter er helt sammenfaldende. Jeg hilser af hele hjertet de fremragende lederartikler, presseoversigter og artiklerne af V.M. og Vol. Angående Volodarskijs tale har jeg læst hans brev til redaktionen, (3) som også overflødig gør mine bebrejdelser. Endnu engang de bedste hilsner og ønsker!

Lenin

Om kompromis'er

Et kompromis vil i politik sige at afstå fra visse krav, at give afkald på en del af sine krav for at opnå en aftale med et andet parti.

Spidsborgernes sædvanlige forestilling om bolsjevikkerne, der næres af den bolsjevik-bagtalende presse, går ud på, at bolsjevikkerne er imod ethvert kompromis, uanset med hvem og hvornår.

Denne forestilling er smigrende for os som det revolutionære proletariats parti, da den demonstrerer, at selv vore fjender er tvunget til at anerkende vor hengivenhed for socialismens og revolutionens grundprincipper. Men alligevel må vi berigtige: denne forestilling er ikke i overensstemmelse med sandheden. Engels havde ret, da han i sin kritik af blanquist-kommunisternes manifest (i 1873) udleverede deres erklæring: »ingen kompromis'er!« (1) til latteren. Det er en frase, sagde han, eftersom kompromis'er ofte uundgåeligt påtvinges et kæmpende parti af omstændighederne, og én gang for alle afslå »at acceptere afbetaling« (2) ville være meningsløst. Opgaven for et virkeligt revolutionært parti er ikke at proklamere ethvert kompromis afvist på forhånd, hvilket er umuligt, men at forblive sine principper, sin klasse, sin revolutionære opgave, sin sag at forberede revolutionen og opøve folkemasserne til sejr i revolutionen tro *gennem alle kompromis'er*, for så vidt de er uundgåelige.

Et eksempel. Beslutningen om at deltage i den 3. og 4. дума var et kompromis, et midlertidigt afkald på revolutionære krav. Men det var absolut et påtvunget kompromis, da styrkeforholdet for en vis tid udelukkede os fra revolutionær massekamp. For at forberede den på længere sigt, var det *nødvendigt* at kunne arbejde også *inde* i en sådan »svinestald«. At det var rigtigt af bolsjevikkerne at betragte spørgsmålet på denne måde, har historien bevist.

Nu drejer det sig ikke om et påtvunget, men om et frivilligt kompromis.

Vort parti tilstræber, som ethvert andet politisk parti, politisk herredømme *for os*. Vort mål er det revolutionære proletariats diktatur. Et halvt års revolution har med usædvanlig klarhed, kraft og eftertrykkelighed bekræftet rigtigheden og uundgåeligheden af dette krav for netop *denne* revolution, da folket hverken kan opnå en demokratisk fred, jord til bønderne eller fuld frihed (en fuldt ud demokratisk republik) på anden måde. Begivenhedernes forløb i vor halvt år gamle revolution, klassernes og partiernes kamp, forløbet af kriserne 20.-21. april, 9.-10. og 18.-19. juni, 3.-5. juli og 27.-31. august har både påvist og anskueliggjort det.

Der er nu indtrådt et så brat og så originalt omsving i den russiske revolution, at vi som parti kan foreslå et frivilligt kompromis – rigtignok ikke bourgeoisie, vor direkte og vigtigste klassefjende, men vore nærmeste modstandere, de »herskende« småborgerlig-demokratiske partier, de socialrevolutionære og mensjevnikkerne.

Kun som undtagelse, kun i kraft af denne særlige situation, der øjensynligt kun vil fortsætte meget kort tid, kan vi foreslå disse partier et kompromis, og jeg finder, at vi skal gøre det.

Kompromis'et skulle fra vor side bestå i en tilbagevendende til kravet fra før juli: al magt til sovjetterne, en regering af socialrevolutionære og mensjevnikker, ansvarlig over for sovjetterne.

Nu, og kun nu – måske *kun nogle få dage*, eller en til to uger – vil en sådan regering kunne dannes og vinde fodfæste helt fredeligt. Den vil højst sandsynligt kunne afstedkomme en fredelig bevægelse *fremad* for hele den russiske revolution, og for den verdensomfattende bevægelse umådeligt store chancer for store fremskridt i retning af fred og socialisme.

Netop for at udnytte denne fredelige udvikling af revolutionen – en mulighed, der er *yderst* sjælden i historien og *yderst* værdifuld, en enestående sjælden mulighed – netop for at udnytte den kan og skal bolsjevnikkerne som tilhængere af verdensrevolutionen og revolutionære metoder efter min mening tilbyde dette kompromis.

Kompromis'et skulle bestå i, at bolsjevnikkerne – uden at gøre krav på regeringsdeltagelse (hvilket er umuligt

for en internationalist uden reel gennemførelse af betingelserne for proletarietets og de fattige bønders diktatur) – gav afkald på at kræve magten øjeblikkeligt overgivet proletariet og de fattigste bønder, gav afkald på at benytte revolutionære kampmetoder for dette krav. Betingelsen, der giver sig selv, og som heller ikke er ny for de socialrevolutionære og mensjevikkerne, skulle være fuld agitationsfrihed og indkaldelse af den Konstituerende Forsamling uden yderligere forhalinger, eller endog inden for en endnu kortere frist.

Mensjevikkerne og de socialrevolutionære ville vel som regeringsblok (forudsat kompromis'et indgås) gå med til at gøre regeringen helt og udelukkende ansvarlig over for sovjetterne samtidig med, at sovjetterne også får den fulde magt lokalt. Heri ville den »nye« betingelse ligge. Bolsjevikkerne skal ingen andre betingelser stille, tror jeg, da vi stoler på, at virkelig fuld agitationsfrihed og øjeblikkelig gennemførelse af nyt demokrati i sovjetternes sammensætning (nyvalg af dem) og i deres funktion i sig selv vil betyde en fredelig revolutionær bevægelse fremad, en *fredelig overvindelse* af den indre partikamp i sovjetterne.

Måske er det *allerede* umuligt? Måske. Men om der bare er én chance af hundrede, er forsøget på at realisere denne mulighed alligevel så meget værd, at det må sættes i værk.

Hvad ville begge de »aftalende« parter få ud af dette »kompromis«, dvs. på den ene side bolsjevikkerne, på den anden side alliancen af socialrevolutionære og mensjevikker? Hvis *begge* parter intet får ud af det, må kompromis'et erkendes umuligt, og så er det ikke omtale værd. Hvor vanskeligt dette kompromis end måtte være nu (efter juli og august, to måneder, der måler sig med to årtiers »fredelig«, døsig tid), forekommer det mig, at der er en lille chance for at gennemføre det, og denne chance er opstået med de socialrevolutionæres og mensjevikkernes beslutning om ikke at gå i regering sammen med kadetterne.

Bolsjevikkernes gevinst ville bestå i, at de får mulighed for helt frit at agitere for deres synspunkter og, under forudsætning af virkelig fuldt demokrati, at opnå indfyldelse i sovjetterne. »Alle« indrømmer nu i ord denne frihed for bolsjevikkerne. I virkeligheden er den *umulig* under en borgerlig regering, eller en regering med deltagel-

se af bourgeoisiet, under alle andre regeringer end en sovjetisk. Under en sovjetisk regering ville denne frihed være *mulig* (vi siger ikke: utvivlsomt sikret, men alligevel mulig). Når en sådan mulighed eksisterer i en så vanskelig tid bør man gå på kompromis med det nuværende flertal i sovjetterne. *Vi* har intet at frygte ved et virkeligt demokrati, da livet fremmer vor sag, og selv udviklingen af strømningerne blandt de os fjendtlige socialrevolutionære og mensjevnikiske partier bekræfter, at vi har ret.

Mensjevikkernes og de socialrevolutionæres gevinst ville bestå i, at de straks får mulighed for at realisere *deres* alliances program med støtte i det nok så bekendte enorme folkeflertal og med sikkerhed for »fredeligt« at kunne udnytte deres flertal i sovjetterne.

Naturligvis vil der fra denne alliance, der er uensartet, både fordi den er en alliance, og fordi det småborgerlige demokrati *altid* er mindre ensartet end bourgeoisiet og proletariatet – fra denne alliance vil der, sandsynligvis, lyde to stemmer.

En stemme vil sige: Der er intet udkomme med bolsjevikkerne og det revolutionære proletariat. Det vil under alle omstændigheder stille umådeholdne krav og på demagogisk vis tiltrække fattigbønderne. Det vil kræve fred og brud med de krigsallierede. Det er umuligt. Så står vi nærmere – og går bedre i spand med – bourgeoisiet, som vi jo ikke har brudt med, kun *skændtes* lidt med – og kun på grund af en enkelt episode med Kornilov. Vi har skændtes lidt – vi forliges igen. Desuden har bolsjevikkerne overhovedet ingenting at »give« os for hvis de forsøger en opstand, vil den alligevel være lige så dømt til nederlag som Kommunen i 1871.

En anden stemme vil sige: henvisningen til Kommunen er meget overfladisk, ja ligefrem tåbelig. For det første, nemlig, fordi bolsjevikkerne immervæk har lært sig et og andet efter 1871. De ville ikke lade statsbanken være ubesat, og de ville ikke vige tilbage for at angribe Versailles; under disse omstændigheder kunne selv Kommunen have sejret. Kommunen kunne desuden ikke straks tilbyde folket det, som bolsjevikkerne kan, såfremt de får statsmagten, nemlig jord til bønderne, et øjeblikkeligt fredsforslag, virkelig kontrol med produktionen, en ærlig fred med ukrainerne, finnerne osv. Bolsjevikkerne har, groft sagt, ti gange flere »trumfer« på hånden, end Kom-

munen havde. For det andet betyder Kommunen under alle omstændigheder streng borgerkrig, derefter lange udsigter med en fredelig kulturel udvikling samt lettelse for diverse Mac-Mahon'ers og Kornilov'ers operationer og skurkestreger, og den slags operationer truer hele vort borgerlige samfund. Er det mon så klogt at risikere Kommunen?

Desuden er Kommunen uundgåelig i Rusland, hvis vi ikke tager magten, hvis situationen fortsat skal være lige så vanskelig, som den var fra 6. maj til 31. august. Enhver revolutionær arbejder og soldat vil uundgåeligt tænke på Kommunen, tro på den og uundgåeligt forsøge at realisere den ud fra ræsonnementet: folket omkommer, krigen, sulten, ødelæggelsen griber stadig mere om sig. Kun Kommunen kan redde os. Om vi så alle skal omkomme, alle dø, vil vi virkeliggøre Kommunen. Sådanne tanker er uundgåelige hos arbejderne, og det vil ikke være så let at besejre Kommunen nu, som det var i 1871... En russisk Kommune vil have hundrede gange stærkere forbundsfæller, end Kommunen i 1871. Er det mon så klogt af os at risikere Kommunen? Jeg kan heller ikke være enig i, at bolsjevikkerne i virkeligheden overhovedet intet giver os med deres kompromis. Især da dannede ministre i alle kulturlande højt værdsætter enhver, selv nok så lille, overenskomst med proletariatet under krigsforhold. Værdsætter den meget, meget højt. Og det er dog drevne folk, virkelige ministre. Bolsjevikkerne tager virkelig temmelig hurtigt til i styrke, trods repressalierne, trods deres svage presse... Er det mon klogt af os at risikere Kommunen?

Vi har et sikkert flertal, og det vil vare længe endnu, før fattigbønderne vågner op, det holder nok i vor tid. At flertallet skulle gå med de yderligtgående i et bondeland, tror jeg ikke på. Desuden er opstand mod et åbenbart flertal i en virkelig demokratisk republik umulig. – Sådan vil den anden stemme ræsonnere.

Måske vil der også findes en tredje stemme fra miljøet omkring nogle af Martovs og Spirodonovas tilhængere, der siger: Det harmer mig, »kammerater«, at I begge under jeres overvejelser af Kommunen og dens muligheder uden tøven går over på dens modstanderes side. Den ene af jer med én begrundelse, den anden med en anden, men begge går I over til dem, der kvalte Kommunen. Jeg vil

ikke agitere for Kommunen. Jeg kan ikke på forhånd love at ville slås i dens rækker, som enhver bolsjevik vil gøre, men må alligevel sige, at *hvis* Kommunen, *på trods af* mine anstrengelser, blusser op, vil jeg snarere hjælpe dens forsvarere end dens modstandere...

Uoverensstemmelsen i »alliancen« vil være stor og uundgåelig, eftersom det småborgerlige demokrati repræsenterer et utal af afskygninger, fra ministerielle fuldblodsbourgeois'er til den halvfattige, der endnu ikke helt formår at indtage proletarietets standpunkt. Hvad der hvert øjeblik kan blive resultatet af denne meningsmangfoldighed ved ingen.

Ovenstående linjer er skrevet fredag, 1. september, men af tilfældige årsager (historien vil berette, at under Kerenskij kunne ikke alle bolsjevikker frit vælge bosted) nåede de ikke redaktionen samme dag. Efter at have læst gårsdagens og denne dags søndagsavis, siger jeg til mig selv: kompromisforslaget er måske allerede kommet for sent. De få dage, hvor en fredelig udvikling *endnu* var mulig, er måske *også* gået. Ja, det ses af det hele, at de allerede er gået. Kerenskij vil på den ene eller anden måde både gå *ud af* de socialrevolutionæres parti og *bort fra* de socialrevolutionære for at styrke sine positioner ved hjælp af bourgeoisiet *uden* de socialrevolutionære – takket være deres uvirksomhed... Ja, det ses af det hele, at de dage *allerede* er passeret. Tilbage står at sende disse bemærkninger tilbage til redaktionen med anmodning om at betegne dem: »Forsinkede tanker«... undertiden er det måske ikke uden interesse også at stifte bekendtskab med forsinkede tanker.

3. september, 1917.

Udkast til resolution om den nuværende politiske situation (1)

Idet RSDAP(b)'s centralkomité på sit plenarmøde går ud fra den resolution, partiet har vedtaget på sin 6. kongres, samt denne resolutions aktuelle betydning, fastslår centralkomiteen følgende:

1. Gennem to måneder, fra 3. juli til 3. september, har klassekampen og de politiske begivenheders udvikling som følge af revolutionens uhorste fart drevet hele landet længere frem, end en lang række år har kunnet gøre det i fredstid uden revolution og uden krig.

2. Det bliver stadig klarere, at begivenhederne 3.-5. juli repræsenterede et vendepunkt for hele revolutionen. Bedømmes disse begivenheder ikke rigtigt, er det umuligt at fremsætte en rigtig vurdering, hverken af proletarietets opgaver eller farten i de revolutionære begivenheders udvikling, der ikke afhænger af vor vilje.

3. Løgnene, som bourgeoisiet med utrolig stræbsomhed har kolporteret om bolsjevikkerne og spredt vidt og bredt blandt folkemasserne ved hjælp af millioner, investeret i kapitalistiske aviser og forlag, disse løgne afsløres stadig hurtigere og for stadig bredere lag. Det bliver fremdeles klarere, først for arbejdermasserne i hovedstaden og de store byer, derefter for bønderne, at løgnene om bolsjevikkerne er et af godsejernes og kapitalisternes vigtigste våben i kampen mod dem, der forsvare arbejdernes og de fattigste bønders interesser, dvs. bolsjevikkerne.

4. Opstanden, der blev iværksat af Kornilov, dvs. de generaler og officerer, der lader sig lede af godsejerne og kapitalisterne med kadetternes parti («folkefriheden» parti) i spidsen, denne opstand søgtes direkte tilsløret med en gentagelse af gamle løgne om bolsjevikkerne og hjælp således med til endeligt at åbne de bredeste folke-

massers øjne for den virkelige betydning bag bourgeoisiets bagvaskelsestog mod det bolsjevikiske arbejderparti, de fattiges sande forsvarere.

5. Hvis vort parti havde afvist at støtte massebevægelsen 3.-4. juli, der opstod spontant på trods af vore forsøg på at holde den tilbage, ville det have været et direkte og renlivet forræderi mod proletariatet, eftersom masserne gik i aktion af rimelig og retfærdig harme over forhalingen af den imperialistiske krig, dvs. den erobrings- og røverkrig, der føres i kapitalisternes interesser, og over regeringens og sovjeternes uvirksomhed over for bourgeoisiet, der forstærker og skærper den økonomiske opløsning og sulten.

6. På trods af alle bourgeoisiets og regeringens anstrengelser, på trods af arrestationer af hundreder af bolsjevikker, beslaglæggelse af deres papirer, dokumenter, ransagninger på redaktionerne osv. – på trods af alt dette er det ikke lykkedes og vil det heller aldrig lykkes at bevise noget bag løgneren om, at vort parti skulle have tilstræbt et andet mål for bevægelsen 3.-4. juli end en »fredelig og organiseret« demonstration under parolen om overgivelse af al magt i staten til sovjetterne af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanter.

7. Det ville have været en fejl, hvis bolsjevikkerne havde sat sig for at tage magten 3.-4. juli, eftersom flertallet dengang, ikke kun i befolkningen, men også blandt arbejderne endnu ikke i praksis havde følt generalernes kontrarevolutionære politik i hæren, godsejernes på landet og kapitalisternes i byen, den politik, der viste sig for masserne efter 5. juli, og som affødt af de socialrevolutionæres og mensjevikkernes kompromismageri med bourgeoisiet. Men ikke ét af vore partiorganer, centralt eller lokalt, hverken rejste parolen, skriftligt eller mundtligt, om overtagelse af magten 3.-4. juli, eller så meget som bare drøftede dette spørgsmål.

8. Vort partis virkelige fejl i dagene 3.-4. juli, som nu er afsløret af begivenhederne, bestod kun i, at partiet anså den generelle situation i befolkningen for *mindre* revolutionær, end den viste sig at være, at partiet *endnu* anså en fredelig udvikling af de politiske begivenheder mulig gennem ændring af sovjeternes politik på et tidspunkt, da mensjevikkerne og de socialrevolutionære allerede i den grad havde indviklet sig i og bundet sig til kompromis-

mageriet med bourgeoisiet, og bourgeoisiet i den grad var blevet kontrarevolutionært, at der allerede ikke længere kunne blive tale om nogen som helst fredelig udvikling. Men dette fejlagtige synspunkt, der kun styrkedes af håbet om, at begivenhederne ikke ville udvikle sig alt for hurtigt, kunne partiet ikke overvinde på anden måde end ved at deltage i den folkelige bevægelse 3.-4. juli under parolen »al magt til sovjetterne« og med den opgave at give bevægelsen fredelig og organiseret karakter.

9. Den historiske betydning af Kornilovs opstand består netop i, at den med vældig kraft åbnede massernes øjne for den sandhed, der var skjult og indtil nu skjules af de socialrevolutionæres og mensjevikkernes fraser om kompromis, nemlig at godsejerne og bourgeoisiet med kadetternes parti i spidsen, samt de generaler og officerer, der står på deres side, har organiseret sig. De er rede til at begå og begår de mest uhørte forbrydelser, udlevere Riga (og derefter Petrograd) til tyskerne, åbne fronten for dem, lade de bolsjevikiske regimente henrette, starte revolte, føre tropper til hovedstaden med »den vilde division« i spidsen osv. – alt dette for at tilrane bourgeoisiet hele magten, for at styrke godsejernes magt på landet og for at drukne landet i arbejderne og bøndernes blod.

Kornilovs opstand har for Rusland påvist det, som hele historien har påvist for alle lande, nemlig at bourgeoisiet forråder fædrelandet og begår en hvilken som helst forbrydelse blot for at bevare sin magt over folket og sine indtægter.

10. Arbejderne og bønderne i Rusland har absolut ingen anden udvej end at føre den mest beslutsomme kamp og opnå sejr over godsejerne og bourgeoisiet, over kadetternes parti og alle disses sympatisører blandt generalerne og officererne. Og kun arbejderklassen i byerne kan, såfremt den får hele statsmagten i hænde og såfremt den støttes af de fattigste bønder, føre folket, dvs. alle de arbejdende, til denne kamp og til denne sejr.

11. Begivenhederne i den russiske revolution har, især efter 6. maj og endnu mere efter 3. juli, udviklet sig med en så stormende, ja orkanagtig, utrolig hurtighed, at det på ingen måde kan være partiets opgave at fremskynde dem. Tværtimod skal alle bestræbelser tage sigte på ikke at sakke bagud for begivenhederne, men holde trit og styrke vort arbejde med at forklare ændringerne i situa-

tionen for arbejderne og den arbejdende befolkning i, klassekampens forløb. Det er netop også partiets hovedopgave nu: forklare masserne, at situationen er umådelig kritisk, at enhver aktion kan ende med eksplosion, at en for tidlig opstand derfor kan anrette den største skade. Men samtidigt fører den kritiske situation uundgåeligt – måske med katastrofal hurtighed – arbejderklassen der hen, at den i kraft af et af den uafhængigt omsving i begivenhederne ser sig tvunget til at føre en afgørende kamp mod det kontrarevolutionære bourgeoisie og erobre magten.

12. Kornilovs opstand har til fulde afsløret den kendsgerning, at hæren, hele hæren *hader generalstaben*. Det burde endog de mensjevikker og socialrevolutionære erkende, der har brugt måneders anstrengelser på at vise deres had til bolsjevikkerne og deres hengivenhed for kompromispolitikken mellem arbejderne og bønderne på den ene side og godsejerne og bourgeoisie på den anden. Hærens had til generalstaben er ikke svækket, men tager til, efter at Kerenskijs regering begrænsede sig til at udskifte Kornilov med Aleksejev, men lod Klembovskij og de øvrige Kornilovgeneraler blive på deres poster, uden at gøre noget som helst alvorligt for at demokratisere hæren og eliminere den kontrarevolutionære kommandostab. Sovjetterne, der tolererer og støtter Kerenskijs svage, svingende og principløse politik, de sovjetter, der forpasse endnu en chance til fredeligt at tage hele magten i det øjeblik, Kornilovs opstand blev elimineret, disse sovjetter er nu ikke blot skyldige i kompromismageri, de er også skyldige i forbryderisk kompromismageri.

Hæren, der hader generalstaben og ikke ønsker at kæmpe i krigen, hvis erobringskarakter har åbnet dens øjne, er uundgåeligt dømt til flere katastrofer.

13. Kun arbejderklassen alene kan, når den har erobret magten, føre fredspolitik, ikke i ord, som mensjevikkerne og de socialrevolutionære gør det, mens de i praksis støtter bourgeoisie og dets hemmelige traktater, men i handling. Den vil nemlig øjeblikkeligt og i en hvilken som helst militær situation, selv hvis Kornilov-generalerne, efter at have overgivet Riga, også overgiver Petrograd, tilbyde *alle* folk åbne, præcise, klare og *retfærdige* fredsbetingelser. Arbejderklassen kan gøre dette på hele folkets vegne, eftersom det overvejende flertal af arbejder-

ne og bønderne i Rusland har udtalt sig mod den nuværende erobringskrig og for fred på retfærdige betingelser, uden anneksioner (erobringer) og uden krigsskadeserstatninger.

De socialrevolutionære og mensjevikkerne bedrager sig selv og bedrager folket ved i månedsvis at tale om denne fred. Arbejderklassen vil, når den har erobret magten, uden at tøve en eneste dag tilbyde alle den.

Kapitalisterne i alle lande har så stort besvær med at holde den overalt fremvoksende arbejderrevolution mod krigen tilbage, at såfremt den russiske revolution fra kraftsløs og ynkelig jamren om fred går over til at foreslå den direkte og samtidig offentliggør og bryder de hemmelige traktater osv. så er der nioghalvfems af hundrede chancer for, at freden indtræder hurtigt, at kapitalisterne ikke kan hindre freden.

Såfremt der indtræffer det mindre sandsynlige tilfælde, at kapitalisterne på trods af deres folks vilje afslår fredsbetingelserne fra en russisk arbejderregering, vil revolutionen i Europa nærme sig hundrede gange hurtigere, og vor hær af arbejdere og bønder vil vælge sig, ikke forhadte, men respekterede hærchefer og hærførere, overbevise sig om krigens retfærdighed efter at freden allerede er tilbudt, de hemmelige traktater brudt, forbundet med godsejerne og bourgeoisiet opløst og hele jorden overdraget bønderne. Først da bliver krigen en retfærdig krig fra Ruslands side, kun en sådan krig vil arbejderne og bønderne kæmpe i, ikke under stokkeslag, men frivilligt, og en sådan krig vil endnu mere fremskynde den uundgåelige arbejderrevolution i de fremskredne lande.

14. Kun arbejderklassen alene kan, når den har erobret magten, sikre, at alle godsejerjorde øjeblikkeligt og uden erstatning overdrages bønderne. Dette må ikke udskydes. Den Konstituerende Forsamling vil lovfæste det, men bønderne er ikke skyld i, at den forhales. Bønderne overbevises for hver dag stadigt mere om, at de ikke kan få jorden gennem kompromis'er med godsejerne og kapitalisterne. Jorden kan kun fås ved, at de fattigste bønder indgår i et uselvsk, broderligt forbund med arbejderne.

Tjernovs afgang fra regeringen, efter at han i månedsvis havde forsøgt at forsvare bøndernes interesser ved store og små indrømmelser til kadetterne og godsejerne, og alle forsøg var brudt sammen, denne afgang afslørede

særligt anskueligt kompromispolitikens udsigtsløshed. Og bønderne lokalt ser og ved, føler og mærker hvor frække godsejerne er blevet ude på landet efter 5. juli, og hvor nødvendigt det er at standse og uskadeliggøre dem.

15. Kun arbejderklassen alene kan, når den har erobret magten, gøre en ende på den økonomiske opløsning og truende sult. Regeringen har siden 6. maj atter og atter lovet at indføre kontrol, men har ikke gjort det og har intet kunnet gøre, da kapitalisterne og godsejerne har saboteret hele arbejdet. Arbejdsløsheden vokser, sulten kommer nærmere, pengene falder i værdi, Pesjekhonovs afgang efter fordoblingen af de faste priser forstærker krisen endnu mere og viser atter en gang hele regeringens svaghed og kraftesløshed. Kun arbejderkontrol over produktion og fordeling kan redde situationen. Kun en arbejderregering kan tøjle kapitalisterne, fremkalde heltemodig støtte fra alle de arbejdende til *statsmagtens* anstrengelser, oprette orden og indføre et rimeligt bytteforhold mellem korn og andre produkter.

16. Fattigbøndernes tillid til arbejderklassen i byerne, der for en tid undermineredes af bourgeoisiets løgne og tilliden til kompromispolitikken, genoprettes særligt hurtigt, efter at arrestationer på landet og alle mulige forfølgelser af de arbejdende efter 5. juli, og derefter Kornilovs opstand, åbnede folkets øjne. Et af tegnene på, at folket mister troen på kompromis med kapitalisterne, består i, at utilfredsheden er stadig voksende, især efter 5. juli, i de to vigtigste partier, det socialrevolutionære og mensjevikiske, der førte og fuldførte denne kompromispolitik. Endvidere tiltager kampen mod kompromismageriet samt oppositionen, der på de socialrevolutionæres sidste parti»råd« og mensjevikkernes partikongres nåede op på omkring to femtedele (40 pct.).

17. Hele begivenhedernes forløb, alle økonomiske og politiske omstændigheder og begivenhederne i hæren bereder stadig hurtigere grunden for, at arbejderklassen med held kan erobre magten, hvilket vil give fred, brød, frihed og fremskynde den proletariske revolutions sejr også i andre lande.

Noter

Til Breve Fra Det Fjerne

- (1) *Breve Fra Det Fjerne* – omfatter fire breve, skrevet i perioden 7.-12. (20.-25.) marts, samt et femte, ikke afsluttet brev, som Lenin påbegyndte umiddelbart før sin afrejse fra Svejts til Petrograd, 26. marts (8. april) 1917.

1. brev tryktes første gang i fuld ordlyd i Samlede Værker, 4. udgave, 1949. 2., 3. og 4. brev blev ikke offentliggjort i 1917. Indholdet af det uafsluttede 5. brev videreudviklede Lenin i Brev Om Taktik (se s. 33-45) og i Proletariatets Opgaver I Vor Revolution (se s. 51-80). – S. 15.

- (2) Lenin sigter til Petrogradsovjetten, der oprettedes i februarrevolutionens første dage. Valg til sovjetten afholdtes først spontant på enkelte fabrikker, men kom efter få dage til at omfatte alle virksomheder i byen.

Ved en kuplignende aktion kom sovjetten ledelse i hænderne på forligspolitikere, som imidlertid måtte bøje sig for presset fra arbejdere og bønder og gennemføre en række revolutionære foranstaltninger, herunder arrestere det tidligere styres myndighedspersoner, sætte de politiske fanger på fri fod, påbegynde oprettelse af en arbejdarmilits (100 pr. 1000 arbejdere), opfordre befolkningen til at tage administrationen af lokale anliggender i egne hænder osv.

Det afgørende øjeblik indtrådte natten til 2. (15.) marts, da forligspolitikere fra sovjetten eksekutivkomité frivilligt veg pladsen for bourgeoisiet og gav grønt lys for oprettelsen af en provisorisk regering, bestående af repræsentanter for bourgeoisiet og godsejerne. Denne kapitulation blev ikke straks kendt uden for landets grænser, da blade og aviser til venstre for kadetternes ikke måtte sendes til udlandet. Lenin erfarede først herom efter hjemkomsten til Rusland. – S. 17.

- (3) *Baselmanifestet* – manifest om krig, vedtaget af den ekstraordinære internationale socialistkongres i Basel, 24.-25. november 1912. Manifestet advarede folkene om den imperialistiske krig, som var i anmarch, afslørede dens røveriske mål og appellerede til alle arbejdere verden over om at forstærke fredskampen og sætte styrken af »proletariatets internationale solidaritet op mod den kapitalistiske imperialisme«. Baselmanifestet indeholder det af Lenin formulerede afsnit fra Stuttgartkongressens resolution (1907), hvori det hedder, at socialisterne i tilfælde af en imperialistisk krig skal udnytte den økonomiske og politiske krise, som krigen fremkalder, til at fremskynde den kapitalistiske klassestats fald og kæmpe for den socialistiske revolution. – S. 18.

- (4) *Mensjevikker* – betegnelse for medlemmer af den opportunistiske fløj af Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti (RSDAP). Denne fløj dannedes på partiets 2. kongres i 1902, hvor den kom i mindretal (russisk: minsjinstvo). Mod den stod flertallet (russisk: bolsjinstvo), med Lenin i spidsen. – S. 20.

- (5) *Organisationskomiteen* – mensjevikkernes ledende organ; oprettedes 1912 på likvidatorernes augustkonference, under verdenskrigen social-

chauvinistisk, retfærdiggjorde krigen ud fra en tsaristisk synsvinkel, agiterede for nationalisme og chauvinisme. Organisationskomiteen fungerede indtil august 1917, da mensjevikpartiet dannede en central-komité. – S. 20.

- (6) *Kadetter* – førende parti for det liberale monarkistiske bourgeoisie. Samarbejdede under krigen med tsaregeringen, forsøgte under februarrevolutionen 1917 at redde monarkiet. Sommeren 1917 var kadetterne i spidsen for den provisoriske regering og førte en kontrarevolutionær politik i vestmagternes interesse. Deltog efter oktoberrevolutionen i alle væbnede aktioner mod sovjetstyret. – S. 20.
- (7) *Oktobriste* – medlemmer af oktobristpartiet (eller Forbundet af 17. oktober), stiftet efter offentliggørelsen af tsarens manifest af 17. oktober 1905. Ærkereaktionært, kontrarevolutionært parti, sluttede uforbeholdent op om tsarregeringens inden- og udenrigspolitik. Efter februarrevolutionen regeringsparti med partiets leder, A. I. Gutjov, på krigsministerposten. Deltog efter oktoberrevolutionen i den væbnede bekæmpelse af sovjetstyret. – S. 21.
- (8) *Fredsfornyere* – medlemmer af fredsfornyerpartiet, konstitutionelmonarkistisk organisation af storkapitalister og godsejere; stiftet 1906 efter opløsningen af 1. rigsduma. Blev samlingssted for venstreoktobriste og venstrekadetter, lå efter sit program oktobristerne nærmest. Varetog de kapitalistiske godsejeres og handels- og industribourgeoisiets interesser. – S. 21.
- (9) *Trudovikker* – småborgerlige demokrater; dannede gruppe i april 1906, bestående af bondemedlemmer i den 1. дума. Støttede Ruslands deltagelse i verdenskrigen; efter februarrevolutionen kontrarevolutionære. – S. 21.
- (10) *Rigsdumaen, думаen* – parlament med stærkt beskårne beføjelser, indført af tsaren 1905 for at tage brodden af den revolutionære bølge. Valgene hertil var indirekte og ulige. Den første дума trådte sammen 1906, den anden 1907, den tredje 1907-1912 og den fjerde 1912-1917. – S. 21.
- (11) *Krigsindustrikomiteer* – oprettet maj 1915 i Rusland af det imperialistiske storbourgeois som hjælp til tsarismens krigsførelse. Formand for den centrale krigsindustrikomité var Gutjov, oktobristernes leder og krigsminister i den senere provisoriske regering. – S. 21.

Til

April-teserne

- (1) Efter alt at dømme skrev Lenin de berømte april-teser i toget, kort før ankomsten til Petrograd. Under debatten på de omtalte møder den 4. april afleverede han teserne til en medarbejder ved Pravda og anmodede indtrængende om, at de blev bragt næste dag og i fuld ordlyd. Men på grund af tekniske vanskeligheder i trykkeriet kom teserne først ud den 7. april. – S. 27.
- (2) *Jedinstvo* (Enhed) – højresocialdemokratisk dagblad, der udkom i Petrograd fra marts til november 1917, redigeret af G. V. Plekhanov. I december 1917 og januar 1918 udkom det under andet navn. Bladet

støttede uforbeholdent den borgerlige provisoriske regering og »forsvarsviljen«. – S. 30.

- (3) *Russkaja Volja* (Den Russiske Vilje) – dagblad, finansieret af storbankerne og af Lenin betegnet som »et af de mest nederdrægtige borgerlige blade«. – S. 31.
- (4) *Pariserkommunen* – revolutionært styre, hvis regering blev valgt i Paris 26. marts 1871 efter opstanden 18. marts. Regeringen bestod af arbejdere, intellektuelle, tjenestemænd og repræsentanter for småborgerskabet og udøvede for første gang i verdenshistorien proletarietets diktatur. Kommunen to store politiske grupperinger var blanquisterne og proudhonisterne.
Med støtte fra Prøjsen bekæmpede det franske bourgeoisie Kommunen, hvis sidste barrikade faldt den 28. maj samme år.
Lenin hentyder til: Forordet til den tyske udgave (1872) af Det Kommunistiske Manifest, Marx' Borgerkrigen I Frankrig og Kritik Af Gotha-programmet samt Engels' breve til Kugelmann af 12. og 17. april 1871 (Marx/Engels, Udvalgte Skrifter bd. I og II, Forlaget Tiden 1976). – S. 32.

Til

Breve om taktik

- (1) Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti havde siden 1903 haft en bolsjevikisk og en mensjevikisk fløj, som i 1912 blev organisatorisk adskilt i to selvstændige partier. I sommeren 1917 var adskillelsen ikke alle vegne fuldført, og på steder, hvor adskillelsen var sket, var der stadig socialdemokrater, der ønskede en samling af de to partier til ét. – S. 33.
- (2) Ordene stammer fra Friedrich Engels' brev af 29. november 1886 til Friedrich Anton Sorge i USA. Se Marx/Engels, Werke, Bd. 36, s. 578. – S. 34.
- (3) Se dette bind s. 24. – S. 34.
- (4) *Kommunen* – en hentydning til Pariserkommunen 1871, dvs. en stat af Pariserkommunens type. – S. 36.
- (5) Der kom ikke flere Breve Om Taktik med denne artikel. – S. 36.
- (6) Citatet stammer fra Goethes værk Faust. – S. 36.
- (7) Udtrykket »Hans majestæts opposition« stammer fra det engelske parlament. Det betegnede en parlamentarisk opposition, som går ind for det bestående samfundssystem. – S. 39.
- (8) Parolen »Ingen tsar, men en arbejderregering« blev fremsat af Parvus og Trotskij i 1905. – S. 39.
- (9) Årstallet 1871 sigter til Marx' skrift Borgerkrigen I Frankrig (se Udvalgte Skrifter bd. I, s. 468 f., Forlaget Tiden 1976), årstallet 1891 dels til Engels' forord til dette skrift, dels til hans kritik af udkastet til partiprogram for det tyske socialdemokrati samme år. – S. 39. (10) Jedinstvo – se note 2 til artiklen April-teserne. – S. 40.
- (11) Se Karl Marx Borgerkrigen I Frankrig, Udvalgte Skrifter bd. I, s. 468, Forlaget Tiden, København 1976. – S. 40.

- (12) Plekhanovs brochure *Anarchismus Und Sozialismus* udkom i 1894. – S. 40.
- (13) I 1907 udkom i St. Petersburg et udvalg af Lenins skrifter med titlen *Gennem Tolv År*. Citatet findes i Lenin, *Udvalgte Værker* bd. 4, s. 85 og 86. – S. 42.
- (14) Se dette bind s. 51. – S. 43.

Til Om dobbeltmagten

- (1) *Pariserkommunen* – se note 4 til artiklen *April-teserne*. – S. 48.
- (2) *Blanquisterne* – navnet stammer fra Louis Auguste Blanqui, fransk utopisk socialist. De lagde ikke vægt på forbindelse med masserne, afvejede ikke de forhåndenværende betingelser for en opstands sejr og erkendte ikke nødvendigheden af et revolutionært parti, men satte deres lid til, at en gruppe sammensvorne kunne gennemføre revolutionen. – S. 49.

Til Proletariatets opgaver i vor revolution

- (1) I sit efterord, dateret 28. maj (Samlede Værker, 5. udg., russ., bd. 31, s. 184-186) beklager Lenin, at Proletariatets Opgaver I Vor Revolution endnu ikke er udkommet i pjeceform. På grund af det økonomiske kaos i almindelighed og »Petersborgtrykkeriernes manglende arbejdsevne« udkom den først september 1917, dvs. flere måneder efter aprilkonferencen, hvis deltagere den i første række var skrevet for. Til dem blev teksten i hast maskinskrevet og omdelt. – S. 51.
- (2) *Kadetter* – se note 6 til artiklen *Breve Fra Det Fjerne*. – S. 52.
- (3) *Trudovikker* – se note 9 til artiklen *Breve Fra Det Fjerne*. – S. 52.
- (4) *De socialrevolutionære* – småborgerligt parti, dannet i århundredets begyndelse af overlevende narodnikgrupper, anvendte individuel terror som foretrukket kampmiddel.
- Under verdenskrigen gik et flertal af de socialrevolutionære ind for Ruslands deltagelse i krigen; efter februarrevolutionen 1917 den provisoriske regerings vigtigste støtte sammen med mensjevikkerne. Partiets ministre var med til at sende straffekolonner mod de bønder, som havde taget godsejerjord i besiddelse; partiet isoleredes fra den revolutionære befolkning; under og efter oktoberrevolutionen kontrarevolutionært. – S. 56.
- (5) *Organisationskomiteens parti* – her sigtes til mensjevikkerne, se noter 4 og 5 til artiklen *Breve Fra Det Fjerne*. – S. 56.
- (6) *Katten Vaska...* – udtrykket er hentet fra en fabel af den russiske digter Kry lov. – S. 57.
- (7) Marx/Engels, *Werke*, Bd. 19, s. 6. – S. 61.
- (8) *Pariserkommunen* – se note 4 til artiklen *April-teserne*. – S. 61.
- (9) Marx/Engels, *Udvalgte Skrifter*, bd. II, s. 518. – S. 62.

- (10) *Narodnikker* – en dels revolutionær, dels liberal demokratisk bevægelse; satsede på individuel terror, udført af konspirative grupper, mod tsardømmet. Nogle narodnikgrupper gik ind for propaganda blandt folket (russisk: narod), satte deres lid til bøndernes demokratiske muligheder. 1901-1902 sluttede de overlevende narodnikgrupper sig sammen i partiet de socialrevolutionære. – S. 65.
- (11) *Fabianerne* – medlemmer af Fabian Society, engelsk reformistisk organisation, dannet 1884. Navnet sigter til den romerske hærfører Fabius Maximus, med tilnavnet Nøleren, fordi han undgik afgørende slag i krigen mod Hannibal (3. årh. før vor tidsregning). 1900 gik fabianerne ind i arbejderpartiet (Labour Party). – S. 68.
- (12) *Minoritaires* eller *longuetister* – mindretalsretning i det franske socialistparti, ledet af Jean Longuet; centriste, under verdenskrigen tilhængere af »fædrelandsforsvaret«, efter oktoberrevolutionen tilhængere af proletarietets diktatur, men brød i december med partiet og tilsluttede sig den såkaldte halvtredje Internationale for siden at gå tilbage til II Internationale. – S. 69.
- (13) *Det Uafhængige Arbejderparti (Independent Labour Party – ILP)* – grundlagt 1893 af de »nye fagforeningers« ledere på et tidspunkt, da strejkekampene aktiviseredes og bevægelsen for arbejderklassens uafhængighed af de borgerlige partier forstærkedes. ILP interesserede sig hovedsagelig for parlamentariske kampformer og for parlamentariske aftaler med det liberale parti. – S. 69.
- (14) *Det Britiske Socialistiske Parti (British Socialist Party – BSP)* – dannet 1911 i Manchester af flere socialdemokratiske grupper; virkede i marxistisk ånd, men var fåtalligt og dets forbindelser til arbejdermasserne var svage. Under første verdenskrig udvikledes en skarp ideologisk kamp i partiet; den internationalistiske retning fik flertal på kongressen 1916. Partiet udtrykte glæde over oktoberrevolutionen i Rusland og spillede en betydelig rolle i de engelske arbejderes aktioner til forsvar for Sovjetrusland mod intervention. 1920 tilsluttede de fleste BSP-medlemmer sig det britiske kommunistiske parti. – S. 70.
- (15) *Zimmerwald-venstre* – international venstresocialdemokratisk gruppe, oprettet efter Lenins initiativ på socialistkonferencen i Zimmerwald september 1915 som modvægt til konferencens centristiske flertal (Zimmerwald-højre), der støttede »fædrelandsforsvaret«, dvs. deres landes deltagelse i den imperialistiske krig. Den 2. internationale socialistkonference fandt sted april 1916 i Kienthal. Flere deltagere i disse konferencer kom senere til at spille en betydelig rolle, dels ved oprettelsen af kommunistiske partier i deres lande, dels i Kommunistisk (III) Internationale. – S. 70.
- (16) Dette tillæg bringes ikke her. – S. 70.
- (17) *Spartakusgruppen* eller *Internationales gruppe* – dannedes af tyske venstresocialdemokrater i begyndelsen af første verdenskrig. Blandt stifterne var Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Clara Zetkin og Wilhelm Pieck. Drev revolutionær massepropaganda, organiserede anti-krigsaktioner, anførte strejker, afslørede krigens imperialistiske karakter og de opportunistiske lederes forræderi. Tilsluttede sig april 1917 Tysklands Uafhængige Socialdemokratiske Parti, men opretholdt organisatorisk uafhængighed. Under den tyske revolution november 1918 dannede de Spartakusbund, Spartakus-Forbundet, og brød for-

- bindelsen med De Uafhængige. December 1918 offentliggjorde de deres eget program og stiftede Tysklands Kommunistiske Parti på en kongres, 30. december 1918-1. januar 1919. – S. 70.
- (18) *Demain* – politisk-litterært månedsmagasin, grundlagt af Henri Guilbeaux, fransk forfatter og internationalist. Udkom 1916-1919, først i Genève, siden i Moskva. Stod på Zimmerwald-venstres linje, imod chauvinisme. – S. 71.
- (19) *The Trade-unionist* – engelsk fagforeningsblad, udkom 1915-1916 i London. – S. 71.
- (20) *Amerikas Socialistiske Arbejderparti (Socialist Labour Party of America – SLPA)* – stiftedes 1876 på samlingskonges i Philadelphia mellem de amerikanske sektioner af I Internationale og andre socialistiske partier. Et flertal af medlemmerne var emigranter med svage rødder til amerikansk arbejderbevægelse. Hældede under verdenskrigen til internationalismen. Under indflydelse af oktoberrevolutionen medvirkede de mest bevidste medlemmer i stiftelsen af USAs kommunistiske parti. SLPA eksisterer fortsat, men som en uhyre lille organisation, uden indflydelse i arbejderbevægelsen. – S. 71.
- (21) *Amerikas Socialistiske Parti (Socialist Party of America – SPA)* – stiftedes juni 1901 i Indianapolis ved sammenslutning af udbrydergrupper fra SLPA og Amerikas Socialdemokratiske Parti. Uhomogen medlems-sammensætning, havde tilslutning fra både arbejdere, småfarmere og småborgere. Ringe forbindelser til amerikansk arbejderbevægelse. Partiets højreopportunistiske ledelse benægtede nødvendigheden af proletariatets diktatur. Under verdenskrigen dannedes tre fløje: socialchauvinister, dvs. tilhængere af regeringens imperialistiske politik; centrister, dvs. tilhængere af »fædrelandsforsvar« samt et revolutionært mindretal, som støttede internationalismen og bekæmpede krigen. Medlemmer af dette mindretal kom senere til at udgøre kernen i USAs kommunistiske parti. – S. 71.
- (22) *The Internationalist* – amerikansk ugeavis, udgivet i Boston 1917 af Amerikas Liga For Socialistisk Propaganda; organ for socialisternes venstrefløj. – S. 71.
- (23) *Tribunister* – medlemmer af Hollands socialdemokratiske parti, som udgav bladet *De Tribune*. Repræsenterede arbejderbevægelsens venstrefløj i Holland. Under verdenskrigen internationalister i de fleste spørgsmål. Stiftede Hollands Kommunistiske Parti 1918.
De Tribune grundlagdes 1907. Blev 1918 organ for det kommunistiske parti. Udkom under dette navn indtil 1940. – S. 71.
- (24) *De Unges eller Venstrefolkenes Parti* – repræsenterede venstrefløjen i Sveriges socialdemokrati; under verdenskrigen internationalister, snæver tilknytning til Zimmerwald-venstre. Stiftede maj 1917 Socialdemokratisk Venstreparti, som 1919 tilsluttede sig III Internationale. 1921 brød partiets revolutionære fløj ud og dannede Sveriges Kommunistiske Parti. – S. 71.
- (25) *De »Snæverhjertede«* – revolutionært socialdemokratisk arbejderparti i Bulgarien, der dannedes i 1903 under Blagojevs ledelse efter opgør med socialdemokratiets opportunistiske fløj, De »Storhjertede«. 1914-1918 modstander af den imperialistiske krig. Indtrådte 1919 i Kommunistisk Internationale og stiftede samme år Bulgariens Kommunistiske

- Parti, som senere tog navneforandring til Bulgariens Arbejderparti (kommunisterne). – S. 72.
- (26) »*Landsstyrelsen*« og *hovedstyrelsen*« – ledelsesorganer for Kongedømmet Polen Og Litauens Socialdemokrati. – S. 72.
- (27) Lenin sigter til *Volksstimme*, organ for det Tyske Socialdemokratiske Parti, udkom i Chemnitz 1891-1933.
Die Glocke – 14-dagesblad, udgivet i München og derefter i Berlin 1915-1925 af Parvus, socialchauvinist, krigstilhænger og medlem af Det Tyske Socialdemokratiske Parti. – S. 73.
- (28) Omtalte resolutioner hilstes velkommen af USAs præsident Wilson, der havde prøvet at optræde som mægler med et forslag til alle nationer om »offentligt at fremlægge deres syn på de betingelser, hvormed krigen vil kunne bringes til ophør«, dvs. afslutte den imperialistiske krig med en imperialistisk fred. – S. 74
- (29) *Ungdomsinternationale (Jugend-Internationale)* – organ for Det Internationale Forbund Af Socialistiske Ungdomsorganisationer, udkom 1915-1918 i Zürich. Sympatiserede med Zimmerwald-venstre; – S. 74
- (30) *Rabotjaja Gaseta* (Arbejderbladet) – mensjevikisk dagblad, udkom i Petrograd i perioden 7. (20.) marts-30. november (13. december) 1917. Tilhænger af fædrelandsforsvaret, støttede den provisoriske regering, bekæmpede bolsjevikkerne. Var oktoberrevolutionen og sovjetstyret fjendtligt stemt. – S. 76.
- (31) 7. (20.) april vedtog Petrogradsovjetten med 21 stemmer mod 14 at støtte det såkaldte Frihedslån, udstedt af den borgerlige provisoriske regering til videre finansiering af Ruslands deltagelse i verdenskrigen. Eksekutivkomiteens bolsjevikiske medlemmer, der sammen med en gruppe partiløse stemte imod, erklærede, at støtte til långivningen ville være den »værste form for 'borgfred'«. – S. 76.
- (32) Her sigtes til Engels' forord til artikelsamlingen *Internationales aus dem Volksstaat (1871-1875)*. Marx/Engels, Werke, Bd. 19, s. 13-32 – S. 77.
- (33) Udtrykket, som ifølge Marx og Engels er hentet hos den tyske digter Heinrich Heine, anvendtes første gang i Den Tyske Ideologi, se Marx/Engels, Werke, Bd. 3, s. 498. – S. 78.

Til

Læren af krisen

- (1) Lenin sigter til Meddelelse Fra Den Provisoriske Regering, offentliggjort i pressen 22. april (5. maj) 1917, hvori nævnte regering, »på grund af den opståede tvivl vedrørende spørgsmålet om fortolkningen af udenrigsministeriets note«, redegjorde for, at noten af 18. april (1. maj) var enstemmigt vedtaget i regeringen, at den i noten proklamerede sejr over fjenderne som betingelse for at afslutte krigen ikke forudsatte voldelig erobring af fremmed territorium, at der ved de i noten omtalte »sanktioner og garantier« for varig fred mentes rustningsbegrænsninger og nedsættelse af internationale militærtribunaler. – S. 81.
- (2) *Nevs kij Prospekt* – den centrale hovedgade i Petrograd (nu Leningrad).

– S. 82.

- (3) *Mensjevikkerne* – se note 4 til artiklen Breve Fra Det Fjerne. – S. 83.
(4) *Narodnikker* – se note 10 til artiklen Proletariatets Opgaver I Vor Revolution. – S. 83.

Til Aprilkonferencen

- (1) RSDAP(b)'s 7. alrussiske konference (Aprilkonferencen) fandt sted i Petrograd 24.-29. april (7.-12. maj) 1917. Beslutningen om dens indkaldelse havde partiets centralkomité truffet få uger forinden. Denne konference var partiets første under legale forhold.

Valg af delegerede til konferencen skete på møder i lokalorganisationerne, som havde ret til én delegeret pr. 500 medlemmer.

Som følge af divergerende opfattelser blandt centralkomiteens medlemmer om revolutionens perspektiver og partiets opgaver besluttedes det enstemmigt at lægge spørgsmålet ud til åben debat før og under konferencen. Som diskussionsgrundlag anvendtes Lenins April-teser (se s. 27-32), bragt i Pravda af 7. (20.) april. Herved opnåede lokalorganisationerne mulighed for at tage en foreløbig drøftelse af de spørgsmål, som var sat på konferencens dagsorden, og klarlægge partimedlemmernes holdning til dem.

Derudover modtog de delegerede efter ankomsten til Petrograd den maskinskrevne tekst til Lenins pjece Proletariatets Opgaver I Vor Revolution (se s. 51-80), der var skrevet som udkast til arbejdsgrundlag for konferencen. Under selve konferencen udkom Lenins Breve Om Taktik (se s. 33-45), som de delegerede således kunne nå at sætte sig ind i, inden resolutionen om den øjeblikkelige situation kom til afstemning.

Konferencen havde deltagelse af 131 stemmeberettigede delegerede samt 18 gæster fra i alt 78 partiorganisationer (bl.a. i Petrograd med forstæder, Moskva og Moskva-området, det midtrussiske industri-bælte, Ural, Donbækkenet, Volga-området og Kaukasus). Konferencen overværedes desuden af repræsentanter for organisationer blandt frontsoldaterne og i baglandet tillige med gæster fra de nationale partiorganisationer i Estland, Finland, Letland, Litauen og Polen.

Den fyldige repræsentative sammensætning og karakteren af de politiske og organisatoriske opgaver, som var til diskussion, betød, at konferencen reelt gjorde en partikongres' arbejde. Den udstak den politiske linje, gældende for hele partiet, og valgte ny centralkomité, der genvalgte Lenin som partiets leder.

Aprilkonferencens historiske betydning lå i, at den vedtog det af Lenin udarbejdede program for overgangen til den russiske revolutions anden fase, for den borgerlig-demokratiske februarrevolutions voksen over i en socialistisk revolution under parolen »Al magt til sovjetterne«. – S. 85.

- (2) Herefter oplæste A. S. Bubnov ordlyden til den resolution, som var vedtaget på konferencen i det midtrussiske industridistrikt (Moskvaområdet). Derpå fortsatte Lenin sin tale. – S. 87.
(3) »Lånet« – se note 31 til artiklen Proletariatets Opgaver I Vor Revolution. – S. 90.

- (4) *Retj* (Tale) – dagblad, udkom i Petrograd 1906-1917. Kadetternes hovedorgan, under faktisk redaktion af Miljukov. Blev lukket 26. oktober (8. november) af Petrogradsovjettens revolutionære militærkomité. Udkom derefter (indtil august 1918) under vekslende navne. – S. 90.
- (5) *Jedinstvo* (Enhed) – se note 2 til artiklen April-teserne. – S. 90.
- (6) *Delo Naroda* (Folkets Sag) – dagblad udkom i Petrograd fra marts 1917 til juli 1918; talerør for centristiske socialrevolutionære, tilhænger af forsvarsviljen, den provisoriske regering og forligspolitikken. – S. 91.
- (7) *Folkesocialisterne* – medlemmer af det småborgerlige Folkesocialistiske Arbejderparti, som dannedes 1906 efter splittelse hos de socialrevolutionære; i blok med kadetterne. Støttede Ruslands deltagelse i 1. verdenskrig, efter februarrevolutionen i forbund med trudovikkerne; havde ministerposter i den provisoriske regering. Efter oktoberrevolutionen kontrarevolutionært. Partiet opløstes under borgerkrigen og den udenlandske militærintervention. – S. 92.
- (8) *Trudovikkerne* – se note 9 til artiklen Breve Fra Det Fjerne. – S. 92.
- (9) *De socialrevolutionære* – se note 4 til artiklen Proletariatets Opgaver I Vor Revolution. – S. 92.
- (10) *Organisationskomiteen* – se note 5 til artiklen Breve Fra Det Fjerne. – S. 92.
- (11) Se Lenin, Samlede Værker, 5. udg., russ., bd. 31, s. 293-296. – S. 95.
- (12) Se Marx/Engels, Werke, Bd. 33, 205-206 og 209. – S. 97.
- (13) Se Marx/Engels, Werke, Bd. 22, s. 231-232. – S. 98.
- (14) På konferencen optrådte Kamenev med et større indlæg om den øjeblikkelige situation som repræsentant for en gruppe, der vendte sig mod Lenins linje. Kamenev og Rykov forsøgte at opstille en højreopportunistisk analyse af revolutionen og dens perspektiver. Kamenev afviste muligheden og nødvendigheden af, at den borgerlig-demokratiske revolution kunne vokse over i en socialistisk revolution og foreslog derfor, at man indskrænkede sig til kontrol med den provisoriske regering gennem sovjetterne, som da var domineret af mensjevikker og socialrevolutionære. Konferencen afviste Kamenevs kapitulationslinje. – S. 101.
- (15) Se også Lenins senere vurdering af omtalte begivenhed i artiklen Den Russiske Revolution Og Borgerkrigen (Samlede Værker, russisk, bd. 34, s. 216.) – S. 101.
- (16) Lenin sigter til parolen »ingen tsar, men en arbejderregering«, første gang fremsat 1905 af Parvus. Var et af hovedelementerne i Trotskij's teori om permanent revolution – uden om bønderne – og modstykket til Lenins teori om den borgerlig-demokratiske revolutions voksen over i en socialistisk revolution gennem bred, folkelig bevægelse anført af proletariatet. – S. 103.
- (17) Se Lenin, Samlede Værker, 5. udg., russ., bd. 31, s. 277. – S. 107.
- (18) *Birsjevka* (Børsen) – borgerligt dagblad, grundlagt 1880 i St. Petersburg. Førte pogromlignende kampagner mod bolsjevikkerne og Lenin i tiden efter februarrevolutionen. Nedlagt sidst i oktober 1917 af Petrogradsovjettens revolutionære militærkomité. – S. 111.

- (19) Se Lenin, Samlede Værker, 5. udg., russ., bd. 31, s. 293-296. – S. 114.
- (20) Resolutionen om krigen vedtoges med almindeligt stemmeflertal (7 afholdt sig fra at stemme) og bragtes på lederartiklens plads i Pravda nr. 44, 29. april (12. maj). – S. 115.
- (21) Forslaget til resolution om forholdet til den provisoriske regering blev enstemmigt vedtaget til konferencekommissionen. Resolutionen vedtoges af konferencen med almindeligt flertal (3 stemte imod, 8 afholdt sig fra at stemme). Blev bragt på lederartiklens plads i Pravda nr. 42, 27. april (10. maj). – S. 118.
- (22) Resolutionen om revision af partiprogrammet vedtoges med almindeligt stemmeflertal (3 afholdt sig fra at stemme). – S. 119.
- (23) Se Marx/Engels, Udvalgte Skrifter, bd. I, s. 44, Forlaget Tiden 1976. – S. 20.
- (24) Duma – se note 10 til artiklen Breve Fra Det Fjerne. – S. 121.
- (25) Se dette bind s. 128. – S. 125.
- (26) Resolutionen om agrarspørgsmålet blev vedtaget med almindeligt stemmeflertal (11 afholdt sig fra at stemme) og bragt på lederartiklens plads i Pravda nr. 45, 30. april (13. maj) – S. 125.
- (27) *Den tildelte jord* – hermed menes jord, som bønderne mod en afgift fik lov til at beholde ved livegenskabets ophævelse 1861. – S. 125.
- (28) Udeladelse i referatet. – S. 131.
- (29) Udeladelse i referatet. – S. 131.
- (30) Se Lenin, Samlede Værker, 5. udg., russ., bd. 30, s. 59-67. – S. 131.
- (31) Se Marx/Engels, Werke, Bd. 18, s. 527. – S. 133.

Til

Den 1. alrussiske kongres af bonderepræsentanter

- (1) I manuskriptet lyder overskriften således: Udkast til resolution om landbrugsspørgsmålet, fremlagt for den alrussiske sovjet af bonderepræsentanter af N. Lenin på den socialdemokratiske gruppes vegne. – S. 142.

Til

Den 1. alrussiske sovjetkongres af arbejder- og soldaterrepræsentanter

- (1) Den 1. alrussiske sovjetkongres af arbejder- og soldaterrepræsentanter fandt sted i Petrograd fra 3. til 24. juni (16. juni til 7. juli) 1917. Der deltog mere end 1000 delegerede i kongessen. Bolsjevikkerne, der dengang havde mindretal i sovjetterne, havde 105 delegerede. De socialrevolutionære og mensjevikkerne havde flertal. På kongressens dagsorden var følgende spørgsmål: stilling til den provisoriske regering, krig, forberedelse af den konstituerende forsamling osv. Lenin talte på kongessen om bolsjevikernes stilling til den provisoriske regering og til krigen. Bolsjevikkerne fremlagde deres egne resolutioner til de

vigtigste spørgsmål. De påviste væsenet i den imperialistiske krig og opfordrede til at overgive den samlede magt til sovjetterne. Kongressen besluttede at understøtte den provisoriske regering, støttede de russiske troppers forestående offensiv på fronten og gik imod at overgive al magt til sovjetterne. – S. 144.

- (2) *Rabotjaja Gaseta* (Arbejderbladet) – se note 30 til artiklen Proletariatets Opgaver I Vor Revolution. – S. 146.
- (3) Se Karl Marx/Friedrich Engels, Werke, Bd. 36, s. 578. – S. 147.
- (4) Lenin mener beslutningerne fra RSDAP(b)'s 7. alrussiske konterende (aprilkonferencen), der blev afholdt i Petrograd fra 24. til 29. april (7. til 12. maj) 1917. (Se SUKP I Resolutioner Og Beslutninger Fra Partikongresser, Partikonferencer Og Centralkomiteens Plenarmøder, 7. oplag, 1. del, Moskva 1954, s. 332-353, russ.). – S. 147.
- (5) Det drejer sig om den 1. alrussiske kongres af bonderepræsentanter, der fandt sted 4.-28. maj (17. maj-10. juni) 1917; kongressen vedtog en beslutning om det fremtidige politiske system i Rusland. – S. 149.
- (6) Lenin henviser til en artikel af V. Basarov *Hvad Vil Der Videre Ske?* Artiklen blev trykt i nr. 40 af avisen *Novaja Sjisn* den 4. (17.) juni 1917 og behandlede spørgsmålet, om man kunne få en slutning på krigen. Basarov gik ind for fortsættelsen af en separat krig, ligesom for at redde revolutionen. – S. 150.
- (7) *Novaja Sjisn* (Nyt Liv) – dagblad, der blev udgivet i Petrograd fra 18. april 1917 til juli 1918. Avisen blev startet af en gruppe mensjevikiske internationalister og skribenter. Blev lukket af Kerenskij 2. juli 1917, men udkom derefter indtil 8. september under navnet *Svobodnaja Sjisn*. Bladet forholdt sig fjendtligt til oktoberrevolutionen og sovjetmagten. Blev lukket i juli 1918. – S. 151.
- (8) »Socialisterne«, deriblandt MacDonald, fik af de allierede magter udleveret pas til den internationale »socialistiske« konference i Stockholm. – S. 151.
- (9) Opråbet fra Petrograds arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet *Til Folk I Hele Verden* blev vedtaget af sovjettens socialrevolutionære og mensjevikiske flertal under pres fra den brede bevægelse blandt arbejderne, der kæmpede for at få en afslutning på krigen. Opråbet blev vedtaget på sovjettens samling den 14. (27.) marts 1917 og blev den efterfølgende dag trykt i aviserne *Pravda* og *Isvestia Petrogradskogo Soveta Rabotjikh i Soldatskikh Deputatov* (Nyheder Fra Petrograds Arbejder- Og Soldaterrepræsentanter).
Opråbet appellerede til det arbejdende folk i de krigsførende lande om »fælles og beslutsomme aktioner for fred«, men afslørede ikke krigens røveriske karakter, og fremkom ikke med praktiske foranstaltninger i kampen for fred samt retfærdiggjorde faktisk den imperialistiske krigs fortsættelse ved hjælp af den provisoriske regering. – S. 152.
- (10) I juni 1917 blev Albanien okkuperet af Italien. I Grækenland besatte franske og engelske tropper en række byer. Under den imperialistiske verdenskrig 1914-1918 blev den nordlige og centrale del af Persien besat af russiske tropper og den sydlige del af engelske tropper. – S. 153.
- (11) Der henvises til erklæringen fra den bolsjevikiske fraktions bureau og fra de forenede internationalistiske socialdemokraters bureau på den

1. alrussiske sovjetkongres med et krav til kongressen om i første række at behandle spørgsmålet om den provisoriske regerings planlagte offensiv på fronten. I erklæringen blev det fastslået, at denne offensiv var blevet dikteret af de allierede imperialister, og at de kontrarevolutionære kredse i Rusland regner med på denne måde at koncentrere magten i hænderne på militær-diplomatiske og kapitalistiske grupper og slå et slag mod den revolutionære kamp for fred og mod de positioner, som det russiske demokrati har erobret. Erklæringen advarer arbejderklassen, hæren og bønderne mod den fare, der truer landet og opfordrer kongressen til straks at slå den kontrarevolutionære modstand tilbage.

Forslaget fra RSDAP(b)'s gruppes bureau blev afvist af kongressen. – S. 153.

(12) *Delo Naroda* (Folkets Sag) – se note 6 til artiklen Aprilkonferencen. – S. 153.

Til

Hvad spekulerede kadetterne i, da de forlod regeringen?

(1) 2. juli forlod ministrene fra kadetternes parti den provisoriske koalitionsregering under officielt påskud af uenighed med regeringen i Ukraine-spørgsmålet. Den virkelige årsag var imidlertid, at kadetterne – efter den af den provisoriske regering iværsatte juni-offensiv katastrofale nederlag ved fronten – ønskede at skabe en regeringskrise, der skulle presse de »socialistiske« ministre til medvirken i realiseringen af kadetternes plan: afvæbning af den røde garde, fjernelse af de revolutionære tropper fra Petrograd og forbud mod bolsjevikernes parti. – S. 159.

Til

Hvor er magten, og hvor er kontrarevolutionen?

(1) *Den Centrale Eksekutivkomité (TsIK)* – blev valgt på den 1. alrussiske sovjetkongres i juni 1917. I TsIK indvalgte 107 mensjevikker, 101 socialrevolutionære, 35 bolsjevikker, samt 13 repræsentanter for andre politiske grupperinger. – S. 161.

(2) Lenin tænker på massedemonstrationen 3.-4. juli 1917. Demonstrationen fremkaldtes af harme over den provisoriske regering, som forinden havde beordret tropperne ved fronten i en håbløs offensiv, der som ventet endte i nederlag. Vrede soldater, arbejdere og matroser gik på gaden. Demonstrationen truede med at vokse over i væbnede aktioner mod regeringen.

Bolsjevikkerne var i den givne situation mod væbnede aktioner, da den revolutionære krise i landet efter deres opfattelse endnu ikke var moden hertil. Demonstrationen kunne imidlertid ikke standses, og bolsjevikkerne besluttede derfor at deltage og give demonstrationen fredelig karakter.

Den provisoriske regering indsatte med den mensjevik- og socialrevolutionærdominerede TsIK's viden og samtykke officerselever og kosakdelinger, som åbnede ild mod demonstranterne. Samtidig tilkaldtes kontrarevolutionære troppeenheder fra fronten.

Natten mellem 4. og 5. juli vedtog bolsjevikernes centralkomité at

foranledige demonstrationen standset i organiseret form – et skridt, der reddede revolutionens hovedkræfter.

Efter juli-dagene overtog den kontrarevolutionære provisoriske regering den fulde magt. Sovjetterne forvandlede til et magtesløst vedhæng. Dobbeltmagten og revolutionens fredelige periode var forbi. For bolsjevikkerne var opgaven herefter at forberede den væbnede opstand mod den provisoriske regering. – S. 161.

- (3) *Jedinstvo* (Enhed) – se note 2 til artiklen April-teserne. – S. 161.
- (4) *Retj* (Tale) – se note 4 til artiklen Aprilkonferencen. – S. 161.
- (5) *Sjivoje Slovo* (Det levende Ord) – dagblad, der støttede de Sorte Hundreder. Grundlagt 1916 med A. M. Umanskij som redaktør; førte en voldsom bagvaskelseskampagne mod bolsjevikkerne. Blev lukket af Petrogradsovjettens militære revolutionskomité i oktober 1917. – S. 162.
- (6) *Forbundet Til Ukraines Befrielse* – borgerlig-nationalistisk organisation, dannet af en gruppe ukrainske nationalister kort efter 1. verdenskrigs begyndelse i 1914. Organisationen regnede med Tsarruslands nederlag i krigen. Satte sig som mål at løsrive Ukraine fra Rusland og etablere et ukrainsk monarki under tysk overhøjhed med bourgeoisiet og godsejerne som social basis. – S. 163.
- (7) *London-kongressen* – RSDAP's 2. kongres afholdt sine møder i hemmelighed først i Bruxelles og derpå i London, fra den 17. juli til den 10. august 1903. Der deltog 43 delegerede, som repræsenterede 26 organisationer. Nogle delegerede havde to stemmer. De 43 delegerede afgav tilsammen 51 stemmer. Iskra-retningen havde 33 stemmer, men heraf var 9 »bløde« Iskra-tilhængere, der fulgte Martov, og som senere blev mensjevikker. Centrumfolkene eller »sumpen«, som Lenin kaldte dem, rådede over 10 stemmer. Desuden havde økonomisterne 3 stemmer og den jødiske forening Bund 5 stemmer.

Kongressen var forberedt af Iskra, der under Lenins ledelse gjorde et kolossalt arbejde for at samle de russiske socialdemokrater om den revolutionære marxismes principper. Kongressens hovedopgaver var at få vedtaget program og love for partiet samt valg til de ledende particentre.

Opportunisterne på kongressen angreb det forslag til partiprogram, som var udarbejdet af Iskra, i særdeleshed afsnittene om partiets ledende rolle i arbejderbevægelsen, om nødvendigheden af at erobre proletarietets diktatur og om landbrugspolitikken. Kongressen vedtog partiprogrammet, der omfattede såvel proletarietets nærmeste opgaver i den forestående borgerligt-demokratiske revolution (minimum-programmet) som dets videre opgaver med henblik på den socialistiske revolutions sejr og oprettelsen af proletarietets diktatur (maksimum-programmet). For første gang efter Marx' og Engels' død blev der i den internationale arbejderbevægelse vedtaget et revolutionært program, hvori kampen for proletarietets diktatur blev prioriteret som arbejderklassens partis hovedopgave.

Under drøftelsen af partilovene, navnlig deres paragraf 1, der handlede om medlemskabet i partiet, fremkom der to divergerende holdninger. Lenin og hans tilhængere virkede for et kampdygtigt revolutionært parti med love, der ikke gav adgang for ustabile og vaklende elementer. Derfor foreslog Lenin følgende formulering af partilovens paragraf 1: »Som medlem af partiet regnes enhver, der anerkender dets program og støtter partiet såvel med materielle midler som med personlig del-

tagelse i en af partiorganisationerne«. Heroverfor foreslog Martov sin egen formulering, hvorefter man som medlem af partiet skulle regne »enhver, der anerkender dets program, støtter partiet med materielle midler og yder det regelmæssig personlig bistand under ledelse af en af dets organisationer«. Ved definitionen af medlemskab fastholdt Lenin altså »personlig deltagelse i en af partiorganisationerne«, mens Martov nøjedes med »regelmæssig personlig bistand«.

Martovs formulering fik støtte på kongressen, dels af Iskras modstandere, dels af de »bløde« Iskra-tilhængere, og blev vedtaget med et lille flertal. De øvrige love blev vedtaget i Lenins formulering.

På kongressen opstod der splittelse mellem tilhængerne af Iskra-linjen under Lenins ledelse og de »bløde« Iskra-folk, der fulgte Martov. Ved valgene til partiets ledende organer fik Lenins tilhængere flertal og kaldtes herefter bolsjevikker (bolsjinstvo = flertal), mens det opportunistiske mindretal fik navnet mensjevikker (mensjinstvo = mindretal).

Kongressen havde stor betydning for den russiske arbejderbevægelses udvikling. Den gjorde op med smågruppernes selvtilstrækkeligheder og lagde grunden til det marxistiske revolutionære parti i Rusland, bolsjevikkerne parti. RSDAP's? 2.-kongres udgjorde et vendepunkt i den internationale arbejderbevægelse. – S. 164.

Til Tre kriser

- (1) *Listok Pravdy* – et af navnene på det legale bolsjevikiske dagblad Pravda. – S. 166.
- (2) *Delo Naroda* (Folkets Sag) – se note 6 til artiklen Aprilkonferencen. – S. 166.
- (3) *Jedinstvo* (Enhed) – se note 2 til April-teserne. – S. 168.

Til Skal bolsjevikkerne ledere møde for retten?

- (1) Spørgsmålet drejede sig om, hvorvidt Lenin, løgnagtigt anklaget for spionage til fordel for Tyskland, skulle møde for retten.

Tsarens efterretningstvæsen havde fremsat den slags anklager mod bolsjevikkerne lige siden krigens begyndelse. Som påskud brugtes bolsjevikernes agitation for at forvandle den imperialistiske krig til borgerkrig mellem proletariatet og dets udbyttede. Da Lenin sammen med en gruppe bolsjevikker efter februarrevolutionen 1917 rejste gennem Tyskland på vej til Rusland, brugtes dette som anledning til yderligere at oppuste spionagebeskyldningerne. Tsarens kontraspionage plantede i den forbindelse en løgnagtig anklage i pressen, underskrevet af bl.a. intrigemageren G. Aleksinskij. (Se i den forbindelse artiklen s. 161-165 Hvor Er Magten, Og Hvor Er Kontrarevolutionen?)

Den provisoriske regering gav ordre til at arrestere Lenin, der måtte gå under jorden 5. juli. Samtidig var bolsjevikkerne delt i spørgsmålet om, hvorvidt Lenin i den givne situation skulle møde for retten. Lenin selv gik i begyndelsen ind for at søge en offentlig retssag arrangeret, hvor han ville vende den oplagt løgnagtige beskyldning til en anklage mod den kontrarevolutionære provisoriske regering.

Da spørgsmålet havde generel partimæssig betydning, drøftedes det adskillige gange i de øverste partiinstanser, bl.a. på et møde mel-

lem centralkomiteens partifunktionærer 7. juli. Nærværende artikel, skrevet 8. juli, er øjensynligt Lenins konklusion af mødet. Spørgsmålet drøftedes atter på et udvidet møde i centralkomiteen 13.-14. juli. Mødet udtalte sig mod Lenins fremstilling for retten. Dette standpunkt gav Lenin udtryk for i et brev til bladet Proletarskoje Delo (se s. 178-179).

Da der imidlertid fortsat eksisterede to meninger om spørgsmålet, rejstes det på RSDAP(b)'s 6. kongres 3. august 1917, hvor partiet enstemmigt vedtog en resolution mod Lenins fremstilling for retten. – S. 171.

Til Den politiske situation

- (1) Se artiklen Hvor Er Magten, Og Hvor Er Kontrarevolutionen? s. 161-165. – S. 173.
- (2) *Kadetternes parti* – se note 6 til artiklen Breve Fra Det Fjerne. – S. 173.

Til Brev til redaktionen af Novaja Sjsin

- (1) *Novaja Sjsin* (Nyt Liv) – se note 7 til artiklen Den 1. Alrussiske Sovjetkongres Af Arbejder- og Soldaterrepræsentanter. – S. 176.
- (2) *Der menes Pravda*. – S. 176.
- (3) *Sjivoje Slovo* (Det Levende Ord) – se note 5 til artiklen Hvor Er Magten, Og Hvor Er Kontrarevolutionen? – S. 176.
- (4) Artiklen findes i Lenin, Samlede Værker, 5. udg., russ., bd. 27, s. 82-83. – S. 176.
- (5) *Dreyfus-affæren* – foregik 1894 i Frankrig. Var en provokation, lavet af reaktionære militaristiske kredse mod en fransk officer, Dreyfus, af jødisk herkomst. Dreyfus, medlem af den franske generalstab, blev anklaget for spionage og højforræderi og dømt til livsvarigt tugthus og forvisning. Socialister og progressive intellektuelle, deriblandt Émile Zola, Jean Jaures og Anatole France, gik i brechen for Dreyfus. Sagen delte Frankrig i to lejre, republikanere og demokrater på den ene side, royalister, klerikale og antisemitter på den anden. Dreyfus blev rehabiliteret i 1906. – S. 177.

Til Brev til redaktionen af Proletarskoje Delo

- (1) *Proletarskoje Delo* – avis, organ for bolsjevikernes fraktion i Kronstadts sovjet af arbejder- og soldaterrepræsentanter 1917. – S. 178.
- (2) Efter nedkæmpelsen af juli-demonstrationen i Petrograd gik Lenin under jorden. 7. juli gav den provisoriske regering ordre til at arrestere Lenin og andre fremtrædende bolsjevikker, officielt med det formål at stille dem for retten. Som det imidlertid senere blev klart, skulle officerseleverne, der var sat ind i jagten på Lenin, dræbe ham efter tilfangetagelse. Se i øvrigt artiklen s. 171-172 Skal Bolsjevikernes Ledere Møde For Retten? – S. 178.

- (3) *Novoje Vremja* (Ny Tid) – dagblad, udkom i Petersborg fra 1868 til 1917. Tilhørte forskellige udgivere og skiftede ofte politisk linje. Efter 1905 organ for de Sorte Hundreder. Blev lukket af den militære revolutionskomité under Petrogradsovjetten 26. oktober 1917. – S. 178.
- (4) *Bejlis-sagen* – provokatorisk retsproces, organiseret af tsarregeringen 1913 i Kijev mod jøden Bejlis, der løgnagtigt beskyldtes for ritualmord på en kristen dreng. Retsprocessen fremkaldte voldsomme protester og endte med Bejlis' frikendelse. – S. 178.
- (5) Den Centrale Eksekutivkomité nedsatte 5. juli efter krav fra bolsjevikfraktionen en kommission, der skulle undersøge bagvaskelserne mod Lenin og andre bolsjevikker. Allerede 9. juli nedlagde kommissionen imidlertid sit mandat og overgav sagen til den kontrarevolutionære provisoriske regering. – S. 178.

Til

Om paroler

- (1) Se F. Engels: Familiens, Privatejendommens Og Statens Oprindelse. Marx/Engels, Udvalgte Skrifter, bd. II, Forlaget Tiden 1976. – S. 184.
- (2) *Listok Pravdy* – se note 1 til artiklen Tre Kriser. – S. 184.
- (3) *Novoje Vremja* (Ny Tid) – se note 3 til artiklen Brev Til Redaktionen Af Proletarskoje Delo. – S. 184.
- (4) *Sjivoje Slovo* (Det Levende Ord) – se note 5 til artiklen Hvor Er Magten, Og Hvor Er Kontrarevolutionen? – S. 184.
- (5) *Sorte Hundreder* – bander organiseret af tsarens politi til bekæmpelse af den revolutionære bevægelse. Banderne snigmyrdede revolutionære, overfaldt progressive intellektuelle og foranstaltede antisemitiske pogromer. Senere betegnelse for yderliggående reaktionære, chauvinister og monarkister. – S. 185.

Til

Revolutionens lære

- (1) Den provisoriske regering indførte den 12. (25.) juli dødsstraf ved fronten. Ved divisionerne blev der oprettet »revolutionære militærdomstole«, der trådte i kraft straks efter offentliggørelsen, og hvis domme skulle eksekveres uden opsættelse. – S. 188.
- (2) *Kontaktkommissionen* – dannet efter en beslutning af 8. (21.) marts i Petrogradsovjetten samarbejdsvillige eksekutivkomité med det formål at »påvirke« og »kontrollere« den provisoriske regerings virksomhed. I kommissionen indgik M. I. Skobelev, Ju. M. Stekløv, N. N. Sukhanov, V. N. Filippovskij, N. S. Tjkhaidse (senere tillige V. M. Tjernov og I. G. Tsereteli). Kontaktkommissionen hjalp den provisoriske regering med at udnytte Petrogradsovjetten autoritet med det formål at maskere regeringens kontrarevolutionære politik. Ved hjælp af kontaktkommissionen regnede mensjevikkerne og de socialrevolutionære med at kunne holde masserne tilbage fra aktiv revolutionær kamp for overgivelse af magten til sovjetterne. Kontaktkommissionen blev nedlagt i

midten af april 1917 i forbindelse med overdragelse af dens funktioner til eksekutivkomiteens kontor. – S. 193.

- (3) *Kornilovopstanden* – bourgeoisiets og godsejernes kontrarevolutionære oprør i august 1917. I spidsen for oprøret stod hærens øverstkommanderende, den tsaristiske general Kornilov. De medsammensvorne opstillede som deres mål at erobre Petrograd, knuse det bolsjevikiske parti, opløse sovjetterne, indføre militærdiktatur i landet og forberede genindførelsen af monarkiet. Formanden for den provisoriske regering, A. F. Kerenskij, var med i komplotet, men da oprøret begyndte, frygtede han, at han selv sammen med Kornilov ville blive afsat, tog afstand fra sidstnævnte og erklærede ham for oprører mod den provisoriske regering.

Oprøret begyndte 25. august (7. september). Kornilov førte 3. rytterkorps mod Petrograd. I selve Petrograd forberedte Kornilovs kontrarevolutionære organisation sig på aktion.

Bolsjevikernes parti stod i spidsen for massernes kamp mod Kornilov uden samtidig at indstille afsløringen af den provisoriske regering og dens socialrevolutionære og mensjevikiske håndlangere.

På opfordring af det bolsjevikiske partis centralkomité rejste Petrograds arbejdere og revolutionære soldater og matroser sig til kamp mod oprørerne. Hovedstadens arbejdere begyndte hurtigt at organisere sig i afdelinger af Den røde Garde. En række steder blev der dannet revolutionskomitéer. Kornilovtroppernes bevægelse blev standset. De begyndte at opløses under indflydelse af bolsjevikisk agitation.

Kornilovs aktion blev slået ned af arbejdere og bønder under ledelse af bolsjevikernes parti. Under tryk fra masserne var den provisoriske regering nødt til at udsende ordre om arrestation af Kornilov og hans medskyldige og om deres overgivelse til retsforfølgelse for oprør. – S. 201.

Til

Til RSDAP's centralkomité

- (1) *Retj* (Tale) – se note 4 til artiklen Aprilkonferencen. – S. 203.
- (2) *Rabotjij* (Arbejderen) – dagblad, bolsjevikernes centrale organ, udkom fra 25. august (7. september) til 2. (15.) september 1917 i stedet for Pravda, der var lukket af den provisoriske regering. Der udkom i alt 12 numre (inklusive ekstranumre). – S. 204.
- (3) Volodarskij havde i et brev Til Alle Kammerater, bragt i Rabotjij nr. 2, 8. september 1917, dementeret de referater, der blev bragt i en række aviser, af hans tale 24. august i den Centrale Eksekutivkomité om situationen ved fronten. Bladene havde tilskrevet Volodarskij standpunkter for fædrelandsforsvar. I sit dementi skrev Volodarskij, at han i talen 24. august havde forklaret bolsjevikfraktionens deklaration om situationen ved Rigafronten og gået ind for, at man på en revolutionær måde kom ud af den imperialistiske krig. – S. 204.

Til

Om kompromis'er

- (1) Se Marx/Engels, Werke, Bd. 18, s. 528-535. – S. 205.

(2) Se Marx/Engels, Werke, Bd. 22, s. 440. – S. 205.

Til

Udkast til resolution om den nuværende politiske situation

- (1) *Udkast Til Resolution Om Den Nuværende Politiske Situation* – blev udarbejdet af Lenin i forbindelse med et planlagt plenarmøde i partiets centralkomité 3. (16.) september. Plenarmødet fandt imidlertid ikke sted. Det gjorde derimod et ordinært centralkomitémøde, hvor udkastet ikke drøftedes. I centralkomiteens protokoller fra 1917 er der ingen henvisninger til nogen drøftelse af resolutionsudkastet i centralkomiteen. – S. 211.

Navneregister

Adler, Friedrich (1879-1960) – østrigsk socialdemokrat, en af initiativtagerne til den såkaldt halvtredje eller 2½ Internationale (1921-1923) og derefter en af lederne af Socialistisk Arbejder-Internationale. – S. 72.

Adler, Victor (1852-1918) – en af det østrigske socialdemokratis ledere. I 1886 startede han avisen Gleichheit (Lighed), og fra 1889 var han redaktør for det østrigske socialdemokratis centrale organ Arbeiter-Zeitung (Arbejderbladet). I 80'erne og 90'erne opretholdt han forbindelsen med Engels, men efter dennes død blev han hurtigt revisionist og blev en af de ledende opportuniste på II Internationales kongresser. Under 1. verdenskrig var han fortaler for »klassefred« og tog afstand fra arbejderklassens revolutionære handlinger. Efter oprettelsen af den østrigske borgerlige republik var han en kort tid udenrigsminister. – S. 70.

Akselrod, P. B. (1850-1928) – russisk socialdemokrat. I 1870'erne narodnik, senere medlem af gruppen Sorte Nyfordeling, i 1883 medstifter af gruppen Arbejdets Befrielse. Fra 1900 medredaktør af Iskra og Sarja, på RSDAP's 2. kongres 1903 tilhænger af mindretallet, efter kongressen mensjevik. I 1905 fremsatte han tanken om en bred arbejderkongres, som skulle stå i modsætning til arbejderklassens parti. På RSDAP's 4. kongres (»samlingskongressen«) forfægtede han tanken om samarbejde mellem arbejderklassen og bourgeoisiet i Rusland. Efter 1907 talsmand for likvidatorstrømningen, deltog 1912 i den anti-bolsjevikiske Augustblok. Under den første verdenskrig centrister, deltager på højre fløj i de internationalistiske konferencer i Zimmerwald og Kienthal. Efter februarrevolutionen 1917 medlem af Petrogradsovjetets ledelse; støttede den borgerlige provisoriske regering. Modstander af oktoberrevolutionen. I emigration gik han ind for væbnet intervention mod Sovjetrusland. – S. 70.

Aleksander I (1777-1825) – russisk kejser 1801-1825. – S. 132.

Aleksejev, M. V. (1857-1918) – tsargeneral, monarkist og kontrarevolutionær; efter februarrevolutionen højeste øverstbefalende. – S. 214.

Aleksinskij, G. A. (f. 1879) – socialdemokrat. Under den første russiske revolution tilhænger af bolsjevismen, senere otsovist. Under 1. verdenskrig socialchauvinist, medarbejder ved en række borgerlige blade. Medvirkede aktivt i kontrarevolutionen efter oktoberrevolutionen. – S. 161, 162, 164, 171, 177-179.

Basarov, V. (Rudnev, V. A.) (1874-1939) – socialdemokrat, filosof og økonom, medarbejder ved flere bolsjevikiske blade. Tog afstand fra bolsjevismen under reaktionsperioden. 1917 internationalist og mensjevik, redaktør for det halvmensjevikiske tidsskrift Novaja Sjijn. – S. 151.

Bejlis, M. T. (f. 1873) – leder af et teglværk i Kijev, 1911 falskt anklaget for ritualmord på en kristen dreng. – S. 178.

Berger, Victor (1860-1929) – amerikansk socialist, medstifter af Amerikas Socialistiske Parti. Under verdenskrigen pacifist. Medlem af Kongressen, modstander af USAs anerkendelse af Sovjetrusland. – S. 68.

Bissolati, Leonid (1857-1920) – en af det italienske socialistpartis grundlæggere og leder af dets reformistiske højrefløj. Blev ekskluderet af partiet i 1912 og dannede et »socialreformistisk parti«. Socialchauvinist under 1.

verdenskrig og tilhænger af Italiens deltagelse i krigen på Ententens side. – S. 68.

Blanc, Louis (1811-1882) – fransk socialist, historiker. Bestred, at klasse-modsætningerne under kapitalismen er uforenelige, og søgte samarbejde med bourgeoisiet. I 1848 medlem af den provisoriske regering efter februarrevolutionen, formand for kommissionen for arbejderspørgsmål (Luxemburg-kommissionen), som Marx kaldte »afmagtens og de fromme ønskers ministerium«. Emigrerede i august 1848 til England, vendte tilbage 1870, men sluttede sig ikke til Pariserkommunen og spillede ikke senere nogen politisk rolle. – S. 39, 60.

Borgbjerg, Frederik (1866-1936) – dansk socialdemokrat, reformist, en af socialdemokratiets ledere, fra 1882 medlem af dets hovedbestyrelse, 1911 Social-Demokratens chefredaktør, 1898-1936 medlem af Folketinget. Under verdenskrigen socialchauvinist. Rejste foråret 1917 til Petrograd med forslag om at indkalde en konference af socialister i de krigsførende lande. Forslagets imperialistiske karakter fik Lenin til at betegne Borgbjerg som »agent for den tyske regering«. Stillede sig fjendtlig til oktoberrevolutionen. 1919 medstifter af den gule Bern-Internationale. 1924-1926 socialminister og 1929-1935 undervisningsminister i socialdemokratiske regeringer. – S. 113, 133.

Bourderon, Albert (1858-1930) – fransk socialist, en af lederne af venstrefløjen i syndikalistbevægelsen, sekretær for bødkersyndikatet. Deltog i Zimmerwald-konferencen, centrist. Udtalte sig 1916 for genoprettelse af II Internationale. Stemte december 1916 på socialistpartiets kongres for en centristisk resolution, der forsvarede verdenskrigen. Brød definitivt med Zimmerwald-tilhængerne og begyndte at bekæmpe den revolutionære arbejderbevægelse. – S. 71, 73.

Branting, Karl Hjalmar (1860-1925) – leder af det svenske socialdemokrati og en af II Internationales ledere, opportunist. 1887-1919 (med korte afbrydelser) chefredaktør for partiorganet Socialdemokraten; 1897-1925 medlem af Rigsdagen. Under verdenskrigen socialchauvinist. 1917 finansminister i liberal-socialdemokratisk koalitionsregering; støttede militærinterventionen mod Sovjetrusland. 1920, 1921-1923 og 1924-1925 statsminister for socialdemokratiske regeringer. – S. 68.

Buchanan, George William (1854-1924) – engelsk diplomat; ambassadør i Rusland 1910-1918, ydede hjælp til reaktionære kredses kamp mod den fremadskridende revolution. Støttede august 1917 Kornilovs kontrarevolutionære oprørsforsøg. Efter oktoberrevolutionen aktiv støtte til hvidgardister og medvirken i kontrarevolutionære sammensværgelser og derefter i Ententens intervention mod Sovjetrusland. 1919-1921 ambassadør i Italien; trak sig tilbage 1921. – S. 20.

Carleson, Carl Natanael (1865-1929) – svensk venstresocialdemokrat; under 1. verdenskrig internationalist. 1916-1917 redaktør af Norrskens flammans og Folkets Dagblad. Tilsluttede sig Sveriges Kommunistiske Parti, men knyttede sig til Höglunds opportunistiske gruppe og vendte 1924 tilbage til socialdemokratiet. – S. 71.

Cavaignac, Louis Eugene (1802-1857) – fransk general og reaktionær politiker. Ledede militærdiktaturet juni 1848; slog med enestående grusomhed de parisiske arbejderes juni-opstand ned. – S. 173, 182-185.

Dan, F. I. (1871-1947) – en af mensjevikkernes ledere. Deltog i RSDAP's

4. og 5. kongres. Under reaktionen og det nye revolutionære opsving ledede han en gruppe likvidatorer i udlandet. »Fædrelandsforsvarer« under 1. verdenskrig. Støttede den provisoriske regering og bekæmpede sovjetmagten. – S. 183.

David, Eduard (1863-1930) – økonom, en af lederne inden for det tyske socialdemokratis højrefløj. I 1903 udgav han bogen *Socialismen Og Landbruget*, som Lenin kaldte »revisionismens hovedværk i landbrugsspørgsmålet«. I bogen *Socialdemokratiet I Verdenskrigen* (1915) forsvarede han det tyske socialdemokratis højrefløjs stilling til den imperialistiske krig. I 1919 indtrådte han i den tyske republik første koalitionsregering. – S. 18, 71.

Dreyfus, Alfred (1859-1935) – fransk generalstabsofficer, jøde. Dømtes uskyldigt for landsforræderi i 1894. Blev benådet i 1899 takket være arbejderklassens og progressive intellektuelles aktioner og blev rehabiliteret i 1906. – S. 177, 178.

Dzjersjinskij, F. E. (1877-1926) – fremtrædende skikkelse i det kommunistiske parti og sovjetstaten. Medlem af partiet fra 1895. Medstifter af socialdemokratiet i Polen-Litauen. Udførte partiarbejde i Polen og Rusland. En af lederne af det polske proletariats kamp under februarrevolutionen. Tilbragte over 11 år i tugthus og forvisning. Efter februarrevolutionen 1917 på partiarbejde i Moskva. Indvalgt i partiets centralkomité på 6. kongres. Deltog direkte i forberedelsen og gennemførelsen af oktoberrevolutionen, herefter formand for tjeka'en (Kommissionen til bekæmpelse af kontrarevolution og sabotage). 1921 folkekommissær (minister) for transport ved siden af posterne som tjeka-formand og indenrigskommissær. 1924 formand for Folkekommissærernes Råd. – S. 133.

Engels, Friedrich (1820-1895) – en af den videnskabelige kommunismes grundlæggere, Karl Marx' nære ven og medarbejder. Se Lenins artikel om Engels i denne udgaves bd. 1. – S. 32, 34, 39, 40, 61, 76-78, 85, 98, 147, 184.

Goldenberg, J. P. (1873-1922) – russisk socialdemokrat. Under revolutionen 1905-1907 redaktør af bolsjeviske udgivelser. Indvalgt i partiets centralkomité på 5. kongres i London. Hældede senere til forsoning med likvidatorerne, der ønskede partiet opløst. Under verdenskrigen forsvarsven og tilhænger af Plekhanovs linje. 1917-1919 medlem af gruppen omkring bladet *Novaja Sjijn*. 1920 atter optaget i bolsjevikkernes parti. – S. 30, 32.

Gorter, Herman (1864-1927) – hollandsk venstresocialdemokrat, skribent. En af grundlæggerne af avisen *De Tribune* 1907, organ for det hollandske socialdemokratiske arbejderpartis venstrefløj. Under 1. verdenskrig internationalist og tilhænger af Zimmerwald-venstre. 1918-1921 medlem af Hollands Kommunistiske Parti og deltog i Kominterns arbejde. – S. 71.

Greulich, Herman (1842-1925) – en af grundlæggerne af det svejtsiske socialdemokratiske parti, leder af partiets højrefløj, skribent. Socialchauvinist under 1. verdenskrig. – S. 74.

Grimm, Robert (1881-1958) – socialdemokratisk leder i Svejts. Chefredaktør ved avisen *Berner Tagwacht* og sekretær i det svejtsiske socialdemokrati. Crist under 1. verdenskrig, formand for kongresserne i Zimmerwald og Kienthal, formand for den Internationale Socialistiske Kommission. – S. 70, 74.

Guesde, Jules (1845-1922) – fransk socialist. 1901 medstifter af Frankrigs Socialistiske Parti, virkede energisk for marxismens ideer, ofte sekterisk,

under 1. verdenskrig socialchauvinist og medlem af den borgerlige franske regering. – S. 68.

Guilbeaux, Henri (1885-1938) – fransk socialist, journalist. Under verdenskrigen centrist; udgav bladet *Demain*, fortaler for genoptagelse af de internationale forbindelser. Deltog i Kienthal-konferencen 1916. Slog sig ned i Tyskland først i 1920'erne og blev korrespondent for *l'Humanité*. Blev senere trotskist og bidrager til nationalistiske blade. Var Sovjetunionen fjendtligt stemt. – S. 71.

Gutjkov, A. I. (1862-1936) – russisk storkapitalist, leder af oktoberisternes parti, i alle henseender reaktionær, beklædte forskellige regeringsposter. Efter februarrevolutionen 1917 krigsminister i den provisoriske regering og virkede for krig »til den sejrriige afslutning«. I august 1917 deltog han i Kornilov-oprøret og blev arresteret ved fronten, men løsladt af den provisoriske regering. Efter oktoberrevolutionen kontrarevolutionær emigrant. – S. 16, 17, 20, 21, 23-25, 36, 39, 42, 51, 56-58, 77, 87, 90, 93, 94, 102, 118, 126, 139, 198.

Gvosdjev, K. A. (f. 1883) – mensjevik og likvidator. Socialchauvinist under 1. verdenskrig, formand for arbejdergruppen i den centrale krigsindustri-komité. Efter februarrevolutionen 1917 medlem af Petrogradsovjetets eksekutivkomité, arbejdsminister i den provisoriske regering. – S. 17, 18, 20, 23-25.

Haase, Hugo (1863-1919) – en af det tyske socialdemokratis ledere, centrist. Fra 1912 formand for den socialdemokratiske fraktion i rigsdagen. 1917 grundlagde han sammen med Kautsky Tysklands Uafhængige Socialdemokratiske Parti. Under novemberrevolutionen 1918 i Tyskland gik han ind i det såkaldte råd for folkebefuldsmægtigede (Rat des Volksbeauftragten) og var aktiv i kampen mod den tyske arbejderbevægelse. – S. 69, 71.

Hanecki (Fürstenberg) J. S. (1879-1937) – fremtrædende skikkelse i den polske og russiske revolutionære bevægelse. Under 1. verdenskrig internationalist. – S. 72, 163, 164, 176.

Hartstein (Levi), Paul (1883-1930) – tysk socialdemokrat, af profession advokat. Deltog i Zimmerwald-konferencen (1915), medlem af Spartakus-Forbundet. På Tysklands Kommunistiske Partis stiftende kongres indvalgt i centralkomiteen, men forlod den februar 1921 på grund af stærkt højreorienterede synspunkter. Ekskluderedes af partiet april samme år for partiskadeligt fraktionsarbejde og vendte derefter tilbage til socialdemokratiet. – S. 74.

Heilmann, Ernst (1881-1940) – tysk højresocialdemokrat, skribent. 1907-1917 chefredaktør for avisen *Volksstimme*. Arbejdede under 1. verdenskrig også ved det socialchauvinistiske tidsskrift *Die Glocke* og var 1917-1918 redaktør ved det socialchauvinistiske tidsskrift *Internationale Korrespondenz*. 1919-1933 medlem af den prøjsiske landdag, 1928-1933 medlem af den tyske rigsdag. Fra 1933 sad han i fascistisk koncentrationslejr. – S. 73.

Hillquit, Morris (1869-1933) – amerikansk socialist, af profession advokat. Sympatiserede med marxismen, men gled over i reformisme og opportunisme. Indtrådte 1888 i Socialistisk Arbejderparti; efter partisplittelse medstifter af det reformistiske Socialistiske Parti i USA (1901). Medlem af II Internationales bureau. – S. 70.

Hindenburg, Paul (1847-1934) – tysk militær og statsmand, feltmarskal.

Repræsentant for den tyske imperialismes reaktion og chauvinisme. Var med til at organisere militærinterventionen mod Sovjetrusland. Deltog i undertrykkelsen af novemberrevolutionen i Tyskland i 1918. 1925-1934 præsident for Weimarrepublikken. – S. 176.

Huysmans, Camille (1871-1968) – en af veteranerne blandt den belgiske arbejderbevægelses ledere, professor i sprogvidenskab, journalist. 1904-1919 var han sekretær i II Internationales Internationales Socialistiske Bureau, hvor han indtog et centralt standpunkt. I flere perioder var han medlem af den belgiske regering. I sine sidste år gjorde han sig til talsmand for, at de socialistiske partier skulle optage kontakt med Sovjetunionens Kommunistiske Parti og for, at der etableredes enhed i den internationale arbejderbevægelse. – S. 73.

Hyndman, Henry Mayers (1842-1921) – engelsk socialist. I 1881 oprettede han den Demokratiske Føderation, der i 1884 blev omdannet til den Socialdemokratiske Føderation. Han blev en af det britiske socialistiske partis ledere, men blev udelukket herfra i 1916 på grund af sin kraftige støtte til den imperialistiske krig. – S. 68.

Höglund, Karl Zeth (1884-1956) – svensk socialdemokrat. 1908-1918 redaktør af ungdomsbladet Stormklockan, under 1. verdenskrig internationalist, med i Zimmerwald-venstre, 1917-1924 lederskikkelse i Sveriges Kommunistiske Parti. Vendte 1926 tilbage til socialdemokratiet. – S. 71.

Jermolenko, D. S. (f. 1874) – fænrík, gjorde tjeneste inden for kontraspionage, militærspion. – S. 162, 163, 176.

Kamenev, L. B. (Rosenfeld, L. B.) (1883-1936) – 1901 medlem af RSDAP; efter RSDAP's 2. kongres sluttede han sig til bolsjevikkerne. Efter februarrevolutionen 1917 gik han imod aprilteserne og dermed partiets teori om den socialistiske revolution. I oktober 1917 offentliggjorde Kamenev sammen med Sinovjev i den halvmensjevikiske avis Novaja Sjijn (Nyt Liv) en erklæring om, at de ikke var enige i centralkomiteens beslutning om en væbnet opstand og røbede dermed partiets plan for den provisoriske regering.

Efter oktoberrevolutionen havde han forskellige ansvarsfulde poster. 1934 ekskluderet af partiet for partifjendtlig virksomhed. – S. 40-44, 101-103, 184.

Kautsky, Karl (1854-1938) – en af det tyske socialdemokratiske og II Internationales ledere. Fra 1881 udviklede hans forfatterskab sig under Marx' og Engels' indflydelse. I 80'erne og 90'erne udgav han en række marxistiske skrifter. I 1910-1911 kom hans opportunistiske standpunkter stærkt frem, og under 1. verdenskrig blev han aktiv modstander af den revolutionære marxisme. Efter oktoberrevolutionen vendte han sig skarpt mod den proletariske revolution, proletariatets diktatur og sovjetstaten. – S. 30, 48, 61-63, 69, 71, 73, 77.

Kerenskij, Aleksander (1881-1970) – en af de socialrevolutionæres deputerede til 4. statsduma. Under 1. verdenskrig støttede han Tsarruslands krig. Efter den borgerlig-demokratiske revolution februar-marts 1917 blev han justits- og krigsminister og derefter statsminister i den provisoriske regering og landets militære øverstkommanderende. Efter oktoberrevolutionen bekæmpede han sovjetstyret. 11918 flygtede han til udlandet. – S. 17, 18, 21-23, 52, 67, 91, 145, 164, 172, 173, 184, 193, 195, 196, 199, 202-204, 210, 214.

- Klembovskij, V. N.* (1860-1921) – tsargeneral, øverstbefalende for Nordfronten fra maj 1917. Deltog aktivt i Kornilovs kupforsøg. – S. 214.
- Kornilov, L. G.* (1870-1918) – tsargeneral, kontrarevolutionær, stod i spidsen for monarkistisk kupforsøg i august 1917. – S. 201-204, 208, 209, 211, 213, 214, 216.
- Koslovskij, M. Ju.* (1876-1927) – aktiv i den polske og russiske revolutionære bevægelse, bolsjevik. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 medlem af Petrogradsovjettens eksekutivkomité; efter oktoberrevolutionen formand for en ekstraordinær undersøgelseskommission i Petrograd. 1919 folkekommissær for justits i den litauiske og hviderussiske republik. – S. 163, 164, 176.
- Kostrov* – se Sjordanija, N. N.
- Lazzari, Constantino* (1857-1927) – italiensk socialist, medstifter af Italiens socialistparti 1882. Partiets generalsekretær 1912-1919. Under verdenskrigen centrist. Optrådte efter oktoberrevolutionen til støtte for sovjetstaten, deltog på Kominterns 2. og 3. kongres. Brød med sit parti 1922. Arresteredes 1926 og døde kort efter løsladelsen. – S. 72.
- Ledebour, Georg* (1850-1947) – tysk socialdemokrat, under første verdenskrig internationalist, men deltog i Zimmerwald-højre; senere med i Tysklands Uafhængige Socialdemokratiske Parti. – S. 69, 71.
- Legien, Carl* (1861-1920) – tysk højresocialdemokrat, en af den tyske fagbevægelses ledere, revisionist. Fra 1893 til 1920 med mellemrum deputeret til rigsdagen for det tyske socialdemokrati. Under den imperialistiske verdenskrig socialchauvinist. – S. 71.
- Lenin* (virkelige navn Uljanov), *Vladimir Iljitj* (1870-1924) – se Leninbiografi, Forlaget Tiden. – S. 30, 40, 82, 87, 88, 90, 92, 163, 164, 176-179, 201, 204.
- Liebknecht, Karl* (1871-1919) – tysk revolutionær, en af lederne af venstrefløjen i det tyske socialdemokrati, aktiv bekæmper af opportunisme og militarisme, en af organisatorerne af gruppen Internationale og Spartakus-Forbundet, under novemberrevolutionen 1918 sammen med Rosa Luxemburg leder af den revolutionære avantgarde, redaktør af Die Rote Fahne, medstifter af Tysklands Kommunistiske Parti. Myrdet af reaktionære officerer i januar 1919. – S. 70, 71, 75, 76, 95, 98, 152.
- Lindhagen, Carl* (1860-1946) – svensk politiker, først liberal, siden socialdemokrat. Stockholms borgmester 1903-1930. Under første verdenskrig internationalist. Medstifter af Sveriges Venstresocialdemokratiske Parti, der tilsluttede sig Komintern. Ekskluderedes af partiet 1921 for at modarbejde Komintern og vendte tilbage til socialdemokratiet. – S. 71.
- Ljakhov, V. P.* (1869-1919) – oberst i tsarens hær, deltog i undertrykkelsen af den nationale revolutionsbevægelse i Kaukasien og Iran. – S. 149.
- Longuet, Jean* (1876-1938) – fransk socialist og skribent. Ledede under den første verdenskrig et centristisk-pacifistisk mindretal i Frankrigs Socialistiske Parti, modstander af, at Frankrigs Socialistiske Parti tilsluttede sig Kommunistisk Internationale. Gik i 1930'erne ind for aktionsenhed mellem socialister og kommunister mod fascisme og krig. – S. 30, 69.
- Loriot, Ferdinand* (1870-1930) – fransk socialist, under 1. verdenskrig internationalist, deltog i Kienthal-konferencen på Zimmerwald-venstres

side. 1920-1927 medlem af Frankrigs Kommunistiske Parti, ekskluderedes som højreopportunist. – S. 71.

Luxemburg, Rosa (Junius) (1871-1919) – en af lederne af II Internationales venstrefløj, medstifter af Polens Socialdemokratiske Parti, fra 1897 aktiv deltager i Tysklands socialdemokratiske bevægelse, bekæmpede revisionismen, deltager i den første revolution (i Warszawa). Under verdenskrigen internationalist, i nært samarbejde med Karl Liebknecht, medstifter af gruppen Internationale og Spartakus-Forbundet, under den tyske novemberrevolution 1918 en af den revolutionære avantgardes ledere, medstifter af Tysklands Kommunistiske Parti. Myrdet af reaktionære officerer i januar 1919. – S. 32, 11, 12, 131.

Lvov, G. J. (1861-1925) – kadetpolitiker, fyrste, storgodsejer. Beklædte under 1. verdenskrig højststående poster i det imperialistiske bourgeois og godsejernes organisationer. Efter februarrevolutionen 1917 fra marts til juli formand for ministerrådet og indenrigsminister i den borgerlige provisoriske regering. En af de hovedansvarlige for nedskydningen af deltagere i en fredelig arbejder- og soldaterdemonstration juli 1917 i Petrograd. Efter oktoberrevolutionen i emigration; deltog i tilrettelæggelsen af den udenlandske militærintervention mod Sovjetrusland. – S. 17, 21, 24, 25, 27, 36, 39, 51, 54, 63, 90, 159.

MacDonald, James Ramsay (1866-1937) – engelsk politiker, en af Independent Labour Party's (det Uafhængige Arbejderparti) og Labour Party's grundlæggere og ledere. Han førte en meget opportunistisk politik, talte om classesamarbejde og kapitalismens gradvise indvoksen i socialismen. Under 1. verdenskrig indtog han først en pacifistisk indstilling, men efterhånden støttede han åbent den imperialistiske krig. Premierminister i en række arbejderregeringer. – S. 30, 69, 151.

Maclean, John (1879-1923) – fremtrædende skikkelse i engelsk arbejderbevægelse, af profession lærer. Under 1. verdenskrig internationalist og revolutionær antimilitarist. Organiserede massedemonstrationer og strejker. 1916 indvalgt i det britiske socialistpartis ledelse. – S. 11, 152.

Mac-Mahon, Patrice (1808-1893) – fransk statsmand og militær, monarkist. Ledede de tropper, der skånselsløst nedslagtede Pariserkommunens forsvarere. 1873-1879 Frankrigs præsident. – S. 209.

Maklakov, V. A. (1870-1959) – højrekadet, godsejer, advokat, deltog i mange politiske processer. Medlem af 2., 3. og 4. дума, medlem af kadetpartiets centralkomité; ambassadør for den provisoriske regering i Paris 1917, derefter emigrant. – S. 149.

Markov, N. E. (f. 1876) – reaktionær politiker under tsarismen, en af lederne af de Sorte Hundereders organisation »Det russiske folks forbund«. Medlem af 3. og 4. дума, en af lederne af højrefløjten. Emigrerede efter oktoberrevolutionen. – S. 177.

Martov, L. (virkelige navn J. O. Tsederbaum) (1873-1923) – socialdemokrat, mensjevik. Deltog i den socialdemokratiske bevægelse siden begyndelsen af 1890'erne. Var i 1895 med til at oprette Kampforbundet Til Arbejderklassens Befrielse og blev i den forbindelse arresteret i 1896 og forvist for 3 år til Turukhansk. I 1900 deltog Martov i forberedelsen af bladet Iskra og blev en af dets redaktører. På RSDAP's 2. kongres 1903 stod han som mindretallets leder og var siden mensjevik. Under den første verdenskrig indtog han en centristisk position og deltog i internationalisternes konfe-

rencer i Zimmerwald og Kienthal. Efter februarrevolutionen 1917 ledede han en gruppe internationalistiske mensjevnikker. Efter oktoberrevolutionen i skarp modsætning til sovjetstyret, emigrant i Berlin fra 1920. – S. 70, 75, 209.

Marx, Karl Heinrich (1818-1883) – skaber af den videnskabelige kommunisme, medstifter af I Internationale. Se Lenins artikel om Karl Marx i denne udgaves bd. 1. – S. 32, 34, 39, 40, 62, 76, 78, 85, 97, 103, 113, 120, 147.

Maslov, P. P. (1867-1946) – økonom, socialdemokrat, forfatter til en række værker om agrarspørgsmålet, hvor han forsøgte at revidere marxismen. Efter RSDAP's 2. kongres gik han over til mensjevnikkerne. I reaktionsårene likvidator, under 1. verdenskrig socialchauvinist. Efter oktoberrevolutionen ophørte han med politisk virksomhed og gik over til at beskæftige sig med pædagogik og videnskabeligt arbejde. – S. 121.

Merrheim, Alphonse (1881-1925) – fransk fagforeningsleder, syndikalist, i begyndelsen af den første verdenskrig leder af den syndikalistiske venstrefløj i Frankrig, vendt mod socialchauvinisme og imperialistisk krig, deltog i Zimmerwald-højre, centrist; fra begyndelsen af 1918 reformist, sovjetfjendtlig. – S. 71, 73.

Miljukov, P. N. (1859-1943) – leder af kadetternes parti, førende ideolog for det russiske imperialistiske bourgeoisie, historiker og skribent. Oktober 1905 en af grundlæggerne af kadetternes parti, formand for partiets centralkomité og redaktør for partiets centrale organ, avisen Retj (Tale). Deputeret til 3. og 4. дума. 1917 udenrigsminister i den første borgerlige provisoriske regering; førte politik, der skulle fortsætte den imperialistiske krig »til den sejrriige afslutning«. Efter oktoberrevolutionen en af organisatorerne af den udenlandske militærintervention mod Sovjetrusland. – S. 15-17, 20, 21, 23-25, 42, 57, 58, 75, 82, 91, 94, 102, 107, 116, 126, 133, 149, 153, 169, 177, 179, 203.

Miljutin, V. P. (M-n, V. M.) – russisk socialdemokrat, i begyndelsen mensjevik, men fra 1910 bolsjevik. Indvalgte på 2. arussiske sovjetkongres i Folkekommissærernes Råd som folkekommissær i jordbrugsanliggender. Tilhænger af en koalitionsregering med mensjevnikker og socialrevolutionære november 1917; trådte ud af centralkomiteen og regeringen, da han ikke var enig med partiets politik. 1918-1921 viceformand for samfundsøkonomiens øverste råd, derefter havde han flere poster inden for det administrative og økonomiske område. – S. 204.

Modigliani, Vittorio Emanuele (1872-1947) – italiensk socialist, centrist, deltager i Zimmerwald- og Kienthal-konferencerne, redigerede som emigrant efter 1926 et italiensk reformistisk tidsskrift i Frankrig. – S. 70.

Müller, Gustav (1860-1921) – svejtsisk højresocialdemokrat, officer. Fra 1911 nationalrådgiver. Under verdenskrigen socialchauvinist, bekæmpede Zimmerwald-bevægelsen. 1918-1919 formand for Svejts' Socialdemokratiske Parti. – S. 74.

Münzenberg, Wilhelm (1889-1940) – fremtrædende skikkelse i svejtsisk og tysk arbejderbevægelse. Sekretær i Socialistisk Ungdomsinternationale, redaktør af dens blad Jugend-Internationale. Under verdenskrigen internationalist. Tilsluttede sig Tysklands Kommunistiske Parti; indvalgt i rigsdagen. Efter Hitlers magtovertagelse i emigration i Frankrig. Modstander af de kommunistiske partiers enhedsfronttaktik mod fascismen; sympatiserede med trotskismen, ekskluderet af partiet 1939. – S. 74.

Napoleon I (Bonaparte) (1769-1821) – fransk kejser 1804-1814 og 1815. – S. 132.

Nerman, Ture (1886-1969) – svensk venstresocialdemokrat; digter og forfatter. Under første verdenskrig internationalist, tilsluttede sig Zimmerwald-højre. Gik 1917 ind i Sveriges Kommunistiske Parti, men ekskluderedes 1929 som højreopportunist; vendte senere tilbage til socialdemokratiet. – S. 71.

Nikolaj I (Romanov) (1796-1855) -russisk tsar 1825-1855. – S. 57.

Nikolaj II (Romanov) (1868-1918) – den sidste russiske tsar (1894-1917). Skudt i Jekaterinburg (Sverdlovsk) den 17. juli 1918 efter ordre fra Urals distriktssovjet af arbejder- og soldaterrepræsentanter. – S. 19, 20, 34, 51, 57, 90-92, 105, 110, 115, 117, 132, 148, 189, 191, 198.

Paltjinskij, P. I. (1875-1929) – ingeniør, grundlagde kulsyndikatet Prodogol, havde nære kontakter med bankkredse. Viceminister for handel og industri i den provisoriske regering 1917, stod bag industriernes sabotage, var imod demokratiske organisationer. Leder af forsvaret af Vinterpaladset 7. november 1917. Efter oktoberrevolutionen var han med til at skade og sabotere den sovjetiske industri. – S. 196.

Panina, S. V. – grevinde, medlem af kadetpartiets centralkomité. Fra maj 1917 viceminister for fattigvæsenet, og fra august 1917 viceminister for folkeundervisningen. Emigrerede efter oktoberrevolutionen. – S. 190.

Pannekoek, Anton, (1873-1960) – en af de ledende personligheder på det hollandske socialdemokratis venstrefløj. Fra 1919 indledte han et snævert samarbejde med venstrefløjen inden for det tyske socialdemokrati. Under 1. verdenskrig var han internationalist og var med til at udgive tidsskriftet *Vorbote*, der var talerør for Zimmerwald-venstre, som opfordrede de krigsførende landes masser til at vende sig mod krigen gennem revolution mod deres egne regeringer. I 1918-1921 var Pannekoek medlem af Hollands Kommunistiske Parti, og han deltog i Kominterns arbejde. Han indtog en sekterisk ultra-venstre holdning. I 1921 trådte han ud af det kommunistiske parti og ophørte hurtigt efter med aktiv politisk virksomhed. – S. 71.

Parvus (Helphand, A. L.) (1869-1921) – russisk-tysk socialdemokrat, omkring århundredskiftet medlem af det tyske socialdemokrati, stod på dets venstrefløj, virkede som redaktør og forfatter af økonomiske skrifter. Efter RSDAP's 2. kongres i 1903 sluttede han sig til mensjevikkerne og flyttede til Rusland, hvor han opholdt sig under den første revolution. Parvus var ophavsmand til teorien om den »permanente revolution«, som Trotskij overtog. Emigrerede til Tyrkiet og Vesteuropa, blev forretningsmand og storspekulant, agent for Tyskland under den første verdenskrig. – S. 73, 176.

Pereversev, P. N. – advokat, trudovik, stod de socialrevolutionære nær. Justitsminister i den første provisoriske regering 1917. Offentliggjorde juni 1917 falske dokumenter, lavet af Aleksinskij sammen med den militære kontraspionage, rettet mod Lenin og bolsjevikkerne. – S. 171, 178, 179.

Pesjehonov, A. V. (1867-1933) – borgerlig politiker og skribent. Liberal narodnik i 1890'erne, fra 1904 medlem af redaktionen ved tidsskriftet *Russkoje Bogastvo*, medarbejder ved det liberale monarkistiske tidsskrift *Osvobosjdenije* og de socialrevolutionæres avis *Revoljutsionnaja Rossija*. Fra 1906 en af lederne af det småborgerlige parti »folkesocialisterne«. 1917

minister for levnedsmidler under den provisoriske regering. Kæmpede imod sovjetmagten og emigrerede i 1922. – S. 196, 216.

Pflüger, Paul Bernhard (1865-1947) – svejtsisk højresocialdemokrat. Under 1. verdenskrig socialchauvinist. – S. 74.

Pjatakov, G. L. (1890-1937) – medlem hos bolsjevikkerne fra 1910. Gik imod Lenins linje for nationernes selvbestemmelsesret og i en række andre spørgsmål. Efter februarrevolutionen 1917 formand for partiets Kijev-organisation, vendte sig imod, at partiet stiledede mod den socialistiske revolution. Efter oktoberrevolutionen medlem af Ukraines sovjetregering, indtog flere ansvarsposter. I tiden omkring Brestfreden »venstrekomunist«. Ekskluderedes af partiet 1927 for trotskistisk fraktionsarbejde, genoptoges 1928, men blev atter ekskluderet i 1936 for partiskadelig virksomhed. – S. 131, 133.

Platten, Friedrich (Fritz) (1883-1942) – svejtsisk venstresocialdemokrat, senere kommunist. Ledede det revolutionære arbejde i Riga under den første russiske revolution 1905-1907. Internationalist under 1. verdenskrig, deltog i Zimmerwald- og Kienthal-konferencerne; tilhænger af Zimmerwaldvenstre. Organiserede Lenins hjemrejse til Rusland fra Svejts april 1917. Medstifter af Svejts' Kommunistiske Parti og dets sekretær fra 1921 til 1923. – S. 75.

Plekhanov, G. V. (Beltov, Valentinov) (1856-1918) – materialistisk filosof, propagandist for marxismen i Rusland. I 1875 kom han i forbindelse med narodnikkerne og sluttede sig til den revolutionære kamp. For at undgå tsarregimets forfølgelser flygtede han til udlandet, hvor han udviklede sig til marxist. I 1883 oprettede han den første russiske marxistiske organisation: Arbejdets Befrielse. I 1900 indtrådte han i avisen Iskras og tidskriftet Sarjas redaktioner. Efter det russiske socialdemokratis 2. kongres hældede han mod opportunismen og knyttede sig til mensjevikkerne. Under den første russiske revolution i 1905 indtog han i afgørende spørgsmål et mensjevikisk standpunkt, men ikke desto mindre vendte han sig i tiden derefter mod de forsøg på revision af marxismen, som hovedsagelig blev gjort af mensjevikkerne. Under 1. verdenskrig indtog han et socialchauvinistisk standpunkt. Efter februarrevolutionen ledede han det yderste højre blandt de mensjevikiske forsvarstilhængere. Han tog afstand fra bolsjevismen og den socialistiske revolution, da han ikke regnede med, at Rusland var modent til socialismen; men han bekæmpede ikke det sovjetiske styre. – S. 18, 24, 25, 30-32, 40, 48, 61-63, 67, 68, 71, 74, 77, 95, 98, 114, 130, 161, 168.

Polovtsev, P. A. (f. 1874) – general, ledede beskydningen af den fredelige demonstration i Petrograd og ødelæggelsen af Pravdas redaktionslokaler juli 1917. Emigrerede efter oktoberrevolutionen. – S. 164, 165.

Potresov, A. N. (Starover) (1869-1934) – mensjevik. Sluttede sig i 1890'erne til marxismen, deltog i Kampforbundet Til Arbejderklassens Befrielse i Petersborg, arresteredes og forvistes til Vjatka guvernementet. Emigrerede i 1900, medarbejder ved Iskra og Sarja. På RSDAP's 2. kongres i 1903 deltog han på mindretallets side. Senere medarbejder ved mensjevikiske blade. Under den første verdenskrig krigstilhænger. Efter oktoberrevolutionen i emigration, medarbejder ved Kerenskij's ugeblad Dni, angreb Sovjetrusland. – S. 17, 18, 20, 23-25, 67, 71, 76.

Pressemane, Adrien (1879-1929) – fransk socialist. Fra 1912 det franske

socialistpartis permanente repræsentant i det Internationale Socialistiske Bureau. Under 1. verdenskrig centrist. – S. 69.

Radek, Karl (1885-1939) – deltog fra begyndelsen af 1900-tallet i den socialdemokratiske bevægelse i Galicien, Polen og Tyskland. Under 1. verdenskrig internationalist, hældede til centrismen, men indtrådte 1917 i det bolsjevikiske parti. Arbejdede efter oktoberrevolutionen i det sovjetiske udenrigsministerium og senere i Kommunistisk Internationales sekretariat. Inddraget i en Moskva proces og i 1937 dømt til fængsel. – S. 72, 74.

Rakitnikov, N. I. (f. 1864) – narodnik, senere socialrevolutionær, journalist. 1901 medlem af de socialrevolutionæres centralkomité. Viceminister for jordbrug i den borgerlige provisoriske regering 1917. Efter oktoberrevolutionen kontrarevolutionær. – S. 183.

Rasputin, G. J. (1872-1916) – russisk »præst«, der 1907 indyndede sig ved Nikolaj II's hof og opnåede tsarfamiliens tillid. Benyttede sig af det moralske forfald, der prægede Tsarruslands overklasse. Myrdet i Petrograd af en gruppe monarkister, der herved ville redde dynastiet fra den gærende revolution. – S. 16.

Renaudel, Pierre (1871-1935) – en af det franske socialistpartis ledere. Redaktør af avisen *Le Peuple* (1902-1914), *l'Humanité* (1914-1920); medlem af deputeretkammeret (1914-1919, 1924). Under 1. verdenskrig socialchauvinist. – S. 68.

Roditjev, F. I. (f. 1856) – storgodsejer og semstvopolitiker, medlem af kadetpartiets centralkomité. Var medlem af 1., 2., 3. og 4. дума. Emigrerede efter oktoberrevolutionen. – S. 131-133.

Rodsjanko, M. V. (1859-1924) – storgodsejer, oktobristleder, monarkist. Fra marts 1911 formand for 3. og senere for 4. дума. Under februarrevolutionen dannede han думаens provisoriske komité, der udgjorde et kontrarevolutionært centrum. Støttede Denikin efter oktoberrevolutionen i kampen mod sovjetmagten, emigrerede senere. – S. 203.

Roland-Holst, Henriette (1869-1952) – hollandsk venstresocialist, forfatter; sympatiserede med tribunerne. I begyndelsen af første verdenskrig centrist, senere internationalist. Deltog i udgivelsen af bladet *Vorbote*, det teoretiske organ for Zimmerwald-venstre. Var i en årrække medlem af Hollands Kommunistiske Parti, men forlod det 1927 for at tilslutte sig kristelig socialisme. – S. 71.

Romanov – russisk tsarslægt fra 1613 til 1917. – S. 16, 23, 51.

Romanov, Mikhail (1878-1918) – russisk storfyrste, broder til den sidste russiske tsar, Nikolaj II. – S. 23.

Rühle, Otto (1874-1943) – tysk venstresocialdemokrat, skribent og ideolog. Deputeret til rigsdagen. Indtog internationalistiske synspunkter under 1. verdenskrig, stemte imod krigsbevillingerne i den tyske rigsdag. Gik i 1919 ind i Tysklands Kommunistiske Parti, hvor han tilsluttede sig venstreoppositionen. Efter splittelsen mellem de tyske kommunister, deltog han i begyndelsen af 1920 i dannelsen af Tysklands Kommunistiske Arbejderparti, senere blev han udelukket af dette parti og vendte igen tilbage til socialdemokratiet, hvor han dog ikke fik nogen politisk indflydelse. – S. 71.

Rykov, A. I. (1881-1938) – russisk socialdemokrat, medlem af bolsjevikernes parti siden 1899. Sympatiserede i reaktionsårene med likvidatorer og

trotskister. Efter februarrevolutionen modstander af, at partiet tog sigte mod den socialistiske revolution. På ansvarsfulde poster efter oktoberrevolutionen, men hyppigt i opposition til partiets linje; tilhænger af koalitionsregering med mensjevnikker og socialrevolutionære. Ekskluderedes 1937 for højreopportunistiske afvigelser. – S. 103.

Samyslovskij, G. G. (f. 1872) – tilhørte de Sorte Hundreder, medlem af 3. og 4. дума. Blev kendt for sine antisemitiske aktioner sammen med Bejlis. – S. 177.

Scheidemann, Philipp (1865-1939) – en af lederne af det yderste højre i det tyske socialdemokrati. Indgik i den socialdemokratiske fraktion i rigsdagen fra 1903. Fra 1911 medlem af det tyske socialdemokratis ledelse. Under 1. verdenskrig socialchauvinist. Under novemberrevolutionen 1918 i Tyskland gik han ind i det såkaldte råd for folkebefuldmægtigede (Rat des Volksbeauftragten) og var aktiv i kampen mod spartakisterne. Medansvarlig for den blodige undertrykkelse af den tyske arbejderbevægelse 1918-1919. – S. 18, 68, 71, 74.

Sembat, Marcel (1862-1922) – en af det franske socialistpartis reformistiske ledere, journalist. Socialchauvinist under 1. verdenskrig. Var 1914-1917 minister for offentlige arbejder i den franske imperialistiske regering for »nationalt forsvar«. – S. 68.

Serrati, Giancino Menotti (1872-1926) – italiensk arbejderpolitiker. 1915-1923 redaktør af det socialistiske partis centralorgan Avanti. Under verdenskrigen internationalist, med i Zimmerwald og Kienthal. Indtrådte 1924 i Italiens Kommunistiske Parti. – S. 72.

Sinovjev (Radomylskij), G. J. (1883-1936) – russisk socialdemokrat, medlem af det bolsjevikkiske parti fra 1901. 1908-1917 i emigration; sympatiserede med likvidatorer og trotskister. Under verdenskrigen internationalist. Tilbage i Rusland modstander af den væbnede opstand; afslørede sammen med Kamenev bolsjevikkernes planer for den væbnede opstand. Efter oktoberrevolutionen på fremtrædende poster, men til stadighed modstander af partiets linje. Blev 1934 ekskluderet af partiet for tredje gang. – S. 33, 74.

Sjingarjov, A. I. (1869-1918) – kadet, semstvpolitiker, af profession læge. En af kadetfraktionens ledere i думаen. Efter februarrevolutionen 1917 landbrugsminister og finansminister i henholdsvis første og anden provisoriske regering. – S. 17, 124, 125, 127.

Sjordanija, N. N. (Kostrov) (1870-1953) – socialdemokrat, en af de kaukasiske mensjevikkers ledere. Under 1. verdenskrig socialchauvinist, efter februarrevolutionen 1917 formand for arbejderrepræsentanternes sovjet i Tiflis; 1918-1921 leder af den kontrarevolutionære mensjevikregering i Grusien, 1921 i emigration. – S. 121.

Skobelev, M. I. (1885-1939) – deltog fra 1903 som mensjevik i den socialdemokratiske bevægelse. Var under 1. verdenskrig centrist. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution i 1917 var han næstformand i Petrogradsovjettet. Maj-august 1917 var han arbejdsminister i den provisoriske regering. Efter oktoberrevolutionen forlod han mensjevikkerne og arbejdede i den kooperative bevægelse, senere i Folkekommisariat for Udenrigshandel. Blev i 1922 medlem af det kommunistiske parti. – S. 67, 196, 197.

Skorpis-Ioltukhovskij, A. F. (f. 1880) – ukrainsk borgerlig journalist. Un-

der 1. verdenskrig medstifter og leder af den borgerligt nationalistiske organisation Forbundet Til Ukraines Befrielse. Han blev regeringens repræsentant i Berlin, hvor han samtidig arbejdede som agent for den tyske generalstab. – S. 163.

Snowden, Philip (1864-1937) – engelsk labourpolitiker, parlamentsmedlem fra 1906; under 1. verdenskrig centrist. – S. 69.

Spiridonova, M. A. (1884-1941) – socialrevolutionær. Efter februarrevolutionen var hun med til at organisere partiets venstrefløj og efter dannelsen af de venstre-socialrevolutionæres parti gik hun ind i dets centralkomité. Gik imod indgåelsen af Brestfreden og deltog aktivt i de venstre-socialrevolutionæres oprør juli 1918 mod sovjetmagten. Forlod senere den politiske arena. – S. 209.

Stalin (Dsjugasjvili) I. V. (1879-1953) – medlem af RSDAP 1898, bolsjevik efter 2. partikongres. Arbejdede fra 1900 til 1911 i Transkaukasien. I Baku spillede han en fremtrædende rolle ved sit arbejde med at organisere arbejderne i olieindustrien, her ledede han den første store strejke i 1902. Under fraktionskampene mellem mensjevikker og bolsjevikker i årene før og under revolutionen 1905 stillede Stalin sig på Lenins side og repræsenterede bolsjevikkerne på kongresserne 1905, 1906, 1907. I 1912 blev han valgt ind i partiets centralkomité, og ledede bolsjevikkerne organ Pravda, indtil han blev arresteret og deporteret til Sibirien 1913. Efter februarrevolutionen 1917 kom han tilbage til Petrograd og spillede som medlem af centralkomiteen en ledende rolle under oktoberrevolutionen. På 2. al-russiske sovjetkongres indvalgte han i Folkekommissærernes Råd og blev folkekommissær for nationalitetsspørgsmål. 1922 blev Stalin valgt til partiets generalsekretær.

Stalin spillede en stor rolle for Sovjetunionens industrialisering, kollektiviseringen af landbruget, opbygningen af socialismen og arbejdet for freden. Som teoretiker og organisator ledede Stalin partiet i kampen mod trotskister, højreopportuniste og borgerlige nationalister. Han søgte at bryde den kapitalistiske omringning af Sovjetunionen. Fra 1914 var han formand for Folkekommissærernes Råd og senere for ministerrådet; under Den Store Fædrelandskrig var han formand for forsvarsrådet.

Stalins virke havde også negative sider. Han brød med de leninske normer for partilivet og gennemførte masserepressalier mod politikere, militærfolk og civile. På SUKP's 20. kongres i 1956 vedtoges en resolution, hvori der blandt andet står: kongressen pålægger SUKP's centralkomité at tage grundige forholdsregler for at sikre, at personkulten – der er marxismen-leninismen fremmed – bliver overvundet, at dens konsekvenser bliver afhjulpet på alle områder inden for parti og stat og i det ideologiske arbejde, og at principperne for kollektiv ledelse af partiet bliver overholdt. – S. 162.

Stauning, Thorvald August Marinus (1873-1942) – dansk politiker, en af højre-lederne i det danske socialdemokrati og i II Internationale. Formand for partiet og partiets rigsdagsgruppe 1910. 1916-1920 minister uden portefølje i Zahles ministerium. 1924-1926 ledede han Danmarks første arbejderregering. Efter den socialdemokratiske valgsejr i 1929 blev han igen statsminister, denne gang som leder af en koalitionsregering mellem socialdemokraterne og de radikale; denne sad på magten indtil 1942 og blev styrket ved valgene både i 1932 og 1935. Politisk har Stauning stået på socialdemokratiets højrefløj og bekæmpet både kommunisterne og de radikale strømninger i fagbevægelsen. Fra midten af 1930'erne var han førende talsmand for Danmarks kapitulationspolitik i forhold til det fascistiske

ske Tyskland. Under besættelsen dannede Stauning en samlingsregering og gik ind for forhandling med den tyske besættelsesmagt. – S. 68, 72.

Steklov, J. M. (1873-1941) – russisk socialdemokrat, medlem af den socialdemokratiske bevægelse fra 1893. Tilsluttede sig bolsjevikkerne efter partiets 2. kongres. I reaktionsårene og under det revolutionære opsving medarbejder ved bolsjevikiske blade. Efter februarrevolutionen 1917 tilhænger af »den revolutionære forsvarslinje«, tilsluttede sig senere bolsjevikernes holdning. – S. 29, 36, 38, 42, 43, 48, 49, 56, 57, 67, 89.

Stolypin, P. A. (1862-1911) – storgodsejer, statsmand, fra 1906 til 1911 tsarens regeringschef, dræbt ved attentat 1911 i Kijev. Perioden 1907-1910 kaldes Stolypin-reaktionen. Stolypin gennemførte en landbrugsreform for at skabe store landbrug, hvis indehavere kunne blive en støtte for tsardømmet. – S. 21, 51, 122.

Ström, Otto Fredrik (1880-1948) – svensk venstresocialdemokrat, forfatter. 1911-1916 sekretær i Sveriges socialdemokrati. Under første verdenskrig internationalist; chefredaktør for Folkets Dagblad Politiken. 1921-1924 sekretær i Sveriges Kommunistiske Parti, sympatiserede med Høglunds gruppe, vendte 1926 tilbage til socialdemokratiet. – S. 71.

Sumenson, E. M. – privat person, der hverken havde forbindelse til den russiske eller internationale arbejderbevægelse, boede i Petrograd. Korresponderede med Hanecki; de forsøgte at lave falske dokumenter mod Lenin. – S. 176.

Teodorovitj, I. A. (1875-1940) – russisk socialdemokrat, medlem af den revolutionære bevægelse fra 1895. Tilsluttede sig bolsjevikkerne efter partiets 2. kongres. Efter oktoberrevolutionen folkekommissær (minister) med ansvar for levnedsmiddelområdet. Deltog i borgerkrigen. Senere generalsekretær for Bøndernes Internationale og direktør for det internationale agrarinstitut. – S. 56.

Teresjtjenko, M. I. (f. 1888) – russisk sukkerfabrikant, millionær. Finansminister og senere udenrigsminister i den provisoriske regering 1917. Arbejdede aktivt for den imperialistiske politik at fortsætte krigen »til en sejrrig afslutning«. Emigrerede efter oktoberrevolutionen og var med til at organisere kontrarevolutionen og interventionen mod sovjetmagten. – S. 149, 153.

Tjernov, V. M. (1876-1952) – socialrevolutionær. Maj-august 1917 landbrugsminister i den borgerlige provisoriske regering, påbød repressalier mod bønder, der beslaglagde godsejernes jord. Efter oktoberrevolutionen aktiv kontrarevolutionær. – S. 159, 160, 173, 174, 183-185, 190, 197, 215.

Tjkheidse, N. S. (1864-1926) – grusisk socialdemokrat, mensjevik, socialchauvinist under 1. verdenskrig. Efter oktoberrevolutionen formand for Grusisens kontrarevolutionære mensjevikiske regering. Efter sovjetmagtens oprettelse i Grusien i 1921 emigrerede han til Frankrig. – S. 17, 18, 23, 24, 29, 30, 36, 38, 42, 43, 48, 49, 56, 57, 67, 70, 76, 89, 92, 102, 108, 116, 162, 164.

Tjkhenkeli, A. I. (1874-1959) – socialdemokrat, mensjevik, af profession jurist. I reaktionsårene og under det revolutionære opsving likvidator. Under første verdenskrig socialchauvinist. Efter februarrevolutionen 1917 den borgerlige provisoriske regerings repræsentant i Kaukasus. Udenrigsmini-

nister 1918-1921 i den kontrarevolutionære mensjevikregering i Grusien; derefter i emigration. – S. 17, 23.

Treves, Claudio (1868-1933) – medlem af det italienske socialistparti, en af den italienske reformismes teoretikere; centrist under 1. verdenskrig. – S. 70.

Trier, Gerson (1851-1918) – en af lederne af det danske socialdemokratis venstrefløj, rejste kritik mod partiets reformistiske taktik i slutningen af 1880'erne. Udgav sammen med en del andre oppositionsavisen Arbejderen. Blev sammen med den øvrige redaktion ekskluderet af partiet i 1889, blev meldt ind igen i 1901; var medlem af partiets hovedbestyrelse og spillede en vis rolle som ideologisk fører for forskellige oppositionelle strømninger i det danske socialdemokrati. Under 1. verdenskrig internationalist. I september 1916 gik han imod partikongressens beslutning om, at partiet skulle deltage i en borgerlig regering og gik som protest ud af partiet. – S. 72.

Troelstra, Pieter (1860-1930) – aktiv i den hollandske arbejderbevægelse, højre-socialist. En af grundlæggerne af det hollandske socialistparti 1894. Opportunist i begyndelsen af det 20. århundrede og bekæmpede venstrefløjen i det hollandske socialistparti, der fra 1907 grupperede sig omkring avisen *De Tribune*. Tysklands-orienteret socialchauvinist under 1. verdenskrig. – S. 68.

Trotskij (virkelige navn Bronstein), *L. D.* (1879-1940) – medarbejder ved Lenins Iskra, på RSDAP's 2. kongres 1903 på mindretallets side, efter kongressen i strid med bolsjevikkerne. I reaktionsårene efter 1907 likvidator, i 1912 organisator af Augustblokken, en samling af socialdemokratiske grupper, der var modstandere af bolsjevikkerne. Blokken faldt fra hinanden i løbet af halvandet år. Under den første verdenskrig stod han på en centristisk position, men efter februarrevolutionen blev han medlem af gruppen »mesjrajontsy« og gik sammen med denne gruppe ind i bolsjevikernes parti. Efter oktoberrevolutionen udenrigsminister, krigsminister og formand for republikkens krigsråd, medlem af partiets politbureau (politiske udvalg). I 1918 forhalede han Brestfreden, i 1920-1921 ledede han oppositionen under fagforeningsdiskussionen. Efter 1923 kom han i mere og mere åben strid med flertallet i partiledelsen. I 1927 blev Trotskij ekskluderet af partiet og i 1929 udvist af Sovjetunionen. I emigration stod han bag stiftelsen af den trotskistiske IV Internationale. Dræbt 1940 ved attentat i Mexico. – S. 75.

Tsereteli, I. G. (1882-1959) – mensjevikleder, under 1. verdenskrig centrist. Efter februarrevolutionen medlem af Petrogradsovjettens eksekutivkomité. Gik i maj 1917 ind i den borgerlige provisoriske regering som minister for post og telegraf; efter begivenhederne i juli indenrigsminister og hovedansvarlig for den pogromlignende hetz mod bolsjevikkerne. Efter oktoberrevolutionen medlem af Grusiens kontrarevolutionære mensjevikiske regering, derefter i emigration. – S. 27, 29, 36, 38, 42, 43, 48, 49, 56, 57, 67, 70, 76, 89, 92, 108, 116, 160, 162, 164, 174, 184, 185, 196, 197.

Turati, Filippo (1857-1932) – italiensk socialist, reformist. Under 1. verdenskrig centrist. – S. 30, 70, 74.

Tyszka, Jan (1867-1919) – Fremtrædende skikkelse i polsk og tysk arbejderbevægelse. Medstifter af socialdemokratiet i Polen-Litauen. Bekæmpede revisionismen i international arbejderbevægelse, var stærk modstander af nationalismen og for kampen mellem det russiske og det polske proletariat. Under verdenskrigen internationalist; opholdt sig da i Tyskland og

blev medstifter af Spartakus-Forbundet. Efter novemberrevolutionen 1918 medstifter af Tysklands Kommunistiske Parti. Arresteret 1919 og kort efter myrdet i fængslet i Berlin. – S. 72.

Umanskij, A. M. – journalist, redaktør og udgiver af det reaktionære tidskrift *Sjivoje Slovo*, der som det første i Petrograd offentliggjorde Aleksinskijs og den militære kontraspionages forfalskninger mod Lenin og bolsjevikkerne i juli-dagene 1917. – S. 162.

V. M. – se Miljutin, V. P.

Vandervelde, Emile (1866-1938) – leder af det belgiske arbejderparti, formand for II Internationales Internationale Socialistiske Bureau, indtog et meget opportunistisk standpunkt. Under den 1. verdenskrig indtrådte han i den borgerlige regering på forskellige ministerposter, og efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution i Rusland tog han dertil for at agitere for Ruslands fortsatte deltagelse i krigen. Over for den russiske oktoberrevolution forholdt han sig meget fjendtligt og deltog aktivt i den væbnede intervention mod Sovjetrusland. I mellemkrigsårene bekæmpede han energisk en fælles antifascistisk front mellem kommunister og socialister. – S. 73.

Voinov, I. A. (1884-1917) – bolsjevik, aktiv korrespondent ved *Svesda* og *Pravda*. Efter februarrevolutionen 1917 arbejdede han i Petrograd på trykkeriet *Trud*, hvor *Pravda* blev trykt og skrev samtidig artikler til *Pravda*. Blev myrdet af kosakker, da han stod på gaden og delte *Listok Pravdyud*. – S. 184.

Vol. – se Volodarskij, V.

Volodarskij, V. (Vol.) (1891-1918) – medlem af bolsjevikernes parti fra 1917. Medlem af Petrograds partikomité, Petrogradsovjetens præsidium og den første centrale eksekutivkomité. Efter oktoberrevolutionen kommissær for presse, propaganda og agitation. Myrdet 1918 af en socialrevolutionær. – S. 202, 204.

Wijnkoop, David (1877-1941) – hollandsk venstresocialdemokrat, senere kommunist. – S. 71.

Wilhelm II (1859-1941) – tysk kejser af dynastiet Hohenzollern og konge af Prøjsen 1888-1918. – S. 19, 75, 110, 111, 117.

Williams, T. Russell (f. 1872) – engelsk socialist, medlem af Englands Uafhængige Arbejderparti. Under 1. verdenskrig indtog han et antiimperialistisk synspunkt og kritiserede den politik, lederne af II Internationale førte. – S. 71.